

La Gazette : een propagandakanaal van Frankrijk
in de strijd tegen Spanje? 1655 – 1665

Promotor: Professor R. Vermeir

Ria Van Praet

Studentennummer19598610

Masterproef

INHOUD

Inleiding en vraagstelling

Deel I

Renaudot en La Gazette

Eeuwenlange rivaliteit tussen Spanje en Frankrijk

Spanje onder Filips IV

De Zuidelijke Nederlanden

Frankrijk

Deel II

Bronnenonderzoek: La Gazette van 1655 tot 1665

Besluit

Bijlage

Bibliografie

Inleiding

1. Het laatste decennium van de Spaanse hegemonie in Europa, 1655-1665.

Na de dood van Filips IV in 1665 was Spanje niet langer de leidinggevende staat in Europa. Frankrijk nam de leidende rol van Spanje over. Iets meer dan tien jaar eerder, op 7 juni 1654, was in Frankrijk de jonge, zeer ambitieuze Lodewijk XIV aangetreden. Hij wou voor zichzelf en voor Frankrijk een eersterangsrol en trachtte het machtige Spanje daarbij te overtroeven. Van bij het begin startte hij het offensief en zocht gebiedsuitbreiding aan de grenzen van zijn rijk en vooral in de Zuidelijke Nederlanden. Tien jaar later bereikte Lodewijk XIV zijn doel. Nochtans was dit resultaat in 1655 niet voorspelbaar. Spanje bleef ook in de eerste helft van de zeventiende eeuw het grootste en belangrijkste rijk in Europa, dat door de eeuwige rivaal Frankrijk zowel bewonderd en benijd als gevreesd werd. Bovendien was de Franse bevolking na jaren van strijd oorlogsmoe. Al decennia lang had Frankrijk door oorlog en intriges getracht de macht van Spanje te breken maar was er nooit in geslaagd. De reden waarom het nu wel lukte was dat een aantal langlopende ontwikkelingen en nieuwe feiten samenvielen.

De laatste tien levensjaren van koning Filips IV, van 1655 tot 1665, waren geen voorspoedige voor hem en het wereldrijk waarover hij regeerde. De reeks tegenslagen met opstand, financiële problemen en militaire nederlagen die reeds een kwart eeuw tevoren was begonnen, bleef het Spaanse Rijk teisteren. De zeer katholieke Filips IV zag ze als een straf voor de zonden die hij in zijn leven had begaan. Maar eerder dan de hand van God waren er een aantal duidelijk traceerbare oorzaken voor de neergang van Spanje:

- het omvangrijke en geografisch onsamenvattend karakter van het rijk maakte het bestuur van de veraf gelegen gebieden, zonder snelle en betrouwbare communicatiemiddelen, niet eenvoudig. Het leidde ertoe dat men in Madrid niet altijd een klare kijk had op de plaatselijke toestand en dat beslissingen wanneer ze tenslotte aankwamen vaak door de feiten achterhaald waren;

- het hardnekkig vasthouden aan het imago van verdediger van het katholieke geloof betrok Spanje in talloze dure en langdurige conflicten;
- de grote goud- en zilverschaten uit de koloniën waren voor Spanje een vloek en een zegen. Het gevoel dat geld geen probleem was leidde ertoe dat zowel voor het Hof als voor de politieke en militaire ondernemingen enorme sommen uitgegeven werden. Tegelijkertijd was de invoer van dit edelmetaal nefast voor de Spaanse economie. De herhaalde bankroeten getuigden er van dat Spanje boven zijn stand leefde.

Deze structurele problemen werden versterkt door de konkelarij van Frankrijk en opstanden in verschillende gebieden van het rijk.

Richelieu had de kans gezien om Spanje in de flank aan te vallen door steun te verlenen aan de Republiek in zijn strijd tegen de Spaanse koning. De zwakte van Spanje aanvoelend, ging Frankrijk zelf, in 1635, over tot de rechtstreekse confrontatie in een oorlog. De ellende voor de Spaanse koning werd nog groter door de opstanden van Catalonië en Portugal. In 1648 was Filips IV verplicht in Munster vrede sluiten met de Verenigde Provinciën en hun vredesvoorwaarden voor lief nemen. De Frans-Spaanse oorlog duurde voort. Even nog kon Filips IV hopen dat deze oorlog in het voordeel van Spanje kon eindigen toen Frankrijk in 1648 te maken kreeg met binnenlandse opstanden. Spanje was echter te zwak om deze situatie uit te buiten. In 1653 was de Fronde in Frankrijk bedwongen en het jaar daarop werd Lodewijk XIV volgens de eeuwenoude traditie tot koning van Frankrijk gezalfd te Reims. De nieuwe koning van Frankrijk genoot grote steun onder de bevolking, die van hem verwachtte dat hij orde en rust bracht in het rijk na jaren van chaos. Hij kon zonder veel weerstand de parlementen en adel op een zijspoor plaatsen. Wat begonnen was onder Lodewijk XIII en Richelieu was nu gerealiseerd : de macht was grotendeels geconcentreerd in handen van de monarch. De jonge vorst had grootse plannen voor Frankrijk. Na een hervorming van het leger zette hij direct de strijd tegen Spanje voort. Vooral de grensstreek met de Zuidelijke Nederlanden werd het doelwit van de Fransen. Terwijl Engeland op zee jacht maakte op de transporten van edelmetalen uit de koloniën, sloot het zich aan bij Frankrijk om in 1658 het Spaanse leger te verslaan in Noord-Frankrijk. In 1659 aanvaardde Filips IV de Vrede van de Pyreneeën. Naast gebiedsafstand werd daarin het huwelijk tussen Lodewijk XIV en de dochter van Filips IV vastgelegd. Toen op dezelfde dag dat in Frankrijk de dauphin geboren werd, de Spaanse infante stierf, opende dit mogelijkheden voor de toekomst. Tenslotte werd in het tweede huwelijk van Filips IV nog een opvolger geboren in 1661 maar het kind had een zwakke lichamelijke en mentale gezondheid en men verwachtte dat hem geen lang leven gegund zou zijn. Na de dood van Filips IV in 1665 eiste Lodewijk XIV de Spaanse Nederlanden op, op grond van het feit dat Spanje de overeengekomen bruidschat nooit betaald had. Hij deed een beroep op het Devolutierecht. Het devolutierecht was enkel geldig in het hertogdom Brabant, en bovendien gold het enkel voor privaatrechtelijke aangelegenheden. Het hield in dat dochters uit een eerder huwelijk voorrang hadden op zoons uit een later. Lodewijk XIV paste dit recht toe op de Spaanse Nederlanden, zodat deze volgens hem geheel toekwamen aan zijn vrouw Maria Theresia en aan haar oudste zoon. Om deze claim kracht bij te zetten verklaarde Frankrijk op 2 mei 1667 de oorlog aan Spanje. De Devolutieoorlog kwam tot een einde met het Verdrag van Aken op 2 mei 1668, waarbij Frankrijk het gebied tussen Duinkerke en Rijsel verwierf.

Tegen alle verwachting in regeerde de zoon van Filips IV, als Karel II, tot 1700. Hij stierf kinderloos als laatste van de Spaanse Habsburgers. Hij had Filips van Anjou, kleinzoon van Lodewijk XIV aangewezen als opvolger. Keizer Leopold I betwistte dit en in 1701 leidde dit tot de Spaanse Successieoorlog. Deze werd pas in 1713 beslecht met de Vrede van Utrecht, waarbij Filips V als koning van Spanje erkend werd indien hij verzaakte aan de Franse kroon. De Zuidelijke Nederlanden gingen over naar de Oostenrijkse tak van het huis Habsburg, die daarmee afzag van de Spaanse kroon.

2. La Gazette

Het eerste exemplaar van La Gazette verscheen te Parijs op 30 mei 1631. De krant werd opgesteld, gedrukt en verdeeld door Théophraste Renaudot die hiervoor een sterk betwist, lucratief privilege ontvangen had. Aan de basis van de publicatie lag een blad met kleine “annonces”. Maar vlug werd het een krant met nieuws uit het buitenland en over de monarchie. In de westerse steden waar een nieuw type burger zich ontwikkeld had nam de vraag naar nieuws immers vlug toe. De handgeschreven “libelles” waarin tegenstanders het eigen standpunt toelichtten of de tegenpartij bekladden, hadden door de beperkte aantallen een kleinere impact. Gedrukte exemplaren waren door hun grotere verspreiding veel gevaarlijker. Richelieu trachtte de controle over de informatie te behouden door het drukken van La Gazette toe te vertrouwen aan een beschermeling. In de context van het zeventiende-eeuwse Frankrijk lijkt het geen twijfel dat Renaudot zijn krant enkel kon uitgeven indien hij zich schikte naar de wensen van zijn beschermheren Lodewijk XIII en Richelieu. Toch had Renaudot nog enigszins journalistieke ambities en schreef hij bij het opstarten van zijn krant dat hij trachtte het nieuws zo waarheidsgetrouw als mogelijk weer te geven. Kritiek op het binnenlandse beleid was echter onmogelijk. Na de dood van Renaudot in 1653 ging het privilege van de krant tot in 1672 over op zijn zoon Théophraste II. De krant werkte nu volledig mee om het beeld van de monarchie, gebaseerd op goddelijke oorsprong, uit te bouwen en de grandeur van de koning en van Frankrijk toe te juichen. De teksten werden door een regeringsfunctionaris vooraf gecontroleerd. Uitgevers van niet-toegestane publicaties werden vervolgd.

La Gazette berichtte over gebeurtenissen in tientallen Europese steden en lokaliteiten, over het verloop van de militaire confrontaties en over de gedragingen van o.a. de Spaanse vijand. Aangezien La Gazette de spreekbuis was van de monarchie geeft deze bron een rechtstreekse toegang tot de informatie die men van overheidswege aan het publiek kenbaar wou maken.

In het hierna volgend onderzoek wil ik, voor de periode 1655 tot 1665, de berichtgeving in La Gazette op de volgende wijze onderzoeken:

-Publiceerde La Gazette berichten over Spanje en de Zuidelijke Nederlanden in de periode 1655 tot 1665? Vanuit welke lokaliteiten werd er bericht?

Was de berichtgeving omvangrijk en regelmatig?

-Was deze berichtgeving tendentiekus? Werd La Gazette gebruikt als propagandakanaal in de strijd tegen Frankrijk?

Lodewijk XIV voerde een dure offensieve politiek tegen Spanje. Uit de antwoorden op de onderzoeksvragen zal moeten blijken welke de houding was die La Gazette in zijn berichtgeving aannam ten opzichte van Spanje en op welke thema's de nadruk werd gelegd.

Heeft La Gazette door zijn berichtgeving bijgedragen tot het versterken van het vijandbeeld van Spanje? Op welke wijze heeft La Gazette verslag gedaan over de militaire confrontaties in de grensstreken en in de Zuidelijke Nederlanden in het bijzonder, en heeft de krant op die manier de bevolking aangezet tot steun aan de politiek van Lodewijk XIV ten opzichte van Spanje? Was La Gazette een propagandakanaal in de strijd tegen Spanje?

Renaudot en La Gazette

Théophraste Renaudot (1586-1653) was een geneesheer die via zijn praktijk in Parijs de jonge Richelieu leerde kennen. In 1612 had hij reeds een “*règlement des pauvres*” opgesteld waarin hij wees op het belang van werk voor de armen. Toen Richelieu in 1625 eerste minister werd van Lodewijk XIII belaste hij Renaudot met de reorganisatie van de armenzorg in Frankrijk. Dit zou later naast andere activiteiten leiden tot de oprichting van zijn “*bureau d’adresses*” een soort plaatsingsbureaus waarbij mensen die personeel of werk zochten elkaar vonden. Dit bureau gaf ook een blad uit met werkaanbiedingen en advertenties. In dit blad plaatste hij ten behoeve van zijn klanten uit de handelwereld, nieuws uit het buitenland en over de oorlog. Renaudot vroeg al vlug het privilege voor de uitgave van dit blad aan. De toekenning hiervan noemt Gilles Feyel “de geboorteakte van de Franse pers”.¹

Het privilege werd sterk gecontesteerd door andere uitgevers. Renaudot zou echter een alliantie aangaan met de koninklijke macht en zich zo verzekeren van de blijvende steun van Louis XIII en Richelieu. Die gebruikte La Gazette als een propagandakanaal voor de vorstelijke politiek en om de glorie van de koning en de militaire heldendaden van de adel op te hemelen.

Particuliere annonces of annonces van handelaars konden niet meer opgenomen worden in La Gazette aangezien dat niet strookte met de waardigheid van de dienst aan de koning of de eer van de adel.

In 1635 kreeg Renaudot het volledige monopolie op het verspreiden van informatie. Andere uitgevers mochten nog boeken drukken en verkopen maar het was ze niet toegelaten om nieuwsberichten te drukken. De absolutistische staat die zich aan het vormen was verzekerde zich zo van de controle op mogelijke oppositie.

Tijdens de Fronde probeerden uitgevers en drukkers hun verloren rechten te herwinnen maar de monarchie zal gedurende meer dan een eeuw dit model in stand houden, later wel getemperd door de verspreiding van buitenlandse kranten.

Het was het begin van een gewoonte die in Frankrijk lange tijd heeft standgehouden, namelijk het feit dat de informatie van bovenaf, vanuit het machtsapparaat werd verstrekt.

¹ G.Feyel, *L’annonce et la nouvelle. La presse d’information en France sous l’ancien régime (1630-1788)*, Voltaire Foundation Oxford, 2000, p.46

In mei 1631 verscheen het eerste nummer, dat vier pagina's omvatte. De krant werd gedrukt in het lettertype Cicero, in kwartoformaat. Dat formaat was een nieuwigheid waarmee Renaudot wou opvallen. De meeste voorgaande publicaties waren kleiner.

Eind 1631 verdubbelde het volume van het blad door de krant van de concurrenten Epstein en Vendosme te annexeren. De uitgave verscheen nu met twee delen : La Gazette en les Nouvelles ordinaires. Vanaf 1633 werd het blad in Augustinus-karakters gedrukt.

De tekst was een opeenvolging van nieuws uit verschillende steden en het oudste nieuws kwam eerst. De geografische locatie en datum van verzending stonden erbij. De eerste twee jaren in de rechtermarge, daarna werd de tekst lichter gemaakt door de titel boven het bericht en in schuindruk te plaatsen.

Van februari 1632 tot december 1633 verscheen er een maandelijks supplement: de "Relation des nouvelles du monde receuës tout le mois", met commentaren over de gebeurtenissen van de voorbije maand. Hierin deed Renaudot een poging om echt journalistiek werk te doen. Deze publicatie werd echter niet lang geduld : de overheid verwachtte alleen verslagen van de gebeurtenissen, geen analyses en bedenkingen.² De "Relation des nouvelles du monde..." werd vervangen door de Extraordinaires waarin telkens één onderwerp meer in detail behandeld werd. De kritische geest van een ontluikende publieke opinie aanwakkeren behoorde niet tot de bedoelingen van de overheid. Vanaf 1633 werd verwacht dat alle commentaren en bedenkingen uit La Gazette verdwenen om alleen nog verheerlijkende informatie te geven die aanzette tot bewondering van de monarchie en niet tot reflectie. Na ongeveer twee jaren aftasten kreeg La Gazette zijn definitieve vorm die tot het einde van de eeuw weinig zal veranderen. Vanaf 1633 bestond ze uit la Gazette, Nouvelles ordinaires, Extraordinaires en Relations. Canards³ en verhalen over wonderlijke zaken werden uit de krant geweerd. Meer gedetailleerde verslagen over belangrijke evenementen kwamen er in de Extraordinaires eenmaal per maand.

Renaudot bedacht een ingewikkelde hoofding voor zijn krant. Vittu stelt dat dit een soort label was waarmee hij de krant wilde beveiligen tegen vervalsingen.⁴

² J.-P. Vittu, *The politics of Information in Early Modern Europe, Instruments of Political Information in France*, Londen en New York, Routledge, 2001

³ Een "canard" is een Frans woord dat letterlijk eend betekent. Het wordt gebruikt in de journalistiek voor een bericht dat gebracht werd en achteraf niet juist blijkt te zijn.

⁴ J.-P. Vittu, *Les manipulations éditoriales des premières années de la Gazette", Les Gazettes européennes de langue Française XVII – XVIIIe siècles*, Saint-Etienne, 1993, p. 23-29

Tot 1634 kwam het totaal aantal pagina's niet boven 600. Afhankelijk van de actualiteit steeg het aantal Extraordinaires, zoals bijvoorbeeld in 1635 het jaar van het begin van de oorlog tegen Spanje. Vanaf 1642 had La Gazette regelmatig acht pagina's, les Nouvelles ordinaires hield er vier.

La Gazette was goed gestructureerd met hoofdstukken, secties en artikels. De Nouvelles ordinaires berichtten over de Duitse gebieden en Noord Europa. La Gazette over Engeland, de Verenigde Provinciën, Vlaanderen, Frankrijk, het Zuiden en het Nabije Oosten. Dit werd echter niet altijd strikt gevolgd en naargelang de actualiteit aangepast.

Renaudot stelde de krant op vrijdag op en ze werd dezelfde avond en nacht gedrukt. Tegen donderdagavond werden ten laatste de teksten verwacht. Zaterdagochtend werd ze verdeeld. De eerste jaren haalde men ze af bij het Bureau d'adresse. Daarna werd ze rondgebracht door colporteurs. In de provincie werd ze via de post opgestuurd.

Al vlug werd ze nagemaakt en liever dan de strijd aan te gaan, gaf Renaudot toestemming om ze tegen betaling te herdrukken in de grote steden van Frankrijk, wat de postkosten en de snelheid ten goede kwam.

De postkosten liepen zeer hoog op, herdrukken was goedkoper. Eerst in Rouen, Lyon, Bordeaux, later volgde Dijon en Tours en later nog andere steden.

In de beginperiode kregen een aantal belangrijke personen toch een exemplaar van de eerste Parijse druk toegestuurd (de recommandés). Dit duidt erop dat de versheid van een nieuwsfeit belang krijgt. Tot de uitbouw van een redelijk wegnnet met een diligence dienst rond 1775 ging het nieuws vlugger dan reizigers. Wel is het zo dat vooral grote(re) steden en plaatsen waar de postdienst uitgebouwd was van nieuws voorzien werden. Plaatsen in Bretagne, het Massif central en de Languedoc bleven nog lang zeer moeilijk bereikbaar.

Bij de herdruk werd de originele tekst goed gevolgd. Soms werd iets weggelaten of een ander lettertype gebruikt om papier te sparen.

Renaudot haalde zijn nieuws van verschillende bronnen : Louis XIII, Richelieu en zijn ministers, commandanten van het koninklijke leger, gewone koeriers, vertalingen van andere gazettes, professionele nieuwsverstrekkers zoals Jean Epstein en van agenten van de overheid zoals Pierre d'Hozier. Ook goed geïnformeerde Parijzenaars of mensen uit de provincie en betaalde correspondenten uit het buitenland.

Zowel Louis XIII en zijn secretaris Michel Lucas als Richelieu schreven zelf teksten om in La Gazette te plaatsen.

Nieuws uit Italië en Duitse Rijk was belangrijk. Het waren essentiële assen van de anti-Spaanse strategie. Verder kwam er informatie uit ongeveer 20 Europese steden en uit belangrijke spanningszones aan de grenzen, in het bijzonder de grens met de Spaanse Nederlanden. Na de Vrede van de Pyreneeën was er meer berichtgeving over de Baltische regio in overeenstemming met de politiek van Mazarin.

De lezers van *La Gazette* in de eerste jaren waren vooral leden van de noblesse d'épée en de noblesse de robe⁵. Uit die kringen kwamen de officieren van het koninklijke leger. In perioden van oorlog wilden deze het nieuws over de gebeurtenissen zo vlug mogelijk lezen.

⁵ Zie registers van de uitgever Jean Nicolas voor de periode 1646 tot 1663, bestudeerd door Stéphane Haffemayer in zijn boek "L'information dans la France du XVIIe siècle".

La Gazette na de dood van Renaudot

Renaudot was gestopt met het opstellen van La Gazette in januari 1652. Hij zal in de herfst van het jaar 1653 overlijden. Hij bleef steeds trouw aan de monarchie en zijn verstandhouding met Richelieu en Louis XIII bleef steeds goed.

Over militaire successen van Franse troepen of bondgenoten berichtte hij met grote stukken en stelde het voor alsof het om grote overwinningen ging. Nederlagen werden voorgesteld als waren ze “van geen belang” of de aandacht werd er van weggeleid.

Ook Mazarin had direct het belang van La Gazette ingezien.

In augustus 1643 had de Conseil du Roi het privilege van La Gazette bevestigd. Ondanks tegenkanting van concurrenten verkreeg Renaudot nieuwe patentbrieven die het privilege bevestigden en bij zijn dood, afwezigheid of verhindering, het overbrachten naar zijn zoon Théophraste II, sieur de Boisseiné en raadsheer aan het Cour des Monnaies.

In 1646 werd Renaudot benoemd tot historiograaf van de koning en volgde een herbevestiging van alle patenten en brevetten sinds 1635 in handen van de familie Renaudot.

Het privilege zal ongeveer een eeuw in handen van de familie Renaudot blijven steeds opnieuw geconfirmeerd door patenten.

Minstens vanaf het jaar 1642 werd Renaudot bij het opstellen van La Gazette geholpen door Charles Robinet de St Jean (1608-1698). Hij bleef dit doen wanneer Théophraste II La Gazette verder zet na de dood van zijn vader. Er is weinig gekend over de van Normandië afkomstige Robinet. Hij heeft goede connecties aan het hof en wordt na Renaudot historiograaf van de koning. Na de definitieve overwinning van de monarchie zullen de opvolgers van Renaudot al vlug weer La Gazette in de gewone vorm uitgeven, met berichtgeving over de koning en het hof, over de gemeenschappelijke vijand Spanje en de strijd aan de grenzen.

Tussen 1656 en 1661 werd o.a. door Colbert een wetgeving uitgewerkt in verband met de regulatie, de aantallen en de privileges van uitgevers en drukkers. Uitgevers in Parijs werden hierbij bevoordeeld en deze centralisatie maakte een grotere controle door de overheid mogelijk.

In 1667 zal het hoofd van de politie van Parijs, La Reynie, een streng controlesysteem uitbouwen. Op het onwettig drukken en verspreiden van publicaties stonden straffen als zweepslagen, verbanning en galleien. Toch bleven illegale publicaties floreren en de overheid slaagde er nooit in ze helemaal uit te schakelen.

Eeuwenlange rivaliteit tussen Spanje en Frankrijk

De rivaliteit tussen Frankrijk en Spanje was zo vanzelfsprekend en diepgeworteld dat Lodewijk XIV in zijn mémoires schreef dat het ging om een “principe naturel”.⁶ Deze wederzijdse gevoelens hadden een eeuwenlange, quasi onophoudelijke strijd veroorzaakt, alleen onderbroken wanneer de uitputting nabij was of wanneer dringender problemen, zoals binnenlandse oproer of nieuwe vijanden, de aandacht vroegen.

De oorzaak van de rivaliteit lag bij de ontwikkelingen die zich voordeden aan het begin van de zestiende eeuw. Door het dubbelhuwelijk van Filips de Schone, zoon van Maximiliaan van Oostenrijk, en Juana van Castilië en Juan van Aragon en Castilië met Margaretha in 1496, kwamen door speling van het lot hun rijken in handen van de zeer jonge Karel. In 1515 werd hij landsheer van de Nederlanden, in 1516 koning van Castilië en Aragon. Tenslotte was hij bij het overlijden van Maximiliaan kandidaat keizer van het Heilig Roomse Rijk. Hij wou deze titel ten allen prijze in de wacht slepen. Indien Frans I als keizer verkozen zou worden kon deze de Nederlanden zowel vanuit het zuiden als vanuit het oosten bedreigen.

Strijd om de keizerstitel

In 1519 ontstond er een open strijd tussen Karel van Habsburg, Frans I en de Engelse Hendrik VIII, die zich allen kandidaat stelden voor de verkiezing tot Rooms koning en keizer. De keizerskroon werd sinds de Gouden Bul in 1356 toegewezen door een keurvorstencollege. Keizer Maximiliaan was in 1518 begonnen met onderhandelingen om zijn kleinzoon Karel te laten verkiezen tot “Rooms koning”, een titel die zou bevestigen dat men hem als troonsopvolger aanvaardde. Door de plotse dood van Maximiliaan was dit echter niet tot een einde gebracht. De kandidatuur van de Engelse koning werd minder ernstig genomen maar Frans I was een te duchten tegenstrever. Bovendien had hij de belangrijke steun van de paus die zijn gebieden liever niet omgeven zag door bezittingen van de Habsburgers.

De animositeit tussen Frankrijk en Habsburg was ingegeven door wederzijdse vrees voor de sterkte van de ander. Frankrijk had op dat moment het demografisch overwicht en ging zich op militair gebied in toenemende mate profileren. Karel slaagde erin zich te laten verkiezen door zowel grootscheepse propaganda als omkoperij. Hij kwam hiermee, als keizer Karel V, aan het hoofd van het machtigste statencomplex van Europa en grote gebieden in Midden- en Zuid-Amerika.

De drang van Frankrijk om de omsingeling door Habsburg te doorbreken.

De situatie was nu zo dat Frankrijk als het ware omgeven werd door een “cirkel” in handen en onder controle van het Huis van Habsburg. De Fransen

⁶ E.Lavisse, Louis XIV, Tome 2, Hachette, Parijs 1978, p.41

« L'état des couronnes de France et d'Espagne est tel aujourd'hui et depuis longtemps qu'on peut élever l'une sans abaisser l'autre. Cela fait entre elles une jalousie qui, si j'osais le dire, est essentielle, et une espèce d'inimitié permanente....un principe naturel .»

waren tot alles bereid om deze te doorbreken. Ze gingen zelfs in 1536 een alliantie aan met de Turken, een schande in de christelijke wereld. De eerste confrontatie tussen Karel V en Frans I kwam er in Italië. Tussen 1521 en 1526 werden vijf oorlogen uitgevochten die van beiden kampen zware financiële inspanningen eisten. In mei 1527 namen de legers van Karel V Rome in dat grondig werd geplunderd. Door deze *Sacco di Roma* werd de macht van de paus gebroken en kreeg Habsburg het overwicht in Italië. In 1547 overleed Frans I. Aan deze eerste langdurige confrontatie kwam een einde in 1559 met de Vrede van Cateau-Cambrésis. Ze bezegelde de militaire nederlaag van Frankrijk. Hierop volgde voor Frankrijk een periode van interne dynastieke twisten en godsdienstoorlogen die veertig jaar zou duren.

Voortgezette strijd na de verdeling van het Habsburgse imperium.

Na de troonsafstand van Karel V werd het Habsburgse imperium verdeeld onder zijn broer Ferdinand die in 1556 keizer van het Heilig Roomse Rijk werd en zijn zoon Filips II die alle andere gebieden toegewezen kreeg. De situatie verbeterde niet onder de regering van Filips II (1556-1598). In deze periode van godsdienstoorlogen koos ieder zijn kamp. De koning van Spanje wiens autoriteit in Vlaanderen onder vuur lag, zag de grootste bedreiging in de vooruitgang van het protestantisme. Hij ondersteunde en financierde in Frankrijk diegenen die zijn ideeën na stonden. Hij kon niet beletten dat in 1589 de protestant Hendrik van Navarra-Bourbon koning van Frankrijk werd. Hierop besliste Filips II tot een interventie in Frankrijk om de Franse kroon in katholieke handen te houden. Echter zonder resultaat. Hendrik IV wist zich te handhaven en bekeerde zich –pragmatisch– tot het katholicisme. De Frans-Spaanse oorlog werd in 1598 besloten met de Vrede van Vervins. In de beginperiode van het bewind van Lodewijk XIII zette de regente Marie de Médicis zich in voor een toenadering tot Spanje. Lodewijk XIII huwde met Anna van Oostenrijk en zijn zuster Elisabeth huwde Filips IV, toekomstig koning van Spanje. Alhoewel men had gehoopt hiermee de relaties tussen Spanje en Frankrijk te verbeteren, bleef de wederzijdse antipathie groot. Wanneer Richelieu aan de macht kwam, in 1624, werd de Franse politiek weer vijandig tegenover het Huis van Oostenrijk en tegenover Spanje, de sterkste pijler van de dynastie.

Twee kampen in de Dertigjarige oorlog en Franse steun aan de Republiek.

In 1618 brak naar aanleiding van godsdiensttwisten in het Heilig Roomse Rijk de Dertigjarige Oorlog uit. Spanje schaarde zich vanaf 1620 aan de kant van de keizer en de Duitse katholieken. In Frankrijk, dat zich hersteld had van de interne crises, koos Richelieu, eerste minister van Lodewijk XIII, voor de hernieuwde confrontatie met aartsvijand Spanje en steunde in het conflict de zijde van de protestantse krachten.

In 1635 verklaarde Frankrijk zelf de oorlog aan Spanje met een manifest waarin het Spaanse imperialisme sinds het begin van de zestiende eeuw aan de kaak gesteld werd.

In 1648 werd in Osnabrück de vrede ondertekend tussen de keizer, Zweden, de protestantse Duitse vorsten en Frankrijk. Frankrijk annexeerde hierdoor delen van Lotharingen en van de Elzas.

Ook in het conflict tussen Spanje en de Republiek liet Frankrijk zich niet onbetuigd: het gaf financiële steun aan de Republiek. In 1648 sloot het sterk verzwakte Spanje een vredesverdrag met de Republiek. Dit moest Spanje toelaten al zijn energie te richten op de oorlog met Frankrijk.

De Franse druk op Spanje zou blijven doorgaan ondanks de binnenlandse moeilijkheden van de Fronde. Pas in 1659 werd de oorlog beëindigd met de vrede van de Pyreneeën. Hierbij verloor Spanje gebieden in Vlaanderen, Artesië, Henegouwen en Luxemburg. Lodewijk XIV huwde met Marie-Thérèse, dochter uit het eerste huwelijk van Filips IV en Isabella van Bourbon.

Na de dood van Filips IV in 1665 betwistte Lodewijk XIV de opvolging op de troon van Spanje door Karel II, zoon uit een tweede huwelijk van Filips IV. Hij eiste in naam van zijn echtgenote gebieden op in de Zuidelijke Nederlanden. Tegen de al te grote veroveringsdrang van Frankrijk kwam echter tegenkanting van andere Europese staten die niet wilden weten van een te grote machtsconcentratie in handen van Frankrijk.

Strijd om de hegemonie tussen Spanje en Frankrijk.

Vanaf de zestiende eeuw tot het midden van de zeventiende eeuw manifesteerde Spanje zich als grootmacht in grote delen van de wereld. In heel Europa stuitte het daarbij op vijandigheid. Zoals de Amerikanen in de twintigste eeuw werd Spanje tegelijk bewonderd, gevreesd en bekritiseerd. Men sprak over de Spaanse arrogantie en zijn vele misdragingen. Men verweet Spanje vooral zijn macht en pretentie om zijn wil op te leggen in Europa.⁷ De afkeer van Frankrijk voor Spanje was te wijten aan dit overwicht. Frankrijk diende rekening te houden met de militaire macht en de culturele invloed van Spanje. Zijn gouden en zilveren munten werden over heel Europa verspreid. Spaanse diplomaten en zakenmensen, meer bepaald Castilliaanse, waren in alle voornaamste steden aanwezig. In Frankrijk vond men ze ongeveer overal : in Aquitanië, Normandië, de Provence, Bretagne en de Languedoc. Spanje was rijk en had een hoge levensstandaard. Om deze redenen trok het vele Franse immigranten aan.

Onder de regering van Lodewijk XIII gaf Spanje nog de toon aan zoals Frankrijk dit enkele decennia later zou doen. De etiquette van het Hof van Versailles was geïnspireerd op die van het Spaanse hof en het ceremonieel dat Karel V er nog geïntroduceerd had. Lodewijk XIV was gefascineerd door de grandeur van dat hof. Hij wou het evenaren en overtreffen. Op het politieke vlak trachtte Lodewijk XIV onophoudelijk eerst een deel en dan de volledige opvolging van de Spaanse gebieden te bemachtigen. In 1700 stelde Lodewijk XIV triomfantelijk zijn kleinzoon, de hertog van Anjou, voor aan de buitenlandse ambassadeurs met de woorden: "Messieurs, voici le roi d'Espagne".

⁷ J.Pérez, Les rapports culturels entre la France et l'Espagne (XVIe-XVIIesiècle), Les monarchies française et espagnole, Editions du Temps, Paris,2000

Sleutelrol van de Zuidelijke Nederlanden.

In de confrontaties tussen de twee machten speelden de Zuidelijke Nederlanden een cruciale rol. Voor de Fransen was de nabijheid van de vijand zo dicht bij de hoofdstad een onaangename gedachte. Daarnaast liet een aanval in dit gebied hen toe Spanje in de flank aan te vallen en bovendien was de kans op blijvende gebiedsuitbreiding er reëel. Tenslotte behoorden de Nederlanden in het concept van het herstel van delen van het oude “Gaule” in feite rechtmatig tot Frankrijk met de zee en de grote rivieren als natuurlijke grens.

Filips IV en Olivares van hun kant waren vastbesloten alle inspanningen te doen om de opstandige provincies van de Nederlanden terug te winnen en de hegemonische positie van Spanje te herstellen. Maar het wereldrijk steunde op –financieel en economisch- drijfzand. 1629 was een jaar waarin de kansen keerden. In zijn boek *In Staat van Oorlog* schrijft Vermeir hierover “De kleine twintig jaar tussen de val van ’s Hertogenbosch en de afloop van de Munsterse onderhandelingen, zijn bepalend geweest voor de toekomst van de Spaanse monarchie in het algemeen, en van de Zuidelijke Nederlanden in het bijzonder.”⁸ Dat Spanje zijn positie van leider verloor was te wijten aan “strategical overstrech”⁹. Het kon de kosten gepaard aan het verwezenlijken van zijn strategische doelstellingen niet meer aan. Frankrijk nam de fakkel over en begon aan zijn “grand siècle”.

⁸ R.Vermeir, *In staat van oorlog. Filips IV en de zuidelijke Nederlanden*, Shaker Publishing, Maastricht, 2001, p.5

⁹ P.Kennedy, *The Rise and Fall of the Great Powers. Economic Change and Military Conflict from 1500 to 2000*, New York, 1987, p.48

Spanje onder Filips IV

1. Een groot en machtig Spaans rijk ?

Filips IV regeerde over het Spaanse rijk gedurende 44 jaar, vanaf 1621 tot aan zijn dood in 1665. Het was een lange periode en aan het einde ervan was Spanje zijn hegemonische positie kwijt. Nochtans leek het Spaanse Rijk bij het aantreden van Filips IV op het toppunt van zijn macht. Hij erfde van zijn vader Filips III twaalf rijken : op het Spaanse grondgebied Castilië, Aragon, Catalonië waaronder de Roussillon, en Valance. De bezittingen in Italië bestonden uit Sardinië, Sicilië, het koninkrijk Napels, Milaan, Piombino in Toscane en het markgraafschap Finale. (Savoie en Venetië voerden een onafhankelijke politiek). Als afstammeling van de Bourgondische hertogen was hij ook soeverein van de Franche-Comté en de Nederlanden. De opstand van de protestanten daar was een zware tegenslag geweest voor Filips II. Maar het was de vaste bedoeling van Filips IV om de opstandige provincies te heroveren. Hij leek daartoe alle troeven in handen te hebben. De Zuidelijke Nederlanden werden bestuurd door de landvoogden Albrecht en Isabella die de kroon zeer toegewijd waren. Men beschikte er over een groot leger, het Ejército de Flandes, onder leiding van de bekwame generaal Ambrosio Spinola. De Spaanse infanterie, de “tercios”, was een begrip in heel Europa.

Edelmetaal uit de koloniën.

De Spaanse monarchie beschikte al decennialang over de enorme opbrengsten voortkomend uit de mijnen van edelmetaal in Mexico, huidig Colombië, Peru en Bolivia. Dit goud en zilver was de bron van rijkdom sinds Karel V en onder Filips III hadden de transporten een hoogtepunt bereikt. Hoewel Filips IV de toestroom iets zag vertragen bleven de hoeveelheden groot en waren ze een grote steun voor de ambitieuze en kostelijke politiek van de Habsburgers.

Strijders voor het katholieke geloof.

De Spaanse vorsten waren kampioenen van de katholieke zaak: strijdend tegen de protestanten in Noord-Europa en tegen de moslims in de Middellandse zee. Op het Iberisch schiereiland zelf hadden zij met harde hand en de Inquisitie religieuze verdeeldheid kunnen vermijden.

Culturele uitstraling van Spanje.

Spanje en het Spaanse hof had ook cultureel een grote uitstraling: het Spaanse hof en de Spaanse gebruiken werden gekopieerd. De mode, luxeartikelen, parfum en lederwaren kwamen uit Madrid. In Frankrijk was de invloed groot: het was er bon ton om Spaans te leren en er doken hispanismen op in het Frans. Cervantes werd er vertaald en gelezen. De schilderkunst kende een hoogtepunt met Velázquez, Murillo en Zurbarán.

Een wereldrijk op drijfzand.

Maar ondanks de grootte van het rijk, het vele aangevoerde goud en zilver en zijn naam en faam, ontwikkelde zich een diepgaande interne crisis in Spanje. En deze crisis was zowel politiek, economisch als moreel.

2. Filips IV

Toen zijn vader stierf en hij koning werd van een wereldrijk was Filips IV zestien jaar oud. Hij werd geboren op 8 april 1605 in Valladolid. Na hem waren er nog twee zussen, Ana en María Ana en twee broers, don Carlos en don Fernando, de latere landvoogd van de Zuidelijke Nederlanden, die de volwassen leeftijd bereikten.

Men beschreef Filips IV als niet onintelligent en van goede wil maar weinig energiek. Bovendien had zijn vader hem buiten de staatszaken gehouden. Zijn opleiding was vooral gericht op het religieuze. In 1612 werd een huwelijk gemakeld met de twee jaar oudere Elisabeth van Bourbon, oudste dochter van Hendrik IV. Dit huwelijk wekte de verwachting van een entente met Frankrijk.

3. Bestuur van het Rijk

Een “composite state” en “dependent territories”.

Het rijk van Filips IV vormde in tegenstelling tot dat van de koning van Frankrijk geen eenheid. Het werd gescheiden door zeeën en grote afstanden. Men kon eerder spreken van een confederatie of een composite state, bestaande uit een rulling country –het politiek dominante koninkrijk Castilië, waar sinds de tweede helft van de zestiende eeuw het machtscentrum gevestigd was- en meerdere dependent territories zoals de Zuidelijke Nederlanden.

Alhoewel landsheer in elk van zijn gebieden, was het onmogelijk voor de koning om overal aanwezig te zijn. De verschillende gebieden werden bestuurd door een vervanger : een virrey of onderkoning zoals in Sicilië en Napels, een gouverneur of een landvoogd zoals in de Nederlanden.

Bestuursraden.

De bestuursvorm was in grote mate gelijk aan wat de voorvaders van Filips IV ingesteld hadden. De uitgestrektheid van zijn rijk had Karel V gebracht tot de oprichting van een overkoepelende structuur. In 1523 werd de Raad van State opgericht. Hierin zetelden vertrouwelingen van de keizer, afkomstig uit verschillende van zijn landen. Zij tekenden het algemene beleid uit en namen alle belangrijke politieke en militaire beslissingen.

Karel V koos voor de Nederlanden Brussel als hoofdstad en zetel van de centrale regering.

Na de opsplitsing in 1555 van het Habsburgse imperium in een Oostenrijkse en Spaanse tak, zou Filips II hierop verder gaan. Hij maakte van Madrid het bestuurlijke centrum van het hele Spaanse rijk en verbleef er vrijwel permanent. Ook de Raad van State zou van nu af werken vanuit Madrid en vooral bestaan uit leden van de Spaanse adel. Naast de Raad van State richtte men raden op met specifieke taken.

Filips III had in de Raad van State zijn valido, een vertrouweling die de functie van eerste minister vervulde, en zijn biechtvader opgenomen. Het bestuur van de Raad werd volgens de Venetiaanse ambassadeur Contarini vooral gekenmerkt door traagheid en onbeslistheid. De raadsleden borduurden voort op de maximes van Filips II, dit hield in: ten alle prijze het prestige van Spanje hoog houden.¹⁰

Bestuur onder Filips IV en Olivares.

Tijdens de regering van Filips IV waren er naast de Raad van State twee soorten raden: de raden met een geografische competentie zoals o.a. de Raad van Castilië, de Raad van Portugal, de Raad van Vlaanderen. De raden met technische competentie waren o.a. de Raad van Financiën (vanaf 1602), de Raad van Oorlog, waar de leden van de Raad van State toegang toe hadden, de Raad van de Inquisitie, de Raad van de militaire orden. De veelheid van raden leidde ook onder Filips IV vooral tot inefficiëntie en traagheid van bestuur. Bovendien plaatste Olivares, de valido van Filips IV, vertrouwelingen aan het hoofd van deze raden, creëerde juntas onder zijn controle om het werkelijke bestuur uit te voeren en holde de bevoegdheden van de traditionele instellingen uit. De Staten of Cortes bestonden nog maar zij werden amper samengeroepen.

De verschillende gebieden van het rijk hadden min of meer financiële autonomie en een zekere mate van politieke autonomie maar waren, behalve in de Verenigde Provinciën, trouw aan hun legitieme soeverein. Vragen om financiële bijdragen werden door de lokale vertegenwoordigende instituties meestal fel bestreden. De koning richtte zich daarom het vaakst naar het gebied waar hij meeste vat op had : Castilië.

Leger.

Spanje beschikte lang vóór de andere Europese staten over een groot en georganiseerd leger. Filips II hield een leger in stand van 150.000 soldaten terwijl het Franse leger onder Hendrik IV er 50.000 had.

Het Spaanse leger van Filips IV bestond uit minder soldaten (100.000) en hieronder waren veel huurlingen. De militaire geest van vroegere dagen was sterk verminderd. De Spaanse adel was niet meer gebrand op een militaire carrière en de weinige goede generaals zoals Spinola waren buitenlanders.

¹⁰ M.Devèze, L'Espagne de Philippe IV (1621-1665), Société d'édition d'enseignement supérieur, Paris,1970,p.63

4. Problemen van een wereldrijk

IV.4.a. de persoonlijkheid van de monarch

1) De koning liet het bestuur van het rijk over aan de valido.

Een eerste zwakte in het bestuur van het Spaanse rijk lag in de persoonlijkheid van de koning zelf. De zeer devote koning Filips III had het eigenlijke bestuur van het rijk gedurende twintig jaar overgelaten aan zijn “valido”, de hertog van Lerma. Deze maakte zich door zijn schraapzucht zo onpopulair dat de koning zich tenslotte verplicht zag hem weg te sturen. Hij werd opgevolgd door zijn zoon de hertog van Uceda. De jonge, totaal onervaren, Filips IV stelde ook een vertrouweling als valido aan. Het was een edelman die de prins van jongs af aan begeleid had: don Gaspar de Guzman, graaf van Olivares. Alhoewel Olivares de koning bij alles betrok - hij sprak hem meerdere keren per dag - was zijn invloed zeer groot.

2) Olivares

Olivares, de bekendste Spaanse valido, was op persoonlijk vlak, eerlijker dan zijn voorganger Lerma. Hij was gecultiveerd, energiek -zelfs “onvermoeibaar”¹¹- en intelligent. Maar hij was ook eigengereid en zeer eerezuchtig voor zichzelf, zijn familie en zijn land. In zijn drang om het prestige en de macht van Spanje als wereldrijk te verdedigen, legde hij het land inspanningen op die boven zijn krachten gingen.

Hij plaatste familieleden en vertrouwelingen op belangrijke posten en holde de bevoegdheden van de traditionele instellingen uit. Hij richtte juntas op die hij onder zijn controle hield.

Olivares spande zich onophoudelijk in om geld te vinden voor de marine¹² en de troepen voor de vele oorlogen in Brazilië, het Verre Oosten, in de Middellandse zee en de Noordzee, in Catalonië, Italië, Bourgogne, Duitsland en vooral Vlaanderen. Maar dit alles putte Spanje en in het bijzonder Castilië, uit. Olivares kende in eerste instantie geen oppositie in eigen land. Hij had bij de adel wel kwaad bloed gezet omdat hij vooral zijn eigen clan bevoordeelde maar hij kreeg niet te maken met een “fronde” zoals dat in Frankrijk het geval was.

Na een eerste succesvolle periode stapelden de nederlagen zich op. De financiële problemen en de opstand in Catalonië brachten Spanje aan de rand van de afgrond. Meer en meer werd de stemming tegen Olivares vijandig. Over de juiste omstandigheden van zijn val zijn meerdere versies. In 1643 verliet Olivares het hof. Hij stierf in 1645.

¹¹ M.Devèze, L'Espagne de Philippe IV (1621-1665), Société d'édition d'enseignement supérieur, Paris, 1970, p.241

¹² De marine werd geacht konvooien te beschermen, de kusten te verdedigen, de communicatie met het enorme rijk te onderhouden en militaire transporten naar Italië en de Nederlanden te doen.

IV.4.b. *Tekort aan middelen*

Een groter probleem dan de persoon van de koning was het constante geldgebrek en de economische neergang van het rijk. Ondanks de enorme rijkdommen uit de koloniën leefde Spanje en de monarchie, al jaren boven zijn stand. De uitgaven waren niet te overzien : Het Hof, het leger, de marine, de betaling van omkoopsommen...De grote hoeveelheden goud en zilver die aangevoerd werden waren niet voldoende om de uitgaven van de monarchie te dekken. Aan de ene kant hield Filips IV er een zeer luxueus hofleven op na. Aan de andere kant liepen de kosten van de militaire inspanningen om het rijk in stand te houden en voor de strijd voor het katholieke geloof, hoog op. Door de invoer van grote hoeveelheden edelmetaal waren de prijzen in heel Europa gestegen en vooral in Spanje zelf. Buitenlandse producten waren goedkoper dan de binnenlandse. Goud en zilver werden op die manier uit Spanje weggetrokken. De Spaanse staat had veel schulden aan buitenlandse bankiers. Men was genoodzaakt grote uitgaven kopersgeld te doen die de munten in edelmetaal bijna van de markt lieten verdwijnen. Belasting kwam op de schouder van het gewone volk neer. En taksen op levensmiddelen hadden het platteland, vooral Castilië, al bijna aan de afgrond gebracht. Een algemene verarming en ontvolking waren het resultaat. De plattelandsbevolking trok naar de steden en trachtte te overleven in dienst van een adellijke familie. Velen zochten een manier om te overleven in een kerkelijke loopbaan of poogden tot de adel op te klimmen om te ontsnappen aan belastingen.

IV.4.c. *Een algemeen gevoel van decadentie*

1) De plattelandsbevolking en de adel

De Spaanse bevolking bestond in de zeventiende eeuw voornamelijk uit plattelandsbevolking. Daarnaast was er kleine groep ambachtslieden, handelaars en arbeiders. In tegenstelling tot in Frankrijk ontbrak een sterke bourgeoisie. De uitdrijving van de Spaanse joden had daar ook toe bijgedragen. Maar de belangrijkste en machtigste groep was de aristocratie. Het aantal edelen in Spanje was zeer hoog en liep vermoedelijk op tot een tiende van de bevolking met een groot verschil tussen het noorden en het zuiden, de steden en het platteland. Vooral in het noorden en in de steden lag hun aantal zeer hoog. Door endogamie en de afkeer van manuele arbeid ontstonden zelfs fysieke karakteristieken typisch voor adellijke figuren: lange, magere en uitgerekte trekken, in tegenstelling tot de trekken van de boerenbevolking. Zoals terug te vinden is in de beschrijving van don Quichotte en Sancho Pança. De drang om tot de adel te horen was zeer groot en niet alleen gebaseerd op materieel voordeel. Trots, eer en sociale erkenning waren van buitengewoon belang. In die mate dat een titel kopen niet eervol genoeg was en weinig succes had. Men kon een titel bemachtigen door militaire verwezenlijkingen, diensten aan het vaderland of eventueel ook wel door bedrog indien het maar heimelijk gebeurde.

Ten tijde van Filips IV waren er een vijftigtal “grandes” en driehonderd “titulados”. Dit was de hoge adel en zij waren zeer rijk. De lagere adel bestond uit de “hidalgos”, edelmannen maar vaak zonder fortuin, en de iets beter gefortuneerde landadel, de “caballeros”. Zij trachtten aan een lucratieve aanstelling in de ambtenarij of de kerk te komen. Het waren de leden van de hoogste adel die in de raden plaats hadden en die de Spaanse maatschappij hun levensvisie oplegden: een enge geloofsvisie, een buitensporig belang van de eer, een hiërarchisch maatschappijbeeld gebaseerd op de “limpieza de sangre”, de religieuze afkomst van de voorvaders. Het was een visie die haaks stond op die van een nijvere, hardwerkende en handeldrijvende kapitalistische bourgeoisie voor wie winst maken geen oneer was en die in de noordwestelijke Europese staten aan een opgang bezig waren.

2) Een nieuw heldentype : de pícaro

Er was onder de bevolking van Spanje in deze periode van economische en financiële neergang een keerpunt in de mentaliteit. De zware heffingen, de jarenlange oorlogen, de crisis in de landbouw en de algemene verarming lieten de oude idealen verzwakken. Een nieuw heldentype trad op de voorgrond : één die zich wentelde in nietsdoen en ongebondenheid, avontuur en oplichterij : de “Pícaro” . Deze figuur kon zowel refereren naar de geruïneerde hidalgo, als de door belastingen verpletterde boer of de gedemobiliseerde soldaat. De pícaro verwierp discipline, inzet, werk en weigerde zich nog op te offeren voor het vaderland of de godsdienst.

5 Het vertrek van Olivares

Na 1640 verslechterde de situatie nog meer. De koloniale handel liep verder terug en de financiële situatie van de kroon was slechter dan ooit. De wil om zich te engageren in de verdediging van het rijk was zo goed als verdwenen zowel bij de gewone bevolking als bij de militaire aristocratie. Nieuwe taksen opleggen was onmogelijk. De “grandes” aan het hof keerden zich tegen Olivares en vroegen aan de koning om hem te ontslaan. Olivares vertrok bij het begin van het jaar 1643. Filips IV besliste in eerste instantie om zelf te regeren maar enkele maanden later stelde hij een nieuwe valido aan. De Conde de Haro was een familielid van Olivares maar hem niet goed gezind. Haro was minder autoritair en almachtig dan Olivares. Na zijn dood in 1661 regeerde de koning zelf gedurende de vier laatste jaren van zijn leven.

6 Verdere neergang en laatste regeringsjaren van Filips IV

Met het vertrek van Olivares waren de problemen niet verdwenen. De financiële toestand van de kroon bleef rampzalig en werd zelfs erger. In 1644 was het inkomen van de monarchie reeds vier jaar op voorhand vastgelegd. De koninklijke politiek werd desondanks onveranderd voortgezet. In 1643 werd het Spaanse leger verpletterend verslagen te Rocroi aan de Noord-Franse grens. In 1646 werd Duinkerke door de Fransen veroverd. In 1647-

1648 waren er opstanden in Napels en Sicilië tegen de stijging van de belastingen. Aan het einde van de Dertigjarige Oorlog had Spanje ondanks enorme inspanningen en kosten niets bereikt. De oorlog tegen Frankrijk werd verdergezet. Alhoewel Frankrijk tijdelijk interne problemen had door de opstanden van de Fronde, was Spanje zo verzwakt dat het dit niet kon uitbuiten. Het slaagde er nog in Duinkerke opnieuw in te nemen en de opstand in Catalonië te beëindigen. Een nieuwe devaluatie en de hierop volgende inflatie zorgden tezamen met een misoogst voor enorme ellende. De *Pendón verde* opstand brak uit in Sevilla. Een gedeeltelijk bankroet werd uitgeroepen in 1652. Eindelijk werd een belastinghervorming doorgevoerd die ook de adel taksen oplegde. Deze waren echter zeer behendig in het omzeilen van deze taksen.

In 1654 veroverde Engeland Jamaica en in 1656 en 1657 konden zij meerdere transporten van edelmetalen uit de koloniën buitmaken. Maar in 1656 slaagde het Spaanse leger er in nog een belangrijke overwinning te halen tegen de Fransen te Valenciennes. Het zou voorlopig de laatste zijn. Toch deed dit de hoop van Filips IV weer aanwakkeren en hij verwierp de kans om vrede te sluiten met Frankrijk. Spanje had nu geen geld en geen troepen meer. In juni 1658 versloegen de Fransen samen met de Engelsen het Spaanse leger in Noord-Frankrijk en namen opnieuw Duinkerke in. De Portugezen maakten gebruik van de Spaanse zwakte om Extremadura binnen te vallen en Badajoz te belegeren. Spanje kon nog nauwelijks zijn eigen grenzen verdedigen. Het slaagde er in een leger van 15000 mannen naar Portugal te sturen. Na een paar successen werd dit leger door de Portugezen vernietigd. Ondertussen stonden de vijandelijke troepen aan de poorten van Brussel. Spanje kon geen hulp sturen want het beschikte noch over troepen, noch over voldoende vlootsterkte om ze te sturen.

Felipe IV had geen andere mogelijkheid meer dan in 1659 de Vrede van de Pyreneeën te aanvaarden. Frankrijk kreeg Rosselló en Cerdanya en in het Noorden Artois. Wellicht het belangrijkste in het verdrag was de overeenkomst voor een huwelijk tussen Maria Teresa, dochter van Filips IV met Lodewijk XIV. Aangezien er op dat moment geen mannelijke troonopvolger in Spanje was, gaf dit mogelijkheden voor de toekomst. De laatste jaren van zijn leven was Filips IV zeer neerslachtig en berouwvol. Hij zag de financiële ellende van zijn rijk als een straf van God voor zijn zonden. Zijn doel om alle gebieden van zijn rijk te heroveren waren mislukt. Hij behield wel de Franche-Comté en de Zuidelijke Nederlanden. Deze bleven gehecht aan de Spaanse koning vooral omwille van de grote autonomie dat dit hen bezorgde. De Franse expansiezucht had de andere Europese staten achterdochtig gemaakt. Zij verkozen die een halt toe te roepen. Er werd Filips IV ook in de laatste jaren van zijn leven geen overwinning meer gegund. Zijn pogingen om Portugal opnieuw aan te hechten mislukten omdat Portugal onder andere hulp kreeg van Engeland. Drie jaar na de dood van Filips IV erkende men officieel de onafhankelijkheid van Portugal.

De Zuidelijke Nederlanden

Op 24 juli 1655 vertrok er vanuit Carignan een brief van Leopold-Willem, landvoogd van de Zuid-Nederlandse gewesten, naar Filips IV. Het Franse leger had kort daarvoor Landrecies ingenomen, het beleg van la Chapelle opgeslagen en zich langs de Samber gelegd. Leopold-Willem verzekerde de koning dat men zo veel mogelijk weerstand zou bieden. Maar het Ejército de Flandes bevond zich in een betreurenswaardige toestand en beschikte over steeds minder manschappen "...zodat men mag vrezen dat straks alleen nog de vlaggen zullen overblijven".

Zoals in bijna elke brief vroeg de landvoogd aan Filips IV om steun voor het leger. Hij had meer middelen en troepen nodig. Zo niet vreesde hij dat de vijand in de volgende campagne grote vooruitgang zou maken. Hij voegde er nog aan toe dat "...als de bevolking ziet dat men hen niet kan verdedigen zouden zij kunnen overgaan tot een wanhoopsdaad". Het gevaar bestond dat de gewesten zouden verloren gaan. Nochtans, expliciteerde Leopold-Willem, "dragen de Nederlanden bij aan het behoud van de monarchie door hun nabijheid met Frankrijk. Want hier kan men de monarchie aanvallen en het weerhoudt een aanval met volle krachten in Spanje"¹³. De brief van landvoogd Leopold-Willem geeft een duidelijk beeld van de situatie : aan de ene kant de trieste staat waarin het leger zich bevond en aan de andere kant is het duidelijke dat men beseftte dat de Zuidelijke Nederlanden van groot belang waren voor het Spaanse Rijk. Strategisch gezien was het gebied altijd van groot belang geweest. Nu werd het een kwestie van overleven voor Spanje.

1. Politiek van Filips IV en Olivares voor de Zuidelijke Nederlanden na de afloop van het Twaalfjarig Bestand.

Na het overlijden van Albert in 1621 kwamen de Nederlanden terug aan de Spaanse kroon. Albert's weduwe Isabella werd door Filips IV aangesteld als landvoogdes voor het leven. Filips IV zond in 1623 een ambassadeur naar Brussel, kardinaal Alonso de la Cueva die alle belangrijke staatszaken naar zich toe trok in de permanente junta van State en Oorlog. De Raad van State was wel blijven bestaan maar werd zelden of nooit samengeropen. Toen Filips IV aan de macht kwam waren hij en Olivares er van overtuigd dat zij Spanjes hegemonische positie konden herstellen en behouden. Men diende krachtig op te treden en niet teveel toegevingen te doen. Daarom besloten zij in 1621 na afloop van het Twaalfjarig Bestand, de oorlog tegen de Republiek te hervatten om de opstandige provincies terug in de pas te laten lopen. Aanvankelijk leken zij in hun opzet te slagen. Maar de bestuurlijke structuur en de financiële problemen van het Spaanse rijk hadden hun weerslag op de gebeurtenissen in de Spaanse Nederlanden. Door de afstand met Madrid werden beslissingen met grote vertraging genomen en schatte men de plaatselijke toestand niet altijd juist in. Het leger kampte met tekort

¹³ H.Lonchay, *Correspondance de la Cour d'Espagne sur les affaires des Pays Bas au XVIIe siècle*, Kiessling en Imbreghts, Brussel, 1923

aan financiële middelen en manschappen. Onduidelijkheid over wie de leiding had leidde vaak tot grote onenigheid bij de legertop. Deze problemen bleven als een rode draad aanwezig in het tweede kwart van de zeventiende eeuw. Omdat de Spaanse Nederlanden strategisch belangrijk waren bleef men vanuit Madrid grote inspanningen leveren om de situatie onder controle te krijgen. Olivares spande zich in om zoveel mogelijk aan de vragen om bijkomende mannen en middelen te voldoen. Het zou tenslotte onvoldoende blijken.

Het Ejército de Flandes verzwakt door tekort aan middelen

Nochtans had men aanvankelijk nog reden tot optimisme. Opperbevelhebber Spínola was er in 1625 in geslaagd Breda te heroveren van de opstandige noordelijke provincies. Maar voor verdere operaties was geld nodig en dat geld was er niet. In 1627 kwam het eerste staatsbankroet van Filips IV. Spinola begreep dat zonder geld geen oorlog te voeren was. Hij bepleitte dat men beter vanuit een relatief gunstige positie vrede kon sluiten met de Republiek. Filips IV en Olivares waren echter niet bereid veel compromissen te doen. Zij rekenden op de hulp van het keizerlijke leger, hulp die er ook nu niet kwam. Een conflict met Frankrijk rond de opvolging in de Italiaanse hertogdommen Mantua en Monferrato liep slecht af voor Spanje en had veel middelen gevraagd. Het verzwakte het Ejército de Flandes nog meer. Tussen oktober 1628 en mei 1629 kwam er geen geld uit Spanje. Omdat de zuidgrens moest beschermd worden tegen een Franse inval, kon Frederik Hendrik grote terreinwinst boeken in 1629. In de Zuidelijke Nederlanden ontstond er grote onrust.

Het Kanteljaar 1629

Het chronische geldtekort en de afwezigheid van een competente legerleiding na het vertrek van Spínola, hadden het Spaanse leger in de Nederlanden in een diepe malaise gestort. Na een maandenlange belegering viel in september 1629 's-Hertogenbosch in Staatse handen waardoor de weg naar Brabant openlag. Het joeg een schokgolf door het zuiden waar de crisis volop losbarstte. Mikpunt van het algemene ongenoegen was kardinaal Alonso de la Cueva, de waakhond van Filips IV. De sfeer werd grimmig en vijandig tegenover de Spaanse gezagsdragers. In 1629 werd er in regeringskringen zelfs gevreesd voor een algemene opstand tegen Filips IV. Enkele edelen met als woordvoerder de hertog van Aarschot eisten hierop opnieuw medezeggenschap in de staatszaken.

Ondanks het ongenoegen bleven de Staten van de verschillende Zuid-Nederlandse gewesten de politiek van Filips IV steunen. Dit bleek uit de omvang van de beden die ze toestonden ter ondersteuning zijn politiek. Er ontstond geen geïnstitutionaliseerd verzet vanwege de Staten tegen de confrontatiepolitiek met de Republiek. De clerus formuleerde wel duidelijk hun klachten met verwijzingen naar de Spaanse gezagsdragers die hoge functies kregen maar door hun incompetentie verantwoordelijk waren voor de debacles.

In de Consejo de Estado in Madrid zocht men oplossingen maar wou men in eerste instantie geen nieuw bestand of vrede met de Republiek. Dit ondanks het aandringen van de landvoogdes Isabella. Toen de toestemming er toch kwam mislukten de vredesconferenties, zoals Isabella definitief zou melden in 1630. Olivares en enkele hardliners in Madrid waren hierover opgelucht. Zij wilden meer tijd om de Republiek gewapenderhand op de knieën te dwingen.

De militaire afgang van 1629 was het gevolg van een ontoereikend oorlogsbudget en het inefficiënte optreden van de legertop. Na de bekwame Spínola kwam men er niet toe één nieuwe leider aan te duiden voor het leger. De verdeling van de bevoegdheden leidde tot voortdurende twisten. Daarbij kwam dat men in Madrid koppig de eigen koers bleef varen en niet altijd rekening hield met de realiteit in de Nederlanden. De afstand tussen Brussel en Madrid, de traagheid van de regeringsbeslissingen droegen niet bij tot efficiënt bestuur. Spanje rekende altijd op steun van de keizer maar die kwam er zelden. De volgende jaren zouden de landvoogden allen telkens weer met dezelfde problemen te maken krijgen.

De markies van Aytona

In 1629 besliste Madrid de markies van Aytona, een toegewijde protégé van Olivares, van Wenen over te plaatsen naar Brussel. In afwachting van de benoeming van een nieuwe gouverneur van den bloede, zou Aytona er naast de oude infante Isabella gaan fungeren als nieuwe sterke man. Samen met Aytona werden ook Leganés en Mirabel, twee vertrouwelingen van Olivares naar Brussel gestuurd. Deze drie hoge Spaanse edelen zouden er samen moeten voor zorgen dat de afbrokkeling van de vorstelijke autoriteit in de Zuid-Nederlandse gewesten gestopt werd.

Aytona was een voorstander van een harde opstelling tegenover Frankrijk. Hij zag in de Franse druk op Noord-Italië en het geïntreger van Richelieu in het Rijk een groot gevaar voor de Habsburgse belangen, en aarzelde niet vanaf eind 1624 continu aan te dringen op preventieve gewapende acties tegen de ervijand en diens bondgenoot Venetië.¹⁴

De rust hersteld in de Zuidelijke Nederlanden

Aytona wist door een pragmatische opstelling in Brussel de druk van de ketel te halen. Hij drong er bij de koning op aan de Zuid-Nederlandse leidende figuren voortaan te behandelen als "goede broers", waarmee hij bedoelde dat het contraproductief was de Zuid-Nederlandse elites uit te sluiten van deelname aan het hoogste politieke beleid. In overleg met Madrid benoemde hij Jacques Boonen (aartsbisschop van Mechelen), Antonius Triest (bisschop van Gent) en Pieter Roose (raadsheer-fiscaal van de Geheime Raad) tot leden van de Raad van State; deze instelling werd meteen ook deels hersteld in haar prerogatieven. Hiermee verzekerde Aytona zich van een sterkere Zuid-Nederlandse verankering van het Spaanse beleid in de Nederlanden. De toenadering tot de plaatselijke elites had ook een financiële

¹⁴ R.Vermeir, *In Staat van Oorlog, Filips IV en de Zuidelijke Nederlanden, 1629-1648*, Shaker Publishing, Maastricht 2001, p. 21

oorzaak. Een verhoging van de beden toegekend door de gewesten was noodzakelijk en de leden van de Raad van State hadden binnen deze gewestelijke standenvergaderingen veel gewicht.

In Madrid was men met deze gang van zaken niet gediend en erg gekant tegen het toekennen van meer autoriteit aan de Raad van State.

Oorlogvoering, diplomatieke aangelegenheden en de meest delicate kwesties werden afgeleid naar een nieuw comité, voorgezeten door Aytona en bestaand uit de leden van de Spaanse raad van State die in Brussel aanwezig waren.

In 1631 zond Olivares grote provisies naar het Ejército de Flandes en werden er uit Italië troepenversterkingen aangevoerd. Dit alles samen maakte dat een klein jaar na de aankomst van Aytona in de Nederlanden, de toestand weer enigszins stabiel was. Filips IV meldde nu aan alle gezagsdragers in de Nederlanden dat zij Aytona dienden te gehoorzamen als zijnde "de eerste en de voornaamste leider naast mijn tante [Isabella]". De markies werd belast met de algemene supervisie over het beleid, waarbij, gezien de omstandigheden, uiteraard ook militair-strategische aspecten aan de orde zouden komen. De militaire ontwikkelingen waren nu eenmaal determinerend voor de rest van het beleid in de Nederlanden.

Aytona benoemd als gobernador de las armas

Eind 1630 was de markies van Santa Cruz tot opperbevelhebber benoemd. Deze bracht er in Aytona's ogen niets van terecht, en toen Santa Cruz in 1632 zware verliezen moest incasseren in de Maasregio - met het verlies van Maastricht tot gevolg, besliste Filips IV het opperbevel over te dragen aan Aytona. In 1632 kreeg hij van de koning de titel van gobernador de las armas (wapengouverneur). Tijdens de veldtocht van 1633 slaagde Aytona erin Stevensweert in te nemen, waardoor hij meteen een goede uitvalsbasis had voor een eventuele herovering van Maastricht.

2. de Bondgenoten tegen Frankrijk

Het Heilig Roomse Rijk

In het Heilig Roomse rijk was de positie van de keizer niet sterk. Ferdinand II had in 1630 te Regensburg gepoogd zijn zoon Ferdinand door de keurvorsten te laten verkiezen tot Rooms koning en steun te winnen voor hulp aan Spanje. Dit was echter niet gelukt aangezien de sfeer niet echt Habsburgsgezind was. De katholieke rijksvorsten verdroegen zijn militaire overwicht niet en de protestantse waren ontstemd door het Restitutie edict van 1629. Bovendien was de Zweedse Gustavus Adolfus ontscheept op de Noord-Duitse kusten zich ondertussen opwerpende als beschermer van de Duitse protestanten. Deze inval was een meevaller voor Richelieu die toenadering zocht tot de Zweden waarmee hij een verdrag sloot. In 1631 volgde een krachtmeting waarbij het keizerlijke leger geleid door de generaal van de katholieke liga Tilly een grote nederlaag leed. Hierop rukte de Zweeds-protestantse geallieerden verderop.

Gaston d'Orléans

Lodewijk XIII had in Frankrijk zijn binnenlandse problemen. Na de Journée des Dupes was zijn broer en troonopvolger, Gaston d'Orléans naar Lotharingen gevlucht om van daaruit samen met hertog Charles IV het verzet tegen Richelieu te organiseren. Aytona zag hierin een kans voor Spanje. Filips IV echter trachtte samen met Charles I van Engeland en Victor Amadeus I van Savoie een verzoening tot stand te brengen tussen Lodewijk XIII en zijn moeder Marie de Médicis die steeds een pro-Spaanse invloed had laten gelden in Parijs. Maar Marie de Médicis vluchtte naar de Nederlanden en bracht zo Filips IV in een lastig parket. Zolang de strijd met de Republiek niet voorbij was wou Spanje liever geen conflict met Frankrijk.

De Zweeds-protestantse legers trokken verder in zuidwestelijke richting en hadden het Rijnland in hun greep. In 1631 verjoeg Richelieu de keizerlijke troepen uit de buurt van Metz en verplichtte hij Charles IV de hertog van Lotharingen het verdrag van Vic te ondertekenen. Hierin verbond de hertog zich tot het uitwijzen van Gaston en aanvaardde de aanwezigheid van Franse troepen op zijn grondgebied. Richelieu had nu de baan vrij naar de Elzas, hier maakte hij werk van een actieve “protectiepolitiek” tegen de Zweden die te gevaarlijk werden.

Hiermee poetste Lodewijk XIII zijn katholieke imago op en kreeg hij een permanente toegangspoort tot het Rijk. Het was gebleken dat Filips IV niet over voldoende middelen beschikte om de Rijnstaten te beschermen. In januari 1632 werd in de Consejo de Estado lang gediscussieerd over de houding die men moest aannemen tegenover Frankrijk¹⁵. Men besloot tot een door Spanje gepatroneerde inval in Frankrijk onder leiding en in naam van Gaston en Marie de Médicis en dit zowel vanuit de Nederlanden als vanuit de Frans-Spaanse grensstreek. Twee vragen rezen daarbij op : ten eerste of Spanje voldoende middelen had en ten tweede of Frankrijk de oorlog zou verklaren na zulke inval. Olivares was hiervoor beducht aangezien de strijd met de Republiek nog aan de gang was. Toch werd in Catalonië een leger op de been gebracht terwijl Aytona de opdracht kreeg het pas opgerichte Paltsleger met meer troepen uit te breiden vanuit de Elzas. Men zou Frankrijk dus langs twee kanten binnenvallen en men rekende ook op samenwerking met de rebellerende Franse edelen. Men voerde ook diplomatieke druk uit op de Keizer om hem tot een inval in Frankrijk te bewegen. Deze hield echter de boot af. Het leger dat op de been moest gebracht worden in de Elzas kwam er door gebrek aan middelen ook niet en de hele zaak werd afgeblazen. Het Paltsleger kwam wel tot stand maar met onvoldoende middelen. Het bestond voornamelijk uit gedetacheerde compagnieën uit het Ejército de Flandes. Met hun vertrek, onder leiding van de aanvoerder de Córdoba, bleven de Zuid-Nederlandse provincies achter met troepen die onvoldoende waren om het Zuiden te verdedigen. Bovendien ontbrak het aan de legertop aan leiding. De Republiek zette daarop een groot offensief in en kwam tot aan Maastricht. De Spaanse opperbevelhebber Santa Cruz wachtte angstvallig op de terugkeer van de Córdoba uit de

¹⁵ R.Vermeir, In Staat van Oorlog, Filips IV en de Zuidelijke Nederlanden, 1629-1648, Shaker Publishing, Maastricht 2001, P.55

Nederpalts. In Madrid schatte Olivares de situatie verkeerd in en oordeelde dat de Cordoba niet uit de Nederpalts mocht worden teruggeroepen. Ondertussen had Gaston d'Orléans toch een inval in Frankrijk gewaagd. In een treffen nabij Castelnaudery versloeg een leger onder leiding van Lodewijk XIII de opstandelingen. Gaston vluchtte opnieuw naar de Nederlanden. Daar deden ondertussen geruchten over een staatsgreep de ronde. Parijs voerde onderhandelingen met ontevreden Zuid-Nederlandse edelen waarbij Richelieu hen de oprichting van een onafhankelijke katholieke statenbond had voorgehouden .

3. het verdere verloop van de vijandelijkheden met Frankrijk en de Republiek

Don Fernando

De kardinaal-infant don Fernando, broer van Filips IV, werd als landvoogd naar de Zuidelijke Nederlanden gestuurd. Het sturen van een prins van den bloede moest de band van de dynastie met de Zuid-Nederlandse gewesten weer aanhalen. Don Fernando had een overwinning geboekt tegen de Zweden en deed een feestelijke intrede in Brussel, in 1635 herhaald in Antwerpen. Bij het aantreden van don Fernando werden grote militaire plannen gesmeed. Naast het Ejército de Flandes zou een tweede leger worden gevormd net buiten de Nederlanden in Westfalen. Nieuwe lichten en een inspanning van de keizer werden voorzien. De voornaamste oorlogsinspanning zou geleverd worden tegen de Republiek meer bepaald door de Maassteden die in 1632 waren verloren gegaan, terug te winnen. Maar ook langs de Spaans-Franse grens en in Milaan werden troepen klaar gehouden om een eventuele Franse aanval aan te kunnen. In de Middellandse zee en in Duinkerke werd een vloot voorzien met oorlogsbodems. In werkelijkheid moest de kardinaal-infant vaststellen dat de beschikbare effectieven in de Nederlanden en het Rijk veel minder omvangrijk waren dan men in de Consejo de Estado dacht. Terwijl Frederik Hendrik met Franse financiële steun de Staatse effectieven nog had uitgebreid. Don Fernando vroeg zijn broer met aandrang om verse troepen. “De werkelijke situatie in de Nederlanden stond in schrijnend contrast met de zekerheden die in Madrid werden gekoesterd, en meer nog met de Madrileense ambities en fantaisistische plannen.”¹⁶ Ondertussen ontving Richelieu berichten dat Spanje zich voorbereidde op een krachtmeting. Hij intensifieerde daarop de contacten met zijn bondgenoten en voerde de Franse militaire aanwezigheid in het Rijk op.

Openlijke oorlog met Frankrijk

De Franse diplomatie was erin geslaagd de verenigde Duitse protestanten aan zich te binden door beloftes van militaire steun tegen de katholieke legers. Op 8 februari 1635 sloten de Republiek en Frankrijk een defensief en

¹⁶ R.Vermeir, In Staat van Oorlog, Filips IV en de Zuidelijke Nederlanden, 1629-1648, Shaker Publishing, Maastricht 2001, P.111

offensief verdrag.¹⁷ Maar het zou vanuit Spaanse hoek zijn dat de vijandelijkheden werden geopend met de inname van de versterkte plaats Sierck-les-Bains aan de Moezel, ten noordoosten van Thionville, en met het beleg van Trier. Daar werden een aantal Franse soldaten en de Fransgezinde aartsbisschop-keurvorst Philip von Sötern gevangen genomen. Na enkele weken en beter ingelicht over de realiteit op het terrein verkoos Filips IV zich te beperken tot assistentie aan de keizer die, naar men hoopte, in strijd zou treden met Frankrijk en zelf een breuk met Frankrijk proberen te vermijden. Maar de keizer kwam niet in actie.

Lodewijk XIII greep de gevangenneming van von Sötern aan om tot oorlog te beslissen. Op 19 mei werd een oorlogsverklaring afgeleverd. Don Fernando weigerde deze en gaf aan dat men zich tot de keizer diende te wenden. Ondertussen waren Franse troepen in de Zuidelijke Nederlanden opgetrokken langs de Maas en trokken verder richting Maastricht waar ze zich bij de legers van Frederik Hendrik voegden. Een invasie van het Provençaalse kustgebied door de Spaanse vloot was door een storm mislukt. Het gezamenlijke leger van Fransen en Noord-Nederlanders namen Tienen in en gebruikten daarbij zoveel geweld dat in de Zuidelijke Nederlanden alle sympathie voor deze partijen verdween. Toen tenslotte uit het Rijk versterkingen kwamen kon zuidelijk Brabant heroverd worden en zelfs het belangrijke fort Schenckenschans ingenomen op grondgebied van de Republiek. Door deze meevallers kreeg men in Madrid weer hoop om de oorlog met het Noorden vlug te beslechten. Daarna kon met de Fransen worden afgerekend. In Brussel waren don Fernando en zijn adviseurs minder optimistisch. Door het keren van de krijgskansen stond hij niet afkerig van een gespreksronde met Frederik Hendrik. Er vonden onderhandelingen plaats maar de standpunten lagen te ver uiteen. In feite was Olivares niet bereid te onderhandelen en water in de wijn te doen. Enkele maanden later was de situatie weer anders en de Republiek niet meer bereid tot onderhandelen.

In 1636 besliste don Fernando om een samengesteld leger de grens van Frankrijk te laten oversteken. Het doel was om er onrust te zaaien en de interne twisten te doen oplaaien. De eigenlijke opzet was een oorlog tussen Wenen en Parijs. Het geallieerde leger dat dit moest uitvoeren bestond uit verschillende entiteiten die zich niet door mekaar wilden laten commanderen. Na de inname van het grensfort La Capelle, Vervins, en Le Catelet stak het geallieerde leger de Somme over nabij Bray. In de Franse hoofdstad steeg de zenuwachtigheid. De kardinaal-infant hield zich echter aan het voornemen niet te ver op Frans gebied door te dringen. Ondanks de successen waren er ook nu weer voortdurend meningsverschillen onder de topofficieren van het leger waardoor de veldtocht zeer moeilijk verliep. Het uitblijven van een ernstige aanval vanuit het Rijk bemoeilijkte de taak van de kardinaal-infant. Het geallieerde leger kreeg te maken met een Frans tegenoffensief, moest Roye en Corbie afgeven en trok zich terug in de Zuidelijke Nederlanden. De strijd werd gestopt. De zomercampagne was niet ongunstig verlopen maar een grote doorbraak was er ook niet gekomen. De schuld werd gelegd bij de keizer die zijn afspraken niet nakwam. Vanuit het

¹⁷ R.Vermeir, In Staat van Oorlog, Filips IV en de Zuidelijke Nederlanden, 1629-1648, Shaker Publishing, Maastricht 2001, p.112

Rijk liet men weten dat er geen aanval was gekomen omdat de beloofde subsidies niet uitbetaald werden.

Toen don Fernando voor het volgende jaar instructies vroeg aan zijn broer gaf hij te kennen voorstander te zijn van een offensief tegen Frankrijk. Het zou de Fransen verplichten troepen uit Lotharingen, de Elzas en Noord-Italië weg te halen. Door snel en diep in Noord-Frankrijk door te stoten zou er onrust onder de Franse bevolking ontstaan die zich mogelijk tegen Richelieu zou keren. En een aanval tegen Frankrijk zou minder kosten dan de belegering van sterk verdedigde vestigingen aan de grens met de Republiek. Parijs zou zelf alle financiële middelen nodig hebben en de Republiek geen geld meer kunnen toekennen. In Madrid koos men echter voor het verderzetten van de strijd tegen de Republiek.

Twefrontenoorlog

In 1637 vielen zowel Frederik Hendrik als de Franse legers de Zuidelijke Nederlanden aan. De twefrontenoorlog was een feit en don Fernando beschikte over te weinig troepen om beide te weerstaan. Breda viel in Staatse handen en ook Landrecies, La Capelle en Damvillers moesten worden prijsgegeven. In Madrid was men over dit alles ontevreden en don Fernando kreeg kritiek op zijn aanpak.

Men besloot om opnieuw alles in te zetten tegen de Republiek en het offensief tegen Frankrijk voorlopig te laten vallen. Twee maanden later opteerde Olivares echter weer voor een offensief tegen Frankrijk "...want die koning is de oorzaak van alle beroeringen in de wereld, en hem in bedwang houden is de beste manier om een algemene vrede te verkrijgen"¹⁸ Lodewijk XIII werd nu definitief beschouwd als vijand nummer één. Maar weer kampte de kardinaal-infant met een tekort aan troepen. Een Franse zee- en landaanval op het Spaans-Baskische Fuenterrabia deed Madrid beseffen dat ook het Iberisch schiereiland niet onaantastbaar was. Hierdoor zouden de oorlogsinspanningen nog meer gespreid worden.

Het jaar van de grote doorbraak

Voor Filips IV en Olivares moest 1640 het jaar worden van de grote doorbraak. Men zou een krachtig offensief tegen Frankrijk aangaan. In tweede instantie kon een offensief tegen de Republiek aangegaan worden. Don Fernando liet weten dat de paraatheid van het Ejército de Flandes zou afhangen van de geldzendingen uit Spanje. Zijn voorkeur ging uit naar een herovering van Maastricht. De grote doorbraak zou er ook dat jaar niet komen. De redenen waren dezelfde van altijd: te weinig middelen en mannen, de beloofde hulp van de Keizer die er niet kwam en een inefficiënte besluitvorming.

¹⁸R.Vermeir, In Staat van Oorlog, Filips IV en de Zuidelijke Nederlanden, 1629-1648, Shaker Publishing, Maastricht 2001, P.145

Opstand in Catalonië en Portugal

In Spanje kreeg Filips IV in 1640 af te rekenen met twee opstanden. Van alle plannen kwam niets in huis en don Fernando moest zich beperken tot het pogen te verdedigen van de Zuidelijke Nederlanden tegen zijn vijanden. Het lukte hem nog de Staatse aanvallen af te slaan. Maar de Fransen hadden Atrecht omsingeld. De keizer liet zich niet vermurwen om tussenbeide te komen. Geconfronteerd met de opstand in Catalonië en wetende dat de Republiek een minder succesvolle periode achter rug had, hoopte Olivares dat Frederik Hendrik bereid zou zijn een vredesakkoord te sluiten. Dit zou hem al van één grote zorg verlossen. Toch stelde Spanje aanvankelijk nog te grote voorwaarden waardoor onderhandelingen mislukten. Toen ook revolutie in Portugal losbarstte werd don Fernando opgedragen te zorgen voor een bestand met zowel de Republiek als met Frankrijk.

In Frankrijk was er een opstand van de va-nu-pieds aan de gang waarmee Richelieu zijn handen vol had. En de Franse malcontente edelen hadden ondanks een schijnbare verzoening met Richelieu hun samenzwering discreet verder gezet en planden een uitval vanuit Sedan, gesteund door troepen van de keizer. Het kwam tot een treffen in La Marfée. Het Franse leger werd teruggedrongen maar de aanvoerder van de opstandelingen Soissons sneuvelde en door tekort aan troepen liep het verzet op niets uit. Ondanks een ultieme financiële inspanning van de Madrileense regering had men niet kunnen vermijden dat Lens, La Bassée en Bapaume verloren gingen. De kardinaal-infant werd ziek en overleed in 1641 amper 32 jaar oud. In 1641-1642 zou alle aandacht gaan naar de oorlog binnen de landsgrenzen van Spanje.

Don Francisco de Melo

Na de dood van don Fernando kreeg don Francisco de Melo, van Portugese afkomst, in 1644 het bestuur van de Nederlanden in handen in afwachting dat er een prins van den bloede kon worden gestuurd. Men kwam tot het besluit dat aartshertog Leopold-Willem, de broer van de keizer de meest geschikte persoon was om de landvoogdij in de Nederlanden op zich te nemen. Hierbij speelde de overweging dat, eens zijn broer landvoogd was, de keizer zich meer betrokken zou voelen bij de Nederlanden.

In afwachting had Melo de touwtjes in handen en voor hem was Frankrijk de te bekampen vijand. Met de Republiek wou hij tot een bestand komen. In 1641 en 1642 ontving het Ejército de Flandes grote provisies. Hierdoor kon don Francisco de Melo Frankrijk binnenvallen. Hij had zich intensief bezig gehouden met het herstel van het Ejército de Flandes en boekte in korte tijd enige successen : Lens en La Bassée kwamen terug in Spaanse handen. Hij boekte een overwinning tegen de Fransen onder leiding van maarschalk de Guiche te Honnecourt. Dit gaf na jaren van tegenslagen aanleiding tot publieke vreugde. En nog grotere vreugde in Madrid waar men zich in hoge nood bevond. Het Franse leger was immers doorgedrongen tot Perpignan en in Catalonië ging de opstand verder. Een nederlaag tegen een Frans-Catalaans leger te Lérida deed ondertussen de positie van Olivares wankelen.

Nieuwe hoop op vrede door het overlijden van Richelieu.

Door de keizer en de koningen van Frankrijk, Spanje en Zweden was ondertussen beslist tot een universeel vredescongres dat simultaan in Munster en Osnabrück zou plaatsvinden. Het overlijden van Richelieu in december 1642 deed in Spanje de hoop op vrede toenemen. Olivares dacht met Mazarin tot een overeenkomst te kunnen komen. Mazarin werd via een tussenpersoon benaderd en via pamfletten en openbrieven werd gepoogd de Fransen te overtuigen van de goede intenties van Filips IV en van het belang van de vrede tussen Spanje en Frankrijk voor het katholicisme. Zowel Mazarin als Anna van Oostenrijk hielden evenwel de boot af. Ondertussen werden ook pogingen ondernomen om via Frederik Hendrik vrede te sluiten met de Republiek.

Eind januari 1643 verdween Olivares van het politieke toneel. Melo kreeg nu ruime bevoegdheden zowel wat betreft strategische opties als de samenstelling van het oppercommando. De gezondheid van Lodewijk XIII ging achteruit en het was te verwachten dat zijn dood zou leiden tot een grote interne crisis in Frankrijk. De leden van de Raad van State adviseerden Filips IV om af te wachten wat er zou gebeuren. Melo was het hier niet mee eens en wou met volle kracht een onverwachte invasie uitvoeren. Begin mei, één dag voor het overlijden van Lodewijk XIII, liet hij zijn legers optrekken naar Rocroi. Een Franse legermacht onder leiding van de hertog van Enghien rukte aan en versloeg het Spaanse leger. Daaropvolgend veroverden de Fransen nog Thionville en Sierck-les-Bains. De actie had het Franse regentschap versterkt. De prins van Oranje viel aan ten noorden van Antwerpen maar kon gestopt worden.

Juan José van Oostenrijk

Aangezien Leopold-Willem geen aanstalten maakte om naar de Nederlanden te komen werd gepland om de natuurlijke zoon van Filips IV, de veertienjarige don Juan José van Oostenrijk te benoemen tot nieuwe gouverneur-generaal.

Tegen het plan om don Juan José van Oostenrijk als nieuwe landvoogd aan te stellen kwam bezwaar zowel omwille zijn onwettige geboorte als zijn jonge leeftijd. Men wou een sterke en onbetwiste leidersfiguur.

In de Zuidelijke Nederlanden had men er nu geen vertrouwen meer in dat Spanje nog voor de verdediging van het land kon instaan. Het leger kampte weer met een tekort aan middelen. Ondanks protesten kwamen de Staten met geld op tafel. Hun redenen daarvoor was dat zij niet wensten overrompeld te worden noch door de Republiek noch door Frankrijk.

Aanvallen in noorden en zuiden.

Op 1 maart 1644 werd een nieuw Frans-Staats bijstandsakkoord getekend. De Republiek zou in ruil voor Franse subsidies de aanval inzetten op het zuiden en geen van beiden zou apart vrede sluiten met Spanje. In Munster zouden zij samen spannen.

Filips IV wou nu met alle fronten vrede sluiten en was bereid grote concessies te doen. Don Miguel de Salamanca kreeg opdracht bij de koningin-moeder te peilen naar de bereidheid om een vrede tussen Frankrijk en Spanje te bepleiten en Mazarin, in het grootste geheim, een som geld aan te bieden in ruil voor begrip voor de Spaanse toestand. De Salamanca kreeg echter geen van beiden te zien. Mazarin had geen belang bij een bestand : het Zuiden lag quasi onbeschermd te grijpen. De Franse troepen onder leiding van Gaston d'Orléans posteerden zich tussen Abbeville en Amiens en trokken verder naar Gravelines voor Duinkerke. Het Staatse leger streek neer rond Sas van Gent. In de Koninklijke Nederlanden sloeg de paniek toe.

Castel Rodrigo, gouverneur-generaal ad interim

In 1644 werd markies Castel Rodrigo –hierover zelf weinig enthousiast- benoemd tot interimair gouverneur-generaal van de Nederlanden. Piccolomini werd wapengouverneur en don Miguel de Salamanca bleef in Brussel om een oogje in het zeil te houden en te rapporteren aan Filips IV. De scheiding van het politieke en het militaire opperbevel bleef een gewaagde onderneming en in geval van twist tussen Castel Rodrigo en Piccolomini kon de Salamanca bemiddelen.

In 1645 werd Leopold-Willem door zijn broer opnieuw aan het hoofd van het keizerlijke leger geplaatst. Dit betekende dat hij nog niet naar de Nederlanden zou komen ondanks lange onderhandelingen over zijn bevoegdheden daar.

Castel Rodrigo won de sympathie in de Zuidelijke Nederlanden maar de toestand van het Ejército de Flandes bleef lamentabel. In 1643 en 1644 waren de Spaanse geldzendingen gezakt tot een absoluut dieptepunt. Men kreeg hulp van de clerus en de Zuid-Nederlandse gewesten zouden in 1645 zware financiële inspanningen leveren, meer dan Spanje zelf. Toch bleef de totale som lager dan het oorlogsbudget waar de kardinaal-infant had op kunnen rekenen. Aangezien de twee vijanden zich voorbereiden om nog erger toe te slaan was de enige mogelijke oplossing vrede met de Republiek en indien mogelijk ook met Frankrijk.¹⁹ Aangezien het universeel vredescongres in Munster en Osnabrück niet direct van start ging poogde men vrede te sluiten en gesprekken aan te knopen met de Staten van Holland. Castel Rodrigo had toelating gekregen verregaande toegevingen te doen en de Noord-Nederlanders het gevaar van een te sterk oprukkend Frankrijk te doen inzien plus een som geld om goodwill te kopen. Toch liep dit op niets uit en zou er onderhandeld worden in Munster.

Vrede met de Republiek

Nog steeds was het staatkundige bevel en het militaire in de Zuidelijke Nederlanden over twee personen verdeeld. Bovendien kwam ook de hertog van Lotharingen met een eigen leger om het Ejército de Flandes bij te springen. Weer was er door de verdeeldheid van het opperbevel inefficiëntie tot gevolg. Daarbij had men met Charles IV een bondgenoot die meer last

¹⁹ R.Vermeir, In Staat van Oorlog, Filips IV en de Zuidelijke Nederlanden, 1629-1648, Shaker Publishing, Maastricht 2001, p.284

bezorgde dan hulp bood. Na een reeks nederlagen kreeg Castel Rodrigo tenslotte de volledige macht in handen.

Ondertussen was het Staatse leger doorgedrongen tot in de buurt van Brugge en Gent en viel Hulst in hun handen. Armentières, Warneton, Komen en Menen vielen in Franse handen. Vrede sluiten was nu nog dringender aangezien men dacht dat anders in 1646 de genadeslag voor de Spaanse Nederlanden zou volgen. Men vreesde voor de implosie van de hele monarchie. Tenslotte kwamen Spanje en de Republiek tot een gedeeltelijk voorakkoord van bestand dat in juli werd geparafeerd. Filips IV erkende hierin de volledige onafhankelijkheid van de Zeven Provinciën, deed onvoorwaardelijk afstand van de generaliteitslanden en aanvaardde de volledige controle door de Republiek van de Schelde en de instelling van in- en uitvoerrechten in de Vlaamse havens die even hoog waren als de belasting op het verkeer op de Schelde. De Republiek stemde in met het opzeggen van het bondgenootschap met Frankrijk en de steun aan de opstandige Portugezen. In 1646 keerde Frederik Hendrik zich toch nog tegen Antwerpen. Castel Rodrigo kon de aanval afslaan maar in het zuiden van Vlaanderen hadden de Fransen nu vrij spel. Gaston d'Orléans veroverde Kortrijk, Sint-Winnoksbergen, Mardijk en Veurne en tenslotte Duinkerke. Dit alles zonder noemenswaardige tegenstand. Merkwaardig genoeg was de Republiek nu vlugger bereid tot vrede want de vrees voor een sterk Frankrijk was groter dan voor een verzwakt Spanje.

In 1647 erkende Spanje de Staatse veroveringen in de Westelijke en Oostelijke Indiën. Op 30 januari 1648 werd de definitieve tekst ondertekend van een "eeuwighe vrede". Het was de laatste campagne geweest van Castel Rodrigo en het einde van het conflict tussen de Spaanse koning en de Noord-Nederlandse rebellen. Filips IV kon zijn aandacht nu exclusief richten op Frankrijk. De vreugde om het akkoord was niet onverdeeld. Het Zuiden zou nog lang de negatieve gevolgen ondergaan.

Landvoogd Leopold-Willem, landvoogd van 1647 tot 1656.

Leopold-Willem kwam eind maart 1647 aan in de Zuidelijke Nederlanden. Op vraag van Filips IV bleef Castel Rodrigo nog tot eind 1647 in Brussel tot de graaf van Fuensaldaña hem kwam aflossen om een oogje op Leopold-Willem te houden. De onvrede over de voorwaarden van het bestand met de Republiek bleek toen de nieuwe landvoogd Leopold-Willem het graafschap Vlaanderen bijkomende financiële hulp vroeg voor de strijd tegen het Franse leger. De Staten drukten hun hoop uit dat de krachten zouden gebundeld worden tegen de vijand in het Noorden.

De oorlog tegen Frankrijk werd verder gezet. Alhoewel Frankrijk kampte met de Fronde was Spanje te zwak om dit uit te buiten en er zijn voordeel mee te doen. Toch slaagde het Spaanse leger in het jaar 1656 er in nog een belangrijke overwinning te halen tegen de Fransen te Valenciennes. Het zou voorlopig de laatste zijn maar het deed de hoop van Filips IV weer aanwakkeren en hij verwierp de kans om vrede te sluiten.

Don Juan José van Oostenrijk, landvoogd van 1656 tot 1659.

Don Juan was de buitenechtelijke zoon van Filips IV en de toneelspeelster Maria Caldéron. Hij was de enige van de tientallen bastaardkinderen die door Filips IV erkend werd. In juni 1658 kwam het onder zijn leiding tot een treffen nabij Duinkerke. De Fransen samen met de Engelsen, die nu ook in oorlog waren met Spanje, versloegen onder leiding van Turenne het Spaanse leger en namen opnieuw Duinkerke in (slag der Duinen). De Slag bij Duinkerke was beslissend in de Frans-Spaanse Oorlog en leidde tot de Vrede van de Pyreneeën waarbij Spanje een deel van de Zuidelijke Nederlanden Artesië en stukken van Henegouwen en Picardië afstond aan de Franse koning Lodewijk XIV. Na de nederlaag van don Juan van Oostenrijk in de slag bij de Duinen, werd de markies van Caracena aangeduid als zijn vervanger. Er volgde nu een periode van vrede maar het bestuur werd er niet echt gemakkelijker op want de Spaanse schatkist was leeg tot op de bodem.

Frankrijk

1. Burgeroorlog in Frankrijk

De regering van Lodewijk XIV begon in totaal andere omstandigheden dan deze van Filips IV. Lodewijk XIII stierf in 1643, zijn zoon was vijf jaar oud en te jong om te regeren. Lodewijk's moeder, Anna van Oostenrijk werd regentes met Mazarin als eerste minister. Van 1648 tot 1653 had de koninklijke familie te maken met de opstand van de parlementen, gevolgd door de opstand van de prinsen. In 1649 vluchtten de regente en haar zoon uit Parijs. Pas in 1652 kon Lodewijk opnieuw zijn intrek nemen in het Louvre. Zijn aantreden als koning was dus allesbehalve vanzelfsprekend. Nochtans had Richelieu alles in het werk gesteld om de monarchie te versterken na de woelige periode die Frankrijk doormaakte aan het einde van de zestiende eeuw. Burgeroorlog, godsdienstoorlogen en strijdende clans leidden toen tot complete anarchie. De troonsbestijging van Hendrik IV en de afkondiging van het Edict van Nantes hadden terug rust gebracht. Hendrik IV werd echter vermoord en in 1610 werd Maria de Medici regentes voor haar minderjarige zoon. In 1617 werd Lodewijk XIII koning met de sterke kardinaal Richelieu als eerste minister naast zich. Lessen trekkend uit het verleden leidde deze Frankrijk gedurende bijna twintig jaar met harde hand. Hij was de wegbereider voor het absolutisme. In zijn beleid streefde hij drie doelstellingen na: de versterking van de macht van de koning en een absolute centralisering van de macht in de handen van de monarch, het katholicisme als Franse eenheidsgodsdienst en ten slotte de totale confrontatie met Habsburg. De omsingeling van Frankrijk door het Huis van Habsburg moest doorbroken worden. Dit bracht Richelieu ertoe steun te verlenen aan de protestantse machten die tijdens de Dertigjarige oorlog tegen de keizer vochten en ook de Republiek financiële hulp te geven in haar strijd tegen Spanje. Wetende, na de confrontatie in Mantua en Montferrat, dat Spanje verzwakt was durfde Richelieu in 1635 een openlijke oorlog met Spanje aan. Een nieuwe oorlog opleggen aan de bevolking die oorlogsmoe was en de buitenlandse allianties met protestanten, die in Frankrijk bestreden werden, konden vragen oproepen. Deze politiek werd "toegelicht" in La Gazette.

Richelieu en Lodewijk XIII verdwenen kort na elkaar van het politieke toneel in 1642-1643. Richelieu had zijn politieke programma gerealiseerd : de Habsburgse vijand was militair bijna op de knieën gedwongen en binnenlands was de vorstelijke macht sterker dan ooit. De nieuwe eerste minister kardinaal Mazarin, zette het beleid van Richelieu verder maar hij stond door de minderjarigheid van Lodewijk XIV en het machtsvacuüm dat daaruit voortvloeide, zwakker dan zijn voorganger. In 1648 brak de Fronde los. In de eerste fase kwamen leden van de parlementen in opstand tegen de fiscale lasten en de beknotting van hun bevoegdheden. In 1649 volgde de Fronde des princes, de opstand van enkele vooraanstaande Franse edelen tegen Mazarin en zijn beleid. In 1653 bloedde de Fronde dood.

2. Na de Fronde

“Le nombre de frondeurs convaincus fut très minime. La nation voulait le roi et rien que le roi.”²⁰

Vreemd genoeg was er na de opstand tegen de monarchie een brede stroming onder de Franse bevolking die verlangde naar de terugkeer van de koning aan het hoofd van het land. De bevolking wou rust en orde en verwachtte van de koning dat hij die bracht. De Fronde had vele gevolgen voor Frankrijk. De parlementen lagen in duigen, de koninklijke familie en adel waren verdeeld en in vele steden en op het platteland waren er vernielingen en chaos. Tijdens de opstand was de macht in de steden overgegaan van de ene op de andere. De parlementen had hun rol niet waar kunnen maken. Veel van wat verwezenlijkt was na de trage restauratie sinds de burgeroorlogen was teniet gedaan. In Frankrijk keek men naar de jonge Lodewijk XIV. Vanaf 1652 doken er libelles op die de koning aanwezen als enige die de situatie kon rechtekken. Het volk was “bedrogen” door de ambities van de prinsen en de pretenties van de parlementen. In een anonieme libelle “Avis aux malheureux” besloot de schrijver “il faut faire triompher le roi et la paix”. De prinsen en de parlementen hadden hun krediet verspeeld en ze zouden in de daarop volgende jaren minder macht hebben dan ten tijde van Richelieu. Ook de clerus schaarde zich grotendeels aan de zijde van de koning. In 1652 schreef Henri Arnauld, de bisschop van Angers “il faut s’attacher inséparablement à la personne du roy qui est toujours accompagnée des marques de l’autorité et croire qu’un party dans lequel on ne la trouve point ne peut passer que pour une faction funeste à l’Etat et qui doit être en horreur à tous les bons françois ». De monarchie werd niet meer in vraag gesteld maar kwam integendeel versterkt uit de Fronde. Men sprak onbeschroomd over de goddelijke origine van de macht. Bossuet schreef “les princes sont des dieux suivant le témoignage de l’Ecriture, et participe en quelque sorte de l’indépendance divine ». De koning had alleen aan God verantwoording af te leggen. De bevolking aanvaardde de autoriteit van God, koning en traditie. De monarchie werd hierin bijgestaan door de Jezuïeten die een groot deel van het onderwijs voor hun rekening namen.

Parlementen en adel buiten spel gezet

Indien de parlementen nog hadden gehoopt op enig zeggingschap dan werd hen vlog alle hoop ontnomen. Op 13 april 1655 verscheen Lodewijk XIV in het *Palais* in Parijs, waar het Parlement vergaderde, rechtstreeks terugkerend van een jachtpartij en zonder de moeite te doen zijn vuile laarzen uit te trekken. Hij kwam aan de leden van het parlement meedelen dat “iedereen wist hoezeer uw vergaderingen onrust gebracht hebben in mijn staat en de gevaarlijke effecten ervan”. Hij zou hun geen enkel toezicht toestaan. Ook de adel kreeg geen toestemming om te vergaderen. Lodewijk XIV vermorzelde alle oppositie.

²⁰ L.Madelin, Histoire de la nation Française, Tome IV, p. 275

3. Vredesonderhandelingen tussen Frankrijk en Spanje

Het einde van de opstand in Frankrijk was slecht nieuws voor Spanje. Er zat niets anders meer op dan te onderhandelen. Spanje was aan het einde van zijn krachten. De vredesonderhandelingen begonnen in juli 1656 te Madrid tussen Hugues de Lionne voor Frankrijk en Louis de Haro voor Spanje. Het huwelijk van Lodewijk XIV en de Spaanse infante werd voorbereid. Voor de Spaanse Nederlanden werd overeengekomen dat Frankrijk het graafschap Artois kreeg behalve Aire en Saint-Omer, in Vlaanderen Bourbourg, Gravelines en Saint-Venant, in Henegouwen Avesnes, Landrecies en Le Quesnoy, in Luxemburg Damvillers, Montmedy en Thionville. Frankrijk zou de steun aan het opstandige Portugal stopzetten en geen aanspraken meer maken op het graafschap van Barcelona. De Franse bevolking was zeer verheugd over deze vrede en de stemming ten opzichte van Mazarin sloeg helemaal om. Zijn positie was nu onbetwist.

Mazarin

Mazarin had de aandacht van Lodewijk XIV en Richelieu getrokken toen hij als pauselijk gezant bemiddelde in het Frans-Spaanse conflict over Mantua en Monferrat. Hij had daar de zwakte van Spanje aangevoeld en een overeenkomst tot stand gebracht tot tevredenheid van de Fransen. Korte tijd daarna trad hij in dienst van Richelieu en liet zich tot Fransman naturaliseren. Terwijl hij aan het Franse hof verbleef won hij het vertrouwen van Anna van Oostenrijk. Na de dood van Richelieu en de koning werd hij eerste minister van de regente. Zijn stijl was bescheidener dan die van Richelieu maar zijn politiek was dezelfde. Mazarin voltooide het werk van Richelieu door de realisatie van de Liga van de Rijn. Op 14 augustus 1658 vormden de keurprinsen van Trier, Mayence en Keulen, de bisschop van Munster, de paltsgraaf van de Rijn, de hertog van Beieren, de landgraaf van Hesse-Cassel, de hertog van Brunswick, de hertog van Luxemburg en de koning van Zweden de Liga van de Rijn. Zij verenigden zich met Frankrijk en ze engageerden zich ertoe geen enkel leger over hun grondgebied doorgang te verlenen om Frankrijk aan te vallen in de Zuidelijke Nederlanden of op een andere plaats. Frankrijk was zo verzekerd van een veilige grens aan de Rijn. Hierdoor was de macht van het Huis van Oostenrijk fel verzwakt. Daarnaast sloot Mazarin verdragen in Italië en met de Baltische Staten. Hij liet zich in zijn beleid helpen door twee ministers: Michel le Tellier en Fouquet, beiden uit burgerlijke milieus.

Opleiding van de prins.

Na hem eerst buiten het beleid gehouden te hebben, leidde Mazarin in zijn laatste jaren de jonge prins intensief op. Hij had veel invloed op de jonge Lodewijk. "Les paroles du cardinal étaient des oracles qui ordonneraient l'avenir" schreef madame de Motteville. Hij gaf Lodewijk als raad geen eerste minister meer te nemen en enkel Colbert als verantwoordelijke voor Financiën aan te stellen.

Mazarin overleed op 9 maart 1661.

Lodewijk XIV

Hoewel de omgeving dit niet ernstig genomen had, nam Lodewijk XIV na de dood van Mazarin het beleid werkelijk zelf in handen. Er zou niets meer getekend worden zonder zijn goedkeuring. Hij hield zich intensief bezig met het besturen van Frankrijk. Lodewijk werd beschreven als ernstig en bedachtzaam. Meestal beantwoordde hij vragen met “je verrai” om later pas een antwoord te geven. Hij zocht vooral glorie en grandeur voor zichzelf en zijn land waarmee hij zich vereenzelvigde. Hij zou hardnekkig alles bestrijden wat de orde en de rust kon schaden.

Zijn twee belangrijkste ministers waren de markies van Louvois, zoon van Le Tellier, en Colbert. Louvois en zijn vader Le Tellier hielden zich bezig met de hervorming van het Franse leger. Colbert kreeg eerst de nieuwe titel van Contrôleur général. Hij werd tenslotte een soort superminister van het enorme ministerie van Binnenlandse Zaken en dit tot zijn dood in 1683. Als ministers werden zij verondersteld altijd ter beschikking te staan. Zij waren zeer machtig maar steeds ondergeschikt aan de koning.

Een verschil met het Spaanse bestuur was de afwezigheid van de adel in de hogere bestuursfuncties. De adel was wel aanwezig in het leger en aan het Hof waar ze ingeschakeld werden in het ceremonieel.

De Franse clerus werd door Lodewijk XIV gerespecteerd maar zij waren in de eerste plaats onderdanen van de koning.

De traditionele Franse politiek en de nieuwe Franse politiek

Richelieu en Sully hadden een Franse buitenlandse politiek uitgestippeld: hun doel was Frankrijk in zijn oude glorie te herstellen. De gebieden die vroeger tot Frankrijk behoord hadden en die de natuurlijke grenzen ervan leken te zijn moesten terug bij Frankrijk behoren. Deze gebieden waren Savoie, de Franche-Comté, Lotharingen, Artois, Henegouwen, de Nederlanden en de Roussillon. Het gebied met als natuurlijke grenzen de Alpen, de Rijn en de zee, zoals het oude Gaule geweest was. Om dit doel te bereiken was er nog veel werk. Na ongeveer een eeuw oorlog had Frankrijk de Elzas zonder Straatsburg, Artois, en een paar steden in Vlaanderen en de Roussillon.

Colbert stelde aan Lodewijk XIV een andere politiek voor. Hij wou van Frankrijk de grootste handelsnatie te maken. Dit zou misschien nieuwe vijanden creëren, namelijk Engeland en de Verenigde Provinciën. Maar deze twee waren ook met elkaar in de clinch. Men kon met de ene een alliantie aangaan tegen de andere. Lodewijk XIV was niet bijster geïnteresseerd in dit plan. Hij hield zich aan de strijd tegen de traditionele vijanden. Die vijand was aan de noordgrens van het rijk zeer dicht aanwezig nabij Parijs, Lotharingen was geallieerd met Spanje en de Franche-Comté was nog steeds Spaans. Voor Lodewijk XIV bleef Spanje de grootste vijand.

Tot dan toe was de Franse politiek zeer voorzichtig geweest. Richelieu had zich pas in het strijdperk begeven na de Zweden, de Verenigde Provinciën en de Duitse prinsen die zijn “hulp” nodig hadden. Zo leek Frankrijk een strijder voor de vrijheid. In de onderhandelingen te Westfalen had Frankrijk zich onpartijdig opgesteld tegenover protestanten en katholieken. Lodewijk XIV

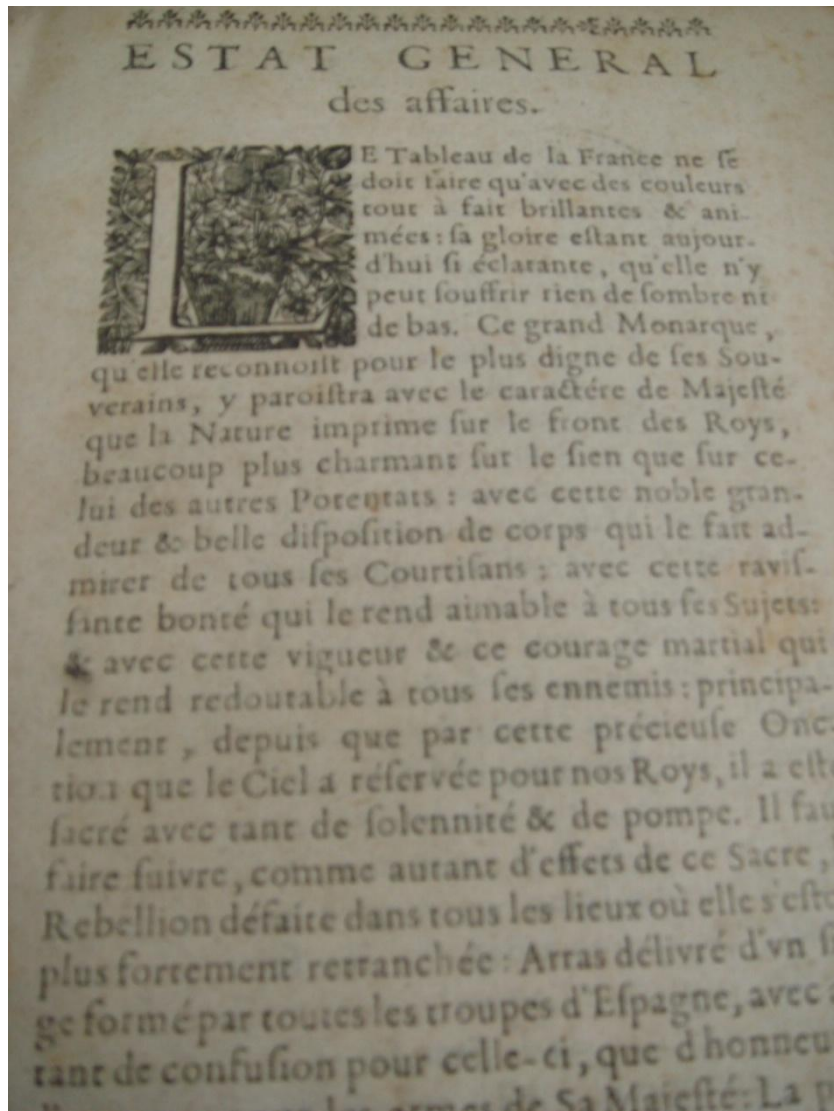
zou minder voorzichtig handelen. Hij zou ten alle prijzen glorie zoeken voor zijn land en voor zichzelf en onophoudelijk gebiedsuitbreiding zoeken.

Het Franse leger

Het Franse leger was niet zeer goed georganiseerd. De enige permanente troepen waren die van het "Maison du Roi" en de gendarmes. Alle winters werd het leger ontbonden. Turenne had dit in 1654 nog proberen voorkomen maar was er niet in geslaagd. Legerambten werden verkocht. Om op papier aan het aantal gevraagde manschappen te komen werden zelfs kreupelen aangeworven. Soldaten plunderden overal, ook in eigen streek.

Minister Le Tellier, zijn zoon de markies van Louvois en Lodewijk XIV zelf zouden zich inspannen om dit te veranderen. Lodewijk XIV interesseerde zich persoonlijk aan het functioneren van het leger. Le Tellier stelde nieuwe reglementen op en voerde hervormingen door met nadruk op discipline, orde en regelmaat. Bevoorrading en verzorging werden geregeld en de soldij regelmatig uitbetaald.

De organisatie bleef verre van perfect, de venaliteit bleef en een poging om een nationaal leger te organiseren met verplichte dienstplicht mislukte. Oproepen aan vrijwilligers lukte wel. Uiteindelijk beschikte Lodewijk XIV over het meest performante leger van zijn tijd. Hij zou Frankrijk in vele oorlogen betrekken en het na zijn dood in een penibele financiële situatie achterlaten.

« Le tableau de la France ne se doit faire qu'avec des couleurs tout à fait brillantes & animées. Sa gloire estant aujourd'hui si éclatante qu'elle n'y peut souffrir rien de sombre ni de bas. Ce grand Monarque, qu'elle reconnoit pour le plus digne de ses Souverains, y paroistra avec le caractère de Majesté que la Nature imprime sur le front des Roys, beaucoup plus charmant sur le sien que sur celui des autres Potentats: avec cette noble grandeur et belle disposition de corps qui le fait admirer de tous les Courtisans: avec cette ravissante bonté qui le rend aimable à tous ses sujets et avec cette vigueur et courage martial qui le rend redoutable à tous ses ennemis. Principalement depuis que par cette précieuse Onction que le Ciel a réservée pour nos Roys, il a esté sacré avec tant de solennité et de pompe. Il faut faire suivre, comme autant d'effets de ce Sacre, la Rebellion défaite dans tous les lieux où elle s'estoit plus fortement retranchée. Arras délivré d'un siège formé par toutes les troupes d'Espagne, avec autant de confusion pour celle-ci, que d'honneur et d'avantage pour les armes de Sa Majesté..... »

DEEL II BRONNENONDERZOEK

La Gazette 1655 tot 1665

Inleiding

Meestal begon La Gazette bij het begin van het nieuwe jaar met een algemeen overzicht van de toestand in de verschillende staten van Europa. Het liet de lezer toe weer in te pikken en stelde hem in staat de berichtgeving vanuit de verschillende lokaliteiten te volgen.

De Estat Général van 1655 begon met loftuigingen aan het adres van Frankrijk en Lodewijk XIV, een monarch “boven alle andere verheven, de waardigste van alle en bewonderd door alle hovelingen. Zijn goedheid maakt hem geliefd bij zijn onderdanen en zijn dapperheid wordt gevreesd door zijn vijanden. De laatste sporen van de opstand zijn bedwongen. Arras, dat door de Spaanse troepen bezet was, werd bevrijd met grote eer voor het Franse leger. De koning wordt bij zijn zware taak geholpen door een vrome koningin en een minister zonder voorgaande. Deze nieuwe Archimedes werkt mee aan de glorie van de koning en **“à détruire les superbes desseins de l’Espagne”**’.

De hele tekst was in feite een pamflet tegen Spanje en de Spaanse koning die in spiegelbeeld geplaatst werd met de glorierijke Franse monarchie. De Spanjaarden werden afgeschilderd als onbetrouwbare en wrede tirannen en uitbuiters, die overal hun wil wilden opdringen. Volgens La Gazette stotten ze stilaan overal op verzet en was hun situatie verzwakt. Frankrijk werd als een betrouwbare en edelmoedige partner afgeschilderd. De Franse koning was een buitengewoon goed en strijdvaardig monarch wiens autoriteit een goddelijke origine had.

De krant was duidelijk : de Franse monarchie moest de macht van het arrogante Spanje breken : **“...car il y a rien de plus plaisant que de voir cette arrogante et orgueilleuse nation réduite au Petit pied, après ces superbes projets qui la devoient au moins en cette dernière campagne, faire avancer à pas de géant vers le commandement de toutes les peuples”**.

La Gazette beschreef verder hoe andere staten te lijden hadden onder Spanje en hun intriges. Frankrijk was echter steeds bereid hulp te bieden. De drie (Duitse) kerkvorsten genoten van rust in hun staten, vooral die van Keulen, omdat de Fransen er de Spanjaarden weggejaagd hadden die er de rust kwamen verstoren.

De Hertog van Lorreinen die het “zo moeilijk had om te beslissen welke kant hij zou kiezen”, zag zich nu vastgehouden door de kwade wil van diegenen die hij te blindelings ten dienste stond. Zij lieten hem willekeurig veroordelen terwijl hij alles wat hij had, zijn troepen en zijn persoon, in hun dienst stelde. Hij had er als dank enkel de slechte behandeling die hij nu onderging voor terug gekregen. Hij was beter trouw gebleven aan een kroon die ondanks zijn wisselvalligheid, zich toch zijn lot aantrok en op alle manieren trachtte hem te helpen en een toevlucht bood aan zijn troepen....”Men zal later met moeite kunnen geloven dat zijn broer zo aan hen (Spanje) verbonden bleef dat men zou denken dat hij zich verzet tegen zijn vrijheid”. Rome werd, volgens La Gazette, meer dan ooit belaagd door de kuiperijen van de Spaanse factie, die niets nagelaten had om de ontvangst van de ambassadeur van Portugal te beletten. Naast de zorgen om de paus had men er ook te doen met de onbeschaamde Spaanse natie die dreigde de stad te plunderen indien men zich verzette tegen de persoon die zij op de Heilige Stoel wilde laten verkiezen, om hun hoogmoedige plannen te dienen en niet de belangen van de kerk. Men rouwde in Spanje om de overleden paus die steeds de Spaanse belangen voorrang gegeven had alhoewel hij voorhield onpartijdig te zijn. Terwijl zijn voorgangers de oudste zoon van de Kerk steeds in hun hart gedragen hadden, liet hij de Spanjaarden al hun plannen uitvoeren, tot hij alle respect verloor.

Napels was door de schuld van Spanje zijn oude glorie verloren. De Napolitanen zouden zo vlug mogelijk het juk moeten afschudden van hen die er een plaats van ellende en miserie van maakten.

De Verenigde Provinciën dienden op hun hoede te blijven voor Spanje dat altijd tot doel gehad had hen hun status te doen verliezen.

De Hertog van Savoie had al de plannen van de Spanjaarden nutteloos gemaakt en de kant van de Fransen gekozen.

De Hertog van Mantua liet zich niet meer door de listen van Spanje misleiden.

In Barcelona onthaalden de inwoners de Fransen als hun redders in nood die hen van de slavernij waaronder zij gebukt gingen zouden bevrijden.

De strijd met Portugal verliep zo slecht voor Spanje dat hij tijdelijk gestopt was.

De balans was duidelijk : de Spanjaarden bezorgden iedereen die met hen verbonden was ongeluk. Zij hadden geen respect voor de paus en de kerk. Tenslotte wilden zij alle staten aan hun wil onderwerpen. Allen op Frankrijk kon men rekenen om hiertegen in te gaan.

Berichtgeving 1655

De berichtgeving over Spanje en het Spaanse leger was in de eerste maanden van het jaar 1655 ongeveer gelijk verdeeld tussen het nieuws uit de Italiaanse steden (vooral Genua en Napels), het grensgebied tussen Frankrijk en Spanje (vooral Perpignan) en het grensgebied tussen Frankrijk en de Spaanse Nederlanden samen met Brussel. Naarmate de militaire operaties, na het begin van de campagne, in de grensstreek met de Spaanse Nederlanden opliepen, steeg ook het aantal berichten en het aantal lokaliteiten van daaruit.

Zeer opvallend was de totale afwezigheid van nieuws dat rechtstreeks uit Madrid kwam. Het weinige nieuws uit Madrid werd onrechtstreeks gepubliceerd via Genua dat “brieven uit Madrid” ontving met nieuws uit deze stad. Soms sijpelde ook nieuws door via Brussel.

a) de Italiaanse steden

1. Genua

De republiek Genua leek van alle steden het best geïnformeerd over het nieuws uit Madrid. De veelvuldige handelsactiviteiten en de goed uitgeruste vloot van de republiek droegen hier ongetwijfeld toe bij. Daarenboven volgden de Genuezen, door de grote financiële belangen door de handel met de Spaanse koloniën en de leningen aan de Spaanse koning, de beslissingen in Madrid op de voet. Alhoewel de republiek zich neutraal opstelde in de strijd tussen Frankrijk en Spanje, zocht Frankrijk bij het minste teken van onenigheid tussen Spanje en Genua toenadering tot de laatste. In 1655 dreigde een conflict tussen de twee uit te lopen op een militaire confrontatie. *Krant 19 (p.148) : Genua, 20 januari 1655*

De verdragsvoorwaarden met Spanje vallen voor de republiek zo slecht uit dat Genua er geen zin meer in heeft.

Daarop verscheen op 17 februari 1655 in La Gazette dat de “13e de ce mois, le grand Collège qui représente tout le Corps de la République, déclara Nobles Génois le Cardinal Mazarin & ses Neveux, avec une grande mortification du Résidant d’Espagne, non seulement de ce que cette célèbre action s’est passée avec un applaudissement général, mais encor de voir parmi cette illustre Noblesse le plus grand ennemi qu’ait jamais eu Sa Majesté Catholique ». Hierna loste het conflict met Spanje zich op en op 18 mei 1655 verscheen het bericht dat de «Espagnols ont enfin donné la satisfaction que l’on prétendoit d’eux”.

Via Genua en de “Brieven uit Madrid” kwam er informatie vanuit Spanje in la Gazette.

Krant 5 (p. 31) : Genua, 23 december 1654

Brieven uit Madrid : De problemen met Spanje zijn in het voordeel van Genua opgelost. Maar het is nog niet helemaal zeker of de handelaars uit Genua in Spanje kunnen blijven.

Don Juan van Oostenrijk wordt naar de Nederlanden gestuurd. In Madrid werden door de Inquisitie 72 joden veroordeeld en verbrand in aanwezigheid van de koning.

Krant 56 (p.469) : Genua 14 april

Er wordt gewag gemaakt van de financiële moeilijkheden van de Spaanse koning waardoor er geen voorbereiding van de volgende campagne is.

2. Napels

De dichtbevolkte en belangrijke stad Napels was een boegbeeld van de Spaanse aanwezigheid in Italië. De eens zo rijke stad was in 1655 in crisis. Ze werd bestuurd door een Spaanse viceroy. De zeer gehate Ognate werd in 1654 vervangen door Castriglio die in feite hetzelfde bestuur verderzette. Hierover was veel onvrede en er dreigden voortdurend opstanden zowel door de adel als door het volk. Frankrijk zag daar de kans om een bres te slaan in de Spaanse aanwezigheid in Italië.

In de berichtgeving vanuit Napels nam La Gazette in 1655 elke kans waar om een aantal themata te benadrukken :

-De onbetrouwbaarheid van de Spanjaarden en de Spaanse bestuurders.

Krant 3 (p.17) : Napels, 29 november

Een overeengekomen uitwisseling van Franse officieren kan niet doorgaan. De viceroy is teruggekomen op zijn woord.

-De slechte behandeling van de bevolking, ook de adel, van Napels door de Spanjaarden.

Krant 10 (p.73) : Napels, 13 december

Het volk van Napels wordt behandeld als slaven. Men vraagt zich af hoe het komt dat ze niet in opstand komen. De Napolitaanse adel wordt geminacht en onder belachelijke voorwendsels gedwongen tot het betalen van grote sommen.

-De onvrede van de bevolking.

Krant 13 (p.97) : Napels, 20 december

De Spaanse bestuurders moeten niet op de steun van de adel en de bevolking van Napels rekenen.

-Het slechte gedrag van het Spaanse leger.

Krant 50 (p.393) : Napels, 14 maart

Het regent onophoudelijk klachten over de Spaanse soldaten die wandaden plegen, nadat ze gehoord hebben dat ze naar Catalonië moeten.

-De broeiende opstand.

Krant 72 (p.573) : Napels, 4 mei

De discipline van de Spaanse troepen is zeer slecht en er zijn veel klachten. Er was een Spaans complot om de hertog van Andria om te brengen, maar de burgers hebben hem gered.

Krant 76 (p.609) : Napels, 11 mei

Na de moordaanslag op Andria gaat zijn echtgenote alle ochtenden, blootsvoets, naar de kerk. Zij wordt daarbij vergezeld van soms meer dan 10000 inwoners. De adel is aanwezig in het paleis van de hertog en uit hun afkeer van Spanje en spreken over het slechte bestuur. De vicerooy vreest opstand en heeft de soldaten die de aanslag uitgevoerd hebben gestraft.

Krant 83 (p.669) : Napels, 25 mei

De hertog Andria is aan de beterhand maar men is nog steeds bang voor revolutie. Het volk vindt dat Spanje de rust van Italië verstoort en wil het juk afgooien van Spanje, dat ondanks de slechte staat van zijn zaken anderen toch wil overheersen.

b) het grensgebied tussen Frankrijk en Spanje

Na het uitbreken van de opstand (1640) tegen Madrid had Catalonië steun gezocht bij de Fransen en een verbond gesloten. Het Franse leger was aanwezig in de regio om de bevolking van Catalonië te helpen tegen de Spaanse "onderdrukkers". In 1655 kwam het nieuws over de militaire operaties vooral uit Perpignan. De volgende themata komen er in voor :

-Troepenbewegingen en voorbereiding voor de campagne.

Krant 3 (p.19) : Perpignan, 18 december

De Franse officieren bereiden zich voor om met hun troepen verder (richting Spanje) te trekken.

Krant 40 (p.316) : Perpignan, 21 maart

Spanje kan zich nooit weerhouden om grootse plannen de wereld in te sturen. Het laat weten dat het van plan is het gebied te heroveren. De Fransen zullen er alles aan doen om als eersten in de campagne te zijn.

-De confrontaties tussen het Franse en het Spaanse leger waarbij de Fransen zeer dapper zijn en de Spanjaarden laf. De Fransen behalen steeds de overwinning met weinig verliezen voor henzelf en grote verliezen voor Spanje.
Krant 10 (p.77) : vlakte van Urgel(l), 3 januari

De aanvoerder van de Spaanse cavalerie probeerde om Puicerda weer in te nemen maar werd door de Fransen vurig teruggedreven. Na twee dagen telden de Spanjaarden 200 doden en 350 gewonden. Zij moesten zich in wanorde en oneer terugtrekken. De Fransen hadden slechts vier gewonden.
Krant 13 (p.100) : Perpignan, 11 januari

De Franse troepen trekken zich terug in de winterkwartieren. Een Franse kapitein werd door Spaanse troepen aangevallen maar bood zo dapper weerstand dat er bij de Spanjaarden 50 doden vielen. Hij maakte vijftien gevangenen. De rest trok zich terug in de grootste wanorde.

-De onvrede van de bevolking van Catalonië over de wrede behandeling door en slechte bestuur van Spanje. De voorkeur van de bevolking van Catalonië voor Frankrijk en de Fransen.

Krant 19 (p.147) : Perpignan, 16 januari

Het volk mort meer dan ooit in Barcelona, Tarragona en de andere plaatsen onder bestuur van Spanje, omwille van de wreedheden die ze ondergaan. De bevolking staat aan de kant van Frankrijk.

Krant 25 (p.195) : Perpignan, 30 januari

De inwoners van het gebied zijn zeer beslist om tegen Spanje te vechten. De Spaanse troepen durven zich zelfs niet vertonen of wat dan ook te ondernemen. Er worden geruchten rondgestrooid om tweedracht te zaaien tussen de Fransen en de Catalanen. Maar er is geen aanleiding om te geloven dat dit zal lukken want de twee naties zijn zeer aan elkaar gehecht.

Krant 28 (p.220) : Perpignan, 16 februari

Don Juan van Oostenrijk gaat verder met zijn vervolging van de bewoners van Barcelona, om ze te straffen, als deden zij een misdaad, voor de steun die zij betuigen aan Frankrijk, hun aloude beschermer. Hij heeft enkele inwoners laten executeren en anderen naar de galeien gestuurd. Hij heeft het goud en zilver geroofd van de stad om troepen te bekostigen. De Spaanse soldaten veroorzaken wanorde waarvan hij dan in brieven de Fransen beschuldigt. Maar de bevolking weet wel beter.

Krant 37 (p.294) : Perpignan, 13 maart

De inwoners van Barcelona worden door don Juan van Oostenrijk tot weerstand tegen Frankrijk gedwongen wat nog meer onvrede bij hen opwekt. De Spanjaarden hebben een kapel geplunderd wat nog meer boze inwoners meegebracht heeft. Ondanks al hun nederlagen hebben de Spanjaarden toch nog eens aangevallen maar ze hebben zich tegenover de Fransen moeten terugtrekken.

Krant 56 (p.445) : Perpignan, 14 april

De inwoners jagen de Spanjaarden op. Het feit dat de Fransen in aantocht zijn maakt de bevolking blij.

Krant 72 (p.575) : Perpignan, 22 mei

De Franse aanvoerder Conti werd toegejuicht door het volk. Men belegert Cadaques.

Propaganda?

De berichtgeving was duidelijk tendentieus. La Gazette schetste een ongenueanceerd negatief beeld van het Spaanse leger en de Spanjaarden in Catalonië als oneervol en wreed. Het Spaanse leger was niet in staat te winnen in de gevechten tegen de Fransen. Zij probeerden voordeel te halen door list te gebruiken. De Spaanse soldaten toonden geen respect voor de kerk. Ze behandelden de bevolking slecht. Het volk gaf de voorkeur aan de Fransen, die zij als hun bevrijders zagen. Hiervoor werden zij door de Spanjaarden gestraft. De Fransen werden voorgesteld als meester-strategen die steeds glorieuze overwinningen behaalden waarbij de vijand grote verliezen werden toegebracht. Zelf hadden ze nauwelijks doden of gewonden. De bedoeling was duidelijk om, naast het bekladden van de reputatie van Spanje, sympathie op te wekken voor de bevolking van Catalonië die zo graag wilde bevrijd worden van de Spaanse dominantie en zo een duidelijke voorkeur had voor Frankrijk.

c) het grensgebied tussen Frankrijk en de Spaanse Nederlanden en Brussel.

1. In het grensgebied tussen Frankrijk en de Spaanse Nederlanden gingen de Franse troepen de strijd aan met het Spaanse leger. De informatie over deze militaire operaties verschilde van seizoen tot seizoen. In de winter waren de troepen in hun winterkwartieren en was het nieuws schaars. La Gazette berichtte dan over kleine gevechten tussen groepen van beide legers, strooptochten en hinderlagen. Men sprak ook veelvuldig over de voorbereiding voor de campagne: het lichten van troepen, het aanvullen van munitie en voorraden. Een keer de campagne begonnen werd er bericht over de verplaatsingen van het leger, de bevoorradingen en de plannen. Grote veldslagen waren eerder de uitzondering. De meest voorkomende vorm van oorlogsvoering was de belegering van een stad. In de eerste maanden van 1655 bestond de berichtgeving uit de regio vooral uit berichten vanuit de door de Fransen bezette steden en plaatsen zoals La Bassée, Le Quesnoy, Saint Quentin en Sainte Ménehould. Aangezien het seizoen nog niet toeliet om de campagne te beginnen, berichtte men over kleine gebeurtenissen die

de dapperheid, ijver en de edele ingesteldheid van de Franse troepen belichtten. Dit in tegenstelling met de lafheid, onbetrouwbaarheid en inefficiëntie van het Spaanse leger. Ook de overkomst van een regiment uit Lorreien werd in de verf gezet. Eenmaal de campagne op gang was er een aanzienlijke verhoging van het aantal berichten en het aantal verschillende lokaliteiten die de weg van de militaire acties volgden. Vanaf mei kwamen ook Chauny, Landrecies, Condé, Lens, Berlaimont en Saint Ghislain voor als lokaliteiten van waaruit nieuwsberichten werden verzonden.

-Het Franse leger werd onveranderlijk voorgesteld als uiterst dapper en onoverwinnelijk.

Krant 3 (p.12) : La Bassée, 27 december 1654

De gouverneur van la Bassée, graaf Broglio, kon het niet langer aanzien dat de vijand zich op verschillende plaatsen rond Lille posteerde. Hij trok op naar het fort en de abdij van Berelau. Reeds 's anderendaags hadden de Fransen na een reeks zeer dappere aanvallen een bres geslagen.

Krant 5 (p.34) : La Bassée, 5 januari

Na de inname van Berelau hoorden de Fransen dat de Spaanse troepen naar Saint Pierre Lille trokken. Ze gingen ze achterna maar toen ze er aankwamen was het grootste deel van de troepen reeds weg naar Lille. Saint Pierre werd in brand gestoken en de achtervolging werd ingezet. De aanval was zo geslaagd dat de vijand na drie uren vechten uit alle posten verjaagd was. Men wou ze nog verder achtervolgen maar kreeg bericht dat de Spaanse cavalerie op komst was.

Krant 13 (p.102) : Quesnoy, 17 januari

De Spaanse vijand bevond zich met zeven à achtduizend man in de buurt van Valenciennes en maakte zich op om naar Frankrijk op te trekken om aan te vallen. Het had zwaar gevoren en men wou hiervan gebruik maken om over de moerassen te trekken. Maar de Fransen o.l.v. Beauvau wachtten hen zo vastberaden op dat de Spanjaarden op veilige afstand bleven om tenslotte terug te keren naar Valenciennes.

Krant 16 (p.126) : Saint Quentin, 27 januari

De Spanjaarden dachten dat er een konvooi klaargemaakt werd voor Quesnoy en stuurde troepen om het tegen te houden. De Fransen maakten ondertussen van de gelegenheid gebruik om Le Catelet aan te vallen. Aangezien de Spanjaarden dit niet hadden verwacht was deze onderneming een groot succes. De vijand telde 300 doden en de Fransen plunderden de plaats om ze onbruikbaar te maken.

Krant 90 (p.732) : kamp bij Landrecies, 3 juli

Er was een treffen met de Spaanse vijand die veel verliezen had. Alhoewel er veel weerstand was hadden de Fransen weinig verliezen (beschrijving verwondingen officieren).

Krant 93 (p.756) : Saint Quentin, 13 juli

De Fransen hebben de Spaanse troepen aangevallen en in mootjes gehakt zonder verliezen in eigen rangen.

Krant 97 (p.801) : Landrecies, 20 juli

De vijand heeft gecapituleerd. Onze soldaten hebben zeer goed gehandeld, vooral de generaals. Hun moed en gedrag vielen op.

-Het Spaanse leger werd beschreven als laf en laaghartig en niet in staat tot een efficiënte actie.

Krant 45 (p.343) : 29 maart

De Spaanse vijand verzamelde rond Quesnoy om eventuele konvoeien tegen te houden. Tot nu toe zijn ze er enkel in geslaagd de boerenbevolking te mishandelen.

Krant 50 (p.399) : 14 april

De Spanjaarden zijn zo verbijsterd door de acties van de Fransen dat ze zich niet meer durven vertonen, alhoewel ze reeds lang grote aanvallen aankondigen. Dit toont aan hoeveel hun dreigementen waard zijn.

Krant 87 (p.708) : kamp bij Landrecies, 26 juni

De vijand (Spanje) durft niet dichterbij komen. Ze hebben alle garnizoenen uit Vlaanderen en uit de streek tussen Samber en maas naar Valenciennes gestuurd. Het Franse leger is in goede staat.

-volgens de berichtgeving in La Gazette stond de bevolking in de Spaanse Nederlanden klaar om in opstand te komen tegen Spanje. Voor de Franse koning toonden zij het grootste respect.

Krant 119 (p.994) : Saint Ghislain, 29 augustus

Ondanks de versterkingen door Spanje heeft Saint Ghislain, door de aanwezigheid van de koning, zich toch overgegeven want het had van Spanje geen hulp te verwachten. Leopold Willem heeft zich naar Kortrijk en andere steden begeven om opstand te voorkomen waartoe de bevolking klaarstaat. De koning heeft de vijand begroeten zij hebben allen voor hem geknield om hem respect te betonen. De bevolking juichte hem toe want zij hadden voldoening van zo een aangename overheersing door zo een prachtig soeverein. Er is geplunderd in Brabant.

Propaganda ?

De berichtgeving over de militaire confrontaties in de Spaanse Nederlanden was duidelijk propaganda. Men schetste ongenueanceerde beelden van het Franse leger en het Spaanse. Het eerste was strijdvaardig en efficiënt, de Spanjaarden waren niet in staat een gevecht tegen de Fransen tot een goed einde te brengen en namen liever de vlucht of ze mishandelden weerloze burgers. In de berichtgeving werden vaak de woorden “oneer” en “schandelijk” in verband met de Spanjaarden gebruikt. De Fransen werden

verbonden met woorden als “strijdvaardig”, “dapper”, “edel”. Vooral het gedrag van de generaals en officieren werd geprezen als zeer “vooruitziend”, “alert”. Wanneer het Franse leger een stad veroverd had, zorgden zij er prompt voor dat deze “zo goed voorzien” werd van alles dat er voor de verdediging ervan niets meer te vrezen viel.

Er werd gesuggereerd dat de bevolking in de Spaanse Nederlanden op het punt stond op te staan tegen Spanje en een voorkeur had voor de Franse koning die zij - nog steeds volgens La Gazette - uitermate bewonderden.

2. Brussel

Brussel was de verblijfplaats van aartshertog Leopold Willem van Oostenrijk en van de legerleiders. Vanuit deze plaats werd nieuws over het hof en belangrijke personen verstuurd. De correspondent van La Gazette in Brussel schreef in de eerste persoon meervoud maar bleef anoniem. Hij verkondigde het zogenaamde Spaanse standpunt. Maar uit zijn berichten bleek in 1655 op zijn zachtst gesteld een zekere francofiële vooringenomenheid.

Krant 86, p 703 : Brussel, 23 juni

Het Franse leger heeft de garnizoenen in de grenzen de daver op het lijf gejaagd. De generaals hebben zich verplicht gezien het merendeel van de infanterie daar onder te brengen. De Fransen zijn gestopt te Landrecies waar ze hard werken. Leopold Willem bevindt zich te Condé om er de versterkingen te superviseren.

Krant 96, p. 788 : Brussel, 17 juli

Men wacht hier ongeduldig op de afloop van een onderneming die de generaals succesvol zouden aangepakt hebben en die de schande van de laatste campagne zou kunnen herstellen.

Krant 137, p.1149 : Brussel, 2 oktober

De troepen bevinden zich nog steeds rond Ath en Lesinnes waar de generaals alles in het werk stellen om ze paraat te maken voor de grote plannen die ze hebben. Ze lijken echter niet zeer enthousiast om ze uit te voeren sinds ze weten dat kardinaal Mazarin zich aan de grens bevindt en zich persoonlijk bezighoudt met de bevoorrading van de veroverde plaatsen.

Vanuit Brussel werd ook het nieuws van het hof verstuurd :

Krant 22, p. 173 : Brussel, 6 februari

Aartshertog Leopold Willem stelt alles in het werk om Koningin Christine van Zweden aangenaam te verstrooien. Hij liet een komedie opvoeren waarbij ook de prins van Condé aanwezig was.

Berichtgeving 1656

In La Gazette van 1656 was het aantal berichten even beperkt als in 1655 alhoewel ze vanuit meer lokaliteiten verstuurd werden.²¹ Wat Spanje betrof kwamen de berichten, zoals in 1655, vooral uit de drie regio's Catalonië, de grensstreek tussen Frankrijk en de Spaanse Nederlanden en Italië waar nu ook militaire operaties aan de gang waren. De berichten uit Catalonië namen nog een belangrijk aandeel van de informatie in, maar de hoofdbrok kwam uit de grensstreek tussen Frankrijk en de Spaanse Nederlanden. Hier kwamen veel nieuwe lokaliteiten bij die vooral bepaald werden door de troepenbewegingen. Het was een slecht jaar voor het Franse leger dat een nederlaag leed nabij Valenciennes. Via de berichten uit Genua kwam er nu regelmatig nieuws uit Madrid.

a) de grensstreek Frankrijk en de Spaanse Nederlanden.

De militaire acties van de beide legers werden op de voet gevolgd. De berichten kwamen uit verschillende lokaliteiten met een belangrijke rol voor Condé. In de winterperiode berichtte men over de bevoorrading of schermutselingen tussen de beide legers. Er werd ook bericht over complotten door de Spanjaarden (krant 22 p. 189: Saint Ghislain): *Er was brand in het poedermagazijn van de abdij van Saint Ghislain. Men vermoedde dat er verraad in het spel was en allen liepen tot de ochtend onder de wapens. De vijand verscheen tot op een halve lieue²² van de stad. Maar toen ze zagen dat hun plan mislukt was trokken ze zich terug.* Nadat de campagne dat jaar begonnen was, berichtte men over de troepenbewegingen en de belegeringen. In de krant nr. 79 (p.633) berichtte men een eerste maal vanuit het kamp van de Fransen nabij Valenciennes. De berichten over de belegering van deze stad volgden elkaar in vlug tempo en vanuit het kamp nabij Valenciennes, op. Ze verschenen achtereenvolgens in de kranten nr. 79 (p.633): 20 juni, nr. 82 (p.656): 26 juni, nr. 85 (681): 3 juli, nr. 89 (p.716):11 juli . La Gazette schreef zelfs een lang verslag in de krant nr.77 *“les premières Nouvelles du siège de Valenciennes et la déclaration du Roy d’Espagne portant défenses à ses sujets d’entretenir aucun commerce avec l’Angleterre. »*. Zeer plots echter werd de informatie uit Valenciennes stilgelegd. De Fransen hadden een nederlaag geleden. Enige tijd later verscheen op 20 juli in krant 92 (p.742) een “verslag” van wat zich te Valenciennes afgespeeld had en waarin werd gesteld dat de Fransen aan de winnende hand waren geweest tot de belegerden de sluizen van de stad hadden opengezet om alles te laten

²¹ 1122 berichten of ongeveer evenveel als in 1655 maar 20% meer lokaliteiten. Haffemayer “L’information dans la France du XVIe siècle” Champion Paris 2002, p.237

²² Een lieue : (tot 1674) 3,248 km

onderstromen. De overwinning was dus eigenlijk het gevolg van vals spel. De nederlaag helemaal verzwijgen kon de krant niet dus volgde even later de uitleg.

In de berichtgeving komen weer dezelfde themata aan bod die ook gebruikt werden in de campagne van 1655:

-De strijdvaardigheid en edelmoedigheid van het Franse leger dat steeds de overwinning behaald door het dappere gedrag van de generaals en soldaten.

Krant 2 (p.10) : Condé, 27 december

Castelnau maakt het de vijand lastig. Hij was gewaarschuwd dat er een groot konvooi uit Douai naar Valenciennes vertrok en hij viel aan. Alhoewel de begeleiders zich hard verdedigden werden de meesten gedood of gevangen. De voorraden werden als buit meegevoerd en de rest in brand gestoken.

Krant 11 (p.80) : Condé, 15 januari

Sinds de nederlaag van het konvooi heeft de vijand zich helemaal teruggetrokken. Ze verwijderen zich niet meer van de poorten van hun steden. De Fransen voeren steeds nieuwe acties uit. Zo hebben zij een aantal officieren gevangen gemaakt maar hen zo voorkomend behandeld en goed te eten gegeven dat zij zich niet als gevangen voelden.

Krant 15 (p.116): Le Quesnoy, 21 januari

De gouverneur, Beauvau, wist dat de vijand bezig was met zich te bevoorraden en liet op hetzelfde moment voorraden naar Condé brengen. De Spanjaarden vielen het konvooi aan maar de Fransen bevrijdden het zonder één verlies alhoewel de garnizoenen van Cambrai, Douai en Valenciennes verzameld waren.

Krant 22 (p.190): Le Quesnoy, 17 februari

De vijand was genaderd maar de Fransen vielen zo hard aan dat de Spanjaarden een beschamende terugtocht deden na een lang treffen met vele verliezen waaronder één van hun beste officieren. Bij de Fransen waren er slechts twee doden.

Deze keer moest La Gazette naast Valenciennes nog een aantal **nederlagen en mislukkingen verzwijgen of verbloemen.**

Krant 49 (p.393) : Saint Ghislain, 9 april

Op het bericht dat het Spaanse leger een konvooi naar Mons zond, hadden de Fransen aangevallen. De eerste aanval werd afgeslagen door de Spaanse soldaten en er vielen enkele doden bij de Franse soldaten. Zij vielen opnieuw aan maar omdat het te dicht bij Mons was kregen zij de opdracht direct terug te keren. Hun terugtocht was zeer geslaagd en zij werden achtervolgd door drie eskadrons.

Krant 92 (p.742) : Fère, 20 juli

Er is grote desertie bij het Spaanse leger. De stad Valenciennes is bijna tot niets herleid. De Spaanse legerleiders vreesden dat het verlies van

Valenciennes tot de algemene wanorde van de Zaken van de Spaanse koning zou leiden. Daarom hebben zijn aangevallen met al hun krachten. Na enkele keren teruggeslagen geweest te zijn met grote verliezen hadden zij weinig op hoop op slagen als er niet het water was geweest waarop zij hun hoop hadden gebouwd en dat door de sluizen van de stad gelost werd en onze bruggen behalve één overstroomde....Turenne is naar Le Quesnoy gegaan in zulke mooie slagorde dat hij direct revanche had kunnen nemen indien de vijand hem had durven volgen. Het Franse leger is tot alles in staat.

Er werd weer sterk de nadruk gelegd op de onmacht van het Spaanse leger en hun onwil om te vechten.

Krant 54 (p.441) : Condé, 22 april

De Spaanse troepen hadden gezien dat er voor hen niets te hopen was hier of in Saint Ghislain en dat noch strategieën, noch kracht in staat waren terug te nemen wat Frankrijk hen ontnomen had, lieten ons volledig met rust. Zij durfden zelfs uit hun posten niet komen.....

Krant 111 (p.894) : Béthune, 28 augustus

Turenne was in de vlakte bij Lens en wachtte zoals beloofd de vijand vastberaden op, om het gevecht te voeren dat zij zegden te willen hebben. Maar lijken er niet erg toe bereid. Liever laten zij het volk van Vlaanderen schreeuwen want het wordt door onze tochten zeer geplaagd.

Propaganda?

Even als in 1655 gaat het bij de berichtgeving over Spanje in La Gazette van 1656, duidelijk om propaganda. Hier werden een paar duidelijke nederlagen en mislukkingen verzwegen of uitgelegd als overwinningen die door een of andere tegenslag slecht waren uitgedraaid. Daarnaast bleef la Gazette de ongenueanceerde beelden van het Spaanse (negatief) en Franse (positief) leger ophangen.

b) Brussel

Vanuit Brussel werd verslag gedaan door een anonieme correspondent die schreef in de eerste persoon meervoud. De berichtgeving ging over de activiteiten van Leopold Willem en de legerleiders, de activiteiten van het hof of de bezoeken van belangrijke personen.

Krant 54 (p.441):Brussel, 22 april

Verslag van het verblijf van de koning van Engeland in Brussel en daarna in Brugge.

Krant 64 (p.513) : Brussel, 13 mei

De ontvangst van don Juan van Oostenrijk die aankomt in de Nederlanden als nieuwe gouverneur.

De correspondent gaf nu zeer regelmatig informatie over de confrontaties met het Franse leger. Alhoewel de correspondent sprak over “ons” leger en de (Franse) vijand koos hij nu voluit de kant van Frankrijk. Hij deed dit niet openlijk maar stelde zich in de positie van een verontwaardigde onderdaan die door de Spaanse overheid misleid en bedrogen wordt. Hij suggereerde ook dat de Spaanse leiders niet geliefd waren bij het volk dat ontevreden was over de toestand. Bij de intrede van don Juan van Oostenrijk in Brussel gaf hij een verslag van de gebeurtenissen maar voegde er aan toe dat de vuren die ontstoken waren geen vreugdevuren waren : “...sommigen zullen zeggen vreugdevuren maar het was een valse demonstratie van het volk om Spanje te voldoen. Zoals gewoonlijk in zulke omstandigheden, goed wetende dat deze nieuwe situatie niets verandert aan hun toestand die er een is van lijden, onder welk bestuur ook.”.(Krant 64 p.513: Brussel, 13 mei).

Krant 73 (p.584) : Brussel, 3 juni

Men is in Brussel in een vreemde verwarring door het zien dat in plaats van wat men het volk deed hopen, de herinname van de verloren plaatsen in Henegouwen, de Fransen deze in staat van verdediging hebben gebracht. En dat ze dus niets hebben te vrezen. Meer nog : ze gebruiken ze om nog meer te veroveren. Zodat het er naar uitziet dat de volgende campagne niet minder funest zal verlopen dat de vorige. Want nog voor ze echt begonnen is zijn drie van onze beste regimenten reeds volledig vernield....

Krant 114 (p.924) : Brussel, 2 september

De Spaanse generaals, na het grootste deel van de campagne doorgebracht te hebben nabij Condé, met al hun troepen die elders beter en nuttiger zouden kunnen ingezet worden, vertrokken....

Krant 121 (p.1084) : Brussel, 23 september

De Spaanse troepen zijn zeer uitgeput door de verschillende marsen om de strijd met Turenne te vermijden.

Krant 132 (p.1246) : Brussel, 7 oktober

Al de Spaanse troepen die Saint Ghislain verlaten hebben om spoorstragen La Capelle ter hulp te schieten, hebben geen ander succes behaald dan de plaats te zien innemen. En men kent het belang van deze plaats op de grens met Frankrijk.

Over de nederlaag van de Fransen bij Valenciennes schreef hij :

Krant 95 (p.765) : Brussel, 22 juli

De Spanjaarden zijn zo weinig gewoon om een succes mee te maken sinds de laatste vier campagnes dat men zich niet kunnen inhouden heeft buitengewone vreugde te tonen en te zeggen dat er nog niets verloren is. De ministers van Spanje wilden niets laten vergeten van wat te Valenciennes

gebeurd is, via wegen waarvan ze zich steeds bediend hebben om hun kleinste successen op te hemelen en hierdoor de volkeren te sussen.

Hij verwees ook onrechtstreeks naar het lot van de hertog van Lorreinen:

Krant 88 (p.712) : Brussel, 8 juli

De Spaanse troepen bestookten onophoudelijk de troepen uit Lorreinen²³ die echter tot nu toe onwrikbaar bleven. Want zij kunnen geen betere manier bedenken om zich te wreken voor de slechte behandeling van hun prins, dan door hun dienst aan Frankrijk.

Propaganda?

De propaganda van La Gazette nam hier een subtiele vorm aan. Het nieuws uit Brussel werd voorgesteld als aangebracht door een inwoner van Brussel

²³ Karel van Lorreinen bracht zijn jeugd door aan het Franse Hof. Toen hij later, als mannelijke opvolger, het hertogdom van Lorreinen opeiste en hierbij tegenkanting van het Franse Hof ondervond, plaatste hij zich in het kamp van de keizer. Later huwde hij Nicole de dochter van Hendrik II. Samen met zijn vader Frans spande Karel zich in om de volledige macht te bekomen. Hij kreeg hierbij de steun van de Staten generaal van het hertogdom. In 1625 werd Frans hertog om vijf dagen later te abdiceren ten voordele van zijn zoon onder de naam Karel IV. De relaties met Frankrijk verslechterde hierna want Lodewijk XIII weigerde zijn rechten te erkennen. Karel gaf in het geheim steun aan de samenzweerdere tegen Richelieu en gaf hen onderdak. De politiek van Lodewijk XIII en Richelieu was erop gericht de grens van Frankrijk te trekken tot aan de Rijn en dus de hertogdommen Bar en Lorreinen te annexeren even als de Franche-Comté (Spaans) en de elzas (deel van het Duitse rijk). In 1629 vluchtte, Gaston van Orléans, broer van de koning naar Lorreinen en huwde de zuster van Karel. De hertog steunde de keizer in zijn strijd tegen de Zweedse koning in 1631. In 1632 bezette Lodewijk XIII Bar en Lorreinen. Karel werd gedwongen een verdrag te tekenen maar dacht er niet over dit te respecteren. In 1633 bezetten de Fransen weer Lorreinen en Karel trad af ten voordele van zijn broer Frans. Hij zelf vervoegde de keizerlijke troepen en vocht er tegen de Zweden en de Fransen. Na een aantal jaren slaat hij met Frankrijk een overeenkomst : het verdrag van Saint-Germain-en-Laye in 1641, waarmee hij zijn gebieden terugkreeg maar onder Frans protectoraat. Hij verbond zich er verder toe geen alliantie meer aan te gaan met het Huis van Oostenrijk. Hij nam deel aan het complot van de graaf van Soissons waarop Richelieu hem gevangen liet nemen. Hij kon in 1641 ontsnappen en herbegon de oorlog tegen Frankrijk. Tijdens de Fronde boekte hij enkele successen en drong door tot voor Parijs. Hij was echter zo onhandig om tegelijk met Mazarin en de Frondeurs te willen onderhandelen waardoor alles mislukte. Spanje verweet hem de oorzaak te zijn van de mislukking en in januari 1654 werd hij te Brussel aangehouden en naar het Alcazar in Toledo gebracht. Zijn broer Frans spande zich in om hem vrij te krijgen wat tenslotte gebeurde in 1659. In 1661 kreeg hij zijn hertogdommen terug.

die de gebeurtenissen zogenaamd neutraal waarnam en zich oprecht zorgen maakte. Hierdoor leek de commentaar waarachtiger. De overwinning te Valenciennes werd genuanceerd. De subtiele verwijzing naar de hertog van Lorreien herinnerde de lezer nogmaals aan het feit dat deze door Spanje gevangen genomen was.

c) Catalonië

De berichtgeving uit Catalonië waar de Fransen hulp boden aan de bevolking in hun strijd tegen Filips IV, kwam in 1656 voornamelijk uit Perpignan en een vijftal vermeldingen uit kleinere plaatsen. Het ging hoofdzakelijk over de confrontaties tussen de Franse en Spaanse troepen. De berichten concentreerden zich in de eerste helft van het jaar omwille van het feit dat de campagne in het zuiden vroeger kon beginnen en vaak vroeger moest gestopt worden door te grote hitte. Tenslotte ging er ook grotere aandacht naar de campagne in het Noorden waar de koning dikwijls persoonlijk bij betrokken was. De krant tapte uit hetzelfde vaatje wat de themata betrof :

-De dapperheid en het succes van de Franse troepen.

-De steun van de bevolking aan Frankrijk

Krant 8 (p.56) : Perpignan, 1 januari

Alle dagen komen vluchtelingen aan uit Solsona (ingenomen door Spanje). Vooral uit de belangrijkste families die niets willen te maken hebben met de capitulatie. De Spanjaarden hebben om zich te wreken (voor hun grote verliezen) 500 gevangen gemaakt en gefusilleerd of naar de galleien gestuurd.

-Het laffe en lage gedrag van de Spaanse troepen die de bevolking afpersten en geen eerbied hadden voor de kerken.

Krant 15 (p.116) :Perpignan, 18 januari

Markies Serra heeft al het zilver uit de kerken meegenomen naar Barcelona.

Krant 18 (p.141): Perpignan 26 januari

Er was bericht dat de Spanjaarden een grote som gevraagd hadden aan de stad Mandrese en dat ze nadat ze die ontvangen hadden de stad plunderden, zelfs de kerken.

-De geruchten over opstand in andere gebieden in Spanje.

Krant 33 (p.254) : Perpignan 25 februari

Men verzekert de Fransen dat de bevolking van Andalusië en nog andere provincies van Spanje zich opmaken voor opstand omwille van de slechte behandeling.

d) Genua

De berichten uit Genua bevatten in 1656 regelmatig nieuws uit Madrid. Ze gingen over het hof en de financiële staat van de Spaanse koning of over de toestand van de vloot uit de koloniën. Dit laatste liet La Gazette toe regelmatig allusies te maken over de slechte financiële toestand van de Spaanse koning.

Krant 21 (p.163) : Genua 14 januari

De koningin van Spanje is in goede gezondheid en stond voor de eerste maal op na de bevalling. Zij vertrok naar Pardo maar aangezien het nog zeer koud was bleef zij nog in bed. Caracena gaat naar Vlaanderen om Fuensaldaña te vervangen die op zijn beurt naar Milaan gaat.

Krant 61 (p.487) : Genua 26 april

De zilverrealen van de koning van Spanje, bestemd voor de handelaren, zijn aangekomen. De Spaanse koning heeft zelf weinig over. Het hele inkomen van Peru is reeds opgebruikt dit jaar om zes galjoenen te equiperen.

Berichtgeving 1657

De berichtgeving over Spanje en het Spaanse leger in 1657 volgde de militaire campagne die zich nog uitbreidde in het grensgebied tussen Frankrijk en de Spaanse Nederlanden met weer nieuwe lokaliteiten die het verloop van de militaire actie volgden.

Opmerkelijk in La Gazette van 1657 was het grote aantal berichten uit Brussel waarin alle nieuws omtrent de voorbereidingen van de campagne en de campagne zelf werden becommentarieerd.

Af en toe werd ook nieuws uit Madrid bij deze berichten vermeld.

a) Brussel

De toon van de berichtgeving uit Brussel bleef in de lijn van die uit 1656 : de anonieme correspondent schreef in de eerste persoon meervoud en stelde zich op als een inwoner van Brussel en Spaans onderdaan. In zijn verslagen over de acties van de Franse en Spaanse troepen was nu geen spoor van objectiviteit meer te vinden. Hij koos volledig de zijde van Frankrijk maar deed dit niet openlijk. Hij stelde zich op als een verontwaardigde burger die de tekortkomingen en leugens van Spanje aan de kaak stelde. Hij ondermijnde systematisch de positie van Spanje, het Spaanse leger en zijn aanvoerders en gebruikte daartoe vaak een ironische of zelfs sarcastische toon.

-De Spaanse generaals begonnen beter niet aan bepaalde ondernemingen want er was toch geen hoop op een goede afloop.

De herovering van de verloren steden zou zeer moeilijk zo niet onmogelijk worden.

Krant 82 (p.656) : Brussel 30 juni

Onze(Spaanse) generaals hebben geoordeeld dat het beter was de Maas niet over te steken om Montmédy ter hulp te snellen want er was immers weinig hoop op een goede afloop van deze onderneming. Turenne had trouwens een dag voorsprong. Onze troepen zijn nu bezig een gelegenheid te zoeken om een stad te heroveren op de Fransen maar men denkt hier dat dit plan zeer moeilijk zal zijn.

Krant 85 (p.680): Brussel 7 juli

Onze generaals hebben hun plan om Montmédy ter hulp te snellen niet kunnen uitvoeren, alhoewel het belang van de plaats hen aanzet om alle middelen aan te wenden.

De teneur van de berichten was dat er tegen het Franse leger niets te ondernemen was. Voor het Franse leger echter was niets onmogelijk. De Spanjaarden stelden zich tevreden enkel met zich verdedigen.

Krant 102 (p.825) : Brussel 11 augustus

De Spaanse troepen hebben, na lang over en weer getrokken te hebben en overal op Turenne te hebben gebotst, hun kamp opgeslagen te Maubeuge. Zij beperken zich tot het beveiligen van de steden, oordelend dat na de inname van Montmédy, niets onmogelijk is voor het Franse leger.

Het Spaanse leger had schrik of begon te overmoedig aan de strijd.

Krant 117 (p.958) : Brussel 8 september

De generaals van het Spaanse leger hebben alle hoop verloren om Saint Venant te redden. Alhoewel het belang van de plaats hen aanzet alles te proberen. Ze trokken naar Ardres in de overtuiging daar een zekere overwinning te halen maar zodra ze hoorden dat Turenne naderbij kwam kregen ze schrik van de confrontatie met het Franse leger. Ze gaven hun vergevorderde poging op om met grote haast te vertrekken wat het verlies nog deed oplopen. Er is niettemin één voordeel, terwijl het Franse leger tegen hen oprukte bleven de havensteden in veiligheid.

Hij liet uitschijnen dat het Spaanse leger in de laatste campagnes geen enkele succesvolle onderneming had volbracht met zinnen als :

Krant 85 (p.680) : Brussel 7 juli

Don Juan van Oostenrijk is aangekomen te Saint Omer, de Prins van Ligne te Armentières ...Zij hopen het beter te doen dan de vorige ondernemingen.

Krant 88 (p.704) : Brussel 14 juli

De Spaanse troepen die niet beter geslaagd zijn dan elders bij hun aanval op Calais, zijn teruggekeerd naar Lille waar ze bekomen van hun lange en nutteloze tocht en om na te denken over het nemen van beter beredeneerde te nemen maatregelen dan in de rest van de campagne.

De steden die het Franse leger veroverde waren onveranderlijk van groot belang. De steden die Spanje behield of heroverde steeds onbelangrijk.

De Spanjaarden waren ongeloofwaardig en van kwade trouw.

Krant 133 (p.1090): Brussel 13 oktober

Welke voorzorgen de Spaanse generaals ook genomen hadden voor het behoud van Mardijk, waarvan het verlies zeer penibel is, men heeft niets kunnen doen tegen de Franse aanval en zich moeten overgeven. Maar de Spanjaarden, volgens hun regel om de waarheid te verbloemen wanneer ze tegenvalt en om het volk dat door de nederlagen ontzet is, aangenaam te zijn, hebben laten publiceren dat de Fransen zeer veel verliezen geleden hebben, vooral onder de officieren. Men ziet hier de kwade trouw van Spanje en de ongeloofwaardigheid. Want iedereen weet dat deze verovering alhoewel van het grootste belang en met de inzet van al onze (Spaanse) troepen, de Fransen niet meer dan 30 soldaten en 3 of 4 officieren gekost heeft.

b) de grensstreek tussen Frankrijk en de Spaanse Nederlanden

De berichtgeving vanuit de verschillende lokaliteiten in de grensstreek ging vooral om troepenbewegingen, voorbereidingen voor de campagne en de campagne zelf met de belegering van steden. Dezelfde themata van de vorige jaren bleven in de berichtgeving terugkomen :

- de dapperheid en strijdvaardigheid van het Franse leger.
- de laagheid van het Spaanse leger.
- de verbloeming van onsuccesvolle ondernemingen van Frankrijk en tenslotte het minimaliseren van Spaanse overwinningen.

Krant 82 (p.658) : Calais 4 juli

...Spanje had van de gelegenheid gebruik gemaakt om een greep te doen op de stad. De Fransen verzamelden hun troepen. De Spanjaarden stootten op grote weerstand, zelfs van de burgers die vochten op de vestingmuren. Ze waren verplicht zich terug te trekken. Om hun woede te koelen staken ze enkele dorpen in de buurt in brand. Ze zijn zeer oneervol en dit alles ondanks het grote aantal troepen.

Krant 69 (p.550) : kamp bij Vauchelles 1 juni

Turenne was er van op de hoogte dat er in Cambrai alleen het gewone garnizoen aanwezig was om de stad te verdedigen. Castelnau trok 's anderendaags tot voor de stad en plaatste er cavalerie rond. Condé hoorde echter kanonschoten en kwam ter hulp. De Fransen maakten vier étendarts buit.

c) Catalonië

De berichtgeving uit Catalonië kwam ook dit jaar hoofdzakelijk uit Perpignan en de teneur bleef dezelfde : de succesvolle en dappere Franse troepen hielpen de onderdrukte bevolking tegen de Spaanse koning die hen slecht behandelde.

Krant 66 (p.523) : Perpignan 20 mei

De belegerden van Urgel deden een zo krachtige uitval dat ze vijand (Spanje) vernietigd hebben. Die zag zo zijn hoop op succes vervliegen en trok zich in het donker terug.

Krant 69 (p548) : Perpignan 27 mei

Na Urgel ontzet te hebben trokken de Fransen verder en verplichtten de Spanjaarden zich terug te trekken. Hierbij hebben zij (Fransen) dapper de moeilijkheden in de bergen overwonnen. De Spanjaarden hebben verdere gevechten niet afgewacht. Alle kleinere plaatsen zijn terug ingenomen.

In 1657 waren er twee nieuw themata in de berichtgeving :

1) het respect dat de Franse koning bij de bevolking genoot, ook in de veroverde steden en bij de vijand.

Krant 72 (p.574) : Saint Quentin 13 juni

De koning werd met alle eer ontvangen door de burgers van de stad die alle vreugde toonde die de bevolking steeds ten toon spreidt bij het zien van hun soeverein.

2) de onvrede van de Vlamingen over het Spaanse leger waarvoor ze zeer veel geld moeten bijdragen.

Krant 163 (p.1337) : Arras 24 december

De Vlamingen zijn gekrenkt dat ze het leger moeten bevoorraden dat zich tegen geen enkele van onze (Franse) plannen heeft kunnen teweer stellen, in het hart van hun land. Nochtans hebben de Spaanse generaals grote geldsommen gevraagd aan de steden in de hoop de Fransen en Engelsen te kunnen verjagen uit de ingenomen plaatsen.

Berichtgeving 1658

De berichtgeving over Spanje en het Spaanse leger was in het jaar 1658 vooral toespitst op de gebeurtenissen in het grensgebied tussen Frankrijk en de Spaanse Nederlanden en daarnaast in mindere mate op de acties in Catalonië. Nadat La Gazette af en toe informatie uit Madrid publiceerde via Brussel en Genua, die “brieven uit Madrid” toegezonden kregen, dook vanaf 28 augustus de stad Madrid zelf op als (enige) plaats in Spanje van waaruit nieuws verzonden werd. Dit had waarschijnlijk te maken met de vredesonderhandelingen tussen Frankrijk en Spanje en de daaraan verbonden aanwezigheid van Fransen in Madrid. De krant was er in geslaagd een redacteur te vinden die goed op de hoogte was van het hof maar die verder anoniem bleef. Hij schreef in de eerste persoon meervoud.

a) het grensgebied tussen Frankrijk en de Spaanse Nederlanden en Brussel.

De berichtgeving in La Gazette volgde de campagne die de Fransen uitvoerden tegen de Spaanse Nederlanden. Bijgevolg kwamen er in 1658 enorm veel nieuwe lokaliteiten voor van waaruit informatie verstuurd werd. Uit Brussel, de hoofdstad en de verblijfplaats van de regerings- en legerleiding, kwam alle algemene en officiële informatie. Tijdens de wintermaanden wanneer de troepen in hun winterkwartieren waren, vertrokken de berichten eveneens van uit Brussel.

Het was een succesvol jaar voor het Franse leger dat een aantal Vlaamse steden innam of belegerde onder de leiding van Turenne. Op 14 juni overwonnen de Fransen met de hulp van de Engelsen het Spaanse leger in de Slag bij de Duinen. Daarna volgt de inname van Duinkerke (23 juni), Grevelingen (28 augustus), Oudenaarde (9 september), Menen (12 september) en Ieper (24 september). De ingenomen steden berichtten dan vanuit het Franse standpunt terwijl de belegerde steden het zogenaamde Spaanse standpunt verwoordden. Vanuit het Franse standpunt werd het Franse leger steeds bejubeld voor zijn ijver en dapperheid, de vooruitziendheid van de generaals, de eervolle soldaten en het succes van de acties. Het zogenaamde Spaanse standpunt benadrukte vooral de angst van het Spaanse leger voor het Franse en de kleine kans op succes die er tegen zo een dappere vijand te halen was. Ook de correspondent uit Brussel vertolkte zogenaamd het Spaanse standpunt waarbij hij sprak over “ons” (=Spaans) leger, “onze” generaals en de (Franse) vijand. Maar ook in deze berichten werden vooral de negatieve punten van het Spaanse leger en zijn

leiders beklemtoond en de positieve van de Fransen. Vaak werd de misleiding van het volk door Spanje aangeklaagd (= Spaanse propaganda) of de onmacht van het Spaanse leger om het volk te verdedigen. Soms waren de berichten ironisch of zelfs sarcastisch. In het eerste deel van het jaar (tot 28 augustus) stond er ook informatie over Madrid in de berichten uit Brussel: zoals de doop van de infante (krant 6 p. 47), het lichten van troepen (krant 11 p.83), een feest ter ere van de prins (krant 33 p. 246), stierengevechten in Buen Retiro (krant 36 p.271), ziekte van de prins (krant 54 p.414), de order aan alle soldaten om naar Badajoz te gaan (101 p.792).

Franse “edele” en dappere soldaten versus lafhartige Spaanse soldaten:

Krant 6 (p.46) : Hesdin 5 januari

De Fransen brengen de mannen en het vee van een door Spanjaarden geplunderd dorp terug naar huis.

Krant 54 (p.415) : Bourbourg 4 mei

de Fransen trekken steeds op oorlogspad en komen altijd succesvol terug. De vijand mijdt zoveel mogelijk de ontmoetingen.

Krant 63 (p.486) : Hasbrouck 23 mei

Het verschil tussen Fransen en Spanjaarden is dat de eersten “des gens de coeur” zijn en de laatsten alleen uit zijn op kleine voordelen die ze te danken hebben aan list en bedrog.

Krant 54 (p.416) : Chateau Porcien 6 mei

Spaanse soldaten hebben dorpen in brand gestoken om hun woede te koelen over de nederlaag.

Vooruitziende Franse generaals :

Krant 11 (p.81) : Duinkerke 16 januari

De goede staat waarin de Franse generaals Bourbourg en Mardijk hebben laten brengen , ontnemt de hoop aan het Spaanse leger om de plaatsen te heroveren.

Krant 14 (p.106): Duinkerke 23 januari

De versterkingen in Mardijk zijn zo goed dat de kans op succes om het te heroveren klein is.

Slechte discipline van de Spanjaarden :

Krant 19(p.143): Brussel 9 februari

In Brabant heeft de bevolking zich moeten bewapenen om zich te beschermen tegen de Spaanse troepen die in hun winterkwartieren zijn. Vrouwen en kinderen zijn naar het platteland gegaan om hen te ontlopen.

Minimaliseren van successen van Spanje :

Krant 51 (p.390) : Béthune 26 april

Frankrijk heeft redenen om zijn successen te publiceren terwijl Spanje onjuist nederlagen aan Frankrijk toeschrijft die enkel gebaseerd zijn op hun verbeelding. Ze hebben een draai gegeven aan een kleine gebeurtenis die zich anders voorgedaan heeft als weergegeven en doen alsof het een belangrijke overwinning was....

Krant 60 (p.462) : Brussel 18 mei

Spanje publiceert valse verslagen en stelt het feit dat ze een stad niet verloren hebben voor als een overwinning. Ze hebben enkele Fransen in een hinderlaag gelokt en met een groot aantal hen overwonnen en stellen dit voor als een groot exploit.

-de Spanjaarden “misleiden” het volk en wijzen de vrede af:

Krant 54 (p.414) : Brussel 4 mei

Spanje heeft geen geld genoeg voor het leger en staat zeer zwak. Ze willen niet dat het volk dit weet. Daarom stellen ze verliezen voor als overwinningen. De bevolking leeft in ellende terwijl die in Frankrijk het zo goed heeft. Maar Spanje wijst de vrede af.

Propaganda? :

De berichtgeving is zeer tendentiekus. Hetzelfde ongenueanceerde beeld van de beide legers werd, indien mogelijk, nog versterkt : de Franse generaals en hun soldaten zijn niet te stuiten in hun ijver om voor de koning overwinningen te behalen. Zij zoeken steeds de confrontatie met de Spaanse vijand op. Uit die confrontaties komen zij altijd als winnaar ook wanneer de Spanjaarden in de meerderheid zijn. De vijand heeft steeds grote verliezen te lijden terwijl die van de Fransen meevallen. Het Spaanse leger is zo bang voor het triomferende leger dat zij het zoveel mogelijk uit de weg gaan. Zij laten zich liever niet zien. Wanneer zij toch een actie ondernemen, die bijna altijd mislukt, koelen zij hun woede op de bevolking.

De Fransen vallen de steden die zij willen innemen zo krachtig aan dat deze zeer vlug in hun handen vallen als ze al niet direct capituleren. Eenmaal zij een stad ingenomen hebben zorgen zij er voor dat deze goed versterkt wordt en voorzien van mondvoorraad en munitie. De Franse soldaten zijn dapper en te vertrouwen en behandelen de bevolking goed. Die bevolking is steeds goed te spreken over de Franse bezetting en heeft het grootste respect voor de Franse koning.

De Spanjaarden stellen de kleinste overwinning, die ze moeten behalen met list en bedrog, steeds voor als grote ondernemingen. De successen van de Fransen zwakken zij af. Zij misleiden de bevolking en houden hen in toon

door hen beloften te doen van overwinningen en grote sommen geld voor de toekomst. Maar zij zijn niet in staat de bevolking te verdedigen.

Voor de eerste maal werd er ook een toespeling gemaakt op het feit dat de Fransen vrede zouden willen sluiten maar dat de Spaanse ministers dit afwezen.

b) Madrid

Jarenlang kwam Madrid niet voor in La Gazette als stad van waar uit men nieuws ontving. Het nieuws kwam zeer sporadisch en met grote vertraging via de Italiaanse steden Napels, Milaan en vooral Genua. Ook in de berichten uit Brussel dook af en toe nieuws uit de “Brieven uit Madrid” op.

In de krant nr.115 stond op pagina 910 een eerste bericht uit Madrid. Hierin werd gemeld over de ongerustheid in verband met de belegering van Badajoz, dat onder grote druk van de Portugezen stond. Men vreesde voor het verlies van de plaats. Don de Haro moest naar daar vertrekken om het leger te vervoegen. De koning had geld aan de Staten van Castilië gevraagd. De paus had aan de koning toegestaan een belangrijke som te heffen op de clerus voor de noodzaak van de oorlog.

Vanaf dan verliep de berichtgeving uit Madrid regelmatig: veel berichten gingen over de oorlog tegen Portugal :

krant 119 p.945: Madrid 30 augustus
men wacht op nieuws van succes van don de Haro temeer daar hij de dappersten van het hof meeheeft. Dezen hebben zich voorgenomen de campagne af te sluiten met een belangrijke onderneming tegen de Portugezen.

Ook de activiteiten van het hof zijn onderwerp van de berichten :

krant 131 p.1036: Madrid 30 september

De ambassadeur van Genua is in audiëntie geweest bij de koning en de koningin om zijn felicitaties voor de jonge prins aan te bieden. De nieuwe vraag voor geld is nog niet beantwoord.

Berichtgeving 1659

In de berichtgeving van La Gazette in het jaar 1659 liep een breuklijn veroorzaakt door de Vrede van de Pyreneeën (7 november 1659). De eerste maanden van het jaar bleef de krant berichten over de militaire acties, wat neerkwam op het becommentariëren van de zegetocht van Turenne en over de voorbereidingen voor de volgende campagne. Na de wapenstilstand viel deze bron van informatie volledig weg aangezien er geen confrontaties meer waren tussen de beide legers. In La Gazette verscheen er in de krant nr. 62 (p.489 Brussel, 17 mei), dat er een “Suspension d’Armes overeengekomen was tussen de twee kronen die ingegaan was op de 8^e van de maand. La Gazette voegde er aan toe dat dit tot extreme vreugde bij het volk geleid had. Van dat moment af werden geen negatieve commentaren meer gepubliceerd over de Spanjaarden en het Spaanse leger. Het aantal berichten uit Brussel verminderde drastisch en behandelden alleen nog de activiteiten van het hof, bezoeken van belangrijke personages en het verloop van ceremonieën. Er verscheen nu ook regelmatig nieuws uit de stad Madrid in la Gazette. Deze berichten gingen in hoofdzaak over drie onderwerpen : het hof, de vloot der Indiën en de oorlog tegen Portugal.

a) de berichtgeving vóór de wapenstilstand

Aan het einde van de campagne van het jaar 1658 was Turenne naar Ieper gegaan waar hij de winter doorbracht. Hij wou zijn zegetocht bij het herbeginnen van de campagne verder zetten. La Gazette berichtte dus weer over de militaire operaties die zich nu voornamelijk in Vlaanderen afspeelden. Naast Brussel kwamen de berichten uit de Vlaamse steden Ieper, Menen, Antwerpen, Arras en Brugge. Aangezien de campagne nog niet in gang gezet was ging het over schermutselingen tussen de beide kampen.

Krant 3 (p.22) : Ieper 27 december

De Fransen hebben 45 gevangenen gemaakt van de infanterie van Kortrijk en een deel van de troepen van Condé verslagen.

Krant 12 (p.95) : Menen 13 januari

De Fransen hebben de Spanjaarden in een treffen voor Doornik verslagen en het eskadron kreeg zo een schrik dat ze zijn gevlucht alhoewel ze in de meerderheid waren.

Ook de angst van de bevolking en de onwil van Spanje om vrede te sluiten terwijl de bevolking dit wou, zijn thema's die aan bod kwamen.

Krant nr. 24 (p.191) : Antwerpen 14 februari

In de extreme nood aan alle zaken die hier heerst blijft men ons hoop geven met de verwachte hulp uit Duitsland en grote geldsommen uit de Canarische eilanden of vrede waarvan men zegt dat de vijand ze gevraagd heeft maar dat dit geweigerd werd door de ministers van Spanje die enkel onder bepaalde voorwaarden vrede willen sluiten.

b) na de wapenstilstand

Naast de berichten over feit dat de wapenstilstand goed nageleefd werd, richtte de berichtgeving zich op Madrid.

Krant 74 (591) : Menen 14 juni

De wapenstilstand wordt goed nageleefd door de beide partijen. De Spanjaarden werken aan de versterking van Armentières en Kortrijk. De Franse troepen zijn naar Doullans.

Krant 74 (p.586) : Madrid 28 mei

Alhoewel het geld van de vloot bestemd is voor de voldoening van de handelaars en de terugbetaling van de geleende sommen, werd het nodig geacht hen andere assignaties te geven. Door hen toekomstig voordeel in het vooruitzicht te stellen was er minder ongenoegen om dit aan te nemen. Gezien ook de grote vreugde in het vooruitzicht van de disposities in verband met de vrede tussen de twee kronen. De ministers werken aan de afhandeling van het grote werk. Don de Haro is naar Iron gegaan op 5 lieues van Bayonne met de grandes.

Krant 77 (p.610) : Madrid 4 juni

Sinds de aankomst van de brief uit Frankrijk in deze stad heeft don de Haro besloten de 15^e van de maand te vertrekken naar de grens en zich met kardinaal Mazarin toe te leggen op het uitwerken van de vrede tussen de twee kronen, waarover niet alleen dit Hof maar ook het gehele volk zo verheugd is dat het niet in woorden uitgedrukt kan worden.

Krant 80 (634) : Madrid 11 juni

De koning en de koningin zijn terug uit Buen Retiro. Caracena en Fuensaldaña opgenomen in de Raad van State. De Fransen die handel drijven in Madrid zijn vrijgesteld van hun gewone lasten tot de 8e van de volgende maand. Don de Haro maakt zich nog steeds met grote haast klaar voor zijn reis naar de grens.

Krant 83 (p. 658) : Madrid

De koning was 2 à 3 dagen ziek door de grote hitte maar is nu hersteld.

Berichtgeving 1660

De berichtgeving van La Gazette in het jaar 1660 stond in het teken van de vreugde over de gesloten vrede en het huwelijk tussen Lodewijk XIV en de Infante. Gedaan met de beschuldigingen en verwijten aan het adres van Spanje, volgens La Gazette veroorzaakte de vereniging tussen de twee kronen overall enkel maar vreugde. De verschillende lokaliteiten in het grensgebied tussen Frankrijk en de Spaanse Nederlanden kwamen niet meer voor tenzij om te melden dat de troepen zich uit de stad terug trokken. Uit Brussel kwam enkel nog nieuws van het hof, belangrijke personages en ceremonieën.

Krant 5 (p.36) Brussel 3 januari

Condé heeft een uitgeleide gekregen en is naar de Champagne vertrokken.

De Italiaanse steden berichtten over de feestvreugde of speciale maatregelen naar aanleiding van de vrede. Geen woord meer over de bevolking van Napels die onderdrukt werd.

Krant 22 (p.161) : Napels 13 januari

De viceroy heeft 180 Fransen vrijgelaten.

Krant 25 (p.185) : Napels 24 januari

De kostuums voor de hertog van Medina die de infante zal begeleiden naar de grens worden voorbereid. Alle grandes maken voorbereidingen om met grote luister te verschijnen.

Ook uit Catalonië, een andere strijdtoneel tussen Spanje en Frankrijk, maakte men nu melding van totaal andere activiteiten. In de krant nr. 54, p. 417, Perpignan 28 april, vond een bal plaats met alle belangrijke mensen uit de streek die gekleed waren op zijn Spaans. Er werden Spaanse gerechten geserveerd.

Een nieuwe en tijdelijke lokaliteit was Saint Jean de Luz waar het huwelijk tussen Lodewijk XIV en de Infante zou plaatsvinden. Deze plaats kwam vanaf krant nr.20 p.151 regelmatig voor tot na de voltrekking van het huwelijk. Het huwelijk zelf gaf aanleiding tot lange beschrijvingen van de voorbereidingen, de verschijning van de prinses en de plechtigheid zelf.

Krant 69 p.536, Saint Jean de Luz 1 juni

De 31e hadden de kardinaal en don de Haro hun vierde vergadering en tenslotte zijn alle moeilijkheden opgelost. Alles is nu klaar voor het huwelijk. De Spaanse koning en de Infante gaan naar Fontarabie voor een eerste ceremonie. Het hof zal zich de 5e van de volgende maand op het Isle de la Conférence bevinden waar ook een plechtigheid zal plaatsvinden en tenslotte het huwelijk in de kerk van Saint Jean de Luz.

Krant 69 (p.536) : Saint Sébastien 1 juni

De infante is de 27e gedurende een uur op het balkon verschenen om naar de processie te kijken en werd daar door vele Fransen gezien. Die konden zich geen koningin voorstellen die hun respect en hun affectie waardiger is....Dan zal de voltrekking van de wensen van de twee naties volgen, de grote gewenste alliantie, de onveranderlijke eenheid.

De stemming tussen Frankrijk en Spanje is opperbest.

Er werd bericht over de uitvoering van het vredesverdrag. Op 16 februari verscheen er in de krant nr. 22, Amiens, dat er een officier naar Vlaanderen was gestuurd in opdracht van de Koning om de plaatsen te restitueren na de uitwisseling van de ratificaties van het Vredesverdrag. En de legers trokken zich terug. In de krant nr.133, p.1128, Saint Omer, 4 november, werd gemeld dat er vergaderingen waren tussen afgevaardigden van Frankrijk en Spanje om het vredesverdrag uit te voeren en de grenzen te regelen.

La Gazette meldde dat de twee hoven zeer vriendschappelijk met elkaar omgingen (krant nr.63, p.487, Saint Jean de Luz, 15 mei), dat de nieuwe koningin beeldschoon en zeer waardig was (Krant 76, Saint Jean de Luz, 14 juni) en tenslotte dat de koningin-moeder een prachtig geschenk, een kostbare relikwie ontving van de Spaanse koning (krant 11., p.862, Parijs 18 september).

Propaganda?

De toon in de berichtgeving over Spanje was nu totaal verschillend van de vorige jaren. Geen kwaad woord meer over de Spanjaarden: het Spaanse hof ging, volgens de berichten in La Gazette, integendeel zeer vriendschappelijk om met het Franse. Hier en daar werden Spaans geïnspireerde feesten georganiseerd. De nieuwe koningin viel zeer in de smaak en was zeer mooi en waardig. De Spaanse vorst een zeer vroom en waardig koning. Het was nu een vorm van propaganda in de andere richting.

Berichtgeving 1661

De berichtgeving over Spanje in het jaar 1661 leek in niets meer op deze van de jaren voor de vrede. De nadruk lag nu op het nieuws uit Madrid zelf. Van de drie kernen die voor de meerderheid van de berichten had gezorgd in de periode van 1655 tot 1659, bleef alleen Italië over. In Napels broeide weer een opstand maar La Gazette was nu veel minder geïnteresseerd om hierover te berichten. Het was niet langer nodig of gewenst om Spanje openlijk in een kwaad daglicht te stellen. In de kranten 61 (p.469), 64 (p.501), 70 (549), 73 (p.537), 76 (p.601), 82 (p.649), 88 (p.697), 99 (p.759), 102 (p.905), 108 (916), 120 (p.1120), 135 (p.1199), 150 (p.1319) ging de berichtgeving vanuit Napels over de volgende onderwerpen :

- De vraag om troepen en geld te verzamelen voor de oorlog in Portugal.
- De onvrede van de adel en het volk van Napels.
- De strijd tegen de Turken en de zeerovers, de bandieten in de Abbruzen.
- Verslagen van feesten en plechtigheden.

Genua bleef uitzonderlijk goed geïnformeerd over Madrid en over het conflict met Portugal. Een nieuwe stad van waaruit zeer frequent bericht werd, was Lissabon. Vóór het sluiten van de vrede had Frankrijk steun verleend aan de opstandelingen in Portugal. Ongetwijfeld bleven daar contacten bestaan na 1660. De stad Lissabon was verbonden met Frankrijk door de havenstad La Rochelle waarmee drukke handelscontacten onderhouden werden.

De informatie uit Brussel werd zeldzaam en de onderwerpen zeer beperkt. In de kranten 40 (p.307), 46 (p.354), 49 (p.379), 99 (p.797), 102 (p.1016), 117 (p.1055), 120 (p.1084), 141 (p.1249), 144 (p.1276), 147 (p.1299), 151 (p.1349) gaf men vanuit Brussel verslag over kerkelijke en andere plechtigheden en de belangrijke personen die daarbij aanwezig waren, aanstellingen en benoemingen en passage van belangrijke personen in Brussel.

Madrid

Het nieuws uit Madrid werd vanaf eind 1658 zeer regelmatig alhoewel niet overvloedig gepubliceerd in La Gazette. Het aantal plaatsingen steeg wel van jaar tot jaar. De correspondent uit Madrid bleef anoniem en schreef in de eerste persoon meervoud. Naast de activiteiten van het hof, de gezondheid van de koninklijke familie en de veiligheid en lading van de vloot der Indië werd vooral bericht over de oorlog met Portugal. In de kranten 23 (p.170), 16 (p.194), 29 (p.217) , 32 (p.242) , 35 (p.35), 37 (p.278), 40 (p.302), 43

(p.327), 46 (p.351) , 52 (p.398), 55 (p.423), 61 (p.470), 70 (p.549), 73 (p.574), 76 (p.602), 82 (p.651) wordt uit Madrid gemeld dat men met grote ijver doorwerkte aan de voorbereidingen van de oorlog met Portugal en geeft men een verslag van de activiteiten aan het hof.

Spanje dat een nieuw offensief opgezet had tegen Portugal, onder leiding van don Juan van Oostenrijk, boekte aanvankelijk een aantal successen. In de berichtgeving over de militaire acties is het opvallend dat de campagne in Portugal herhaaldelijk moest stilgelegd worden in de zomer omwille van de grote hitte. Terwijl in de Spaanse Nederlanden de campagne pas in de zomer op een hoogtepunt kwam. De berichten vermeldden herhaaldelijk de dringende vraag van de Spaanse koning om geld en manschappen uit de verschillende delen van zijn rijk om de oorlog tegen Portugal te kunnen verder zetten. Het hof keek ook telkens met ongeduld uit naar de veilige aankomst van de vloot uit de Indiën. Het bericht dat zij veilig en rijkbeladen aangekomen was of de vrees dat ze door de Engelsen aangevallen was, werd telkens door de krant gemeld.

Krant 5 (p.29) : Madrid 9 december

De koning is weer gezond maar moest het bed houden op de vierde verjaardag van de prins. Er is bericht over de vloot : er ging een grote som verloren door een schipbreuk. De voorbereidingen voor de oorlog zijn geactiveerd want Castile heeft besloten om financieel bij te dragen. De koning heeft hulp beloofd aan Venetië in de strijd tegen de Turken.

Krant 52 (p.398) : Milaan 6 april

Er is ook in Milaan geld opgehaald voor de troepen van Spanje wat dat van Napels volstond niet.

Krant 82 (p.651) Genua 18 juni

De koningin is in goede gezondheid, de zwangerschap verloopt goed. De hitte is te groot om te vechten.

Geen berichten meer over het slechte gedrag van de Spaanse troepen :

Krant 61 (p.470) Milaan 27 april

De troepen die gelicht werden in Italië zijn naar Final gestuurd. Er gelden strenge gedragsregels om de bevolking niet te storen. Ze zullen ingezet worden in de oorlog tegen Portugal.

De jonge prins werd ziek en stierf. La Gazette berichtte hierop op sobere wijze :

Krant 135 (p.1200) Madrid 26 oktober

De jonge prins is ziek en heeft een kwaadaardige koorts. Men hoopt op beterschap en men houdt verschillende processies en heeft een relikwie laten komen.

Krant 138 (p.1224) : Madrid 1 november

De jonge prins is overleden. Het hele hof treurt.

La Gazette beschrijft de verhouding tussen Spanje en Frankrijk als “heel goed”.

Krant nr.156 (p.1367) : Madrid 26 november

De 18^e hoorde de koningin over de bevalling van de Franse koningin en deed er direct konde van. Er werd bevolen dit te vieren en de ambassadeur werd gefeliciteerd. De franse ambassade krijgt speciale voorrechten. Er is een hele goede verstandhouding tussen Frankrijk en Spanje. Er zijn geen belangenconflicten.

Krant nr. 147 (p.1296) : Perpignan 19 november

Er werden dankceremonieën gehouden voor de geboorte van de dauphin. In Barcelona werden schoten afgevuurd ter ere van de infante.

Berichtgeving 1662

In het jaar 1662 liep de berichtgeving over Spanje in dezelfde lijn verder: Dezelfde steden bleven hun rol spelen: Madrid met de informatie over het Hof, de vloot en de oorlog tegen Portugal. Genua, zoals steeds goed ingelicht, won iets aan belang. Het opvallendste verschil met 1661 was de stijging van het aantal berichten uit Lissabon waarin de visie van de Portugezen aan bod kwam. Nadat het Spaanse leger een sterke opmars gemaakt had, losten de Portugezen de onenigheden in hun regering op aangezien ze begrepen dat dit hen veel schade berokkende. Vanaf dat moment sloeg Portugal regelmatig hard toe en leden de Spanjaarden een aantal nederlagen. Deze nederlagen werden vanuit Lissabon uitvoerig toegelicht in La Gazette die de Spaanse tegenslag niet verbloemden.

De Franse aartsbisschop van Embrun werd aangesteld als ambassadeur in Madrid. Dit liet zich merken in de berichtgeving waar vanaf dan, zeker in 1663, een aantal ceremonieën en Spaanse gebruiken in La Gazette beschreven werden.

Krant nr. 3 (21) Madrid 1 december:

De prins is met groot ceremonieel gedoopt in afwezigheid van de koning en koningin. Er is grote vreugde bij het volk. De Franse koning zond een brief voor de dood van de infante. Don de Haro is begraven.

Krant 38 (p.302) : Madrid 4 maart

De aartsbisschop Embrun is in aangesteld als ambassadeur voor Frankrijk. Er is opdracht gegeven aan don Juan van Oostenrijk om de 15^e de campagne te beginnen.

Krant 41 (p.346) : Madrid 11 maart

De koning en de koningin waren in Buen Retiro toen een brandende lont werd gevonden in het theater. Men denkt in opdracht van de markies Leiche om het hof te doen ontploffen en zich zo te wreken omdat men hem een plaats in de regering ontnamen had.

Krant nr. 4(p.407) :Madrid 31 maart

De koningin heeft 9 arme vrouwen uitgenodigd voor een maal en hen bediend en stoffen en geld gegeven. De Franse ambassadeur was aanwezig.

Krant nr.55 (p.454) : Madrid 20 april

Er zijn de gewone processies geweest in de semana Santa. De koning heeft de voeten van armen gewassen en hen bediend aan tafel en stoffen en geld geschonken. De Franse ambassadeur was aanwezig.

Krant nr.67 (p. 551) : Madrid 21 mei

De Franse afgevaardigde heeft de gelukwensen voor de geboorte van de prins overgebracht en ging daarna naar de Franse ambassadeur dineren. Hij kreeg de eer het kind te mogen begroeten. De tuinen en fonteinen te Aranjuez worden beschreven.

Krant nr.70 (p.583) : Madrid 28 mei

Volledige beschrijving van een stierengevecht. Don Juan van Oostenrijk is Portugal binnengetrokken met een groot leger en heeft zich in zes uur meester gemaakt van de kleine stad Borba. Men heeft de gouverneur opgehangen omdat hij weerstand bood aan het leger van de koning. Daarna vatte hij het plan op om een grotere stad te gaan bezetten.

Krant nr.3 (p.23) : Genua 17 december

Er werden twee nieuwe raadgevers voor de Spaanse koning benoemd : de hertog van Medina de las Torres voor het noorden en de graaf Castriglio voor Italië. Later zullen er nog twee andere benoemd worden : één voor Spanje en één voor de Indiën.

Krant nr.15 (p.119) : Genua 14 januari

Er worden drie schepen uit Cadiz verwacht met geld voor de Genuese handelaars. In Madrid zijn nieuwe raadsheren aangesteld want er zijn grote beslissingen nodig in verband met Italië, de Nederlanden en Catalonië. Men is verrast door de overgang van een Napolitaans regiment naar Portugal.

Krant 103 (p.857) Genua 12 augustus

Er zijn onenigheden in de Portugese regering geweest maar men zal ze beëindigen in het besef dat dit meer schade berokkent dan alle acties van de vijand. Men treft nu reeds voorbereidingen voor de versterking van de troepen tegen Spanje.

Krant nr.9 (p.70) : Lissabon 30 december

Er is bevestiging van het voordeel dat Portugal behaald heeft op Spanje. En kleine dorpjes op de terugweg gaven zich zo over. Spanje heeft zich moeten terugtrekken en leed veel verliezen terwijl de Portugezen er bijna geen hebben. De Spanjaarden hebben wel weer Alconchel ingenomen.

Krant nr.12 (p.95) : Lissabon 6 januari

Het bericht gaat dat Spanje grote voorbereidingen treft sinds de aankomst van de vloot der Indiën, om de campagne te herbeginnen in de lente. Dit verplicht de Portugezen zich dubbel zo hard in te spannen om klaar te zijn. Er wordt een vloot geëquipeerd voor Brazilië.

Berichtgeving 1663

Het nieuws over Spanje in La Gazette in 1663 ging in hoofdzaak over het hof, in het bijzonder de gezondheid van de koning, en de oorlog in Portugal.

Driemaal na elkaar berichtte La Gazette dat de koning ziek was maar op 25 april berichtte men uit Madrid dat de koning weer helemaal genezen was.

De infante huwde met de keizer maar men bleef haar vertrek uitstellen.

Het lukte niet om een verdrag te sluiten met Portugal dus de campagne werd hernomen. Nadat het Spaanse leger nog enige vooruitgang leek te boeken leed het Spaanse leger een zware nederlaag in juni. Spanje deed weer extra inspanningen om de oorlog met nog meer kracht verder te zetten.

In augustus was don Juan in Buen Retiro en werden er geheime besprekingen gehouden die de correspondent van La Gazette leken te intrigeren want er werd meermaals op gezinspeeld en uitdrukkelijk vermeld dat niemand op de hoogte was van wat er besproken werd.

De krant nr.131 (p.1066) Madrid 12 oktober, meldde opnieuw dat de koning ziek was (retention d'urine).

Krant nr.89 (p.703) : Lissabon 26 juni

De Portugezen hebben een fort in de nabijheid van Evora aangevallen en het garnizoen tot overgave gedwongen. Portugal heeft nog versterkingen gekregen van de Engelse koning en de vloot uit Brazilië is goed aangekomen. Dus de Portugese zaken staan er goed voor en hopen dat de troepen nog enkele zaken zullen kunnen verwezenlijken als ze niet door de grote hitte verhinderd worden.

Krant nr.110 (p.892) : Madrid 20 augustus

Don Juan is nog in Buen Retiro waar beraadslaagd wordt en wat behandeld wordt is zeer geheim. Men denkt dat het over de volgende campagne gaat en de aanstelling van nieuwe officieren. Daarna zal de prins terug naar het leger gaan alhoewel het gerucht ging dat hij hier de hele winter zou blijven. Er zijn schepen vanuit Cadiz gestuurd om de vloot der Indië te escorteren. Een Engels schip groette de koninklijke standaard niet en Spanje was verplicht te schieten. De Engelse kapitein verontschuldigde zich.

Krant nr. 113 (p.897) : Lissabon 20 augustus

De troepen zijn nog in de kwartieren en er is weinig kans dat er nog belangrijke ondernemingen gebeuren dit jaar. De koning van Portugal heeft de belangrijkste officieren bijeengeroepen om te vergaderen over de plannen voor de volgende campagne waarbij men wil trachten niet alleen de verloren plaatsen te heroveren maar ook in Spaans gebied binnen te dringen om er te vechten.

Krant nr.941 (p.941) : Madrid 3 september

Er is nog niets bekend gemaakt over de vergaderingen te Buen Retiro met Juan van Oostenrijk. Velen denken dat het gaat over grote lichten voor het leger en over zoveel mogelijk vreemdelingen. Er is een algemeen pardon voor deserteurs die de gelegenheid krijgen om terug te keren in dienst. De Portugezen doen hetzelfde. De laatste berichten zeggen dat de Portugezen grote raids houden aan de grenzen en telkens veel vee meenemen.

Krant nr.125 (p.1014) :Madrid 30 september

Er wordt met hetzelfde doorzettingsvermogen verder vergaderd in Buen retiro wat laat vermoeden dat er nog geen overeenkomst is betreffende alle problemen in verband met de vervanging van officieren. Caracena heeft toelating om naar het hof te komen en markies Castel Rodrigo zal in zijn plaats naar de Nederlanden worden gestuurd.

Berichtgeving 1664

Het jaar 1664 werd een verschrikkelijk jaar voor koning Filips IV. De tegenslagen volgden elkaar op. De gezondheid van de koning er op achteruit. La Gazette maakte regelmatig melding dat de koning het bed moest houden, verzwakt was of binnen moest blijven. Er waren de (gewone) financiële problemen. Daarbovenop Spanje kende een hittegolf waarbij het in geen weken regende. Dit veroorzaakte voedseltekort en deed de prijzen sterk stijgen. Als klap op de vuurpijl was er brand in Buen Retiro. De oorlog in Portugal liep niet goed en don Juan vroeg om het commando van het leger te mogen verlaten om zich terug te trekken op zijn landgoed.

Krant nr. 12 (p.91) : Madrid 1 januari

De Spaanse koning is ziek sinds kerstmis. Het is slechts het effect van vermoeidheid en de inspanningen en alle audiënties in de feestperiode. Hij is weer aan de beterhand. De afgevaardigden van Messina zijn weer vertrokken en men hoop dat er een einde zal komen aan de moeilijkheden daar. Er moeten hervormingen in het leger doorgevoerd worden en don Juan werkt er voortdurend aan met de aanvoerders van het leger. Er heerst volledige rust door het seizoen. Noch de een noch de ander kan iets doen.

Krant nr. 29 (p.221) : Genua 28 januari

Alhoewel er melding is dat de ambassadeur van Engeland belast is met een nieuw voorstel tot een schikking treffen de Spanjaarden en Portugezen toch verdere voorbereidingen voor de campagne. Want er is weinig vooruitzicht op goede afspraken en er wordt niet meer succes verwacht van dit dan van de vorige onderhandelingen. Dus ze doen al het mogelijke om nieuwe troepen te recrutereren.

Krant nr. 50 (p.395) : Madrid 30 maart

De koning werd gewaarschuwd dat de wisselbrieven aan de ambassadeurs van de Zwitserse kantons slechts voor een deel aanvaard zijn. Dus zullen er minder mannen gerekruteerd kunnen worden. Er is in Milaan en Genua tussengekomen voor de volledige betaling ervan.

Krant nr. 56 (p.451): Madrid 13 april

De 8e heeft de ambassadeur van Frankrijk de Spaanse koning gelukgewenst met zijn verjaardag. Het hof heeft zich zeer opgemaakt voor deze gelegenheid. De gewone processies in de heilige week gingen door.

Krant nr.68 (p.550) Saint Sébastien 18 mei

Bericht van de generaal van de cavalerie dat de Portugezen in Elvas, Campo maior, Estremoz en Villaviciosa zijn.

Krant nr.74 (p.698): Madrid 26 mei

De koning was ziek (retention d'urine) maar is weer beter. Hij is weggegaan uit Aranjuez waar het te heet was. De Engelse ambassadeur is niet ver van Madrid en doet binnenkort zijn entrée. Er zijn processies gehouden voor

regen die zo zeldzaam is sinds tien maanden. Er zijn slechts 1 of 2 onweders met wat regen geweest. Er is vrees voor tekort en duurte van graan hierdoor.
Krant nr. 80 (p.647) :Genua 16 juni

Picolomini, gezant bij de keizer is hier geweest en dan naar Milaan nadat Genua hulp heeft beloofd tegen de goddelozen. In Madrid is alles zeer duur door de droogte. Men is bang voor hongersnood. Men houdt oorlogsraad nabij Altamora. Men heeft besloten troepen in Duitsland te onderhouden en aan de handelaars is geld gevraagd.

Krant nr.80 (p.650) : La Rochelle 27 juni

Er zijn 15 Engelse schepen met veel oorlogsmunitie binnen. De Portugezen zijn naar Valance aan de Minho om het te belegeren.

Krant 99 (p.806) : Madrid 21 juli

De koning is beter en met de koningin in Buen Retiro. Ze zullen door de grote hitte verplicht worden te vertrekken. De droogte veroorzaakt nog steeds grote duurte en tekort aan levensmiddelen. Het hof is ook zeer teneergeslagen door het nieuws van de nederlaag van de troepen van de hertog Ossone in Galicië. Hij wordt er van beschuldigd deze oneer mee veroorzaakt te hebben en is gearresteerd op orders van de koning. Don Juan van Oostenrijk heeft gevraagd zich te mogen terugtrekken op zijn domein in Castilië. Caracena is gekozen om in zijn plaats het commando te voeren.

Krant nr.99 (p.806) : Saint Sébastien 31 juli

De hertog Ossone had om te trachten het verlies van Valance te herstellen, Castel rodrigo aangevallen dat op een hoogte ligt. Hij had zo hard toegeslagen dat de stad gedwongen werd te capituleren. Maar hij wou hen niet ontvangen dus vochten zij voort en hadden de Portugezen de tijd om ter hulp te komen. En alhoewel het bijna enkel ging om milities vielen zij zo aan dat ze het Spaanse leger versloegen en alle kanonnen en munitie veroverden.

Krant 102 (p.830) : Madrid 28 juli

Er is een raad samengesteld om te onderzoeken of Ossone moet gestraft worden voor zijn mislukking. Want hij had opdracht gekregen zich niet verder dan 8 lieues van Almagro te verwijderen. De koning gaf ondertussen de opdracht om een deel van zijn goederen te verkopen om schadevergoeding aan de boeren te betalen. In Cadiz zijn de troepen uit Duitsland aangekomen.

Krant nr.105 (p.859) : Madrid 4 augustus

Er vinden stierengevechten plaats. Don Juan mag zich terug trekken te Confuegra. De Spaanse cavalerie behaalde een overwinning op een deel van de Portugese troepen. Castel Rodrigo is vertrokken naar Vlaanderen.

Krant 108 (p.882) : Madrid

Er is brand ontstaan in het arsenaal van Buen retiro en in de korste tijd zijn alle zaken die de koning tot ontspanning dienden afgebrand. Zelfs de kleine scheepjes die ze gebruikten voor tochtjes in de omgeving. Don Juan heeft

zich teruggetrokken en Marcin heeft de leiding van het leger in Estremadure overgenomen in afwachting dat men een opvolger benoemt.

Krant 114 (p.930) : Madrid 30 augustus

De koning is nog zeer zwak. Don Juan is aangekomen op zijn domein en heeft een spoedbericht gestuurd om te smeken te kunnen komen uitleggen waarom hij het commando verlaten heeft en ook andere zaken die hij niet in een brief wil schrijven. Men weet niet of hij al antwoord gekregen heeft.

Marcin heeft nog steeds het commando en heeft een grote geldsom ontvangen. In Galicië schieten de versterkingen goed op. Er zijn nieuwe tersen infanterie opgericht tegen de Portugezen die verzamelen te Bragança.

Krant 117 (p.955) : Madrid 31 augustus

Er werd een mis opgedragen door de Franse ambassadeur. De koning was van tevoren ziek. Door zijn zwakte en de hitte komt hij weinig buiten. Don Juan is nog steeds op zijn domein. De Portugezen zijn in de buurt van Badajoz met een groot leger om aan te vallen. Marcin doet al het mogelijke om hen te weerstaan.

Uit Brugge werd gemeld dat Caracena in Gent en Brugge ontvangen was met veel vreugde door de bevolking.

Krant nr.84 (p.683) : Brugge 16 juli

Caracena is naar Gent geweest en met grote eer ontvangen. In Oostende heeft hij enkele werken geïnspecteerd. Dan is hij teruggegaan naar Gent waar er wat ontspanning en een etentje op het programma stonden. Ook in Brugge is hij met vreugde ontvangen.

Berichtgeving 1665

Ondanks pogingen om tot een verdrag te komen meldde La Gazette dat Spaanse koning de voorwaarden niet kon aanvaarden en besloten had de oorlog tegen Portugal verder te zetten. Men deed enorme inspanningen om een grote som geld bijeen te krijgen. Er werden bijdragen gevraagd aan de handelaars en ook de officieren werden verzocht belastingen te betalen. In het begin van het jaar 1665 verschenen in La Gazette een aantal meldingen over ziekte van de koning. In de lente werd hij echter weer beter. Begin september werd Filips IV weer ziek en op 17 september 1665 overleed hij.

Krant nr. (p.38) Madrid 14 december 1664:

De 26^e is markies Caracena aangekomen 's avonds. De koning had zich reeds teruggetrokken en heeft hem pas 's anderdaags begroet samen met de grandes. De ambassadeur van Holland werd met eerbetoon ontvangen zoals die 4 jaar geleden. Omdat er onenigheid is tussen Genua en Malta werden deze ambassadeurs gevraagd niet te komen. Men werkt hard verder aan de volgende campagne, vooral aan de lichten. De koningin was enige dagen ziek.

Krant nr. 12 (p.86) 28 december 1664

Vanaf de 18^e was de koning ziek (retention d'urine) maar hij verloor twee stenen en voelde zich daarna beter. De 22^e deed hij zijn audiënties met de ambassadeurs van Engeland en Holland. De verjaardag van de koningin werd gevierd met een komedie en ander amusement en het was zeer aangenaam. Men vierde ook de geboorte van Marie Anne de France op dezelfde manier als voor infante. De ambassadeur van Frankrijk deed nog meer. De ambassadeur van de keizer vraagt nog steeds dringen het vertrek van de infante, zijn echtgenote. Het werd beloofd voor de lente en de reis wordt voorbereid.

Krant 21 (p.155) : Madrid 18 januari

De nacht van 5 op 6 januari was de koning zeer ziek en had hij veel pijn in de nierstreek. Hij kon niet naar de kapel. Daarna was hij weer beter en deed de audiënties. Men heeft gehoord dat de Portugezen complotten zouden smeden te Badajoz, Gurumena en Albuquerque en dat men de munitie zou in brand steken op een bepaalde dag. Maar het plan werd gelukkig ontdekt. Men kreeg bericht dat er twee galjoenen zouden terug zijn uit de Indiën met veel geld (2 miljoen rijksdaalders) waarvan er 500000 voor de koning zijn. Zij hebben geen vijandelijkheden ondervonden van de Engelsen maar wel slecht weer gehad : onweer en storm.

Krant 30 (p.226) Madrid 8 februari

De koning is weer ziek aan de nieren en kan niet naar de kapel en de processie. Marcin is met de belangrijkste officieren naar Merida.

Krant nr. 15 (p.107) Madrid 5 januari

Het hof heeft de feestdagen gevierd. Er was een plechtigheid in de kapel waarbij de vorst aanwezig was. De ceremonie die alle jaren plaatsvindt waarbij de raden de koning, koningin en infante begroeten. De ambassadeur van Engeland spreekt er niet meer over zich terug te trekken sinds men hem succes bij de onderhandelingen beloofd heeft. Men heeft aan de ambassadeur van de keizer dringend hulp gevraagd tegen Portugal. De nacht van de 25^e trachtten de vijanden bij verrassing Badajoz in te nemen. Graaf Marcin was gewaarschuwd en doorkruiste het plan en gaf zo goede instructies voor de andere plaatsen dat men van alle dreiging beschermd is.

Krant 18 (p.130) : Madrid 12 januari

De koning die de voorstellen voor een akkoord met Portugal niet kon aannemen, heeft besloten de oorlog verder te zetten. Men heeft een groot leger ter beschikking dat zich de volgende maand in beweging zal zetten.

Krant 24 (p.179) : Madrid 25 januari

Anne de France, waarvoor men zo feest gevierd had, is overleden. Het tempert de vreugde over de genezing van de koningin moeder. Caracena heeft het commando aanvaard over de troepen in Estremaduro. Hij werkt aan middelen om hulp te ontvangen zodat het leger kan overleven. Marcin is van plan zich terug te trekken in Merida en Badajoz versterkt achter te laten. Hij gaat de verraders van de samenzwering bestraffen.

Krant 27 (p.203) : Madrid 1 februari

Overzicht van de nieuwe aanstellingen. Een van de edelen heeft het aanbod afgeslagen om de infante te vergezellen ondanks de beloften die men hem gedaan had. In Badajoz is een deel van de samenzweerders geëxecuteerd en gestraft. Men is nog op zoek naar de anderen. Daarna gaat Marcin naar Merida. In Galicië hebben de Portugezen dorpen geroofd en geplunderd. Ze hebben zich teruggetrokken met het vee. De Spaanse troepen hebben niets kunnen doen want ze hebben het te laat geweten.

Krant 33 (p.250) Madrid 15 februari

Caracena maakt zich klaar om zijn post te gaan opnemen aan het hoofd van het leger te Estremaduro. Men werkt nog steeds krachtig aan de voorbereiding van de campagne. Er is een dringend bericht aan de viceroy

van Napels en van Sicilië gestuurd om vlug hulp te sturen zowel voor de zeemacht als voor de landmacht.

Krant 39 (p.298) Madrid 1 maart

De koning hield korte publieke audiënties want zijn zwakke gezondheid maakt lange niet mogelijk, noch kan hij naar de kapel. De koningin had pijn aan haar hoofd. De jonge prins en de infante zijn in goede gezondheid. Er zijn nieuwe aanstellingen (opsomming). Caracena zal maar in april vertrekken. Men zet zich meer dan ooit in voor de voorbereiding van de campagne en omdat niemand het wil laten om bij te dragen hebben de handelaars uit de stad uit vrije wil elk 400 dukaten betaald en de officieren die door de koning betaald worden betalen belastingen waar zij kunnen. Zodat men belangrijke sommen kan bijeen krijgen.

Krant 42 (p.322) Madrid 8 maart

Men praat hier over niets anders dan over de voorbereidingen voor de oorlog tegen Portugal. Maar vanuit Badajoz is er verklaard dat er geen kwartieren zijn voor de troepen. De vorsten zijn in goede gezondheid.

Krant nr.45 (p.347) Genua 21 maart

Alles is in totale rust in Spanje. Maar men is immense sommen aan het verzamelen, meer dan de jaren tevoren. De ambassadeur van Engeland onderhandelt voort (voor bestand met Portugal) maar het ziet er niet goed uit. Lissabon is zich ook volop aan het voorbereiden en de officieren hebben de opdracht gekregen met spoed naar hun posten te gaan en het leger marsklaar te houden. Er is een grote verzameling van munitie en er zijn ook fregatten. Op order van de Spaanse koning is er strikte neutraliteit tussen Engeland en Holland alhoewel een Engels schip uit Oostende aangevallen heeft zogezegd op order van de Portugese koning.

Er is overleg met de handelaars van de stad voor een grote som deels voor de Nederlanden deels voor de oorlog tegen Portugal. Een deel van het leger is naar Valance d'Alcantara want men had gehoord dat de Portugezen hun artillerie daar zouden wegtrekken na de versterkingen vernield te hebben. De weg is door de regens vernield. Te Olivenza kunnen geen van beiden een aanval doen. In Buen retiro worden scheepjes gemaakt voor tochtjes op het water.

Krant 56 (p.454) Madrid 12 april

De Spaanse majesteiten woonden de mis bij. De volgende dag beëindigde de koning zijn 60^e levensjaar. Dit gaf aan hof zeer grote vreugde, ook omdat de jonge prins nadat hij een beetje ziek was nu weer in orde is. Het besluit is

genomen dat de infante zal vertrekken op 12 augustus. Marcin is ook aan het hof en heeft lange gesprekken met de koning.

Krant 62 (p.506) Madrid 26 april

De majesteiten waren te Aranjuez met de infante. De dag daarna kwam don Juan van Oostenrijk de koning begroeten en was meer dan een uur bij hem. Caracena is vertrokken naar Estremaduro na eerste 300000 dukaten naar Merida gebracht te hebben. Een schip heeft gemeld dat hij waarschijnlijk de schepen van de vloot gezien heeft en men hoopt op hun aankomst eind juni, als het rapport waar is. Cadiz heeft gevraagd dat de schepen van de vloot nergens anders zouden aanleggen want dit is hen toegezegd door Filips II.

Krant 68 (p.555) Madrid 10 mei

De majesteiten zijn in goede gezondheid en in Aranjuez. Ze gaan vaak op wolfsjacht. De reis van de infante wordt nu volop voorbereid zodat men begint te geloven dat ze in augustus zal vertrekken. De Zwitsers trekken verder naar Estremaduro. Men vertelt dat vele Engelsen die in het Portugese leger waren zich teruggetrokken hebben in Castilië door de slechte behandeling die ze daar kregen. Maar de Engelse ambassadeur wil hen geen paspoort geven om terug te keren naar hun land.

Krant 74 (p.593) Madrid 24 mei

Men heeft wisselbrieven ontvangen van de kardinaal van Aragon die reeds tevoren mannen en munitie voor de oorlog tegen Portugal ter beschikking stelde. In Badajoz is Caracena aangekomen en er is een algemene start van de campagne nakend maar er is nog geen beslissing genomen. De Staten van Galicië hebben voorgesteld om een eskader oorlogschepen uit te rusten om de kusten te bewaken. Het voorstel werd niet aangenomen want ze wilden zo ontkomen aan een andere meer aanzienlijke bijdrage. De vorsten zijn terug en in goede gezondheid. In Buen Retiro is alles nog niet bij het oude.

Krant nr.9 (p.66) Brussel 10 januari

De 29^e ging Castel Rodrigo naar Brugge, Oostende en Nieuwpoort. Hij heeft alle zeeforten bezocht en het kanaal Plassendale waar hij maatregelen trof. Hij werd zeer goed ontvangen, samen met het hof, op het stadhuis. Daarna ging hij naar Gent.

Propaganda 1661 tot 1665 ?

Na de Vrede van de Pyreneeën was de toon in La Gazette in verband met Spanje, totaal veranderd. Een aantal onderwerpen kwamen niet meer voor

omdat er geen militair conflict meer aan de gang was tussen Spanje en Frankrijk. Het hele discours rond het dappere, zegevierende Franse leger en de laffe Spaanse troepen, dat zoveel bladzijden gevuld had, was verdwenen. Over de slechte behandeling die de onderdanen van de Spaans vorst volgens La Gazette hadden ondergaan, werd ook niet meer gerept. Vanuit Madrid kwam vooral informatie over het hofleven, zeker na de aanstelling van de Franse ambassadeur aartsbisschop van Embrun. Vanaf dan maakte de lezer kennis met een aantal ceremonieën van het hof en typische Spaanse gebruiken zoals stierengevechten. Ook over de gezondheid van de vorsten werd zeer regelmatig informatie verstrekt. Alhoewel dit in Frankrijk waarschijnlijk met grote belangstelling gevolgd werd, berichtte La Gazette hier sober over. Opsommingen van nieuwe aanstellingen werden ook steeds gegeven door de krant. Daarnaast werd de aankomst van de vloot uit de Indiën steeds vergezeld van het commentaar dat het hof hierover zeer verheugd was. Deze informatie kwam ook vaak een tweede maal voor en soms meer gedetailleerd in de berichten uit Genua.

Zeer veel aandacht ging er naar de oorlog met Portugal. Zowel over het verloop als over de voorbereidingen werd de lezer uitgebreid geïnformeerd. Daarbij kwamen ook de Portugese successen uitgebreid aan bod aangezien er een belangrijk aantal berichten uit Portugal geplaatst werden.

Zeker in de eerste jaren na de vrede was de berichtgeving in La Gazette uiterst vriendelijk voor de Spanjaarden en het Spaanse hof in het bijzonder. Wederzijdse vriendelijkheden werden vermeld tesamen met de goede eigenschappen van de vorst. Zodat men van propaganda ten gunste van Spanje zou kunnen spreken. Daarna zakte het enthousiasme wat af en werd de berichtgeving zakelijker.

Besluit

De Franse krant La Gazette publiceerde in 1655 tot 1665 veel nieuws over Spanje en over de Zuidelijke Nederlanden. De nadruk lag in een eerste periode op de Zuidelijke Nederlanden waar de militaire confrontatie tussen Spanje en Frankrijk uitgevochten werd. Madrid kwam niet voor in de lijst van de steden van waaruit nieuws doorgestuurd werd. In een latere periode kwam het nieuws over Spanje wel uit Madrid en uit Portugal, dat een oorlog uitvocht met Spanje, en ook uit de Italiaanse steden Napels en Genua. In het midden van het jaar 1659 liep er een breuklijn in de berichtgeving over Spanje en de Zuidelijke Nederlanden in La Gazette, die voor een totale ommekeer zorgde. Deze ommekeer was te wijten aan de politieke gebeurtenissen die zich afspeelden tussen de twee monarchieën. Na jaren van rivaliteit en oorlog sloten zij op 7 november een vredesverdrag : de Vrede van de Pyreneeën, genoemd naar het gebergte dat de grens vormt tussen Spanje en Frankrijk. De vrede had een directe invloed op de aard en de toon van de verslaggeving in de krant. Bovendien verschoof het brandpunt van de aandacht van het Noorden naar het Zuiden. Vanuit de vele lokaliteiten in de grensstreek tussen Frankrijk en de Zuidelijke Nederlanden waar de legers hun strijd uitgevochten hadden, kwam geen nieuws meer. Brussel zakte weg tot een zeer laag niveau. La Gazette had na het sluiten van de vrede een correspondent kunnen vinden in Madrid zelf. Hoewel niet overvloedig, publiceerde de krant zeer regelmatig nieuws uit Madrid en de frequentie ervan nam toe met de jaren.

Door het verdrag had Frankrijk –althans voorlopig- zijn doel bereikt. Het had een voordelig verdrag afgesloten en de Infante zou in het huwelijk treden met Lodewijk XIV. Dat Spanje niet langer de grootste vijand was van Frankrijk had direct een weerslag op de berichtgeving in de krant.

De jaren 1655 tot 1659

In deze periode was Frankrijk volledig gericht op de strijd tegen zijn grootste vijand Spanje. De strijd speelde zich af op meerdere fronten. Op het diplomatieke front en ook letterlijk, in de campagnes die het voerde in de grensstreek tussen Frankrijk en de Spaanse Nederlanden, en in Catalonië waar Frankrijk steun gaf aan de bevolking die in opstand kwam tegen Madrid. Daarnaast liet Frankrijk geen kans liggen om de reputatie van Spanje en de Spaanse koning te beschadigen. Het was bij dit laatste dat de krant, een nieuwe vorm van communicatie, goed kon gebruikt worden.

In La Gazette kwamen een aantal themata steeds weer terug. De aanvallen op Spanje werden aangepast aan de verschillende situaties in de delen van het Spaanse rijk.

In Italië werden de pijlen vooral gericht op Napels. Daar werd gehamerd op de onbetrouwbaarheid van de Spanjaarden en het Spaanse bestuur, de slechte behandeling van de adel en het volk, de onvrede van de bevolking en de steeds broeiende opstand. Ook de emotionele kant werd niet vergeten. Verslagen over (pogingen tot) een aanslag op een lid van de Napolitaanse adel, waarop de echtgenote blootsvoets naar de kerk trok gevolgd door een grote menigte, moesten de verontwaardiging en het medeleven opwekken. Bij het incident werd steevast gesproken over “de moord op” terwijl het slachtoffer nog springlevend was en na enkele weken weer op de been.

Catalonië dat in opstand gekomen was tegen Madrid en de hulp van de Fransen gevraagd had, werd anders benaderd. Volgens La Gazette was de Spaanse onderdrukker er alleen op uit om de bevolking zoveel mogelijk uit te persen. De Spaanse troepen toonden daarbij geen respect voor kerken die ze van hun goud en zilver beroofden. De bevolking van Catalonië beschouwde de Fransen als zijn bevrijders. Het werd voor zijn voorkeur voor Frankrijk op wrede wijze gestraft door de Spanjaarden. De Spaanse troepen waren niet in staat het van de Fransen te winnen maar teisterden wel de bevolking.

De meeste aandacht van de krant ging in deze periode uit naar de strijd tegen de Spanjaarden in de Zuidelijke Nederlanden.

In de berichtgeving werd het Franse leger onveranderlijk bejubeld. De Franse generaals waren op alles voorbereid, dapper en van onberispelijk gedrag. De soldaten zeer strijdvaardig en edelmoedig. Zij streden voor de koning en een hoger doel. Het Franse leger had bij al zijn ondernemingen succes en bracht de Spaanse vijand steeds grote verliezen toe. Zelf telden zij amper gewonden. De steden die zij innamen waren altijd die met het grootste belang. In spiegelbeeld stond het Spaanse leger. Een armzalig leger met laffe soldaten die liever lange omwegen maakten dan de confrontatie met het Franse leger aan te gaan. Als ze al iets wonnen was het omdat ze een list gebruikt hadden. Hun woede om hun nederlagen koelden zij op de bevolking. De kleinste overwinning werd door de Spaanse ministers en generaal opgeblazen tot een groot succes.

La Gazette maakte lange verslagen over de overwinningen van de Fransen. Successen van het Spaanse leger werden doodgezwegen of indien het niet mogelijk was verbloemd : Frankrijk had eigenlijk gewonnen maar een onverwachte gebeurtenis had roet in het eten gestrooid. De steden die door Spanje behouden of heroverd werden waren van klein belang.

Tenslotte was er het voortdurend gebruik van woorden met een negatieve connotatie in verband met de Spanjaarden zoals “schandelijk”, “oneer”, “list” en “bedrog”. Omgekeerd werden de Fransen bedacht met positieve

adjectieven. Een goede vondst was ook de verslaggeving uit Brussel door een “neutrale” en bezorgde burger die zich zorgen maakte over de slechte prestaties van het Spaanse leger en de misleiding van het volk door Spanje. Hij herhaalde ook voortdurend dat er tegen het Franse leger niets te beginnen was. Deze correspondent verwoordde zogenaamd wat de bevolking in de Zuidelijke Nederlanden dacht. Zo konden er subtiel boodschappen gestuurd worden uit een “onverdachte bron”. Zo liet hij meerdere keren verstaan dat Frankrijk vrede wou sluiten en dat het volk dit ook wou maar dat dit door Spanje afgewezen werd. Andere boodschappen gingen over het feit dat Vlaanderen zeer veel geld stopte in een leger dat van geen enkel nut bleek te zijn. Of over de grote eerbied die de bevolking had voor de Franse koning.

De correspondent kon ook de Spaanse propaganda counteren door de schrijven “men zegt hier...maar de bevolking weet wel beter”.

Na het sluiten van de vrede

Reeds enkele maanden voor het sluiten van de vrede werd er een wapenstilstand tussen Spanje en Frankrijk afgekondigd die inging op 8 mei 1659. Hierdoor viel een groot aantal lokaliteiten in Noord-Frankrijk en de Zuidelijke Nederlanden weg. Alle plaatsen van waaruit bericht werd over de militaire campagnes kwamen niet meer voor tenzij om te melden dat de troepen er wegtrokken. Ook de toon over Spanje was nu totaal anders. Vooral in 1660, het jaar van het huwelijk, en in 1661 werden vriendelijke boodschappen gepubliceerd. Zodat men bijna kon spreken van propaganda pro Spanje. Er werd melding gemaakt van Spaans geïnspireerde feestjes en de Spaanse koning en zijn hof werden geprezen voor hun waardigheid en vroomheid. In de periode van het huwelijk werd er bericht over de vriendschappelijke omgang tussen de twee hoven en de schoonheid en waardigheid van de Spaanse infante die weldra koningin van Frankrijk zou worden. Geen woord meer over de wreedheid en onbetrouwbaarheid van de Spanjaarden. Madrid was reeds vanaf 1658 aanwezig als lokaliteit in de krant maar in beperkte mate. Na 1659 groeide het aantal berichten uit Madrid alle jaren. Het lezerspubliek maakte kennis met een aantal Spaanse gewoonten en de gebruiken aan het Spaanse hof. De correspondent bleef zoals gewoonlijk anoniem maar was waarschijnlijk een persoon uit de entourage van de Franse ambassadeur. De informatie uit Madrid ging voor een groot deel over de oorlog met Portugal. Vanuit Madrid werd het Spaanse standpunt over deze oorlog gegeven. De krant publiceerde echter ook het nieuws uit Portugal, vooral uit Lissabon, waardoor de lezer van La Gazette goed op de hoogte was van de successen en tegenslagen van beide partijen.

De gezondheidstoestand van de koninklijke familie en de perikelen rond de vloot uit de Indiën, waren onderwerpen die regelmatig in de berichtgeving besproken werden.

Op de vraag of La Gazette als propagandakanaal gebruikt werd door Frankrijk is de strijd tegen Spanje moet er een onderscheid gemaakt worden tussen de twee perioden. In de periode vóór de Vrede van de Pyreneeën is Frankrijk volop geconcentreerd op de strijd tegen Spanje. Na de vrede heeft Frankrijk er geen belang meer bij Spanje openlijk in de krant aan te vallen. Het doel ligt dan eerder in het wekken van de belangstelling van de Franse bevolking voor de Spaanse staat met zijn zwakke troonopvolger.

Men kan argumenteren dat La Gazette op de lange termijn bijgedragen heeft tot de ontwikkeling van het politieke bewustzijn van zijn lezers. Dat ze tegemoet kwam aan de groeiende vraag naar kennis en informatie van burgers die zich meer en meer emancipeerden, vooral in de grote steden van noordwest Europa. Door de informatie in de krant lazen ze onder andere over alternatieve bestuursvormen en politieke en diplomatieke strategieën. Men kan ook argumenteren dat La Gazette een product was dat verkocht moest worden en dat de informatie die ze publiceerde geloofwaardig diende te zijn. Mijn besluit na het onderzoek van de berichtgeving over Spanje en de Zuidelijke Nederlanden in La Gazette van 1655 tot 1665 is dat, tot zolang Frankrijk in oorlog was met Spanje, er op de vraag of La Gazette gebruikt werd als propagandakanaal in deze strijd, volmondig ja kan geantwoord worden. De krant gebruikte daarbij technieken die ook nu nog in het handboek voor het voeren van propaganda staan zoals het demoniseren van de vijand en het verantwoorden van de eigen strijd als een strijd voor het hogere doel. Deze propaganda werd doelbewust gevoerd om het imago van Spanje te beschadigen om het uiteindelijk doel van Frankrijk, om de bovenhand te halen om zijn grote rivaal Spanje, te bereiken.

Jaar 1655

Bericht 1

Nummer Gazette : 3

Herkomst bericht : Napels

Datum bericht : 29 november 1654

Paginnummer : 17

Aantal regels : 24

Samenvatting : Een overeengekomen uitwisseling van Franse officieren kan niet doorgaan omwille van de bezwaren die de viceroy gemaakt heeft. Hij is teruggekomen op zijn woord.

Bericht 2

Nummer Gazette : 3

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 18 december 1654

Paginnummer : 19

Aantal regels : 6

Samenvatting : De Franse officieren bereiden zich voor om met hun troepen verder (richting Spanje) te trekken.

Bericht 3

Nummer Gazette : 3

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 26 december 1654

Paginnummer : 12

Aantal regels : 7

Samenvatting : De 23ste van de maand is de Koningin van Zweden aangekomen te Willebroek. Zij is geëscorteerd door Leopold Willem, met veel luister in Antwerpen binnengetreden.

Bericht 4

Nummer Gazette : 3

Herkomst bericht : La Bassee

Datum bericht : 27 december 1654

Paginnummer : 12

Aantal regels : 24

Samenvatting : De gouverneur van La Bassee, de graaf de Broglio, kon niet langer aanzien dat de vijand zich op verschillende plaatsen langs de rivier rond Lille posteerde. Hij trok op naar het fort en de abdij van Berelau (belangrijkste plaatsen). Reeds s anderdaags hadden de Fransen na eer reeks zeer dappere aanvallen een bres geslagen.

Bericht 5

Nummer Gazette : 5

Herkomst bericht : Napels

Datum bericht : 6 december 1654

Paginnummer : 29

Aantal regels : 27

Samenvatting : De viceroy wil geen Franse gevangenen vrijlaten. De Fransen werden beschoten met kanonnen. Dit had echter geen effect. Integendeel ze hebben drie grote schepen buitgemaakt. Daarna zijn ze terug naar Frankrijk gevaren. De feiten worden echter hier, in Napels, anders voorgesteld. Men vertelt onwaarheden aan het volk want de Fransen hebben zelf hun posten verlaten. Ze hadden slechts aangemeerd om voorraden op te slaan.

Bericht 6

Nummer Gazette : 5

Herkomst bericht : Genua

Datum bericht : 23 december 1654

Paginnummer : 31

Aantal regels : 24

Samenvatting : Er zijn brieven uit Madrid aangekomen. De problemen met Spanje zijn in het voordeel van Genua opgelost. De handelaars uit Genua kunnen in Spanje blijven alhoewel het nog niet helemaal zeker is.

Don Juan van Oostenrijk wordt naar de Nederlanden gestuurd.

In Madrid werden door de Inquisitie 72 joden veroordeeld en verbrand in aanwezigheid van de koning.

Bericht 7

Nummer Gazette : 5

Herkomst bericht : La Bassee

Datum bericht : 5 januari 1655

Paginnummer : 34

Aantal regels : 41

Samenvatting : Na de inname van Berelau hebben de Fransen gehoord dat de Spaanse troepen naar St Pierre de Lille getrokken zijn. Zij gaan ze achterna om aan te vallen maar wanneer de Fransen daar aankomen is het grootste deel van de troepen reeds weg naar Lille. St Pierre de Lille wordt in brand gestoken en de Fransen zetten de achtervolging in. Hun aanval is zo geslaagd dat de vijand na drie uren vechten uit alle posten verjaagd is. Men wou de vluchtende troepen nog achtervolgen maar er was bericht dat de Spaanse cavalerie op weg was.

Bericht 8

Nummer Gazette : 10

Herkomst bericht : Napels

Datum bericht : 13 december 1654

Paginanummer : 73

Aantal regels : 34

Samenvatting : Fransen nemen onophoudelijk schepen in zodat graanaanvoer tot bijna niets herleid is. Het volk van Napels wordt behandeld als slaven. Men vraagt zich af hoe het komt dat ze niet in opstand komen. De Napolitaanse adel wordt geminacht en onder belachelijke voorwendsels gedwongen tot het betalen van grote sommen.

Bericht 9

Nummer Gazette : 10

Herkomst bericht : Vlakte van Urgel

Datum bericht : 3 januari 1655

Paginanummer : 77

Aantal regels : 18

Samenvatting : De aanvoerder van de Spaanse cavalerie probeerde om Puycerda weer in te nemen maar werd door de Fransen terug teruggedreven. Na twee dagen van aanvallen telden de Spanjaarden 200 doden en 350 gewonden. Zij moesten zich in wanorde en oneer terugtrekken. De Fransen hadden slechts vier gewonden.

Bericht 10

Nummer Gazette : 13

Herkomst bericht : Napels

Datum bericht : 20 december 1654

Paginanummer : 97

Aantal regels : 23

Samenvatting : De Spaanse bestuurders moeten niet op de steun van de adel en bevolking van Napels rekenen.

Bericht 11

Nummer Gazette : 13

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 11 januari 1655

Paginanummer : 100

Aantal regels :

Samenvatting : De Franse troepen trekken zich terug in hun winterkwartieren. Een Franse kapitein werd door Spaanse troepen aangevallen maar bood zo dapper weerstand dat er bij de Spanjaarden 50 doden vielen en hij maakte vijftien gevangenen. De rest trok zich in de grootste wanorde terug.

Bericht 12

Nummer Gazette : 13

Herkomst bericht : LeQuesnoy

Datum bericht : 17 januari 1655

Paginanummer : 102

Aantal regels : 19

Samenvatting : De vijand bevindt zich met zeven a achtduizend man nabij Valenciennes en maakt zich op om naar Frankrijk op te trekken en aan te vallen. Het heeft zwaar gevoren en men wil hiervan gebruik maken om over de moerassen te trekken. Maar de Fransen onder leiding van de markies van Beauvau wachtten hen zo vastberaden op dat de Spanjaarden op veilige afstand bleven om tenslotte terug te keren naar Valenciennes.

Bericht 13

Nummer Gazette : 16

Herkomst bericht : Napels

Datum bericht : 27 december 1654

Paginanummer : 121

Aantal regels : 19

Samenvatting : Er liggen achtentwintig Engelse oorlogsschepen voor Napels. De Engelsen werden goed ontvangen door de vicerooy.

Bericht 14

Nummer Gazette : 16

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 27 januari 1655

Paginanummer : 126

Aantal regels : 35

Samenvatting : De vijand dacht dat er een konvooi klaargemaakt werd voor Quesnoy en stuurde troepen om het tegen te houden. De Fransen maakten ondertussen van de gelegenheid gebruik om Catelet aan te vallen. Aangezien de Spanjaarden dit niet verwachtten was deze onderneming een groot succes. De vijand telde 300 doden en de Fransen plunderden de plaats om ze onbruikbaar te maken voor de vijand.

Bericht 15

Nummer Extraordinaire : 17

Herkomst bericht :

Datum bericht :

Paginanummer : 129 tot 135

Aantal regels :

Samenvatting : Verslag van de inname van Catelet : "La prise par force du Bas-Catelet par le Marquis de Castelnau"

Bericht 16

Nummer Gazette : 19

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 16 januari 1655

Paginanummer : 147

Aantal regels : 11

Samenvatting : Het volk mort meer dan ooit in Barcelona, Tarragona en andere plaatsen onder bestuur van Spanje, omwille van de wreedheden die ze ondergaan. De bevolking staat aan de kant van Frankrijk.

Bericht 17

Nummer Gazette : 19

Herkomst bericht : Genua

Datum bericht : 20 januari 1655

Paginanummer : 148

Aantal regels : 42

Samenvatting : De verdragsvoorwaarden met Spanje vallen voor de republiek zo slecht uit dat Genua er geen zin meer in heeft.

Bericht 18

Nummer Gazette : 19

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 2 februari 1655

Paginanummer : 149

Aantal regels : 8

Samenvatting : Na het succes te Catelet maken de Fransen onder leiding van de markies de Castelnau zich op voor nog andere grote verwezenlijkingen.

Bericht 19

Nummer Gazette : 22

Herkomst bericht : Napels

Datum bericht : 10 januari 1655

Paginanummer : 169

Aantal regels : 17

Samenvatting : Na het overlijden van de paus heeft de viceroy de Spaanse troepen bijeengeroepen om paraat te zijn om het geweld dat Spanje wil gebruiken in de pauselijke Staten te steunen.

Bericht 20

Numer Gazette : 22

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 6 februari 1655

Paginanummer : 173

Aantal regels : 7

Samenvatting : Leopold Willem stelt alles in het werk om de koningin van Zweden te plezieren. Hij liet een komedie opvoeren waar ook de prins van Conde aanwezig was.

Bericht 21

Numer Gazette : 22

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 9 februari 1655

Paginanummer : 174

Aantal regels : 13

Samenvatting : De markies van Castelnau doet nuttige zaken in het grensgebied. Hij liet een konvooi met levensmiddelen en munitie naar het kasteel van Bouin brengen. Spaanse troepen hebben getracht het tegen te houden maar zijn achandlijk moeten terugkeren.

Bericht 22

Numer Gazette : 25

Herkomst bericht : Napels

Datum bericht : 17 januari 1655

Paginanummer : 193

Aantal regels : 8

Samenvatting : Er werd een mis opgedragen voor de overleden paus en troepen gestuurd naar de pauselijke staten.

Bericht 23

Nummer Gazette : 25

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 30 januari 1655

Paginanummer : 195

Aantal regels : 21

Samenvatting : De inwoners van het gebied zijn zeer beslist om tegen Spanje te vechten. De Spaanse troepen durven zich zelfs niet vertonen of wat dan ook te ondernemen. Er worden berichten rondgestrooid om tweedracht te zaaien tussen de Fransen en de Catalanen. Maar er is geen aanleiding om te geloven dat dit zal lukken want de twee naties zijn zeer aan elkaar gehecht.

Bericht 24

Nummer Gazette: 25

Herkomst bericht : Sainte Ménehould

Datum bericht : 15 februari 1655

Paginanummer : 199

Aantal regels :

Samenvatting : De regimenten afkomstig uit Lorreinen konden niet langer verdragen dat hun landgenoten in dienst van Spanje waren terwijl hun prins gevangen gehouden wordt. Dezen gaven zich over zonder weerstand te bieden.

Bericht 25

Nummer Gazette : 28

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 16 februari 1655

Paginanummer : 220

Aantal regels : 17

Samenvatting : Don Juan van Oostenrijk gaat verder met zijn vervolging van de bewoners van Barcelona om ze te straffen als deden zij een misdaad, voor de steun die zij betuigen aan Frankrijk, hun aloude beschermer. Hij heeft enkele inwoners laten executeren en anderen naar de galeien gestuurd. Hij heeft goud en zilver van de stad geroofd om troepen te bekostigen. De Spaanse soldaten veroorzaken wanorde waarvan hij dan in brieven de Fransen beschuldigd. Maar de bevolking weet wel beter.

Bericht 26

Nummer Gazette : 31

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 3 maart 1655

Paginanummer : 246

Aantal regels : 31

Samenvatting : De markies van Castelnau wil LeQuesnoy van alle voorraden voorzien want het is een belangrijke plaats.

Bericht 27

Nummer Gazette : 34

Herkomst bericht : Napels

Datum bericht : 7 februari 1655

Paginanummer : 265

Aantal regels : 27

Samenvatting : De aanvoerders van de oorlogsschepen hebben bevel gekregen voorraden en infanterie naar Catalonie te brengen.

Bericht 28

Nummer Gazette: 34

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 10 maart 1655

Paginanummer : 271

Aantal regels : 13

Samenvatting : De troepen die het konvooi geëscorteerd hebben zijn teruggekeerd naar hun kwartieren. Daar wachten zij tot dat de vijand hun aanleiding geeft om in actie te treden. Maar het is weinig waarschijnlijk dat dit zal gebeuren.

Bericht 29

Nummer Gazette : 37

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 13 maart1655

Paginanummer : 294

Aantal regels : 40

Samenvatting : De inwoners van Barcelona worden door don Juan van Oostenrijk tot weerstand tegen Frankrijk gedwongen, wat nog meer onvrede bij hen opwekt. De Spanjaarden hebben een kapel geplunderd wat nog meer boze inwoners meegebracht heeft. Ondanks al hun nederlagen hebben de Spanjaarden toch nog eens aangevallen maar ze hebben zich tegenover de Fransen moeten terugtrekken.

Bericht 30

Nummer Gazette : 37

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 16 maart 1655

Paginanummer : 295

Aantal regels : 7

Samenvatting : De Spanjaarden vertonen tekenen dat ze LeQuesnoy willen heroveren.

Bericht 31

Nouvelles ordinaires :39

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 20 maart 1655

Paginanummer : 312

Aantal regels :

Samenvatting : Zoon Duitse keizer opgenomen in orde van het Gulden Vlies.

Bericht 32

Nummer Gazette : 40

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 21 maart 1655

Paginanummer : 316

Aantal regels : 7

Samenvatting : Spanje dat zich nooit kan weerhouden om grootse plannen de wereld in te sturen, laat weten dat het van plan is het gebied te heroveren. Fransen zullen alles doen om als eersten in de campagne te zijn.

Bericht 33

Nummer Gazette : 45

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 23 maart 1655

Paginanummer : 341

Aantal regels : 11

Samenvatting : Er zijn schepen uit Barcelona vertrokken met aan boord bijna de hele Castilliaanse infanterie op weg naar Taragona, uit schrik voor Frankrijk.

Bericht 34

Nummer Gazette : 45

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 29 maart 1655

Paginanummer : 343

Aantal regels : 15

Samenvatting : De Spaanse vijand is verzameld rond Quesnoy om eventuele konvoeien tegen te houden. Tot nu toe zijn ze er enkel in geslaagd om de boerenbevolking te mishandelen.

Bericht 35

Nummer Gazette : 50

Herkomst bericht : Napels

Datum bericht : 14 maart 1655

Paginnummer : 393

Aantal regels : 8

Samenvatting : Het regent onophoudelijk klachten over de Spaanse soldaten die wandaden plegen, nadat ze gehoord hebben dat ze naar Catalonie moeten.

Bericht 36

Nummer Gazette : 50

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 10 april 1655

Paginnummer : 398

Aantal regels : 11

Samenvatting : Inwoners van Ripouil hebben het garnizoen van Vic afgeslagen. En jagen Spaanse troepen op. De wanorde vergroot er alle dagen.

Bericht 37

Nummer Gazette : 50

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 14 april 1655

Paginnummer : 399

Aantal regels : 9

Samenvatting : De Spanjaarden zijn zo verbijsterd door de acties van de Fransen dat ze zich niet meer durven vertonen, alhoewel ze reeds lang grote aanvallen aankondigen. Dit toont aan hoeveel hun dreigementen waard zijn.

Bericht 38

Nummer Gazette : 53

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 21 april 1655

Paginnummer : 423

Aantal regels : 6

Samenvatting : De troepen bevinden zich in hun kwartieren. Het is niet nodig uit te rukken tegen de vijand. Die durven niets meer te ondernemen sinds ze ondervonden hebben dat LeQuesnoy zo goed versterkt is na het konvoi.

Bericht 39

Nummer : 54

Titel bericht : Lettre d un gentilhomme Modenais en forme de manifeste, sur ce qui s est passé entre le Duc de Modene et les Espagnols.

Datum bericht :

Paginanummer : 425 tot 436

Aantal regels :

Samenvatting : Diegenen die denken dat Justitia altijd aan hun kant staat, hebben Modena moeten afstaan. Niet alleen hebben ze geprobeerd zich van meester te maken van wat aan de duc van Modena toebehoort. Ze spannen zich ook in om zijn reputatie neer te halen. De Spaanse ministers gebruiken hiertoe kunstgrepen en bedrog en tracht het volk simpel te houden. Omdat ze hun nederlaag niet verborgen hebben kunnen houden, hebben ze getracht in verschillende publicaties de prins zwart te maken. Om op die manier verwijten te vermijden en de algemene haat te doen stijgen.

De waarheid is dat Spanje Italië altijd onderdrukt heeft.

Bericht 40

Nummer Gazette : 56

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 14 april 1655

Paginanummer : 445

Aantal regels : 17

Samenvatting : De inwoners jagen de Spanjaarden op. Het feit dat de Fransen in aantocht zijn maakt de bevolking blij.

Bericht 41

Nummer Gazette : 56

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 14 april 1655

Paginanummer : 446

Aantal regels : 11

Samenvatting : LeQuesnoy geniet volledige rust.

Bericht 42

Nummer Gazette : 56

Herkomst bericht : Genua

Datum bericht : 14 april 1655

Paginnummer : 469

Aantal regels :

Samenvatting : Er wordt gewag gemaakt van de financiële moeilijkheden van de Spaanse koning waardoor er geen voorbereiding voor de campagne is.

Bericht 43

Nummer Gazette : 56

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 5 mei 1655

Paginnummer : 470

Aantal regels : 5

Samenvatting : De troepen aan de grens maken zich klaar om uit hun kwartieren te vertrekken en op bevel van de koning in Auchy le Chasteau te verzamelen. De vijand lijkt niets te doen.

Bericht 44

Nummer Gazette : 66

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 7 mei 1655

Paginnummer : 529

Aantal regels : 16

Samenvatting : De franse generaals plegen overleg te Narbonne. De 24^e worden er 500 Napolitanen verwacht in Barcelona. De bevolking van Barcelona controleert de hele streek rond de stad.

Bericht 45

Nummer Gazette : 66

Herkomst bericht : Chauny

Datum bericht : 19 mei 1655

Paginnummer : 531

Aantal regels : Turenne is hier aangekomen. De vijand bevindt zich nabij Isle de Saint Amand nabij Valenciennes. Conde is naar Maubeuge.

Samenvatting :

Bericht 46

Nummer Gazette : 69

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 15 mei 1655

Paginanummer : 552

Aantal regels : 9

Samenvatting : Elf schepen verschenen voor Barcelona maar hebben daar niets gelost en zijn doorgevaren naar Mallorca. De Spaanse garnizoenen waren hierover zeer verbaasd.

Bericht 47

Nummer Extraordinaire : 71

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 29 mei 1655

Paginanummer : 572

Aantal regels : 5

Samenvatting : Conde is naar zijn troepen vertrokken.

Bericht 48

Nummer Gazette : 72

Herkomst bericht : Napels

Datum bericht : 4 mei 1655

Paginanummer : 573

Aantal regels :

Samenvatting : De discipline van de Spaanse troepen is zeer slecht en er zijn veel klachten. Er was een Spaans complot om de duc d Andria om te brengen maar de burgers hebben hem gered.

Bericht 49

Nummer Gazette : 72

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 22 mei 1655

Paginanummer : 575

Aantal regels : 8

Samenvatting : De Franse aanvoerder Conti werd toegejuicht door het volk. Men belegert Cadoquers.

Bericht 50

Nummer Gazette : 76

Herkomst bericht : Napels

Datum bericht : 11 mei 1655

Paginnummer : 609

Aantal regels : 16

Samenvatting : Na de moord op Andria, gaat zijn echtgenote alle ochtenden blootsvoets naar de kerk. Zij wordt vergezeld door soms meer dan 10000 inwoners. De adel is aanwezig in het paleis van de duc en uiten hun afkeer van Spanje en spreken over het slecht bestuur. De vicerooy vrees opstand en heeft de soldaten die de aanslag uitgevoerd hebben gestraft.

Bericht 51

Nummer Extraordinaire : 77 en 81

Herkomst bericht :

Datum bericht :

Paginnummer :

Aantal regels :

Samenvatting : La prise de la ville de Cap de Quiers en Catalogne par le Prince de Conty

De Fransen hebben deze stad ingenomen ondanks het feit dat de Spanjaarden daar zeer steke posten hebben. Maar de Catalanen willen bevrijd worden.

Frankrijk is bezorgd over Catalonie.

Tot tweemaal hebben de Spanjaarden de Fransen teruggedrongen maar dit verhoogde enkel de moed van de Fransen.

Bericht 52

Nummer Gazette : 78

Herkomst bericht :

Datum bericht :

Paginnummer :

Aantal regels :

Samenvatting :

La rumeur arrivee a Naples a cause de l'assassinat du Duc d'Andria, par les Espagnols

De auteur betreurt de trieste staat waarin zijn stad zich bevindt. De bewonders zijn het juk van Spanje moe. Alle ongeluk is van hen afkomstig.

Bericht 53

Nummer Gazette : 80

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 12 juni 1655

Paginnummer : 649

Aantal regels : 10

Samenvatting : Leopold Willem vetrok de 6^e naar Doornik. Ook Fuensaldaigne vertrok naar zijn troepen. Er is munitie naar Montmedy gebracht.

Bericht 54

Nummer Gazette : 83

Herkomst bericht : Napels

Datum bericht : 25 mei 1655

Paginanummer : 669

Aantal regels : 15

Samenvatting : De duc d andria is aan de betehand maar men is nog steeds bang voor een revolutie. Het volk vindt dat Spanje de rust van Italie verstoort en willen juk afgooien van Spanje dat ondanks de slechte staat van zijn zaken anderen toch wil overheersen.

Bericht 55

Nummer Gazette : 83

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 19 juni 1655

Paginanummer : 673

Aantal regels : 13

Samenvatting : Leopold Willem was enkele dagen in Doornik en ging de 13^e naar Saint Amand. Ook Fuensaldaigne vervoegde de troepen. De troepen van Lorreinen bevinden zich nabij Valenciennes, de rest nabij Saint Amand onder leiding van de prins de Ligne. Conde is te Marolles met zijn troepen.

Bericht 56

Nummer Gazette : 61

Herkomst bericht : Kamp nabij Landrecies

Datum bericht : 21 juni 1655

Paginanummer : 674

Aantal regels :

Samenvatting : Overzicht van de verblijfplaatsen van de Franse troepen en het bericht dat de aanvoerders van de vijand berraad houden te Mons.

Bericht 57

Nummer Nouvelles Ordinaires : 86

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 23 juni 1655

Paginanummer : 703

Aantal regels : 23

Samenvatting : Het Franse leger heeft de garnizoenen in de grensplaatsen de daver op het lijf gejaagd. De generaals hebben zich verplicht gezien het merendeel van de infanterie daar onder te brengen. De Fransen zijn gestopt te Landrecies waar ze hard werken. Leopold Willem bevindt zich te Conde om er de versterkingen te superviseren. Hij heeft ok Saint Ghislain bezocht.

Bericht 58

Nummer Gazette : 87

Herkomst bericht : Kamp nabij Landrecies

Datum bericht : 26 juni 1655

Paginanummer : 708

Aantal regels : 41

Samenvatting : De vijand durft niet dichter komen. Ze hebben alle garnizoenen uit Vlaanderen en uit de streek tussen Samber en Maas, naar Valenciennes gestuurd. Het Franse leger is in goede staat.

Bericht 59

Nummer Gazette : 87

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 28 juni 1655

Paginanummer : 710

Aantal regels : 19

Samenvatting : De Spaanse vijand bevindt zich nabij Cateau Cambresis, tussen Landrecies en Guyse.

Het Franse leger staat volledig ten dienste van de koning en de grensposten zijn in zeer goede staat.

Bericht 60

Nummer Nouvelles Ordinaires : 89

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 2 juli 1655

Paginanummer : 728

Aantal regels : 20

Samenvatting : Frans van Lorreinen heeft zich bij zijn troepen gevoegd en is ermee over de Schelde naar Cateau Cambresis getrokken, bij de rest van de Spaanse troepen.

Bericht 61

Nummer Gazette : 90

Herkomst bericht : Kamp nabij Landrecies

Datum bericht : 3 juli 1655

Paginanummer : 732

Aantal regels : 65

Samenvatting : Treffen met Spaanse vijand die veel verliezen hadden. Alhoewel er veel weerstand was hebben de Fransen weinig gekwetsten (beschrijving van verwondingen edelen)

Bericht 62

Nummer Gazette : 90

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 6 juli 1655

Paginanummer : 732

Aantal regels :

Samenvatting : De Fransen hebben voorraden naar Saint Quentin gebracht, de vijand dierf niet aanvallen.

Bericht

Nummer Gazette : 91

Herkomst bericht :

Datum bericht :

Paginanummer : 737

Aantal regels :

Samenvatting :

La prise de tous les dehors de la ville de Landrecies

Bericht 63

Nummer Nouvelles ordinaires : 92

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 10 juli 1655

Paginanummer : 752

Aantal regels : 21

Samenvatting : De troepen die verzameld waren te Cateau Cambresis zijn naar Vadancourt gestuurd waar ze zich in loopgraven ingegraven hebben tegen de Fransen die Landrecies belegeren en om konvooien tegen te houden.

Maar velen denken dat al deze maatregelen van de generaals nutteloos zijn aangezien de Fransen over meer voorraden beschikken en zeer strijdlustig zijn.

Bericht 64

Nummer Gazette : 93

Herkomst bericht : La Bassee

Datum bericht : 10 juli 1655

Paginnummer : 756

Aantal regels : 16

Samenvatting : De vijand verliet het fort te Lille. Men zette de achtervolging in met de opdracht hen te vernietigen. Aulbecq en vier andere dorpen werden in brand gestoken. Het grootste deel van de bevolking is gevlucht.

Bericht 65

Nummer Gazette : 93

Herkomst bericht : Saint Quentin

Datum bericht : 13 juli 1655

Paginnummer : 756

Aantal regels : 18

Samenvatting : Fransen hebben Spaanse troepen aangevallen en in mootjes gehakt zonder verliezen in eigen rangen.

Bericht 66

Nummer Nouvelles Ordinaires : 96

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 17 juli 1655

Paginnummer : 788

Aantal regels : 23

Samenvatting : Men wacht hier ongeduldig op de afloop van een onderneming die de generaals succesvol zouden aangepakt hebben en die de schande van de laatste campagne zou kunnen herstellen. De troepen zijn naar Landrecies om aan te vallen.

Bericht 67

Nummer Gazette : 97

Herkomst bericht : Landrecies

Datum bericht : 20 juli 1655

Paginnummer : 801

Aantal regels : 44

Samenvatting : De vijand heeft gecapituleerd. Onze soldaten zo hebben zo goed gehandeld, vooral de generaals. Hun moed en gedrag vielen op.

Bericht 68

Nummer Nouvelles Ordinaires : 100

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 24 juli 1655

Paginnummer : 832

Aantal regels : 34

Samenvatting : Landrecies heeft de bezetting door de Fransen niet kunnen weerstaan ondanks bijkomende versterkingen en een machtig garnizoen en de leiding van een gouverneur die in Castilië met eer was overladen.

Om het ons draaglijker te maken schrijft men hier dat de Fransen vele verliezen hebben. Toch hoort men hier dat hun verliezen slechts middelmatig zijn. Wat ons laat raden hoeveel geloof men aan de rest van de publicaties mag hechten.

Bericht 69

Nummer Gazette : 101

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 16 juli 1655

Paginnummer : 837

Aantal regels : 12

Samenvatting : De vijand kreeg zo weinig troepen samen dat don Juan van Oostenrijk zich verplicht zag af te zien van zijn plannen en teruggekeerd is naar Barcelona om de onrust daar te bedwingen.

Bericht 70

Nummer Gazette : 104

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 31 juli 1655

Paginnummer : 865

Aantal regels : 20

Samenvatting : Onze troepen uit de posten aan de Schelde zijn weggeroepen en naar een plaats tussen Valenciennes en Onnain gestuurd. De oude ontevredenheid onder de bevolking neemt weer toe onder andere door de tegenslagen in de campagne.

Bericht 71

Nummer Gazette : 108

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 7 augustus 1655

Paginnummer : 898

Aantal regels : 12

Samenvatting : De mars van het Franse leger met aan het hoofd de koning, over de Samber naar Maubeuge en dan langs de Maas heeft groot alarm verwekt vooral in Henegouwen. De generaals laten die laatsen bevoorraden die meest te vrezen hebben zoals Namen.

Bericht 72

Nummer Gazette : 108

Herkomst bericht : Mons

Datum bericht : 7 augustus 1655

Paginnummer :

Aantal regels :

Samenvatting : Het Franse leger trekt langs de Samber en ging voorbij Charlemont en Philippeville. Het heeft grootse plannen. Heel het Spaanse leger moet zich klaarhouden om te beletten dat ze over de Schelde trekken.

Men moet het Franse leger des te meer vrezen want ze is het land binnengekomen al zegevierend en aangevoerd door een monarch die het geluk aan zijn zijde heeft.

Bericht 73

Nummer Gazette : 111

Herkomst bericht : Solfone

Datum bericht : 1 augustus 1655

Paginnummer : 918

Aantal regels : 10

Samenvatting : Spanje wilde deze zeer belangrijke plats innemen maar het is niet gelukt zoals hun andere pogingen, alhoewel de Fransen in de minderheid waren.

Bericht 74

Nummer Gazette : 111

Herkomst bericht : kamp nabij Conde

Datum bericht : 14 augustus 1655

Paginnummer : 920

Aantal regels :

Samenvatting : De Fransen hebben bruggen over de Schelde gebouwd. De vijand bevindt zich nog in het oude kamp nabij Valenciennes.

Bericht 75

Nummer Gazette : 112

Herkomst bericht :

Datum bericht :

Paginanummer : 925

Aantal regels :

Samenvatting :

La marche du Roy dans le pais ennemi a la teste de son armée.

Bericht 76

Nummer Nouvelles Ordinaires : 114

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 21 augustus 1655

Paginanummer : 952

Aantal regels : 22

Samenvatting : De angst vermindert want het Franse leger trekt weg. Vele inwoners waren al aan het inpakken om te vertrekken. Want de troepen zijn niet in staat om ons te verdedigen tegen het oprukken van zo een machtig leger. Leopold Willem tracht de troepen te versterken de Fransen belegeren Conde.

Bericht 77

Nummer Nouvelles Ordinaires : 118

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 28 augustus 1655

Paginanummer : 988

Aantal regels : 25

Samenvatting : Het Franse leger heeft Conde belegerd en dit heeft gecapituleerd. Daarna zijn de Fransen naar Saint Ghislain getrokken wat zich ondanks de versterkingen ook overgegeven heeft.

De bevolking is ongerust.

Bericht 78

Nummer Gazette : 119

Herkomst bericht : Saint Ghislain

Datum bericht : 29 augustus 1655

Paginanummer : 994

Aantal regels : 31

Samenvatting : Ondanks de versterkingen door Spanje heeft Saint Ghislain, door de aanwezigheid van de koning, zich toch overgegeven want het had van Spanje geen hulp te verwachten. Leopold Willem heeft zich naar Kortrijk en andere steden begeven om opstanden te voorkomen waartoe de bevolking steeds klaarstaat. De koning heeft de vijand begroet en zij hebben allen voor hem geknield om hun respect te tonen en de bevolking juichte hem toe want zij hadden voldoening van zo een aangename overheersing door een prachtig soeverein. Er is geplunderd in Brabant.

Bericht 79

Nummer Nouvelles Ordinaires : 129

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 18 september 1655

Paginanummer : 1066

Aantal regels :

Samenvatting : Een deel van de troepen zijn in Mons geplaatst. De rest bevindt zich vooral te Valenciennes.

Bericht 80

Nummer Gazette : 130

Herkomst bericht : Saint Ghislain

Datum bericht : 19 september 1655

Paginanummer : 1091

Aantal regels : 16

Samenvatting : Het Franse leger heeft plannen om in de richting van Brussel te trekken en het Spaanse leger te beletten in de buurt van de veroverde plaatsen te komen waar nieuwe voorraden en munitie moet aangevoerd worden. De Spanjaarden paaien de bevolking door te zeggen dat ze de volgende maand grote inspanningen zullen doen en Quesnoy, Conde en Ghislain weer zullen innemen. Maar de Franse generaals doen het zo goed dat de Vlamingen weldra van het tegendeel zullen overtuigd zijn.

Bericht 81

Nummer Gazette : 134

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 25 september 1655

Paginanummer : 1224

Aantal regels : 14

Samenvatting : Koningin Christina van Zweden is naar Italië vertrokken. Leopold Willem en het Hof hebben haar tot halverwege Leuven begeleid.

De troepen uit Lorreinen zijn aangekomen.

Bericht 82

Nummer Gazette : 134

Herkomst bericht : kamp bij Lens tussen Doornik en Ath

Datum bericht : 26 september 1655

Paginanummer : 1224

Aantal regels : 28

Samenvatting : Verslag van de troepenbewegingen.

De Spaanse legeraanvoerders hebben overleg gepleegd te Oudenaarde en ze hebben beslist om in campagne te gaan en de verloeren plaatsen terug te veroveren om de bevolking tevreden te stellen.

Bericht 83

Nummer Gazette : 137

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 2 oktober 1655

Paginanummer : 1149

Aantal regels : 10

Samenvatting : De troepen bevinden zich nog steeds rond Ath en Lessine waar de generaals alles in het werk stellen om ze paraat te maken voor de grote plannen die ze hebben. Ze lijken echter niet zeer enthousiast om ze uit te voeren sinds ze weten dat kardinaal Mazarin zich aan de grens bevindt en zich persoonlijk bezighoudt met de bevoorrading van de veroverde plaatsen.

Bericht 84

Nummer Gazette : 140

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 9 oktober 1655

Paginanummer : 1174

Aantal regels : 6

Samenvatting : De troepen bevinden zich nog steeds op dezelfde plaatsen en de generaals lijken onbeslist. De Fransen bevinden zich van Quievrain tot Angreau.

Bericht 85

Nummer Gazette : 140

Herkomst bericht : Kamp van Berlaimont sur Sambre

Datum bericht : 13 oktober 1655

Paginanummer : 1174

Aantal regels :

Samenvatting : Er zijn konvooien vertrokken naar Conde en Saint Ghislain. Turenne in dit kamp aangekomen. De Fransen hebben in de streek van Doornik alle voorraden ingenomen. Alles is in volledige rust en onder controle.

Bericht 86

Nummer Gazette : 152

Herkomst bericht : Brussel

Datum bericht : 6 november 1655

Paginnummer : 1270

Aantal regels : 18

Samenvatting : Conde is vanuit Valenciennes met zijn troepen over de Samber getrokken. Door de waakzaamheid van Turenne zijn de plannen om de plaatsen in Henegouwen te heroveren gedwarsboomd.

Bericht 87

Nummer Gazette : 156

Herkomst bericht : Perpignan

Datum bericht : 10 november 1655

Paginnummer : 1292

Aantal regels : 10

Samenvatting : Spanje is tevreden met de herovering van Bergues –na alle plaatsen die wij reeds afgenomen hebben. Zij laten ons verder met rust.

Bericht 88

Nummer Gazette : 156

Herkomst bericht : Conde

Datum bericht : 15 november 1655

Paginnummer : 1293

Aantal regels : 57

Samenvatting :

1656

Bericht 1

Jaar : 1656

Nummer krant: 2

Paginanummer: 8

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Narbonne

Datum bericht: 20 december

Samenvatting: De vijand doet wat hij kan maar Frankrijk heeft de stad Pons in 15u ingenomen. Het is de toegang tot de vlakke van Urgel en Lerida. De Spanjaarden hebben Solsone ingenomen maar daarbij zoveel verliezen geleden dat ze die overwinning duur betaald hebben.

Bericht2

Jaar : 1656

Nummer krant: 2

Paginanummer: 10

Aantal regels: 26

Herkomst bericht: Condé

Datum bericht: 27 december

Samenvatting: Castelnau is voortdurend bezig het de vijand lastig te maken. Hij was gewaarschuwd dat er een groot konvooi uit Douai naar Valenciennes ging vertrekken en hij viel het aan. Alhoewel de begeleiders het zeer hard verdedigden ontstond er wanorde en de meesten werden gedood of gevangen. Het konvooi werd als buit meegevoerd en de rest in brand gestoken. De stad toonde zijn wanhoop door verschillende kanonschoten af te vuren maar het garnizoen durfde niet naar buiten komen.

Bericht 3

Jaar : 1656

Nummer krant: 8

Paginanummer: 56

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 1 januari

Samenvatting: Alle dagen komen er vluchtelingen uit Solsone. Vooral uit de belangrijkste families. Zij willen niets te doen hebben met de capitulatie. De Spanjaarden hebben om zich te wreken voor de grote verliezen 500 gevangen gemaakt, gefusilleerd of naar de galleien gestuurd. Er is een sterke verdediging geweest van de stad ondanks dat men kleiner in aantal was.

Bericht 4

Jaar : 1656

Nummer krant: 11

Paginanummer: 79

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Aste

Datum bericht: 2 januari

Samenvatting: Spanje heeft, door zwakte of iets anders, zijn bedreiging niet uitgevoerd om binnen te vallen in Savoie.

Bericht 5

Jaar : 1656

Nummer krant: 11

Paginanummer: 80

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Condé

Datum bericht: 15 januari

Samenvatting: Sinds de nederlaag van het konvooi heeft de vijand zich helemaal teruggetrokken. Ze verwijderen zich niet meer van de poorten van hun steden. De Fransen voeren steeds nieuwe acties uit. Zo hebben zij een aantal officieren ontvangen maar hen met Franse voorkomendheid zo goed behandeld en te eten gegeven dat ze zich niet gevangen voelden.

Bericht 6

Jaar : 1656

Nummer krant: 15

Paginanummer: 116

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 18 januari

Samenvatting: Markies Serra heeft al het zilver uit de kerken meegenomen naar Barcelona.

Bericht 7

Jaar : 1656

Nummer krant: 15

Paginanummer: 116

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Condé

Datum bericht: 20 januari

Samenvatting: Castelnau heeft 100 karren met voorraad in de stad gebracht en is dan naar Parijs gegaan om aan de koning te melden dat alles aan de grens in zeer goede toestand is en zeker Condé.

Bericht 8

Jaar : 1656

Nummer krant: 15

Paginanummer: 116

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Quesnoy

Datum bericht: 21 januari

Samenvatting: De gouverneur, Beauvau, wist dat de vijand bezig was zich te bevoorraden liet voorraad komen naar Condé. De Spanjaarden vielen het konvooi aan maar de Fransen bevrijdden hen zonder paard te verliezen alhoewel de garnizoenen van Cambrai, Douai en Valenciennes verzameld waren.

Bericht 9

Jaar : 1656

Nummer krant: 18

Paaginanummer: 141

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 26 januari

Samenvatting: Er was bericht dat Spanje om hun gewelddaden verder te zetten een grote som gevraagd hadden aan de stad Mandrese en dat ze nadat ze die hadden ontvangen de stad plunderden. Zelfs de kerken.

Bericht 10

Jaar : 1656

Nummer krant: 18

Paaginanummer: 141

Aantal regels: 29

Herkomst bericht: Guyse

Datum bericht: 29 januari

Samenvatting: Bridieu, luitenant generaal en gouverneur van Guyse liet munitie en voorraad naar Quesnoy brengen vergezeld van een escorte. Zij werden onverwachts aangevallen tussen Masengien en Castillon door een regiment Kroaten. Maar de Fransen waren zo goed georganiseerd en gingen zo voorzichtig tewerk dat de vijand schandelijk de aftocht moest blazen.

Bericht 11

Jaar : 1656

Nummer krant: 21

Paaginanummer: 163

Aantal regels: 32

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 14 januari

Samenvatting: De koningin van Spanje is in goede gezondheid en stond voor de eerste maal op na de bevalling en gin naar Pardo. Maar aangezien het nog zeer koud was bleef zij nog wat te bed. De Markies van Caracena gaat naar Vlaanderen om de graaf Fuensaldaña te vervangen die naar Milaan gaat.

Bericht 12

Jaar : 1656

Nummer krant: 22

Paginanummer: 188

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 5 februari

Samenvatting: De Spanjaarden hebben aan de inwoners van Mandrese een grote som gevraagd in ruil waarvoor ze niet zouden plunderen. In Girona hebben zij de huizen van de Jacobijnen en de Jezuïeten vernield. De Catalanen staan onder de dominantie van Spanje en doen alles om zich teweer te stellen. De boeren willen zich voortdurend wreken omwille van de slechte behandeling door Spanje.

Bericht 13

Jaar : 1656

Nummer krant: 22

Paginanummer: 189

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Saint Ghislain

Datum bericht: 13 februari

Samenvatting: Er is brand geweest in het poedermagazijn van de abdij en de meeste huizen zijn vernield. Er was waarschijnlijk verraad in het spel. Allen liepen onder de wapens tot de morgen. De vijand kwam tot op een halve lieue. Maar ze zagen dat hun plan niet gelukt was en trokken zich terug.

Bericht 14

Jaar : 1656

Nummer krant: 22

Paginanummer: 190

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Le Quesnoy

Datum bericht: 17 februari

Samenvatting: De vijand was genaderd maar de Fransen vielen zo ruw aan dat de Spanjaarden een beschamende terugtocht deden na een lang treffen met vele verliezen waaronder van hun beste officieren. Bij de Fransen waren er slechts twee soldaten dood.

Bericht 15

Jaar : 1656

Nummer krant: 27

Paginanummer: 213

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Roses

Datum bericht: 10 februari

Samenvatting: Graaf Mérinville was aangekomen nadat de Spaanse troepen Figuières hadden ingenomen en daar in winterkwartier waren gegaan. Dit was zeer vervelend voor de Fransen die besloten aan te vallen. De Spanjaarden hoorden er van en trokken 's nachts weg.

Bericht 16

Jaar : 1656

Nummer krant: 27

Paqinnummer: 214

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Saint Ghislain

Datum bericht: 20 februari

Samenvatting: De troepen zijn geschouwd. Er is een lers regiment. Alles is in zo goede staat dat er niets te vrezen is. Er zijn enkelen aangehouden voor spionage in dienst van Spanje.

Bericht 17

Jaar : 1656

Nummer krant: 33

Paqinnummer: 254

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 25 februari

Samenvatting: Men verzekert de Fransen dat de bevolking van Andalusië en nog andere provincies van Spanje zich opmaken voor opstand omwille van de slechte behandeling. Don Juan van Oostenrijk kreeg opdracht alle troepen naar daar te brengen zodat alle andere plaatsen bijna verlaten zijn.

Bericht 18

Jaar : 1656

Nummer krant: 36

Paqinnummer: 284

Aantal regels:

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 1 maart

Samenvatting: De Spaanse vorsten blijven in Buen retiro gedurende het hele carnaval. Leopold Willem heeft een edelman naar de koning gestuurd om hem te smeken hem weer naar Duitsland te laten gaan waar grote problemen zijn. Maar hij moet van de koning op post blijven. Er is dringend aan don Juan van Oostenrijk gevraagd om eerst naar Italië te gaan en dan naar Vlaanderen.

Bericht 19

Jaar : 1656

Nummer krant: 39

Paqinnummer: 309

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Condé

Datum bericht: 18 maart

Samenvatting: De konvooien blijven komen met het geluk geen enkele vijand tegen te komen. De Spaanse troepen wilden door een list Condé innemen maar het is hun niet gelukt zoals ook hun andere ondernemingen niet gelukt zijn door de waakzaamheid van de gouverneurs.

Bericht 20

Jaar : 1656

Nummer krant: 39

Paginanummer: 309

Aantal regels: 30

Herkomst bericht: Béthune

Datum bericht: 19 maart

Samenvatting: De Franse officieren zijn zo goed op de hoogte van de acties van de anderen en zijn zo toegewijd dat ze geen enkele gelegenheid laten voorbijgaan om voordeel te halen op de vijand. Zo wisten ze dat de Spaanse troepen uit Armentières trokken en de Fransen vielen hen aan.

Bericht 21

Jaar : 1656

Nummer krant: 42

Paginanummer: 332

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 16 maart

Samenvatting: Don Juan is vertrokken uit Barcelona en naar Italië en dan naar Vlaanderen gereisd. Markies Mortare werd viceroy in Catalonië maar beschikt over zeer weinig geld. Er waren schepen voor Barcelona gezien en de inwoners dachten dat het Franse waren en waren zeer verheugd. Zij dachten dat ze hen kwamen bevrijden maar het waren Hollandse op weg naar Italië.

Bericht 22

Jaar : 1656

Nummer krant: 42

Paginanummer: 334

Aantal regels: 28

Herkomst bericht: Saint Quentin

Datum bericht: 26 maart

Samenvatting: Er zijn konvooien naar Saint Quentin gegaan zonder enige belemmering. It zorgde voor verwarring bij de verzamelde troepen te Avesnes.

Bericht 23

Jaar : 1656

Nummer krant: 46

Paginanummer: 370

Aantal regels:

Herkomst bericht: Condé

Datum bericht: 1 april

Samenvatting: Het garnizoen werd in slagorde gekeurd. Het zijn de beste troepen van het rijk. Tegenover de goede staat van de versterkingen, is er niets te vrezen van de vijand. Voor wie het verlies van deze plaats zeer vervelend is en hun mankeert.

Bericht 24

Jaar : 1656

Nummer krant: 49

Paginanummer: 392

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Condé

Datum bericht: 8 april

Samenvatting: Castelnau is niet tevreden met het zenden van konvooien iedere week naar Henegouwen en met alle mogelijke geluk. Maar hij werkt zorgvuldig aan het beletten van die van het Spaanse leger. Zo was er voor Mons dat hij aanviel en ze werden volledig verslagen.

Bericht 25

Jaar : 1656

Nummer krant: 49

Paginanummer: 393

Aantal regels: 33

Herkomst bericht: Saint Ghislain

Datum bericht: 9 april

Samenvatting: Op het bericht dat het Spaanse leger een konvooi naar Mons zond hadden de Fransen aangevallen. De eerste aanval werd afgeslagen door de Spaanse soldaten en er vielen enkele doden bij de Franse soldaten. Daarop vielen zij opnieuw aan. Omdat het te dicht bij Mons was kregen zij opdracht direct terug te keren. Hun terugtocht was zeer geslaagd en zij werden achtervolgd door drie eskadrons. (MISLUKKING)

Bericht 26

Jaar : 1656

Nummer krant: 54

Paginanummer: 441

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 22 april

Samenvatting: De koning van Groot Brittannië was bijna een maand in de stad en ging dan naar Brugge. Men wachtte op don Juan van Oostenrijk waarna Leopold Willem naar Duitsland zou vertrekken.

Bericht 27

Jaar : 1656

Nummer krant: 54

Paaginanummer: 441

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Condé

Datum bericht: 22 april

Samenvatting: De Spaanse troepen hadden gezien dat er voor hen niets te hopen was hier of te Saint Ghislain en dat noch strategieën noch kracht in staat waren terug te nemen wat Frankrijk hen ontnomen had, lieten ons volledig gerust. Zij durfden zelfs uit hun posten niet komen. De Fransen zaten hen nu zo op hun hielen en hadden zo veel geluk bij het hen bestrijden dat ze nooit zonder buit of gevangenen terug kwamen.

Bericht 28

Jaar : 1656

Nummer krant: 61

Paaginanummer: 487

Aantal regels:

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 26 april

Samenvatting: De zilverrealen van de koning van Spanje bestemd voor de handelaren zijn aangekomen. De Spaanse koning heeft zelf weinig over. Het hele inkomen van Peru is reeds opgebruikt dit jaar om zes galjoenen te equiperen en naar de Indië te sturen.

Bericht 29

Jaar : 1656

Nummer krant: 64

Paaginanummer: 513

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 13 mei

Samenvatting: Aartshertog Leopold Willem was met de edelen van het land en hun gevolg naar Leuven gereisd om don Juan van Oostenrijk te ontvangen. Ook Fuensaldaña was in Brussel. Alle burgerwachten stonden paraat en don Juan werd door de magistraat aan de poorten van de stad opgewacht die hem de sleutels overhandigde. Dan gingen ze naar het paleis en er was overal vuur. Sommigen zullen zeggen "vreugdevuren" maar het was een valse demonstratie van het volk om Spanje te voldoen. Zoals gewoonlijk in zulke omstandigheden, goed wetende dat deze nieuwe situatie niets verandert aan hun toestand die er een is van lijden, onder welk bestuur ook.

Bericht 30

Jaar : 1656

Nummer krant: 64

Paginanummer: 514

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Saint Ghislain

Datum bericht: 13 mei

Samenvatting: Deze stad en Condé, zo bedreigd door de Spanjaarden, zien zich niet alleen zonder bedreiging o.a. door het naderen van (Franse) troepen die zich in campagne zetten en in staat zijn alles te volbrengen wat nodig is. Maar onze garnizoenen tonen ongeduld om de vijand te ontmoeten want zij hebben lang en veel rust gehad tijdens de winter, meer dan verhoopt.

Bericht 31

Jaar : 1656

Nummer krant: 67

Paginanummer: 538

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Arras

Datum bericht: 20 mei

Samenvatting: Het Spaanse leger is door de handigheid van de onzen verplicht in gang te schieten. De Fransen zijn steeds de eersten in campagne.

Bericht 32

Jaar : 1656

Nummer krant: 70

Paginanummer: 560

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 22 mei

Samenvatting: Spanje zou door een tekort aan infanterie order gegeven hebben plaatsen te vernielen en enkel Lerida, Tarragona en Barcelona te bewaren in Catalonië. Er zijn weinig soldaten aanwezig. Men heeft aan de steden gevraagd om er te leveren maar ze zijn niet echt daartoe bereid alhoewel hun beloofd werd dat een deel van de belasting zou wegvallen. Maar de bevolking weet te goed dat de beloften van de Spanjaarden niet te vertrouwen zijn.

Bericht 33

Jaar : 1656

Nummer krant: 70

Paginanummer: 561

Aantal regels: 50

Herkomst bericht: Marles

Datum bericht: 30 mei

Samenvatting: Turenne is naar Henegouwen getrokken met troepen en munitie. Zoals gewoonlijk was hij zo stipt en oppassend dat hij er in vier dagen was. Hij trok dan verder naar Condé. Het Spaanse leger verzamelde onder Valenciennes om hem tegen te houden. Alles gebeurde zoals hij het voorzien had. Hij ging naar Avennes en la Capelle met zijn troepen. De Spanjaarden waren daar ook maar bij het horen van de Fransen trokken zij in de bossen. De Franse troepen achtervolgden hun. Nochtans waren zij in de minderheid. De Spanjaarden legden hun wapens neer en sloegen op de vlucht.

Bericht 34

Jaar : 1656

Nummer krant: 73

Paginanummer: 584

Aantal regels: 28

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 3 juni

Samenvatting: Men is in Brussel in vreemde verwarring door te zien dat in plaats van wat men het volk deed hopen, de herinname van de verloren plaatsen in Henegouwen, de Fransen ze in staat van verdediging hebben gebracht. En dat ze dus niets te vrezen hebben en meer nog : ze gebruiken ze om nog meer te veroveren. Zodat het er naar uitziet dat de volgende campagne niet minder funest zal zijn dan de vorige. Want nog voor ze begonnen is, zijn drie van onze beste infanterieregimenten volledig vernield : Berlo, Hermal en Gerardin. De 17e boven Solre le Chateau, op 3 lieues van Avennes door troepen van Turenne op de terugweg van Condé, zijn er velen gedood ter plaatse, een groot aantal gevangen genomen en de rest sloeg op de vlucht. Alhoewel men deze actie hier tracht te verbergen, uit angst het volk nog meer te doen protesteren dan nu reeds het geval is door alle nederlagen de voorbije jaren. Er is opdracht gegeven te publiceren dat de verliezen ongeveer gelijk waren, alhoewel we weten dat de Fransen geen verliezen gehad hebben. Dat men zich goed kunnen terugtrekken heeft in Avennes verhindert niet dat er grote vrees is in Douai, Valenciennes, Bouchain en Cambrai.

Bericht 35

Jaar : 1656

Nummer krant: 76

Paginanummer: 609

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Vlakte voor Urgel

Datum bericht: 4 juni

Samenvatting: Mortare heeft tenslotte enkele soldaten losgekregen van het volk van Catalonië door geweld en de vergeefse hoop van een deel belasting vrijgesteld te worden. Zij komen de Fransen belegeren

Bericht 36

Jaar : 1656

Nummer krant: 79

Paginanummer: 625

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 10 juni

Samenvatting: De Spaanse troepen hebben gemakkelijk Organna ingenomen want het werd niet verdedigd en het is niet belangrijk. Daarna hebben ze zich teruggetrokken. Men zegt dat er grote onrust is in Aragon in de hoofdstad Zarragossa. Het volk zou de wapens opgenomen hebben en het Spaanse regiment vernietigd hebben.

Bericht 37

Jaar : 1656

Nummer krant: 79

Paginanummer: 633

Aantal regels: 80

Herkomst bericht: kamp voor Valenciennes

Datum bericht: 20 juni

Samenvatting: Turenne had voorgewend Avennes aan te vallen maar trok met de hele cavalerie door Quesnoy naar Condé en dan naar Doornik. Het plan was valenciennes te belegeren. De Spaanse troepen wilden zich verzetten en deden een uitval maar werden teruggeslagen. Na nog enkele succesvolle Franse acties heeft de vijand zich niet meer getoond.

Bericht 38

Jaar : 1656

Nummer krant: 82

Paginanummer: 655

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 8 juni

Samenvatting: De Catalanen hebben openlijk geweigerd Mortare te bevoorraden en het volk is in opstand.

Bericht 39

Jaar : 1656

Nummer krant: 82

Paginanummer: 656

Aantal regels: 45

Herkomst bericht: kamp voor Valenciennes

Datum bericht: Er is een konvooi met munitie aangekomen wat effect zal hebben op de burgers. De Spaanse troepen deden een uitval maar hij was niet succesvol. De Spaanse troepen hebben nog steeds de bedoeling om aan te vallen. Turenne laat alles versterken. Zij zullen niet zo vlug iets doen.

Samenvatting:

Bericht40

Jaar : 1656

Nummer krant: 84

Paginanummer: 676

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 1 juli

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk is naar Doornik gereid, dan naar Orchies met het leger en dan naar Douai. Condé naar Saint Amand. Alle troepen die men op de been kon brengen heeft men verzameld nabij Valenciennes. De generaals beweren nog altijd het Franse leger te willen aanvallen alhoewel het succes ervan te betwijfelen valt. Men is begonnen met gebeden in de kerken

Bericht41.

Jaar : 1656

Nummer krant: 85

Paginanummer: 681

Aantal regels: 89

Herkomst bericht: kamp bij Valenciennes

Datum bericht: Het Spaanse leger is gepost bij Arleux. Zij maken vuur op de rivier om de bruggen van het Franse leger in brand te steken. Het Franse leger krijgt een groot konvooi met voorraden. De Franse troepen boeken succes met de belegering ondanks het hevige verzet van de belegerden. Het Spaanse leger is in de buurt met veel troepen en geven de indruk te willen aanvallen. De Fransen houden er zich klaar voor maar ze komen niet naar het kamp maar gaan naar Bouchain. 's Anderendaags zijn ze te Arte en bouwen bruggen. De Fransen werken voort aan versterkingen.

De Spaanse troepen hebben een aanval van het Franse leger teruggeslagen maar hebben wel veel gewonden. Daarna was er nog een uitval en een groot gevecht en aan beide kanten vielen veel slachtoffers maar de Fransen sloegen de Spanjaarden toch terug.

Het Spaanse leger kreeg versterking uit Duitsland en de Fransen verwachtten een aanval. Maar ze trokken zich terug op een hoogte en vuurden onophoudelijk naar het Franse leger. Turenne was verplicht zich daar te verdedigen. Hij liet de watertoevoer verhinderen naar de stad en de Fransen hebben vele voorraden. Men hoopt op succes ondanks het zware verzet.

Samenvatting:

Bericht 42

Jaar : 1656

Nummer krant: 88

Paginanummer: 712

Aantal regels: 32

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 8 juli

Samenvatting: De Spaanse troepen waren gekampeerd op een lieue van Valenciennes en bestookten onophoudelijk de troepen uit Lorreinen die tot nu toe onwrikbaar waren. Want zij kunnen geen betere manier bedenken om zich te wreken voor de slechte behandeling van hun prins, dan door hun dienst aan Frankrijk. Er waren grote verliezen bij de uitvallen door de belegerden. De Spaanse troepen hadden hulp kunnen bieden indien zij te doen hadden gehad met iemand anders dan de Fransen die niet de gewoonte hebben zich te laten verrassen.

Bericht43

Jaar : 1656

Nummer krant: 89

Paginanummer: 716

Aantal regels: 65

Herkomst bericht: kamp bij Valenciennes

Datum bericht: 11 juli

Samenvatting: De la Ferté is aangekomen en dit gaf veel vreugde. Ondanks het hevige vuur van de vijand gaat de belegering verder. Het Franse leger heeft veel voorraden gekregen.

Er is bericht uit Quesnoy dat er alle dagen soldaten aan de poorten staan van het leger van Condé. Er werden enkele Fransen gedood. De belegerden maken van een kleinigheid een grote overwinning. Het Spaanse leger viel aan tegelijk met een uitval uit de stad. Turenne sloeg terug en de Spanjaarden ook. Turenne spaart zich geen moeite en de troepen zijn zeer vastberaden.

Bericht 44

Jaar : 1656

Nummer krant: 92

Paginanummer: 742

Aantal regels:

Herkomst bericht: Fère

Datum bericht: 20 juli

Samenvatting: Er is grote desertie bij het Spaanse leger en de stad valenciennes is bijna tot niets herleid. De Spaanse legerleiders vreesden dat het verlies van Valenciennes de algemene wanorde van de zaken van de Spaanse koning tot gevolg zou hebben. Daarop hebben zij aangevallen met al hun krachten en na enkele keren teruggeslagen te zijn en met grote verliezen en weinig hoop op slagen als er niet het water was geweest waarop zij hun hoop hadden gebouwd en dat door de sluizen van de stad gelost werd en onze bruggen, behalve overstroomde. De Franse zagen zich verplicht terug te trekken naar Condé. Turenne is naar Quesnoy gegaan in een zo mooie slagorde dat hij direct revanche had kunnen nemen indien de vijand hem haddurven volgen. Het Franse leger is tot alles in staat.

Bericht 45

Jaar : 1656

Nummer krant: 95

Paginanummer: 765

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 22 juli

Samenvatting: De Spanjaarden zijn zo weinig gewoon om een succes mee te maken sinds de laatste vier campagnes dat men zich niet kunnen inhouden heeft buitengewone vreugde te tonen en te zeggen dat er nog niets verloren is. Ministers van spanje die niets wilden vergeten van wat er te Valenciennes gebeurd is, via wegen waarvan ze zich steeds bediend hebben om hun kleinste successen op te hemelen en hierdoor de volkeren te sussen van al hun lelijkheid.

Bericht 46

Jaar : 1656

Nummer krant: 95

Paginanummer: 766

Aantal regels: 35

Herkomst bericht: kamp tussen Quesnoy en Condé

Datum bericht: 25 juli

Samenvatting: Turenne had zijn leger lange tijd paraat laten houden om aan de vijand te tonen dat hij klaar was om slag te leveren maar kon hen er niet toe verleiden. Hij ging naar Le Quesnoy Het Spaanse leger kwam dichtbij (in het bereik van de kanonnen) en bleef drie dagen in de nabijheid zonder te durven aanvallen en gingen dan naar Quiévrain. Ziende dat ze niets zouden kunnen beginnen

tegen de Franse troepen die de weg naar de grens blokkeerden. Turenne gaf het bevel zoveel mogelijk voorraad mee te nemen en zich op weg te zetten. Verslag van allerlei kleine overwinningen.

Bericht 47

Jaar : 1656

Nummer krant: 95

Paaginanummer: 790

Aantal regels: 31

Herkomst bericht: kamp van Barlemont

Datum bericht: 31 juli

Samenvatting: Om het fabeltje uit de wereld te helpen dat de Spaanse generaals de Vlamingen tevergeefs willen doen geloven, dat de Fransen geen leger meer zouden hebben, stuurde Turenne legereenheden tot aan Brussel. Die sloegen Spaanse troepen die uit Brussel kwamen terug.

Bericht 48

Jaar : 1656

Nummer krant: 101

Paaginanummer: 790

Aantal regels: 35

Herkomst bericht: kamp Espouneilla

Datum bericht: Spanje is op oorlogspad. De Fransen waarschuwden alle plaatsen die ze in hun macht hebben en gaven de opdracht de wapens op te nemen. Dit gebeurde ook. De Spanjaarden veroverden met verraad en list een kleine plaats in de bergen. De Fransen verweerden zich en gingen tot tweemaal toe voor de stad Girona voorraden, zeldzaam in de streek, inhalen.

Samenvatting:

Bericht 49

Jaar : 1656

Nummer krant: 101

Paaginanummer: 814

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: kamp van barlemont

Datum bericht: 7 augustus

Samenvatting: Het Franse leger bevindt zich nog steeds in het kamp en zendt legereenheden uit, steeds met succes, in afwachting van de rest van de troepen. Het Spaanse leger is voor Condé waar ze meer tegenstand ondervinden dan ze verwachtten.

Bericht 50

Jaar : 1656

Nummer krant: 108

Paaginanummer: 870

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: kamp bij Armentières

Datum bericht: 21 augustus

Samenvatting: Turenne trok langs de Leie. Heel vlaanderen zond vertegenwoordigers naar de Spaanse generaals om het te dwingen tegen het Franse leger te vechten. Hierdoor waren zij wel verplicht na maandenlang getwijfeld te hebben. Dezelfde dag verscheen Condé met de hele Spaanse cavalerie tot verbazing van de Vlamingen die nu twee legers in het hart van hun land zagen die de oorlog daar naartoe brachten. Terwijl de spaanse chefs hen lieten hopen dat ze er van verlost zouden zijn en de oorlog in Frankrijk zouden voeren.

Bericht 51

Jaar : 1656

Nummer krant: 111

Paginanummer: 894

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Béthune

Datum bericht: 28 augustus

Samenvatting: Turenne was in de vlakte van Lens en wachtte zoals beloofd de vijand vastberaden op om het gevecht dat zij zegden te willen hebben, te voeren. Maar zij lijken er niet erg toe bereid. Liever laten zij het volk van Vlaanderen schreeuwen want het wordt door onze tochten zeer getard.

Bericht 52

Jaar : 1656

Nummer krant: 114

Paginanummer: 924

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 2 september

Samenvatting: De Spaanse generaals, na het grootste deel van de campagne doorgebracht te hebben nabij Condé, met al hun troepen die beter en nuttiger zouden kunnen ingezet worden elders, vertrokken de 24e van vorige maand naar Cambrai. Don Juan van Oostenrijk wil Turenne in het oog houden in de vlakte van Lens.

Bericht 53

Jaar : 1656

Nummer krant: 114

Paginanummer: 927

Aantal regels: 26

Herkomst bericht: kamp San Pier Pescador

Datum bericht: 24 augustus

Samenvatting: Het hele Spaanse leger stond aan de stad Girona waar ze vele voorraden verbrandden. Hierdoor warden Fransen verplicht te vertrekken. De Spanjaarden hadden rondgebazuind dat zij slag wilden leveren dus reden de Fransen er naar toe en boekten enkele overwinningen.

Bericht 54

Jaar : 1656

Nummer krant: 114

Paginanummer: 930

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: kamp bij Aire

Datum bericht: 7 september

Samenvatting: Turenne had tekort aan voorraden in de vlakke van Lens waar hij tevergeefs op het Spaanse leger had gewacht. Hij trok verder langs de Leie.

Bericht 55

Jaar : 1656

Nummer krant: 118

Paginanummer: 1024

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 8 september

Samenvatting: Don Juan naar Cambrai terug naar het leger maar vermeed zorgvuldig de confrontatie met Turenne.

Bericht 56

Jaar : 1656

Nummer krant: 118

Paginanummer: 1024

Aantal regels:

Herkomst bericht: kamp bij Arras

Datum bericht: 9 september

Samenvatting: Turenne trok met het franse leger naar Houdin. Het Spaanse leger kwam hen vlug achterna, denkend dat hij zich terugtrok. Zij waren echter zeer verrast dat de Fransen klaar waren om het te confronteren. Turenne was klaar om 's anderendaags te vechten maar het Spaanse leger gaf geen tekenen dat zij daartoe bereid waren. Heel de dag waren er schermutselingen en dan trokken ze zich terug achtervolgd door de Fransen die er enkelen doden en gevangen maakten. Het Spaanse leger dat er op gebrand was te vechten als ze nog ver uit de buurt waren gaf het idee snel op een keer ze dichterbij waren.

Bericht 57

Jaar : 1656

Nummer krant: 121

Paginanummer: 1044

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 16 september

Samenvatting: Het Spaanse leger heeft ongemak door tekort aan voorraden en nog meer door schrik het gevecht te moeten aangaan waartoe Turenne bereid was en dat ze nog steeds vermeden hebben. Men meldt vanuit Valenciennes dat de notabelen in de grote zaal van het college van de jezuiten door de vloer gezakt zijn.

Bericht 58

Jaar : 1656

Nummer krant: 121

Paqinnummer: 1084

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 23 september

Samenvatting: De Spaanse troepen zijn zeer uitgeput door de verschillende marsen om de strijd met Turenne te vermijden. Er was een uitval van uit Saint Ghislain door de Franse cavalerie met daaropvolgende schermutselingen. Turenne is voor la capelle.

Bericht 59

Jaar : 1656

Nummer krant: 129

Paqinnummer: 1221

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 30 september

Samenvatting: De Spaanse generaals waren verplicht zich terug te trekken van bij Saint Ghislain om la Capelle te hulp te schieten dat belegerd werd door Turenne. Ze gingen er met al hun troepen naar toe maar hadden geen succes.

Bericht 60

Jaar : 1656

Nummer krant: 132

Paqinnummer: 1246

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 7 oktober

Samenvatting: Al de Spaanse troepen die Saint Ghislain verlaten hadden om spoorslags La Capelle te hulp te schieten hebben met deze reis geen ander succes behaald dan deze plaats te zien innemen. Een stad welks belang men genoeg kent, op de grens met Frankrijk. Men kon daar niets meer doen en vermits men niet in de strijd wilde treden moest men terug naar Maubeuge. Daar werd het leger na enkele dagen naar Mons gestuurd op het bericht dat het Franse leger bijna aan Cateau Cambresis stond.

Bericht 61

Jaar : 1656

Nummer krant: 132

Paqinnummer: 1247

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: kamp Basigny in Cambresis

Datum bericht: 10 oktober

Samenvatting: Het Franse leger heeft nog konvooien geëscorteerd naar Saint Ghislain en andere plaatsen in Henegouwen. Dan gingen ze met de troepen naar Chimay. Ze willen in vijandelijk gebied blijven. Het Spaanse leger ligt langs de Schelde. Vlaanderen heeft nu twee legers op zijn dak en dit al heel de campagne.

Bericht 62

Jaar : 1656

Nummer krant: 135

Paginanummer: 1269

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 7 oktober

Samenvatting: van een gevangene hoorden de Fransen dat de Spaanse troepen opdracht hadden gekregen Roses en cap de Quiers aan te vallen. Maar nadat ze de gunstige positie van de Fransen hadden gezien en de goede staat van het Franse leger hebben ze besloten terug te keren. Ze zonden een brief naar de koning om zich te excuseren dat ze niet aangevallen hadden en vreesden dat heel Catalonië in opstand zou komen en dat ze het zouden verliezen. Spaanse soldaten stelen.

Bericht 63

Jaar : 1656

Nummer krant: 138

Paginanummer: 1294

Aantal regels: 23

Herkomst bericht: La Bassée

Datum bericht: 22 oktober

Samenvatting: De Fransen hebben de posten van het Spaanse leger aan de Leie proberen in te nemen. Vele posten werden direct opgegeven bijna zonder weerstand. Men heeft ook strooptochten gehouden op het Vlaamse platteland waar velen uit angst hun huizen verlieten.

Bericht 64

Jaar : 1656

Nummer krant: 145

Paginanummer: 1377

Aantal regels: 26

Herkomst bericht: Arras

Datum bericht: 12 november

Samenvatting: De Fransen waren uitgerukt om de Spanjaarden aan de Leie te gaan bekampen en verjagen. Vanaf dat deze dit hoorden trokken ze zich terug. Nochtans hadden de Fransen veel last om bruggen te bouwen door de aanhoudende regen. Ze wilden nog een strooptocht houden maar het ging niet door de regen.

Bericht 65

Jaar : 1656

Nummer krant: 145

Paginanummer: 1424

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 21 november

Samenvatting: Spaanse troepen hebben kastelen van de gouverneur van Catalonië vernield.

Bericht 66

Jaar : 1656

Nummer krant: 145

Paginanummer: 1426

Aantal regels: 41

Herkomst bericht: Saint Ghislain

Datum bericht: Franse troepen hadden de Spaanse opgewacht om hen aan te vallen tussen Brussel en Mons. Maar ze kwamen niet af. Ze trokken dan maar naar Mons om vee te stelen.

Samenvatting:

Bericht 67

Jaar : 1656

Nummer krant: 160

Paginanummer: 1475

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 9 december

Samenvatting: Men heeft het bericht gehoord dat het garnizoen van Saint Ghislain tot aan de poorten van Mons is geweest en met zeer veel buit teruggegaan is en heel Henegouwen in rep en roer heeft gezet. Niemand durfde het tegen hen op te nemen.

Bericht 68

Jaar : 1656

Nummer krant: 163

Paginanummer: 1500

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 16 december

Samenvatting: De troepen van het Spaanse leger zijn in hun winterkwartieren. Zij misdragen zich zo onder het voorwendsel dat ze geen geld gekregen hebben, dat er vele redenen tot klagen zijn van de hele bevolking.

Bericht 69

Jaar : 1656

Nummer krant: 163

Paginanummer: 1522

Aantal regels: 33

Herkomst bericht: Béthune

Datum bericht: 26 december

Samenvatting: Er was een treffen tussen Franse en Spaanse (Ieren) troepen aan de Leie waarbij vele doden en gewonden vielen. Frankrijk had slecht gekwetste. Het garnizoen is zeer waakzaam en zeer moeilijk voor de vijand, de weinige keren dat hij zich in de buurt waagt, er zonder mislukking uit te geraken.

1657

Bericht

Jaar : 1657

Nummer krant: 6

Paginanummer: 46

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: Saint Ghislain

Datum bericht: 7 januari

Samenvatting: De Fransen hoorden dat de Spanjaarden optrokken naar Condé en wachtten hen op. Omdat hun aantal te groot was hebben de Fransen enkel de Spaanse troepen achteraan aangevallen en het hen onophoudelijk lastig gemaakt.

Bericht twee

Jaar : 1657

Nummer krant: 12

Paginanummer: 93

Aantal regels: 29

Herkomst bericht: Calais

Datum bericht: 20 januari

Samenvatting: De Franse legerleider kwam te weten dat de Spanjaarden hen in een hinderlaag wilden lokken. Desondanks ging hij er met zijn soldaten toch naartoe en overwon; Want de Spanjaarden bereiden zich nooit goed voor. De Fransen verloren slechts twee mannen, bij de Spanjaarden waren vele doden en vele gevangenen.

Bericht drie

Jaar : 1657
Nummer krant: 15
Paginanummer: 117
Aantal regels: 10
Herkomst bericht: Brussel
Datum bericht: 27 januari
Samenvatting: Het feest van Saint Antoine wordt gevierd.

Bericht vier

Jaar : 1657
Nummer krant: 15
Paginanummer: 117
Aantal regels: 12
Herkomst bericht: Saint Ghislain
Datum bericht: 28 januari
Samenvatting: De Spaanse vijand tracht de Fransen te intimideren door aan de poorten van de stad te verschijnen. Daarop doen de Fransen uitvallen die steeds succesvol zijn.

Er volgt hierover een uitgebreid verslag in de Extra-ordinaire nummer 16 op pagina 121.

Bericht vijf

Jaar : 1657
Nummer krant: 24
Paginanummer: 187
Aantal regels: 10
Herkomst bericht: Perpignan
Datum bericht: 6 februari
Samenvatting: De Fransen werden gewaarschuwd dat de Spanjaarden voorbereidingen troffen om aan te vallen en reeds verzamelden hiertoe in de vlakte van Vic.

Maar de Fransen namen zulke goede maatregelen dat Spanje de hoop verloren heeft onverwachts te kunnen aanvallen. Daarnaast hebben ze ook schrik van de militie.

Bericht zes

Jaar : 1657

Nummer krant: 24

Paginanummer: 188

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Aulot (in Catalonië)

Datum bericht: 6 februari

Samenvatting: Enkele Franse troepen op weg naar de vlakte van Vic zijn aangevallen maar hebben toch een deel van de Spaanse aanvallers overwonnen en een belangrijke Spaanse officier gevangen gemaakt. Vic wou de poorten niet meer opendoen uit schrik voor de Fransen, De Spanjaarden reden dan zo snel ze konden weg.

Bericht7

Jaar : 1657

Nummer krant: 24

Paginanummer: 190

Aantal regels: 7

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 17 februari

Samenvatting: Karnaval werd gevierd met veel feesten, bal en diners.

Bericht8

Jaar : 1657

Nummer krant: 30

Paginanummer: 238

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: La Capelle

Datum bericht: 1 maart

Samenvatting: De Spaanse vijand heeft om zich te wreken voor een mislukte uitval uit Avesnes een dorp geplunderd nabij La Capelle. De Fransen hebben hen direct aangevallen en zouden hen in mootjes gehakt hebben indien een deel van hen niet in een hinderlaag verborgen hadden gelegen en hen ter hulp kwamen. Dit verplichtte de Fransen zich terug te trekken maar dat gebeurde al strijdend en winnend alhoewel ze in de minderheid waren. De verliezen bij de vijand waren even groot als bij de Fransen. Het was een zeer eervolle terugtocht en de actie van de Spanjaarden was zeer oneerlijk alhoewel ze dit weer, op hun gewone manier en totaal uit de lucht gegrepen voor een groot succes wilden laten doorgaan.

Bericht 9

Jaar : 1657

Nummer krant: 36

Paginanummer: 283

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: Ripouil (Catalonië)

Datum bericht: 6 maart

Samenvatting: De Fransen hebben Spaanse troepen die zich verschanst hadden in een kerk te Pans nabij Vic aangevallen waarop deze zich moesten terugtrekken.

Bericht 10

Jaar : 1657

Nummer krant: 36

Paginanummer: 285

Aantal regels: 32

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 17 maart

Samenvatting: Alle troepen hebben het bevel gekregen zich naar Saint Ghislain te begeven. Spanje zoekt geld voor Milaan.

Bericht 11

Jaar : 1657

Nummer krant: 36

Paginanummer: 285

Aantal regels: 25

Herkomst bericht: Quesnoy

Datum bericht: 20 maart

Samenvatting: De Spaanse vijand dacht Saint Ghislain gemakkelijk te kunnen innemen door medewerking van binnenuit. De Spanjaarden hadden een redoute²⁴ ingenomen maar de Franse gouverneur van de stad graaf Schomberg heeft ze teruggenomen en tien of twaalf Spaanse kapiteins gevangen genomen. De Spaanse generaals waren hierover zeer geïrriteerd en kwamen met meer mannen om de redoute weer in te nemen weliswaar met grote verliezen. De gouverneur moest zich terug trekken en verdedigde zich met grote moed. Hij heeft hierme getoond dat Spanje niet zo vlug zal bereiken wat het zou willen.

Bericht 12

Jaar : 1657

Nummer krant: 39

²⁴ Een redoute is een apart staande versterking.

Paginanummer: 309

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 24 maart

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk, de prins van Condé en de markies van Caracena zijn naar het kamp bij Saint Ghislain vertrokken. Zij hebben aangevallen en een redoute ingenomen. 's Anderdaags werd deze heringenomen door de Fransen die een grote slachting bij de onzen aanrichtten. Niettemin, aangezien alle troepen van de Nederlanden ingezet waren, werd de post opnieuw ingenomen. Sindsdien zijn er aan beide kanten aanvallen geweest. Aangezien de overmacht te groot was voor de Fransen werd een akkoord gesloten en vertrokken ze. Het is echter beter dat we zulke overwinningen niet te vaak hebben want alhoewel ze niet heel belangrijk was, hebben we toch veel mannen buiten strijd.

Bericht 13

Jaar : 1657

Nummer krant: 39

Paginanummer: 309

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Guyse

Datum bericht: 26 maart

Samenvatting: Het garnizoen van Saint Ghislain is hier aangekomen met ongeveer 500 mannen. De strijd heeft aan de vijand meer dan 2000 mannen gekost waaronder veel officieren. Voor zo een kleine post werden veel Spaanse soldaten en generaals ingezet.

Bericht 14

Jaar : 1657

Nummer krant: 42

Paginanummer: 331

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 20 maart

Samenvatting: De Fransen ondernemen nog steeds succesvolle acties in de vlakte van vic en hebben het kasteel van Bourrassan ingenomen. De Spaanse zijn in volledig rust waaruit ze niet durven komen na uit de kerk van Pans verjaagd te zijn met grote verliezen.

De markies van Mortare is in Barcelona om er toezicht te houden want het volk verliest er zijn geduld door de slechte behandeling door Spanje.

Bericht 15

Jaar : 1657

Nummer krant: 42

Paginanummer: 335

Aantal regels: 7

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 31 maart

Samenvatting: Alle troepen werden ingezet om Saint Ghislain terug in te nemen. De troepen zijn nu terug in hun posten waar ze moeten uitrusten van de grote vermoeidheid opgelopen bij deze kleine onderneming.

Bericht 16

Jaar : 1657

Nummer krant: 45

Paqinanummer: 355

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 27 maart

Samenvatting: De Spaanse koning heeft de adel van catalonië opgedragen zich klaar te houden om op zijn orders dienst te nemen in het Spaanse leger om te strijden tegen Portugal waar men grootse inspanningen in de volgende campagne voorziet. Dit en andere zaken ontmoedigt de troepen en garnizoenen van Spanje zodanig dat ze op het punt staan Vic en Girona op te geven omdat ze oordelen dat ze niet in staat zijn stand te houden indien ze geen hulp krijgen.

Bericht17

Jaar : 1657

Nummer krant: 48

Paqinanummer: 397

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 3 april

Samenvatting: Een groot deel van de muren van Girona zijn ingevallen. Het schrijnt dat het garnizoen dit zelf zou veroorzaakt hebben om een voorwendsel te hebben om daar weg te trekken. De adel weigert te gehoorzamen aan de Spaanse koning en wil in Catalonie blijven.

Bericht 18

Jaar : 1657

Nummer krant: 51

Paqinanummer: 405

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: La Capelle

Datum bericht: 22 april

Samenvatting: De gouverneur, graaf van Roquepine hoorde dat Spaanse troepen aan het plunderen waren in de buurt van Laon en stuurde er soldaten op af. Zij vielen zo hard aan dat ze de Spanjaarden in mootjes hakten en deze lieten hun buit achter. Die werd terug aan de bevolking gegeven.

Bericht19

Jaar : 1657

Nummer krant: 54

Paginanummer: 430

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 28 april

Samenvatting: De prins van Condé en de markies van Caracena zijn naar Antwerpen gegaan om de uitbetaling van de wisselbrieven van Spanje te bespoedigen voor de financiering van de volgende campagne. Alhoewel de troepen zich in hun winterkwartieren bevinden.

Bericht20

Jaar : 1657

Nummer krant: 57

Paginanummer: 451

Aantal regels: 7

Herkomst bericht: Roses

Datum bericht: 27 april

Samenvatting: Spanje maakt nog grote voorbereidingen tegen Portugal en daarom heeft het een deel van de troepen van Catalonië weggetrokken. Er is slechts 400 man in Barcelona, deels Italianen en Ieren. Met als gevolg dat alles in grote rust is aan de grens. De Fransen werken onophoudelijk aan versterkingen.

Bericht21

Jaar : 1657

Nummer krant: 57

Paginanummer: 452

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 5 mei

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk is naar Antwerpen gegaan om orders te geven in verband met alles wat nodig is voor de volgende campagne. De troepen beginnen uit hun winterkwartieren te komen.

Er is bericht uit Madrid dat de vloot uit Nieuw Spanje in de Canarische eilanden aangekomen is met een zeer rijke lading aan boord (506 miljoen). Dit is bijna allemaal bestemd voor de handelaars en zeer weinig voor de koning.

Bericht22

Jaar : 1657

Nummer krant: 57

Paginanummer: 453

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Bethune

Datum bericht: 8 mei

Samenvatting: De gouverneur, de markies van Crequy, kan nooit lang aanwezig zijn zonder aan de vijand de effecten van zijn gewone waakzaamheid te laten voelen. Hij stuurde een deel van zijn mannen naar Aire om de Spaanse cavalerie daar aan te vallen. Een deel werd door de Fransen gedood anderen gevangen genomen. Bij de Fransen vielen slechts vier gewonden.

Bericht23

Jaar : 1657

Nummer krant: 57

Paqinanummer: 453

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Amiens

Datum bericht: 8 mei

Samenvatting: Er is een voortdurend gaan en komen van verschillende officieren die orders krijgen van Turenne. Het begin van de campagne nadert.

Bericht 24

Jaar : 1657

Nummer krant: 60

Paqinanummer: 476

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 5 mei

Samenvatting: Op het bericht dat de Spaanse troepen uit hun kwartieren van Aragon en Valance gekomen zijn en met alle militie uit Catalonië naar Urgel optrekken om dit te belegeren, zijn de fransen ook naar daar opgetrokken.

Bericht 25

Jaar : 1657

Nummer krant: 60

Paqinanummer: 478

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 12 mei

Samenvatting: Juan van Oostenrijk en de markies van Caracena en de prins van Condé zijn nog te Antwerpen in verband met de voorbereidingen van de campagne. Een deel van de Spaanse troepen trekt op naar de grensstreek in Henegouwen en Luxemburg. De rest is op weg naar de plaats van afspraak nabij Veurne niet ver van Duinkerke (4 lieues). Er is ook een deel van de troepen p weg naar Gravelines na het bericht dat er daar enkele Engelse troepen zouden landen.

Bericht 26

Jaar : 165

Nummer krant: 60

Paqinanummer: 478

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Amiens

Datum bericht: 14 mei

Samenvatting: Turenne brengt alles in orde voor het beginnen van de campagne. Hij beschikt over zoveel troepen van overal en is zo goed geëquipeerd dat het leger dat hij aanvoert nog groter en beter zal zijn dan de vorige jaren.

Bericht 27

Jaar : 1657

Nummer krant: 63

Paginanummer: 499

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 13 mei

Samenvatting: De Fransen verzamelen zo snel mogelijk troepen en militie om Urgel en nog een andere klein plaats die de Spanjaarden belegeren bij te staan.

Bericht 28

Jaar : 1657

Nummer krant: 63

Paginanummer: 501

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 19 mei

Samenvatting: Juan van Oostenrijk is terug in Brussel en heeft het marsorders gegeven voor alle troepen.

Bericht 29

Jaar : 1657

Nummer krant: 63

Paginanummer: 502

Aantal regels: 34

Herkomst bericht: Amiens

Datum bericht: 24 mei

Samenvatting: Lodewijk XIV was in Amiens en werd er geëerd door de burgers en corpse van de stad en ontving er de sleutels. Het Franse leger is sinds vier dagen uit zijn winterkwartieren en heeft opdracht naar Hedin te marcheren waar de –zeer strijdlustige- Engelsen die tussen Calais en Boulogne aan land zijn gegaan zich bij hen zullen voegen. De Spanjaarden hebben hun troepen in drie delen verdeeld omdat het Franse leger zich overal bevindt en de Spanjaarden ongerust maakt.

Bericht30

Jaar : 1657

Nummer krant: 66

Paginanummer: 523

Aantal regels: 25

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 20 mei

Samenvatting: De belegerden van Urgel hebben een zo krachtige uitval gedaan dat ze de vijand vernietigd hebben, die zo zijn hoop op succes zag vervliegen en zich in het donker terugtrok.

Bericht 31

Jaar : 1657

Nummer krant: 66

Paginanummer: 526

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 26 mei

Samenvatting: Condé is met zijn troepen op weg naar Valenciennes. De Fransen trekken naar de andere kant. Uit Madrid is er bericht dat de koningin haar man niet is gevolgd naar Aranguez want dat er tekenen zijn dat zij zwanger is.

Bericht32

Jaar : 1657

Nummer Extra-ordinaire: 67

Paginanummer: La Levée du siège de la ville d'Urgel par les Espagnol en Catalogne.

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting:

Bericht 33

Jaar : 1657

Nummer krant: 69

Paginanummer: 548

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 27 mei

Samenvatting: Na Urgel ontzet te hebben trokken de Fransen naar Castel Fouillet en verplichtten de Spanjaarden zich terug te trekken. Hierbij hebben zij dapper de moeilijkheden in de bergen overwonnen. De Spanjaarden hebben verder gevechten niet afgewacht. Alle kleinere plaatsen zijn terug ingenomen.

Bericht 34

Jaar : 1657

Nummer krant: 69

Paginanummer: 550

Aantal regels: 29

Herkomst bericht: kamp nabij Vauchelles

Datum bericht: 1 juni

Samenvatting: Turenne was er van op de hoogte dat er in Cambrai alleen het gewone garnizoen aanwezig was om de stad te verdedigen. Castelnau trok 's anderdaags tot voor de stad en plaatste er cavalerie rond. Condé hoorde de kanonschoten en kwam ter hulp. Fransen maakten vier étendards buit en vele doden en gevangenen.

Bericht35

Jaar : 1657

Nummer krant: 69

Paginanummer: 551

Aantal regels: 4

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 2 juni

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk is naar het leger vertrokken dat zich rond Valenciennes bevindt.

Bericht36

Jaar : 1657

Nummer krant: 72

Paginanummer: 573

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 9 juni

Samenvatting: Onze troepen bevinden zich nu rond Cambrai en Bouchain en een groot deel van de infanterie is gelegd in de steden. De laatste berichten uit Madrid dat de hertog van Anjou succes behaald heeft in Portugal maar dat hij dit duur betaald heeft want er zijn veel doden gevallen. De Koningin werd verrast door de dood van haar vader de Keizer.

Bericht 37

Jaar : 1657

Nummer krant: 72

Paginanummer: 574

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: kamp bij Tapigny

Datum bericht: 12 juni

Samenvatting: Het Franse leger bevond zich enkele dagen te Fonsomme en bevindt zich nu tussen Guyse en Landrecies om de vijand gade te slaan.

Bericht38

Jaar : 1657

Nummer krant: 72

Paqinanummer: 574

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Saint Quentin

Datum bericht: 13 juni

Samenvatting: De koning werd met alle eer ontvangen door de burgers van de stad die alle vreugde toonde die de bevolking steeds ten toon spreidt bij het zien van hun soeverein. Hij hoorde de mis en schouwde het leger. Er zijn 6000 Engelsen aangekomen aangevoerd door Reynolds.

Bericht39

Jaar : 1657

Nummer krant: 75

Paqinanummer: 598

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 16 juni

Samenvatting: Juan van Oostenrijk heeft het garnizoen van Bouchaim laten versterken en is naar Valenciennes getrokken. Een deel van het leger trekt naar Crespin en Quievrain en naar de kuststreek. Berichten uit Madrid zeggen dat San Germano in Olivenza is maar dat Gonzague zich heeft moeten terugtrekken.

Bericht40

Jaar : 1657

Nummer krant: 75

Paqinanummer: 599

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Kamp van Rosoy en Thiérarche

Datum bericht: 19 juni

Samenvatting: Op het bericht dat de Spanjaarden zich aan de Maas bevonden en optrokken naar Montmédy stuurde Turenne cavalerie naar Henegouwen en vertrok naar Sedan, dan naar Mézières en dan naar dit kamp. Er is grote versteking naar Landrecies en La Capelle gestuurd.

Bericht41

Jaar : 1657

Nummer krant: 79

Paqinanummer: 633

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 23 juni

Samenvatting: De Spaanse troepen bevonden zich nabij Valenciennes en trokken dan naar Bins. Er zijn Engelse troepen aangekomen onder leiding van de hertog van York. Een deel van de Spaanse troepen is op weg naar Montmédy.

Bericht42

Jaar : 1575

Nummer krant: 79

Paginanummer: 633

Aantal regels: 23

Herkomst bericht: kamp te Chesne

Datum bericht: 25 juni

Samenvatting: De vijand bevindt zich met zijn troepen tussen Landrecies en La Capelle. Urenne is ook naar Landrecies getrokken en het versteekt met manschappen. Hij werd hierbij niet gehinderd door Condé die zich nochtans inde buurt bevond. Ook La Capelle werd versterkt en er werd daar een kamp opgeslagen. Dan kwam het bericht dat Condé optrok naar Maubeuge. Daarop nam Turenne dezelfde route. Er werd een verspieder uitgezonden om te zien wat Condé ging doen. Anders werd het leger ingezet tegen Guyse.

Bericht43

Jaar : 1657

Nummer krant: 79

Paginanummer: 633

Aantal regels: 57

Herkomst bericht: kamp nabij Montmédy

Datum bericht: 25 juni

Samenvatting: Maarschalk de la Ferté trok naar Rosay en overnachtte te Saint Jean op de weg naar Rocroi om de vijand te doen geloven dat hij het op die stad gemunt had.

Bericht44

Jaar : 1657

Nummer krant: 82

Paginanummer: 656

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 30 juni

Samenvatting: Het Spaanse leger trok over de Sambre te Thuin en terug over dezelfde rivier ditmaal nabij Lillers. De generaals hebben geoordeeld dat het beter was de Maas niet over te steken en om Montmédy ter hulp te snellen want er was immers weinig hoop op een goede afloop van deze onderneming. Turenne had trouwens een dag voorsprong. Onze troepen zijn nu bezig om een gelegenheid te zoeken om een stad te heroveren op de Fransen maar men denkt hier dat dit plan zeer moeilijk zal zijn.

Bericht45

Jaar : 1657

Nummer krant: 82

Paginanummer: 657

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Bethune

Datum bericht: 2 juli

Samenvatting: De markies van Créqui was op weg om zich bij Turenne te voegen maar hoorde dat don Juan van Oostenrijk zijn oog had laten vallen op zijn stad en keerde met grote haast terug.

Bericht46

Jaar : 1657

Nummer krant: 82

Paginanummer: 657

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: kampbij Saint Gobert

Datum bericht: 2 juli

Samenvatting: Turenne die hoorde dat Condé in opmars was naar Charlemont en bruggen liet bouwen om de Maas over te steken, ging eerst naar Montmédy en zorgde dat alles daar in orde was en dan naar Carbonne.

Bericht47

Jaar : 1657

Nummer krant: 82

Paginanummer: 658

Aantal regels: 40

Herkomst bericht: Calais

Datum bericht: 4 juli

Samenvatting: Spanje heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt om een greep te doen op de stad. De Fransen verzamelen hun troepen. De Spanjaarden stootten op grote weerstand zelfs van de burgers die vochten op de vestingsmuren en waren verplicht zich terug te trekken. Om hun woede uit te werken staken ze dan enkele dorpen in de buurt in brand. Zij zijn zeer oneervol en dit alles ondanks het grote aantal troepen.

Bericht48

Jaar : 1657

Nummer krant: 82

Paginanummer: 659

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Saint Quentin

Datum bericht: 4 juli

Samenvatting: Mazarin en Turenne zijn in de stad en hebben met Castelnau en Reynolds oorlogsberaad gehouden. De bewegingen van de vijand zijn nutteloos. De orders van de Koning en Mazarin werden zo goed uitgevoerd dat geen enkele plaats iets te vrezen heeft.

Bericht49

Jaar : 1657

Nummer krant: 85

Paqinnummer: 679

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 1 juli

Samenvatting: Spanjaarden oefenen druk uit om zoveel mogelijk milities op de been te krijgen.

Bericht50

Jaar : 1657

Nummer krant: 85

Paqinnummer: 680

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 7 juli

Samenvatting: De Spaanse generaals hebben hun plan om montmédy ter hulp te snellen niet kunnen uitvoeren, alhoewel het belang van de plaats hen aanzet om er alle middelen aan te wenden.

Juan van Oostenrijk is aangekomen te Saint Omer en de prins van Ligne te Armentières, Boniface te Poperingen. Zij hopen het beter te doen dan de vorige ondernemingen. De laatste berichten uit Madrid melden dat San Germano in Olivenza is.

Bericht51

Jaar : 1657

Nummer krant: 85

Paqinnummer: 681

Aantal regels: 26

Herkomst bericht: Ardes

Datum bericht: 8 juli

Samenvatting: Op het bericht dat de Spanjaarden de plaats kwamen belegeren werden direct versterkingen uitgevoerd en militie opgeroepen. De Spanjaarden vertrokken van bij Kortrijk en staken de Leie over en waren de volgende avond tot voor de stad Er kwam 400 man versterking uit Calais en daarop zijn de Spanjaarden een eind weggetrokken.

Bericht52

Jaar : 1657

Nummer krant: 85

Paqinnummer: 682

Aantal regels: 7

Herkomst bericht: Quesnoy

Datum bericht: 9 juli

Samenvatting: De vijand tracht zich af te schermen voor de franse ondernemingen en er zijn twee regimeten uit Valenciennes gestuurd om Condé en Saint Ghislain te beschermen. Er werden burgers opgedragen naar Cambrai te gaan in plaats van troepen.

Bericht53

Jaar : 1657

Nummer krant: 85

Paginanummer: 682

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: kamp bij Malzy

Datum bericht: 10 juli

Samenvatting: Turenne heeft zijn kamp hier opgeslagen tussen Guyse en Landrecies om de vijand gade te slaan die ons naar Ardres wilde zien optrekken.

Bericht54

Jaar : 1657

Nummer krant: 88

Paginanummer: 704

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 14 juli

Samenvatting: De Spaanse troepen die niet beter geslaagd zijn dan elders bij hun aanval op Calais, zijn teruggekeerd naar Lillers waar ze bekomen van hun lange en nutteloze tocht en na te denken over beter beredeneerde maatregelen te nemen dan in de rest van de campagne. De laatste berichten uit Madrid melden dt de koning ter waarde van drie miljoen goud aan de Staten van Castilië heeft gevraagd om en machtige vloot te bouwen om de Indien te beschermen tegen de Engelsen. De Staten hebben geantwoord dat het land in een te grote nood was om zulke som te kunnen geven.

Bericht55

Jaar : 1657

Nummer krant: 88

Paginanummer: 707

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: kamp bij Luzoy (in de buurt van La Capelle)

Datum bericht: 17 juli

Samenvatting: Turenne hoorde dat de vijand vertrokken was uit Lillers en naar Lens optrok. Hij verliet malzy en kwam naar hier waar vele voorraden ter beschikking zijn. Het Spaanse leger bevindt zich nabij Cambrai.

Bericht56

Jaar : 1657

Nummer krant: 91

Paginanummer: 730

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Kamp bij Luzoy

Datum bericht: 24 juli

Samenvatting: Het Franse leger is nog steeds op deze plaats van waaruit ze de plannen van de vijand in het oog houden.

Bericht57

Jaar : 1657

Nummer krant: 91

Paginanummer: 732

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Péronne

Datum bericht: 25 juli

Samenvatting: De vijand houdt zich gedeisd. Vele deserteurs komen zich alle dagen aanbieden en zij verzekeren de Fransen dat de Spanjaarden niet in staat zijn ook maar enige belangrijke onderneming tot een goed einde te brengen.

Bericht58

Jaar : 1657

Nummer krant: 94

Paginanummer: 753

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 28 juli

Samenvatting: Juan van Oostenrijk, Condé en Caracena hebben enige dagen met al hun troepen nabij Cambrai verbleven en zijn dan naar Fonsomme getrokken. Zij zoeken een gelegenheid om zich beter in te zetten dan tot nu toe het geval was.

Bericht59

Jaar : 1657

Nummer krant: 94

Paginanummer: 753

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: kamp van Blecy nabij Rocroi

Datum bericht: 30 juli

Samenvatting: Turenne wist dat de vijand zijn post verlaten had en heeft zich op deze plaats geposteerd om tussen hun leger en Montmédy in te liggen. Hij weet dat ze niet van plan zijn om de Somme over te steken maar enkel om onrust te zaaien aan de

grens en zo de Fransen te lokken en de weg naar Luxemburg vrij te maken. Maar Turenne trapt er niet in. Hij laat Rhetel en Chateau Porcien versterken.

Bericht60

Jaar : 1657

Nummer krant: 94

Paginanummer: 754

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Corbie

Datum bericht: 30 juli

Samenvatting: De gouverneur van de stad werd door Turenne gewaarschuwd om zich paraat te houden tegen de vijand. Hij heeft een extra regiment laten komen en bevriende edelen en milite en verkenners uitgezonden om de plannen van de vijand te kennen.

Bericht61

Jaar : 1657

Nummer krant: 94

Paginanummer: 756

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Saint Quentin

Datum bericht: 1 augustus

Samenvatting: De Fransen observeren de vijand die in de buurt een kamp had rond Oise, dan trokken ze naar Vadancourt en Avesnes. Zij hebben moeten afzien van plundering en hun plan om Montmédy te redden niet kunnen uitvoeren.

Bericht62

Jaar : 1657

Nummer krant: 98

Paginanummer: 786

Aantal regels: 7

Herkomst bericht: Roses

Datum bericht: 27 juli

Samenvatting: De Fransen bevinden zich nabij Girona. De Spanjaarden schijnen zeer zwak, hebben geen troepen verzameld en verspreiden het gerucht dat zij een deel van de troepen uit Portugal terugverwachten.

Bericht63

Jaar : 1657

Nummer krant: 98

Paginanummer: 787

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Landrecies

Datum bericht: 4 augustus

Samenvatting: De vijand is via Vadancourt naar Catillon getrokken met als plan onrust te veroorzaken. De Spanjaarden werden echter teruggedreven door beschietingen en telden vele verliezen.

Bericht 64

Jaar : 1657

Nummer krant: 98

Paaginanummer: 788

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: kamp bij Dorsi

Datum bericht: 6 augustus

Samenvatting: Turenne observeert de demarches van de vijand steeds met groot succes. Hij zag dat ze naar de grens van Picardië trokken en trok vooruit om hen de weg naar Frankrijk af te snijden. Hij verplichtte de paanse generaals om te vertrekken en naar hun eigen land terug te keren. Als de Spaanse troepen hoorden dat Turenne op komst was vertrokken ze zo snel dat hij hen niet meer in kon halen.

Bericht65

Jaar : 1657

Nummer krant: 102

Paaginanummer: 825

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 11 augustus

Samenvatting: De Spaanse troepen hebben, na lang over en weer getrokken te hebben en overal op Turenne te hebben gebotst, hun kamp opgeslagen nabij Maubeuge. Zij beperken zich tot het beveiligen van de steden oordelend dat na de inname van Montmédy niets onmogelijk is voor het Franse leger.

Bericht66

Jaar : 1657

Nummer krant: 102

Paaginanummer: 828

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Mouzon

Datum bericht: 13 augustus

Samenvatting: Na de verwarring over de inname van montmédy, waaraan ze zich niet verwachtten, heeft het Spaanse leger zich met al zijn troepen teruggetrokken rond Rocroi. Ze geloven dat de Franse troepen na zulke grote overwinning, het niet zouden laten er alle voordelen uit te halen en verdere plannen te smeden. En waarlijk Turenne heeft zijn post verlaten om in de richting van het vijandelijke gebied te trekken.

Bericht67

Jaar : 1657

Nummer krant: 106

Paginanummer: 861

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 18 augustus

Samenvatting: Men heeft in Brussel het slechts nieuws van het verlies van Montmédy ontvangen, wat des te meer verwarring veroorzaakt heeft bij de Spaanse generaals aangezien deze stad gold als van de beste van diegene die de Spaanse koning bezit. Bovendien geldt ze als vesting voor de provincie Luxemburg waar het grootste deel van de Spaanse troepen hun winterkwartieren hadden. Ze zullen er andere moeten zoeken.

Bericht68

Jaar : 1657

Nummer krant: 106

Paginanummer: 862

Aantal regels: 28

Herkomst bericht: Béthune

Datum bericht: 18 augustus

Samenvatting: Turenne heeft gedurende drie weken kamp gehouden te Oisy nabij La Capelle om te beletten dat de Spaanse troepen Montmédy ter hulp zouden komen. Het bericht van die overgave is aan de Franse koning gemeld. De Fransen zijn opgetrokken naar de Samber om tegen de Spanjaarden te vechten nabij Maubeuge. Maar omdat zij deze confrontaties altijd zo goed als mogelijk vermeden hebben zijn de Spaanse troepen ook vetrokken naar Mons. Dit stelde Turenne in staat het plan uit te voeren om een staat aan de Leie aan te vallen. Een klein deel van de troepen zou hij gebruiken om het chateau d'Aymeryes te heroveren, de rest zou optrekken naar de Schelde en twee bruggen bouwen en het vijandelijke gebied binnen trekken. De Spanjaarden bevinden zich in Aubourdin op vier uren afstand.

Bericht69

Jaar : 1657

Nummer krant: 106

Paginanummer: 862

Aantal regels:

Herkomst bericht: kamp Saint Venant

Datum bericht: 19 augustus

Samenvatting: De Spanjaarden trachtten de aankomst van de konvoeien te verhinderen maar het kamp is goed voorzien. Men wacht enkel nog op de bagage die morgen zou aankomen.

Bericht70

Jaar : 1657

Nummer krant: 109

Paginanummer: 884

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 25 augustus

Samenvatting: De Spaanse troepen hebben hun kamp opgeslagen aan de Leie te Calloen om Saint Venant te redden van Turenne. Die laat er zo naarstig werken dat het er niet naar uit ziet dat we de plaats kunnen redden, een zeer belangrijke doorgang over de Leie. De Spanjaarden die nog niets ondernomen hebben tegen het Franse leger, hebben zich tevreden gesteld met het stelen van enkele karren met bagage.

Bericht71

Jaar : 1657

Nummer krant: 109

Paginanummer: 886

Aantal regels: 30

Herkomst bericht: kamp Saint Venant

Datum bericht: 28 augustus

Samenvatting: Turenne is direct aan het werk gegaan en heeft het kamp voorzien van voorraad en munitie. De Spaanse troepen die ingezien hebben dat het verlies van de stad onvermijdelijk is zijn naar Ardres getrokken. De Fransen zijn ook opgetrokken naar Ardres dat de volgende dag aangevallen werd door het Spaanse leger. Maar op het bericht dat het Franse leger op komst was om hulp te bieden zijn ze met grote haast naar Mardik vertrokken.

Bericht72

Jaar : 1657

Nummer krant: 113

Paginanummer: 920

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 1 september

Samenvatting: De Spaanse troepen hebben zich goed verschanst tussen Béthune en het Franse leger. Ze denken dat ze zo genoeg gedaan hebben voor Saint Venant. Turenne heeft alles voorzien en het kamp goed laten bevoorraden. De Spanjaarden zijn naar Aire en Ardres getrokken en hebben het belegerd om alle vernederingen van de laatste twee maanden trachten ongedaan te maken.

Bericht73

Jaar : 1657

Nummer krant: 113

Paginanummer: 922

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: kamp van Dellette nabij Aire

Datum bericht: 2 september

Samenvatting:

Turenne is na orders gelaten te hebben voor Saint Venant, met grote haast over de Leie getrokken om de vijand na te jagen bij Ardres. Hij werd echter zeer gehinderd door zware regen en heeft halt gehouden te Saint Omer

Bericht74

Jaar : 1657

Nummer krant: 113

Paginanummer: 922

Aantal regels: 41

Herkomst bericht: Ardres

Datum bericht: 3 september

Samenvatting: Het was voor de Spanjaarden blijkbaar niet voldoende dat ze twee maanden geleden verplicht waren zich hier terug te trekken. Ze willen een tweede keer hun oneer en de Franse eer openbaar maken. Het Spaanse leger viel in grote getalle en met onbegrijpelijk vechtlust aan. De Fransen toonden dat ze de plaats niet zo vlug zouden veroveren als ze gedacht hadden. Mede door de gedachte dat Turenne hen na de inname van Saint Venant achterna kon zitten probeerden ze een andere strategie. Ze trachtten de gouverneur te bewegen tot overgave door hem voor te stellen aan welk gevaar hij zich blootstelde. Zij kregen echter het ferme antwoord dat ze liever ten onder zouden gaan, wat de vijand zeer verbaasde. Gewaarschuwd over de overgave van Saint Venant en het oprukken van het Franse leger hielden de Spanjaarden beraad en besloten direct tot de terugtocht. Die verliep zo verward dat ze alles achterlieten daarbij telden ze veel verliezen. De Fransen toonden zich zeer dapper om hun stad te verdedigen.

Bericht75

Jaar : 1657

Nummer krant: 117

Paginanummer: 958

Aantal regels: 30

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 8 september

Samenvatting: De generaals van het Spaanse leger hebben alle hoop verloren o Saint Venant te redden alhoewel het belang van de plaats hen aanzet alles te proberen. Ze trokken naar Ardres in de overtuiging daar een zekere overwinning te behalen maar zodra ze hoorden dat Turenne naderbij kwam kregen ze schrik om in confrontatie met het Franse leger te komen en gaven ze hun vergevorderde poging op om met grote haast te vertrekken wat het grote verkies nog deed oplopen. Er is niettemin een voordeel, terwijl het Franse leger tegen hen oprukte bleven de havensteden in veiligheid. Het Spaanse leger is nu in kamp nabij Castel en houdt Turenne in het oog.

Bericht76

Jaar : 1657

Nummer krant: 117

Paginanummer: 958

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: kamp van Amette

Datum bericht: 8 september

Samenvatting: Sinds de inname van Saint Venant en de redding van Ardres is Turenne in de buurt van Aire en Saint Omer gebleven. Om het leger van alles te voorzien hebben de Fransen "boodschappen" gedaan in Vlaanderen en met groot succes. Ze hebben ontelbare paarden en vee buitgemaakt en veel gevangenen.

Bericht77

Jaar : 1657

Nummer krant: 117

Paginanummer: 959

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Ardres

Datum bericht: 10 september

Samenvatting: Na de schandelijke nederlaag van de Spanjaarden met veel wanorde en verliezen, worden de versterkingen verbeterd met hulp van de burgers.

Bericht78

Jaar : 1657

Nummer krant: 120

Paginanummer: 980

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 15 september

Samenvatting: De Spaanse troepen liggen in de buurt van Cassel van waaruit de generaal zich tevreden stellen met een deel van het leger in te zetten voor de beveiliging van de plaatsen aan de Leie tegen Turenne en het franse leger. Condé bevindt zich in de buurt van leper en trekt naar Rocroy.

Bericht79

Jaar : 1657

Nummer krant: 123

Paginanummer: 1006

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 22 september

Samenvatting: De generaals maken met de troepen die hen nog resten verschaningen om het Franse leger te beletten de rivier Calme over te steken.

Bericht80

Jaar : 1657

Nummer krant: 123

Paginanummer: 1007

Aantal regels: 37

Herkomst bericht: kamp van Ouate

Datum bericht: 23 september

Samenvatting: Turenne is na de vernietiging van Mothe au bois naar de vijand aan de Calme opgetrokken en heeft het Fort Rouge aangevallen. Dit is 's avonds opgegeven na het in brand gestoken te hebben. Het zijn twee successen voor Turenne. Het is een belangrijke plaats voor de handel met Saint Omer en de steden aan de Leie. De Spanjaarden roepen alle troepen samen en zeggen dat ze binnen enkele dagen en groot leger op de been zullen hebben.

Bericht81

Jaar : 1657

Nummer krant: 126

Paginanummer: 1029

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 29 september

Samenvatting: Het grootste deel van de troepen liggen gekampeerd tussen Duinkerke en Bergh-Saint-Vinox met de rivier tussen hen en het Franse leger. Bourbourg werd ingenomen samen met enkele van de Nederlanden belangrijke forten op de Aa. De generaals zijn verplicht de garnizoenen van gravelines, luik en Mardik wat het meest aan gevaar is blootgesteld, te versterken.

Bericht82

Jaar : 1657

Nummer krant: 126

Paginanummer: 1031

Aantal regels: 35

Herkomst bericht: kamp van Mardik

Datum bericht: 1 oktober

Samenvatting: Turenne heeft manschappen achtergelaten in Bourbourg en is naar Mardik getrokken om het te belegeren. Men wacht alleen nog op de Engelse versterkingen. Het Spaanse leger is dicht in de buurt van Duinkerke. Men beschiet elkaar.

Bericht83

Jaar : 1657

Nummer Extra-ordinaire:

Paginanummer: 1033

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: La prise de Mardik, par le Mareschal de Turenne, général de l'Armée du Roy en Flandres

Bericht84

Jaar : 1657

Nummer krant: 129

Paginanummer: 1050

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: kamp Saint Hypolite (Catalonië)

Datum bericht: 23 september

Samenvatting: De Fransen zijn Barcelona dicht genaderd (4 lieues). Men heeft getracht de vijand uit te lokken tot een gevecht. Dit is niet gelukt men heeft ze enkel oneervol op de vlucht kunnen jagen. De Fransen waren hierbij glorieus want ze waren minder in aantal. Alle steden en plaatsen in handen van de Fransen tonen grote vreugde hierover en affectie voor de Fransen. De Franse troepen behandelen op hun beurt de bevolking zeer goed.

Bericht85

Jaar : 1657

Nummer krant: 129

Paginanummer: 1054

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 6 oktober

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk is nog in Duinkerke en Condé in Winoc-berghe. De troepen bouwen verschaningen aan de Calme tussen deze twee plaatsen om zich te beschermen tegen de plannen van het Franse leger dat mardik belegerd met een groot aantal van zijn beste soldaten, vooral de officieren, en veel munitie.

Bericht86

Jaar : 1657

Nummer krant: 129

Paginanummer: 1054

Aantal regels: 30

Herkomst bericht: Mardik

Datum bericht: 6 oktober

Samenvatting: De loopgraven werden doorbroken en de dag daarop viel men langs drie kanten aan. Castelnau slaagde zeer goed door zijn goede kennis van het gebied. Mardik vroeg om te capituleren maar Turenne stond dit niet toe er werd opnieuw aangevallen. Nu werden de condities aanvaard die eerst verworpen waren. Men heeft de beste actie gehouden voor het einde van de campagne. De Spanjaarden waren zeer verbaasd door de inname en hadden schrik dat de Fransen ook naar Gravelines zouden trekken. Ze lieten het onder water lopen.

Bericht87

Jaar : 1657

Nummer krant: 129

Paginanummer: 1056

Aantal regels: 4

Herkomst bericht: Calais

Datum bericht: 10 oktober

Samenvatting: Er zijn sinds twee dagen gevangenen van het garnizoen van Mardik aangekomen in de haven, maar door het slechte weer zijn ze niet kunnen vertrekken.

Bericht88

Jaar : 1657

Nummer krant: 133

Paginanummer: 1087

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Kamp Rispolate

Datum bericht: 2 oktober

Samenvatting: Het Franse leger is in Navarra binnengetrokken, een streek met alles in overvloed. De vijand heeft schrik en heeft zich ingegraven te Vigevarro. Tréca is het algemeen hoofdkwartier.

Bericht89

Jaar : 1657

Nummer krant: 133

Paginanummer: 1090

Aantal regels: 23

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 13 oktober

Samenvatting: Welke voorzorgen de Spaanse generaals ook genomen hadden voor het behoud van Mardik waarvan het verlies zeer penibel is, met heeft niets kunnen doen tegen de Franse aanval en zich moeten overgeven. Maar de Spanjaarden, volgens hun regel om de waarheid te verbloemen wanneer ze tegenvalt, en om het volk aangenaam te zijn, dat door de nederlagen volledig in verwarring is, hebben hier laten publiceren dat de Fransen zeer veel verliezen geleden hebben vooral aan officieren. Men ziet hier de kwade trouw van Spanje en de ongeloofwaardigheid, want iedereen weet dat deze verovering, alhoewel van het grootste belang en de inzet van al onze troepen, ons niet meer dan 30 soldaten en 3 of 4 officieren gekost heeft.

Bericht90

Jaar : 1657

Nummer krant: 133

Paginanummer: 1092

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Kamp van Rumingen

Datum bericht: 15 oktober

Samenvatting: Turenne heeft hier het kamp laten opzetten na de inname van Mardik. Men weet dat Gravelines onder water ligt. Bourbourg is ook belangrijk om het Vlaanderen lastig te maken en te beletten dat het Spaanse leger daar zijn winterkwartieren kan hebben.

Bericht91

Jaar : 1657

Nummer krant: 136

Paginanummer: 1112

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Narbonne

Datum bericht: 15 oktober

Samenvatting: De hertog van Candale is naar de vlakke van Lampourdan getrokken en na de vijand verjaagd te hebben naar Castelfoliet opgetrokken

Bericht92

Jaar : 1657

Nummer krant: 136

Paqinanummer: 1116

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: kamp Rummingen

Datum bericht: 22 oktober

Samenvatting: Turenne gaat niet meer uit vijandelijk gebied weg. De nieuwe veroverde plaatsen zijn goed verdedigd en de kanalen in orde. Het is gemakkelijk om van Calais naar Bourbourg te gaan. Hij heeft de voorraden rond Gravelines laten verbranden. De Spanjaarden proberen de zee in het gebied te laten stromen om het gebied de Fransen te beschermen maar dit is slecht voor het land.

Bericht93

Jaar : 1657

Nummer krant: 136

Paqinanummer: 1135

Aantal regels: 25

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 27 oktober

Samenvatting: De Spaanse generaals bevinden zich nog steeds tussen Duinkerke en Sint Winoksbergen met alle troepen. Maar ze achten dit niet voldoende om zich te kunnen verzetten tegen de kleinste vooruitgang van Frankrijk. Ze hebben zich tevreden gesteld als toeschouwers van de inname van Bourbourg en Mardik en van de versterkingen die er aangebracht worden door de Fransen en Engelsen. Meeste inwoners zijn vertrokken want hun huizen zijn verwoest door de Spanjaarden. Men lacht hier om het leugens die men verspreid over wat de Engelsen hier allemaal zouden misdaan hebben. Dit is enkel om de alliantie met Frankrijk onderuit te halen. Nog belachelijker hierom : iedereen weet dat Spanje de eerste en hardnekkigste was om met Engeland een overeenkomst te willen sluiten zonder andere bedoeling dan hun eigen belang. Anders dan Frankrijk dat steeds zijn eigen belangen na dat van de godsdienst stelt.

Bericht94

Jaar : 1657

Nummer krant: 139

Paqinanummer: 1139

Aantal regels: 29

Herkomst bericht: kamp van Rummingen

Datum bericht: 29 oktober

Samenvatting: Het Franse leger bevindt zich aan het kanaal nabij Bourbourg om de komst van schepen uit Calais te vergemakkelijken. Turenne is op de hoogte van de aanwezigheid van de Spaanse generaals en de Engelse koning en heeft infanterie naar Mardijk gestuurd. De Vlamingen erkennen dat de plaatsen die door de Fransen veroverd zijn in zo een goede staat zijn dat ze er groot voordeel zullen van hebben voor de volgende campagne. Zij houden voortdurend klaagzangen om Spanje te dwingen om extra inspanningen te leveren om de Fransen te verhinderen hun land binnen te dringen en ze vragen de herovering van de twee plaatsen voor de versterkingswerken beëindigd zijn. Het ziet er echter niet naar uit dat dit zal gebeuren. De Fransen kunnen hun strooptochten in Vlaanderen ongehinderd verderzetten. De Spanjaarden stellen zich tevreden met het zetten van enkele hinderlagen zoals twee dagen geleden nog gebeurd is. En met even weinig succes als hun andere ondernemingen.

Bericht95

Jaar : 1657

Nummer Extra-ordinaire: 140

Paginanummer: 1141

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: La honteuse retraite des Espagnols devant Mardik.

Bericht96

Jaar : 1657

Nummer krant: 142

Paginanummer: 1162

Aantal regels: 30

Herkomst bericht: Mardik

Datum bericht: 5 november

Samenvatting: De Spanjaarden hadden zich voorgenomen de stad te heroveren die ze verloren hebben naast zoveel andere. Maar deze is voor hen van groot belang. Ze vielen aan en hadden eerst succes. Maar de Engelsen hebben zich zeer moedig verweerd en tenslotte hebben de Spanjaarden zich teruggetrokken, wetend dat Turenne in aankomst was, en hebben daarbij alles achtergelaten.

Bericht97

Jaar : 1657

Nummer krant: 142

Paginanummer: 1163

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: kamp Rummingen

Datum bericht: 6 november

Samenvatting: De Fransen zijn terug in hun kamp maar zijn steeds paraat tegen de Spanjaarden.

Bericht98

Jaar : 1657

Nummer krant: 145

Paginanummer: 1185

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 10 november

Samenvatting: Er is zeer grote verwarring door het ongeluk van Mardijk. Alhoewel alle krachten werden ingezet was de tegenstand te sterk, zowel van de Engelsen als van de Fransen. Het Spaanse leger, goed wetend dat het Franse leger met welk zij niets te maken willen hebben, naderbij komt, weet niets beters te doen dan zich terug te trekken naar Duinkerke. Men heeft dit alles hier wat willen verbergen en de verliezen minder groot voorgesteld.

Bericht99

Jaar : 1657

Nummer krant: 145

Paginanummer: 1186

Aantal regels: 42

Herkomst bericht: Arras

Datum bericht: 10 november

Samenvatting: Enkele Fransen waren gevangen genomen en opgesloten te Komen maar zij hebben zichzelf bevrijd en ook enkele andere gevangenen. Vijf zieken zijn terug door de Spanjaarden opgepakt en zeer slecht behandeld. Franse soldaten zijn ter hulp gekomen en hebben enkele huizen en molens in brand gestoken. De bevolking heeft gezien dat ze de beloften van hun gouverneur niet moeten vertrouwen en de vernielingen zijn zijn schuld.

Bericht100

Jaar : 1657

Nummer krant: 145

Paginanummer: 1187

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Mardik

Datum bericht: 12 november

Samenvatting: Men heeft verder gewerkt aan versterkingen maar men is ook veel geruster nu de vijand smadelijk op de vlucht is geslagen. Het ziet er niet naar uit dat ze een tweede poging zullen wagen.

Bericht101

Jaar : 1657

Nummer krant: 145

Paginanummer: 1187

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Calais

Datum bericht: 13 november

Samenvatting: Turenne is naar het grensgebied getrokken en de troepen werden in drie posten gekwartierd waarvan de belangrijkste nabij Ardres.

Bericht102

Jaar : 1657

Nummer krant: 148

Paginanummer: 1210

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 17 november

Samenvatting: De Spaanse troepen zijn nog te Duinkerke en Bergue waar ze op orders van de generaal s wachten om een tweede poging te wagen om de schande van Mardik te herstellen. Deze plaats is van zo een groot belang dat alle delen van Vlaanderen aanbieden om extra bij te dragen om ze uit de handen van de Engelsen te krijgen vooraleer de versterkingen klaar zijn.

Bericht103

Jaar : 1657

Nummer krant: 148

Paginanummer: 1211

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Calais

Datum bericht: 19 november

Samenvatting: Turenne is hier om orders te geven en voorraden te laten aanleggen. De Spanjaarden bevinden zich nog in de buurt en durven niet naar hun winterkwartieren vertrekken nu ze zien dat de Fransen ook nog niet weg zijn.

Bericht104

Jaar : 1657

Nummer krant: 151

Paginanummer: 1245

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Kamp Ardres

Datum bericht: 26 november

Samenvatting: De Fransen hebben nu niets meer te vrezen van de vijand die het beu is van neerslachtig te zitten worden tussen Duinkerke en Bergue zonder de middelen te vinden om hun penibele verlies terug in te nemen. Want het verlies is zeer penibel al laten ze het omgekeerde uitschijnen. Ze trekken op naar de Leie geobserveerd door de Fransen.

Bericht105

Jaar : 1657

Nummer krant: 154

Paginanummer: 1168

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 1 december

Samenvatting: De meeste Spaanse troepen zijn nog tussen Duinkerke en Bergue. Don Juan van Oostenrijk is naar Armentières gegaan en dan naar Lille. Condé heeft Nieuwpoort bezocht en is dan naar Gent gegaan waar hij ziek geworden is.

Uit Madrid wordt gemeld dat de koningin geen last heeft van haar zwangerschap. In Portugal heeft weer een stad zich overgegeven.

Bericht106

Jaar : 1657

Nummer krant: 157

Paginanummer: 1288

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 8 december

Samenvatting: De prins van Condé is ziek. Een Franse arts heeft een aderslating toegediend en hij is nu beter. De troepen zijn nog steeds rond Duinkerke en de generaals hebben moeite om te beslissen om te vertrekken. Na de laatste poging bij mardik zijn ze overgeleverd aan de klachten van het volk dat zich ellendig voelt zowel door de acties van de troepen die hen zouden moeten verdedigen als door deze van de vijand.

Bericht107

Jaar : 1657

Nummer krant: 160

Paginanummer: 1309

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Roses

Datum bericht: 6 december

Samenvatting: de Spaanse vijand zit in zijn kwartieren en handelt zeer wreedaardig. Ze sparen zelfs de kerken niet.

Bericht108

Jaar : 1657

Nummer krant: 160

Paginanummer: 1311

Aantal regels: 4

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 15 december

Samenvatting: Juan van Oostenrijk heeft alle troepen rond Lille verzameld voor een geheime expeditie.

Bericht109

Jaar : 1657

Nummer krant: 163

Paginanummer: 1336

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 22 december

Samenvatting: De troepen zijn nog steeds te Lille. Men wacht hier op het succes van de volgende onderneming. In Madrid is de koningin bevallen van een prins.

Bericht110

Jaar : 1657

Nummer krant: 163

Paginanummer: 1337

Aantal regels: 26

Herkomst bericht: Arras

Datum bericht: 24 december

Samenvatting: Turenne dacht dat de Spanjaarden oprukten om iets te ondernemen tegen Saint Venant of te Gravelines en naar daar opgetrokken. Maar op het bericht dat er Franse soldaten aanwezig waren en dat Turenne op komst was trokken ze zich zoals gewoonlijk met grote haast terug naar hun kamp aan de Leie. Zij waren over dit alles niet minder verbaasd dan over de andere voortdurende acties en hadden nog moeilijkheden bovenop want nog geen winterkwartieren voorzien.

De Vlamingen zijn gekrenkt dat ze het leger moeten bevoorraden dat zich tegen geen enkele van onze plannen heeft kunnen teweer stellen noch beletten, in het hart van hun land. Nochtans hebben de Spaanse generaals grote geldsommen gevraagd aan de steden in de hoop de Fransen en Engelsen te kunnen verjagen uit de ingenomen plaatsen. In plaats daarvan hebben ze zich tevreden gesteld met het in campagne zetten van hun troepen zo laat in het seizoen, waarbij het weinig waarschijnlijk was dat er nog belangrijke verwezenlijkingen zouden kunnen gebeuren.

1658

Bericht1

Jaar : 1658

Nummer krant: 3

Paginanummer: 19

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 16 december 1657

Samenvatting: Alle troepen zijn nog in hun posten en wachten op orders om in winterkwartier te gaan. Sinds hun schandelijke aftocht voor Roses zijn de Spaanse troepen in volledige rust. De Fransen hebben er geen enkele gezien en dit zal zo de hele winter zijn.

Bericht2

Jaar : 1658

Nummer krant: 3

Paginanummer: 23

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Arras

Datum bericht: 29 december 1657

Samenvatting: De Spaanse vijand had zijn cavalerie verzameld als om naar Lille en Saint Venant te gaan. De infanterie heeft in verschillende plaatsen in Vlaanderen ook verzameld. De Franse gouverneur heeft troepen bijgevraagd.

Bericht3

Jaar : 1658

Nummer krant: 6

Paginanummer: 46

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Hesdin

Datum bericht: 5 januari

Samenvatting: De Fransen hadden gehoord dat het garnizoen van Saint Omer een dorp geplunderd en mannen meegevoerd had. De Fransen zaten hen achterna en vielen onverwachts aan. Na dit mooie exploit brachten zij de dorpingen en het vee terug.

Bericht4

Jaar : 1658

Nummer krant: 6

Paginanummer: 47

Aantal regels: 25

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 5 januari

Samenvatting: Caracena verzamelde de troepen rond Lille om in winterkwartier te gaan. In Madrid vond het doopselvan de prins plaats met grote plechtigheden.

Bericht5

Jaar : 1658

Nummer krant: 11

Paginanummer: 81

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Duinkerke

Datum bericht: 16 januari

Samenvatting: De goede staat van verdediging waarin Bourbourg en Mardik zich bevinden heeft alle hoop aan Spanje ontnomen om iets te kunnen ondernemen en meer bijzonder in de winter. Toch bevindt een deel van de troepen zich nog rond de stad en ging er een konvooi naar Gravelines waar men aan alles nood heeft, zeker aan hout. Men is hierdoor verplicht de huizen af te breken.

Bericht6

Jaar : 1658

Nummer krant: 11

Paginanummer: 83

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 19 januari

Samenvatting: De Spaanse generaals zijn naar Brussel teruggekeerd en de troepen in de winterkwartieren, want een langer verblijf had de verliezen van de laatste campagne toch niet kunnen herstellen. In Castilië heeft men mensen gelicht (2 tersen) om naar Vlaanderen te sturen.

Bericht7

Jaar : 1658

Nummer krant: 14

Paginanummer: 106

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Duinkerke

Datum bericht: 23 januari

Samenvatting: Er is in de stad een sterk garnizoen aanwezig zoals in de rest van de kuststeden. De Spaanse troepen zijn in hun winterkwartieren want dit seizoen is niet geschikt voor nieuwe ondernemingen om Mardik te heroveren waar de versterkingen zo goed zijn dat kans op succes even klein is als vorige keer. De Spaanse inspanningen zijn nu op andere plaatsen gericht.

Bericht8

Jaar : 1658

Nummer krant: 17

Paginanummer: 130

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: (niet vermeld)februari

Samenvatting: Verslag van winterplezier met sledewedstrijden

Bericht9

Jaar : 1658

Nummer krant: 19

Paginanummer: 140

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Roses

Datum bericht: 26 januari

Samenvatting: Er is een confrontatie geweest met Spaanse troepen en de Fransen hebben hen volledig verslagen. Het gerucht gaat dat de Spanjaarden in de volgende campagne grote inspanningen zullen doen.

Bericht10

Jaar : 1658

Nummer krant: 19

Paginanummer: 143

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 9 februari

Samenvatting: De Spaanse troepen zijn in hun winterkwartieren maar hebben zeer weinig discipline. Vooral in Brabant waar de bevolking verplicht was wapens tegen hen op te nemen en rond Geel is er gevochten. En dit blijft duren ondanks de klachten van de Staten zodat vrouwen en kinderen verplicht zijn in dit koude seizoen naar het platteland te gaan. Want dat liever dan met onbeschoftheid van het legervolk geconfronteerd te worden. Men doet nieuwe lichten om Grevelingen en Duinkerke te voorzien en de Fransen tegen te houden die zelf ook plaatsen versterkt hebben.

Bericht11

Jaar : 1658

Nummer krant: 27

Paginanummer: 198

Aantal regels: 23

Herkomst bericht: Mardijk

Datum bericht: 1 maart

Samenvatting: De kou is hier minder vervelend door de Engelse kolen. Men ziet zelden de vijand die nochtans van plan was een "bezoek" te brengen en ze hebben vier oorlogschepen in Duinkerke die de andere schepen in gevaar hebben gebracht. Te Grevelingen lijdt men erg.

Bericht12

Jaar : 1658

Nummer krant: 33

Paginanummer: 246

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 16 maart

Samenvatting: Juan van Oostenrijk bereidt de volgende campagne voor. Vooral de kustplaatsen wil men goed voorzien tegen verrassingen. In Madrid viert men feest ter ere van de prins.

Bericht13

Jaar : 1658

Nummer krant: 36

Paginanummer: 271

Aantal regels: 28

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 23 maart

Samenvatting: De troepen in Saint Omer, Aire en Cassel hebben de opdracht gekregen zich klaar te houden voor een onbekend plan. Men heeft het besluit genomen om de campagne vroeger dan anders te beginnen. Nieuws uit Madrid: men houdt stierengevechten in Buen Retiro.

Bericht14

Jaar : 1658

Nummer krant: 39

Paginanummer: 295

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Mardijk

Datum bericht: 30 maart

Samenvatting: De Engelse schepen die verplicht werden Duinkerke te verlaten zijn hier terug met Franse matrozen die daar gevangen waren. Ze zeggen dat de burgers zich zeer onveilig voelen ondanks het grote garnizoen.

Bericht15

Jaar : 1658

Nummer krant: 45

Paginanummer: 342

Aantal regels: 25

Herkomst bericht: Bourbourg

Datum bericht: 13 april

Samenvatting: De Spanjaarden hadden een redoute aan de zee tussen Grevelingen en Mardijk in genomen en waren van plan het gebied onder water te zetten tegen de Fransen. Hierop rukte de gouverneur uit maar was door een verhindering te laat. De vijanden trokken zich terug aan een tweede redoute.

Bericht16

Jaar : 1658

Nummer krant: 51

Paginanummer: 390

Aantal regels: 33

Herkomst bericht: Béthune

Datum bericht: 26 april

Samenvatting: Er was een confrontatie tussen Franse en Spaanse troepen maar ondanks het feit dat de Fransen in de minderheid waren hebben zij toch gewonnen. Het is niet ijdel dat wij onze voortdurende successen tegen Spanje publiceren terwijl zij weinig oordeelkundig onze nederlagen beschrijven, die geen andere grond hebben dan hun rijke verbeelding. Getuige hiervan de draai die ze gegeven hebben aan een gebeurtenis die zich afgespeeld heeft tussen maarschalk d'Hocquincourt en Markies Castelnau. Ze laten zich er op voorstaan dat dit een belangrijk exploit was, alhoewel de eerste zich bij het zien van de Fransen teuggetrokken had na een kwartier zonder zijn plan te kunnen uitvoeren om aan te vallen.

Bericht17

Jaar : 1658

Nummer krant: 54

Paginanummer: 414

Aantal regels: 25

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 4 mei

Samenvatting: De voorbereiding van de campagne gaat verder maar de belangrijkste middelen ontbreken dus gaat het zeer traag, wat hun zwakte toont. Maar omdat ze niet willen dat het volk dit te goed weet, alhoewel het al te evident is, vergeten ze niet hun gewone artikels te schrijven om het te verbergen. Ze verbergen steeds hun werkelijke verliezen door ingebeeld voordeel te beschrijven. Terwijl de bevolking van de Nederlanden, overstelpt door de ellende sinds zo lange tijd, terwijl men in Frankrijk door de zachtheid van het bestuur van rust geniet benijd door andere naties en zijn troepen overal op de kosten van de vijand leven, die ondanks hun slecht toestand zich nog niet kunnen beslissen hebben om vrede te zoeken via goede wegen.

Vanuit Madrid komt het nieuws dat de kleine prins een beetje ziek is.

Bericht18

Jaar : 1658

Nummer krant: 54

Paginanummer: 415

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Bourbourg

Datum bericht: 4 mei

Samenvatting: De Spanjaarden zijn te Grevelingen verschillende malen de zeedijk komen afsluiten. De Franse gouverneur heeft hem weer laten openmaken. De Fransen kunnen niet lang werkloos blijven en trekken steeds op het oorlogspad. Zij komen steeds terug met voordeel behaald op de vijand die zoveel mogelijk ontmoetingen vermijdt.

Bericht19

Jaar : 1658

Nummer krant: 54

Paginanummer: 416

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Chateau Porcien

Datum bericht: 6 mei

Samenvatting: de Spanjaarden hebben deze plaats willen innemen en hun troepen er rond verzameld. De Fransen hebben versterkingen aangebracht en zich verdedigd. De vijand heeft enkele kleine dorpen in brand gestoken.

Bericht20

Jaar : 1658

Nummer krant: 60

Paginanummer: 462

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 18 mei

Samenvatting: Spanje dat zich niet zoals anderen tevreden stelt met als enige geluid van grote overwinningen de slagen van zwaarden te nemen, en gewoon is fastueuze verslagen te publiceren. Zelfs over het geluk dat ze gehad hebben om eens geen stad te verliezen of een andere te verkrijgen zonder veel verdienste. Die zelden iets winnen of goed verdedigen. Zij onderhouden het volk hier

met totaal verzonnen verhalen van wat er gebeurd is te oostende de 14^e, waarbij enkele fransen door een list aangetrokken die er niet zouden geraakt zijn via een eerbare weg, gevangen en gedood werden door zoveel volk als voor een heel leger. Wat volgens de Spanjaarden een prachtig exploit is en niet minder verdient dan dat men er plechtig van spreekt als over een groot gevecht of beroemde overwinning.

Bericht21

Jaar : 1658

Nummer krant: 63

Paginanummer: 486

Aantal regels: 34

Herkomst bericht: Hasbrouk

Datum bericht: 23 mei

Samenvatting: Het Franse leger is naar de Leie getrokken en naar Saint Venant en dan over vijandelijk gebied naar Bergue en Duinkerke waar Spanje voortdurend aan versterkingen laat werken, ook in Grevelingen. Turenne kreeg bericht dat er veel Spaanse troepen bij Montcassel waren en stuurde manschappen om hen aan te vallen. Alhoewel ze zeer goed verschanst waren en grote weerstand boden, gaven ze zich over. Het verschil tussen de Fransen en de Spanjaarden is dat de eersten steeds triomferen en "gens de coeur" zijn en de laatsten alleen uit zijn op kleine voordelen die ze te danken hebben aan listige plannen en bedrog.

Bericht22

Jaar : 1658

Nummer krant: 66

Paginanummer: 509

Aantal regels: 33

Herkomst bericht: kamp bij Duinkerke

Datum bericht: 31 mei

Samenvatting: Turenne liet langs het kanaal posten opstellen tot aan de duinen. Het "Quartier du Roy" wordt ook in de duinen opgesteld. De Engelse vloot is in de buurt. Vanuit Duinkerke is er kanonvuur.

Bericht23

Jaar : 1658

Nummer krant: 69

Paginanummer: 529

Aantal regels: 23

Herkomst bericht: kamp bij Duinkerke

Datum bericht: 6 juni

Samenvatting: Er was even alarm in de duinen doordat een schip uit Oostende door de wind in de haven werd geblazen. De belegering gaat verder.

Bericht24

Jaar : 1658

Nummer krant: 69

Paginanummer: 531

Aantal regels: 51

Herkomst bericht: Calais

Datum bericht: 9 juni

Samenvatting: De loopgraaf voor Duinkerke ligt open en Spanje heeft een uitval gedaan. Er komen versterkingen van Zwitsers voor de Fransen. De 7^e deden ze weer een uitval maar de Fransen maakten veel doden en gewonden. Spanje heeft groot belang bij het behoud van Duinkerke. Sinds ze weer in hun handen is hebben ze er alles aan gedaan om de stad in staat te stellen zich te verdedigen tegen de machtigste legers. En ze verzamelen al hun troepen om ze in te zetten voor de verdediging. Dit belet niet dat de fransen alles naar het kamp brengen wat ze nodig kunnen hebben.

Bericht25

Jaar : 1658

Nummer krant: 70

Paginanummer: 537

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting:

La défaite de toute l'armée d'Espagne par le mareschal de Turenne (avec le journal du siège de Dunkerque).

Bericht26

Jaar : 1658

Nummer krant: 72

Paginanummer: 556

Aantal regels: 27

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 15 juni

Samenvatting: De belegerden in Duinkerke verdedigen zich met alle kracht, zowel door veelvuldige uitvallen als met kanonvuur. Dit doet hopen dat de vijanden niet zullen slagen. Het Spaanse leger waarvoor we om het te versterken bijna alle troepen uit andere plaatsen weggehaald hebben. In het oorlogsberaad te Ieper werd beslist om het Franse leger aan te vallen. Men wil ons doen geloven dat het Franse leger niet zal kunnen weerstaan aan zo een groot en vastberaden leger en men trekt op als was het naar een zeker overwinning terwijl ze weten dat ze te doen hebben met een generaal die zich niet laat verrassen.

Bericht27

Jaar : 1658

Nummer krant: 72

Paginanummer: 556

Aantal regels: 83

Herkomst bericht: kamp bij Duinkerke

Datum bericht: 15 juni

Samenvatting: De 12e was het hele Spaanse leger op een halve lieue van hier. Verslag van de strijd en Turenne wordt geprezen. Spaanse leger wordt verrast en raakt in wanorde, de cavalerie slaat op de vlucht. Condé wordt bijna gevangen. De infanterie wordt volledig verslagen.

Turenne heeft met zijn ervaring, waarde en ijver alleen wonderen gedaan en de belegering zal waarschijnlijk tot een goed einde komen ondanks het krachtige verzet door de belegerden die nog een grote uitval deden.

Bericht28

Jaar : 1658

Nummer krant: 74

Paginanummer: 568

Aantal regels: 26

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 22 juni

Samenvatting: Aangezien men hier wist dat de Spaanse generaals reeds lang over de redding van Duinkerke aan het denken waren en om beter te slagen hun leger aangevuld hadden met grote delen van alle garnizoenen, verwachtte men ze triomferend terug te zien komen van deze expeditie waarvoor de hele bevolking van Vlaanderen had moeten bijdragen. Men is dan ook bijzonder verrast te horen dat het tegenovergesteld gebeurd is : het hele leger werd verslagen. Maar omdat de Spanjaarden graag willen dat we denken dat ze gewonnen hebben, laten ze zoals gewoonlijk van alles schrijven om de gebeurtenissen te verbergen. Maar deze schrijvers overdrijven zo dat er mee gelachen wordt. Zij trekken de moed van Turenne in twijfel en trachten te bewijzen dat hij niet gewonnen heeft omdat hij geen materiaal buit heeft gemaakt. Oordeel zelf of men veel geloof moet hechten aan deze sprookjes.

Bericht29

Jaar : 1658

Nummer krant: 74

Paginanummer: 569

Aantal regels: 51

Herkomst bericht: kamp bij Duinkerke

Datum bericht: 22 juni

Samenvatting: Turenne trok ook naar fort Leon. Juan van Oostenrijk tracht nog ter hulp te komen met troepen vanuit Oostende en Condé met troepen van rond Veurne maar ze beschikken over te weinig manschappen.

Bericht30

Jaar : 1658

Nummer Extra-ordinaire: 75

Paginanummer:

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: Les particularitez de la Bataille gagnée (sic) sur les Espagnols, proche les Dunes de Dunkerque par l'Armée du Roy, sous le commandement du Mareschal de Turenne

Bericht31

Jaar : 1658

Nummer krant: 79

Paginanummer: 612

Aantal regels: 40

Herkomst bericht: Duinkerke

Datum bericht: 28 juni

Samenvatting: De belegerden zien Spaanse generaals niet in staat hen te bevrijden, alle versterkingswerken zijn vernield en de gouverneur is dood. Turenne krijgt opdracht de capitulatie te regelen. De koning bevindt zich ook in het kamp. Het Spaanse garnizoen komt buiten en trekt naar Saint Omer en voorbij de Franse koning die ze met groot respect begroeten. De Koning bekrachtigt de artikelen waarin de privileges van de burgers staan maar vooral ook die van de kerk. Er wordt op toegezien dat ze worden uitgevoerd door de Engelsen die de plaats innamen. De inwoners zijn over dit alles zeer voldaan.

Bericht32

Jaar : 1658

Nummer krant: 79

Paginanummer: 614

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 29 juni

Samenvatting: Als men moet geloven wat men hier schrijft zijn de Fransen nog zeer verveeld met het beleg van Duinkerke en zijn ze bang dat Spanje al vlug in staat zal zijn opnieuw aan te vallen. Dit dwingt hen om druk uit te oefenen en geweld te gebruiken. Maar eerlijker en geloofwaardiger berichten leren ons dat de Fransen bij het voordeel van de volledige overwinning op de vijand ook nog de stad tot overgave hebben gedwongen ondanks de krachtige verdediging en versterkingen van zes jaren om ze oninneembaar te maken. De Spanjaarden zwakken dit zoveel mogelijk af om de glorie van Frankrijk neer te halen. Frankrijk is echter reeds aan een volgende plaats bezig. Deze schrijvertjes vertellen niets anders dan hersenspinsels en leugens.

Bericht33

Jaar : 1658

Nummer krant: 82

Paginanummer: 636

Aantal regels: 4

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 6 juli

Samenvatting: De inname van Bergues Saint Winoc volgt vlug op die van Duinkerke. Alle toepen zijn nu opgesteld tussen Veurne, Diksmuide en Nieuwpoort om Turenne en zijn nieuwe plannen in het oog te houden.

Bericht34

Jaar : 1658

Nummer krant: 85

Paginanummer: 661

Aantal regels: 28

Herkomst bericht: Kampbij Diksmuide

Datum bericht: 12 juli

Samenvatting: Turenne trok op naar Loo en dan tot op lieue van Diksmuide, aan het kanaal naar Ieper. Het garnizoen heeft direct onderhandelingen gevraagd want een zegevierend leger zaait overal terreur. Er werd overeengekomen dat ze zich 's morgens zouden overgeven en dit is zo gebeurd. Op de middag traden 4 à 500 mannen buiten en trokken naar Nieuwpoort waar de Spanjaarden nog steeds een kamp hebben. Nochtans is het verdedigen van deze stad zeer belangrijk maar ze lijken zo zwak en verbaasd door ons snelle oprukken dat het er weinig schijn van heeft dat ze sterke weerstand zullen bieden. De generaal heeft besloten om deze glorieuze overwinningen verder te zetten.

Bericht35

Jaar : 1658

Nummer krant: 85

Paginanummer: 661

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 13 juli

Samenvatting: Onze generaals die zien met welke ijver Turenne zijn vooruitgang verder zet en dat ze de campagne niet zullen kunnen volhouden, houden zich schuil in de sterkste plaatsen. Don Juan van Oostenrijk te Brugge, Condé te Oostende, de hertog van York en Caracena te Nieuwpoort en de prins van Ligne te Ieper om daar naar toe te gaan waar er meest dreiging is.

Bericht36

Jaar : 1658

Nummer krant: 88

Paginanummer: 683

Aantal regels: 33

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 17 juli

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk in Brugge, Condé in Oostende en Ligne in Ieper houden alles zo in orde en waken zo zorgvuldig over de vijand dat ze er nog steeds verblijven zonder iets te kunnen ondernemen, na de grote bedreigingen die de Fransen geuit hebben tegen onze grote steden. Het is de taal van onze amusante verslaggever die ons even simpel waant als hij een slechte leugenaar is. Hij stelt zich voor dat zijn grofste bedrog ons kan verrassen en ons beletten de waarheid te erkennen. Duidelijk zo algemeen en gevoelig voor heel dit land zoals de nederlaag van ons leger is de inname van Duinkerke en vijf of zes andere plaatsen en tenslotte de jacht zopas begonnen op de troepen van don Juan van Oostenrijk, met inname van alle bagage dat hij enkel als een bedreiging ziet; Zo verwacht is hij. Wat hij nog meer bewijst als hij ons wil overtuigen dat het Franse leger in Italië helemaal verslagen is. Niet tevreden met zulke impertinenties, is het toppunt dat men gehoord heeft over de dood van de koning vanuit Calais, waarmee hij de moed van het volk probeert omhoog te halen, in de hoop dat dit voor Frankrijk moeilijkheden zal veroorzaken. De prins is helemaal genezen en is in staat aan het hoofd van zijn triomferende troepen te komen om vijand te dwingen door verderzetting van de verliezen, om zich niet meer zo tegen de vrede te verzetten die we zo nodig hebben in heel Europa en ook hier.

Bericht37

Jaar : 1658

Nummer krant: 88

Paginanummer: 685

Aantal regels: 31

Herkomst bericht: Diksmuide

Datum bericht: 20 juli

Samenvatting: Turenne is opgetrokken tot voor Brugge en heeft daar de bagage van don Juan ingenomen en 800 paarden. Don Juan is haastig teruggekeerd na het bericht van deze harde aanval. Het garnizoen was zo teneergeslagen dat het niet een kanonskogel durfde afschieten. Sinds dan bevindt Turenne zich tussen Ieper en Nieuwpoort terwijl hij zich bezighoudt met de versterking van diksmuide en het bouwen van verschillende redoutes. Ondertussen doen de Franse troepen uitvallen tot op drie lieues van Gent vanwaar ze steeds gevangenen en vee meenemen. En uit gelijk welke richting doen de Spanjaarden niets dan hen observeren en vrezen voor hun grootste steden. Fransen hebben Scelin en Corbin geplunderd en de boeren zijn bang. Heel Vlaanderen bevindt zich in de grootste verwarring.

Bericht38

Jaar : 1658

Nummer krant: 91

Paginanummer: 709

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Diksmuide

Datum bericht: 27 juli

Samenvatting: Turenne is op weg naar Bergue en de Fransen voeren ononderbroken strijd met het succes van glorieuze mensen. Vele soldaten van Nieuwpoort komen papieren halen om naar huis te gaan.

Bericht39

Jaar : 1658

Nummer Extra-ordinaire: 94

Paginanummer: 737

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: Le fameux passage de la rivière d'Adda dans le Milanez, par l'Armée du Roy, sous le commandement du Duc de Modène.

Bericht40

Jaar : 1658

Nummer krant: 97

Paginanummer: 757

Aantal regels: 3

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 10 augustus

Samenvatting: De Spaansen generaals zijn nog steeds in dezelfde posten met een deel van de troepen, de rest verzamelt tussen Ieper en Armantières.

Bericht41

Jaar : 1658

Nummer krant: 97

Paginanummer: 757

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Diksmuide

Datum bericht: 11 augustus

Samenvatting: Turenne staat op lieue van Nieuwpoort en begint de belegering van Grevelingen. Hij belet de Spanjaarden in Nieuwpoort, Oostende en Brugge om hulp te bieden aan Grevelingen.

Bericht42

Jaar : 1658

Nummer krant: 101

Paginanummer: 791

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: kamp bij Nieuwpoort

Datum bericht: 16 augustus

Samenvatting: Turenne die weet dat Marcin op weg is naar Armentières heeft mannen gestuurd om Saint Venant te dekken. Verder voert hij zo hard oorlog tegen de vijand dat hij hen meer dan ooit in het nauw heeft.

Bericht43

Jaar : 1658

Nummer krant: 101

Paginanummer: 792

Aantal regels: 7

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 17 augustus

Samenvatting: Brieven uit Madrid melden dat in afwachting van lichten in het hele rijk, opdracht is gegeven aan alle soldaten om naar Badajox te gaan dat belegerd wordt door de Portugezen.

Bericht44

Jaar : 1658

Nummer krant: 105

Paginanummer: 828

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 4 augustus

Samenvatting: Don Juan is uit Brussel vertrokken. Condé is naar Deinze om vandaar naar het leger te gaan dat verzameld in Armentières. Men weet nog niet in welke richting het leger zal gaan. Het is moeilijk te geloven dat de Spaanse generaals willen proberen Grevelingen ter hulp te snellen want dit staat zo onder druk dat we deze stad al niet meer als de onze beschouwen.

Bericht45

Jaar : 1658

Nummer krant: 105

Paginanummer: 828

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: kamp Bergues

Datum bericht: 25 augustus

Samenvatting: Turenne heeft bericht gekregen dat de Spaanse troepen op weg zijn naar Grevelingen en snelt ter hulp.

Bericht46

Jaar : 1658

Nummer Extra-ordinaire: 106

Paginanummer: 833

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: La reduction de Gravelines à l'obéissance du Roy, avec las articles de la Capitulation accordée à la garnison, par le Mareschal de la Ferté

Bericht47

Jaar : 1658

Nummer Extra-ordinaire: 107

Paginanummer: 844

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: La Reduction de Mortare à l'obéissance du Roy : avec les articles accordez à la garnison, par le Duc de Modène

Bericht48

Jaar : 1658

Nummer krant: 109

Paginanummer: 865

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: kamp tussen duinkerke en Grevelingen

Datum bericht: 30 augustus

Samenvatting: Nadat Turenne bericht had gekregen dat de Spaanse generaals zich nabij Veurne bevonden, dacht hij dat hun eigenlijke doel was om hulp te bieden aan Grevelingen. Daarom trok hij er met het Franse leger naartoe. De Spanjaarden kwamen tot

aan de rivier de Calme en zagen de franse eskadrons die als voorhoede waren gestuurd en hoorden dat de rest in aantocht was. Hierop veranderden ze van idee en trok hun leger zich terug.

Bericht49

Jaar : 1658

Nummer krant: 109

Paginanummer: 865

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Rhetel

Datum bericht: 31 augustus

Samenvatting: Aan deze grens was het tamelijk rustig tot er een raid plaatsvond door de Spanjaarden tegen het verdrag in. 's Nachts werd Vendresse geplunderd en omdat de inwoners dit niet hadden verwacht had men geen grote moeite gehad om alle vee mee te stelen en zelfs tot kleine meubelstukken toe en dan de rest in brand te steken.

Bericht50

Jaar : 1658

Nummer krant: 109

Paginanummer: 866

Aantal regels: 28

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 31 augustus

Samenvatting: Condé en Caracena zijn naar Brugge gegaan om te beraadslagen met don Juan van Oostenrijk en dan verder naar Ieper en halt gehouden te Poperinge. Het leger heeft besloten om een poging te wagen om Grevelingen te bevrijden zonder bang te zijn voor een even ongelukkige afloop als de te licht opgevatte onderneming van Duinkerke.

Vanuit Madrid schrijft men dat Badajox zo onder druk staat van de Portugezen dat men begint te wanhopen voor zijn behoud. De Castillianen zijn met grote verliezen teruggeslagen. Maar de stad is van zeer groot belang voor de Spaanse koning dus heeft men het besluit genomen om nog een laatste poging te wagen om voorraden en munitie naar daar te brengen. Don de haro maakt zich klaar om naar daar te gaan nadat men het meningsverschil tussen hem en de Amirante van Castilië zal opgelost hebben in verband met de bevelvoering over de troepen.

Bericht51

Jaar : 1658

Nummer krant: 109

Paginanummer: 866

Aantal regels: 41

Herkomst bericht: Grevelingen

Datum bericht: 31 augustus

Samenvatting: Nadat de belegerden alle mogelijke weerstand geboden hadden om de Franse overwinning te beletten of minstens uit te stellen en om de mogelijkheid te geven aan Spanje om hen ter hulp te snellen, zoals ze hen laten hopen hadden, en ziend dat de Spanjaarden hun woord niet hielden. Bovendien had de maarschalk Ferté met zijn buitengewone snelheid alles klaar voor een aanval zodat er hen geen tijd meer restte. Zij vroegen de voorwaarden aan om te capituleren. Zij hadden vier dagen gevraagd maar kregen er drie om uit de stad te gaan. Dit werd met vreugde geaccepteerd.

Bericht52

Jaar : 1658

Nummer krant: 112

Paginanummer: 889

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 7 september

Samenvatting: De Spaanse troepen die zich schenen voor te bereiden op een grote onderneming zijn gestopt in de buurt van Mene onder leiding van don Juan van Oostenrijk en stellen zich tevreden met het beveiligen van hun posten en het observeren van het Franse leger dat na de inname van Grevelingen strooptochten houdt in gans Vlaanderen.

Vanuit Madrid bericht men dat de Portugezen Badajox nog belegeren ondanks de grote hitte. Don de Haro is nog niet klaar om hulp te gaan bieden.

Bericht53

Jaar : 1658

Nummer krant: 112

Paginanummer: 890

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: Grevelingen

Datum bericht: 8 september

Samenvatting: Na de inname van deze belangrijke plaats hebben de Fransen er alles in orde gebracht voor de verdediging. Turenne is met zijn leger naar de vlakte tussen Brugge en Gent getrokken en heeft halt gehouden te Til op twee lieues van Gent. Zij richten overal vernielingen aan. Alle voorraden voor de winterkwartieren van de Spaanse troepen zijn opgebruikt en grote groepen worden uitgestuurd tot aan de poorten van Gent waar ze de voorstad in brand hebben gestoken. Het Spaanse leger is verdeeld om de verschillende steden te beschermen en laten de Fransen meester in het hart van hun land zonder de indruk te geven dat ze meer dan in het verleden tegenstand zullen bieden aan de Franse ondernemingen.

Bericht54

Jaar : 1658

Nummer krant: 115

Paginanummer: 910

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 28 augustus

Samenvatting: Er heerst een vreemde ongerustheid over de belegering van Badajox dat onder zo grote druk van de Portugezen staat, dat er te vreezen valt voor het verlies ervan. Dit verplicht don de Haro om te vertrekken en het leger te verwoegen. Men begint aan de verzameling van de drie miljoen die de Spaanse koning uitzonderlijk aan de Staten van Castilië gevraagd heeft. De paus heeft de koning ook toegestaan een belangrijke som te heffen op de clerus voor de noodzaak van de oorlog.

Bericht55

Jaar : 1658

Nummer krant: 115

Paginanummer: 913

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 14 september

Samenvatting: Turenne is nu meester van Oudenaarde aan de Schelde. De plattelandsbevolking is hierover zo geschrokken dat ze naar de stad gevlucht zijn. De Fransen hebben tot voor de poorten gestaan en de magistraten zijn verplicht geweest de burgers die overbleven de wapens te laten opnemen. Maar de meesten zijn reeds naar elders vertrokken. Men heeft in allerijl don Juan van Oostenrijk laten roepen die is aangekomen en vooral bezig is geweest met het controleren van de versterkingen, orders te geven voor onze verdediging en de burgers gerust te stellen die door dit alles in grote onrust zijn. Condé is in Doornik. Caracena in Gent en de andere generaals bevinden zich in de andere steden die het het meest nodig hebben.

Bericht56

Jaar : 1658

Nummer krant: 115

Paginanummer: 914

Aantal regels: 48

Herkomst bericht: kamp bij Ieper

Datum bericht: 15 september

Samenvatting: Turenne trok over de Leie te Deinze en heeft zich meester gemaakt van het kasteel Gaure aan de Schelde. Dan heeft hij met spoed een brug laten aanleggen en de troepen tot de poorten van Gent en Brussel laten oprukken waar ze zo verschrikt waren dat velen naar Antwerpen gevlucht zijn. Hij heeft Oudenaarde belegerd en het regiment verslagen en is dan naar Menen gegaan. Hij viel Spaanse troepen aan te Komen en overwon ze en volgde ze tot aan de poorten van Ieper. Dan is hij aan de belegering van Ieper begonnen.

Bericht57

Jaar : 1658

Nummer Extra-ordinaire: 116

Paginanummer: 917

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: La Prise d'Oudenarde et de Menein, avec la défaite des Troupes d'Espagne que conduisoit le Prince de Ligne et les autres avantages n'aguères r'emportez en Flandres par l'Armée du Roy, sous le commandement du Mareschal de Turenne

Bericht58

Jaar : 1658

Nummer krant: 119

Paginanummer: 945

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 30 augustus

Samenvatting: Men verwacht hier onophoudelijk nieuws over succes van don de Haro over men hier des te hoger denkt omdat hij de dappersten van het Hof mee heeft, die zich voorgenomen hebben na de hulp aan Badajox de campagne af te sluiten met een belangrijke onderneming tegen de Portugezen die nu ook Alcaquilla aanvallen.

Bericht59

Jaar : 1658

Nummer krant: 119

Paginanummer: 950

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 21 september

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk is, na de orders gegeven te hebben die hij nodig vond in de slechte omstandigheden waarin wij ons bevinden en de algehele verwarring, vertrokken naar zijn troepen in de posten. Terwijl Turenne na de inname van Mene en het verslaan van de troepen van de prins van Ligne nu Ieper belegerd dat ook weldra zal vallen en toetreden tot het rijk van de Franse koning.

Bericht60

Jaar : 1658

Nummer krant: 116

Paginanummer: 951

Aantal regels: 27

Herkomst bericht: kamp bij Ieper

Datum bericht: 21 september

Samenvatting: Turenne, na alle overwinningen die niet op zich konden laten wachten bij iemand met zijn waarde en gezag, vond het garnizoen in Ieper sterker als hij gedacht had. 's Anderendaags deed het een uitval die op het eerste gezicht sterk leek maar nog vlugger werd teruggedrongen.

Bericht61

Jaar : 1658

Nummer krant: 122

Paginanummer: 967

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 8 september

Samenvatting: De Portugezen, wiens leger versterkt is, belegeren nog steeds Badajox en Alcanizza en hun loopgraven zijn in zeer goede staat. Het zal moeilijk worden voor don de Haro ondanks de grote voorbereidingen.

Bericht62

Jaar : 1658

Nummer krant: 122

Paginanummer: 970

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 28 september

Samenvatting: Nauwelijks is het nieuws van de belegering aangekomen of er is al nieuws over de capitulatie van Ieper. Alhoewel dit een van de beste en belangrijkste steden van Vlaanderen is. Omdat het niet goed zou zijn zich op de weg te bevinden van zo'n overwinnaar die niet van plan is het hierbij te laten, hebben de Spaanse troepen zich ingesloten te Armentières, Doornik en andere steden om ze te verdedigen en om de grote veldslag te vermijden waarmee Turenne de campagne wil afsluiten.

Bericht63

Jaar : 1658

Nummer krant: 122

Paginanummer: 971

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: Ieper

Datum bericht: 28 september

Samenvatting: Turenne heeft druk gezet en Ieper heeft gecapituleerd en Turenne met alle eerboden ontvangen. Hij is teruggekeerd naar kamp en de voorbereiding voor de aanval op Komen begonnen.

Bericht64

Jaar : 1658

Nummer Extra-ordinaire: 123

Paginanummer: 975

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: La prise de la ville d'Ypres, avec ce qui s'est passé au siège de cette place là, jusques au jour de sa réduction.

Bericht65

Jaar : 1658

Nummer krant: 124

Paginanummer: 992

Aantal regels: 29

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 15 september

Samenvatting: Don de Haro is vertrokken naar Merida nabij Badajoz. De Portugezen zijn door de Spanjaarden wreed behandeld tegen het gegeven woord in. Fuensaldaña heeft iemand naar Madrid gestuurd om over de miserabele toestand in Milaan te rapporteren en hulp te vragen.

Bericht66

Jaar : 1658

Nummer krant: 124

Paginanummer: 995

Aantal regels: 43

Herkomst bericht: Oudenaarde

Datum bericht: 3 oktober

Samenvatting: Turenne heeft manschappen achtergelaten te leper om deze belangrijke overwinning veilig te stellen. Dan is hij naar de Leie getrokken om voor de bevoorrading te zorgen en ook om het kasteel van Komen in te nemen. Hij heeft het Spaans garnizoen van Komen toestemming gegeven om naar Armentières te gaan.

De Fransen voorzien alles voor de verdediging van de veroverde Vlaamse steden (vb versterkingen) en de Franse taak wordt vergemakkelijkt door de algemene verwarring in het land. De Spaanse troepen durven niet meer voor het triomferend leger verschijnen en sluiten zich op in de best versterkte steden om in veiligheid te zijn en ze te verdedigen.

Bericht67

Jaar : 1658

Nummer krant: 123

Paginanummer: 997

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 5 oktober

Samenvatting: Na de val van leper, waarna iedereen gehoopt had dat Turenne zijn lange campagne zou stoppen, vernemen we dat hij aan een lange rij overwinningen het kasteel van Komen toegevoegd heeft welke tegenstand Spanje ook geboden heeft. Dit is een van de belangrijkste overgangen van de Leie. Het volk in Vlaanderen is totaal ontredderd en is verplicht ernstig na te denken. Spanje werkt zonder volharding aan hun verdediging alhoewel don Juan van oostenrijk post gevat heeft te Dendermonde en Condé te Doornik. Caracena houdt aan een andere kant de Fransen in het oog. Maar al deze krachten zijn niet voldoende om te beletten dat er dagelijks Fransen tot aan de poorten van Lille komen.

Bericht68

Jaar : 1658

Nummer krant: 128

Paginanummer: 1015

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 22 september

Samenvatting: Spaanse leger gaat verder met verzamelen te Medrida waar vele versterkingen toekomen in de hoop dat men Badajox kan ter hulp snellen. Er is een zwaar treffen geweest met de Portugezen waarbij 15 gevangenen gemaakt werden waarvan men vernam dat de koningin van Portugal op een halve lieue van het kamp geweest is.

Bericht69

Jaar : 1658

Nummer krant: 128

Paqinanummer: 1016

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Arras

Datum bericht: 10 oktober

Samenvatting: De gouverneur, maarschalk Schulemborg werd geplaagd door koorts maar is terug in de stad. Het Frans leger bevindt zich dicht bij Oudenaarde en heeft de bevolking van Vlaanderen in een staat van verbazing achtergelaten die nog lang zal duren. Hoewel de Spanjaarden hen zoals gewoonlijk proberen te troosten door hun mooie hoop voor de toekomst te geven. Alsof hun bedriegerijen dit arm volk zou beletten te zien dat hun ongeluk ondertussen tot het uiterste is gekomen. En aan hun troepen beloven ze geld om te beletten dat ze zouden ontsporen zoals ze trouwens voortdurend doen.

Bericht70

Jaar : 1658

Nummer krant: 128

Paqinanummer: 1016

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 12 oktober

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk bevindt zich nog te Dendermonde en Condé te Doornik om deze twee plaatsen te verdedigen en het volk in toom te houden. Een volk dat dreigt zich onder de bescherming te plaatsen van een prins die hen beter beschermt dan Spanje tot nu toe. Het wordt nog steeds erg gehinderd door het Franse leger dat nu boven Doornik geposteed is na de inwoners van Lille de daver op het lijf gejaagd te hebben met 3000 ruiters. Zodat de burgers genoodzaakt waren de wapens op te nemen. Dit was onnodig want de Franse cavalerie trok weer weg tevreden dat ze ze daar bang gemaakt had.

Bericht71

Jaar : 1658

Nummer krant: 128

Paqinanummer: 1017

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Oudenaarde

Datum bericht: 12 oktober

Samenvatting: Turenne ligt nog steeds in de buurt gekampeerd. Hij krijgt te maken met zo weinig obstakels dat het Franse leger zelfs gevangenen gaat maken tot aan de poorten van Brussel. Daar hebben ze het merendeel van de fransen uit de stad gestuurd uit schrik voor spionage.

Bericht72

Jaar : 1658

Nummer Extra-ordinaire: 129

Paqinanummer: 1019

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: l'entreprise faillie sur la ville de Valence en Italie par les Espagnols en laquelle ils ont eu grand nombre des leurs tuez ou blessez.

Bericht73

Jaar : 1658

Nummer krant: 131

Paqinanummer: 1036

Aantal regels: 26

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 30 september

Samenvatting: Door ziekte van don de haro zijn de voorbereidingen vertraagd maar nu is alles klaar om de strijd aan te gaan met de Portugezen om Badajoz te bevrijden. Er is goede hoop op want het Spaanse leger is veel groter in aantal. Er is een konvooi met voorraden aangevallen door de Portugezen. De Spanjaarden waren in de minderheid en zijn gevlucht. De ambassadeur van Genua is in audiëntie geweest bij de koning en koningin om zijn felicitaties voor de jonge prins over te brengen. De nieuwe vraag voor bijdragen van geld zijn nog niet positief beantwoord.

Bericht74

Jaar : 1658

Nummer krant: 131

Paqinanummer: 1038

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Roses

Datum bericht: 10 oktober

Samenvatting: De Spaanse troepen zijn nog steeds nabij Girona en ze veranderen steeds van kwartieren om op kap van de boerenbevolking te leven.

Bericht75

Jaar : 1658

Nummer krant: 131

Paqinanummer: 1040

Aantal regels: 28

Herkomst bericht: Oudenaarde

Datum bericht: 18 oktober

Samenvatting: De gouverneur Rochepère heeft de stad laten versterken op orders van Turenne. Nu is ze volledig in orde en van de belangrijkste van Vlaanderen. Turenne trok dan verder naar Espierre tussen Oudenaarde en Gent. Don Juan was hierdoor zo gealarmeerd dat hij het garnizoen van Dendermonde liet versterken. Want indien Dendermonde in Franse handen zou vallen dan zijn ze meester over het ganse gebied tussen twee takken van de Schelde. Maar hij kan met al zijn voorzorgen niet beletten dat de Fransen voortdurende aan de poorten van Brussel staan en aan die van Gent dat Spaanse troepen geweigerd heeft en ook het geld niet wil geven dat hij gevraagd heeft. De inwoners zeggen dat al het reeds gevraagde geld hen niet van de ongemakken verlost heeft en dat ze zelf voor hun verdediging zullen instaan zoals die van Lille. En dit zou zich ook zo in Doornik voordoen als Condé daar niet met zijn troepen zat. Dit alles is gerapporteerd door diegenen die overgekomen zijn naar de Fransen. Turenne is verplicht om nog in de kwartieren te blijven om het volk te sterken in hun wil om Spanje, dat zo onbekwaam is om hen te verdedigen, uit hun land te verdrijven.

Bericht76

Jaar : 1658

Nummer krant: 131

Paginanummer: 1041

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 19 oktober

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk is nog in Dendermonde met Caracena en laat voortdurend de stad versterken, waaruit hij niet wil vertrekken vooraleer men in staat is ze goed te verdedigen. Want hij heeft schrik dat Turenne zijn oog er nog steeds op heeft. Heel het land is in zo een staat van ellende dat de inwoners van de grootste steden nog nooit zo bereid waren hun ontevredenheid te tonen. De hoop op krachtige hulp uit Duitsland die men voorhoudt en geld waarvan zij die regeren zeggen dat het reeds aangekomen is te Antwerpen, is niet in staat het volk dat lijdt te kalmeren . Het wil nu een oplossing.

Bericht77

Jaar : 1658

Nummer krant: 134

Paginanummer: 1061

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Roses

Datum bericht: 18 oktober

Samenvatting: De Spanjaarden zijn na de mars van de Franse troepen in Lampourdan . Barcelona is bevoorrad. Er is geen enkel idee over wat zij van plan zijn. Een treffen tussen Fransen en Spanjaarden werd door de Fransen gewonnen.

Bericht78

Jaar : 1658

Nummer krant: 134

Paginanummer: 1062

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 7 oktober

Samenvatting: De koning kan geen drie miljoen geven maar wel een belangrijke som door een nieuwe munt.

Bericht

Jaar : 1658

Nummer krant: 134

Paginanummer: 1065

Aantal regels: 26

Herkomst bericht: Oudenaarde

Datum bericht: Oudenaarde werd versterkt en er is provisie voorzien. Men heeft geen angst voor de Spaanse vijand.

Samenvatting:

Bericht79

Jaar : 1658

Nummer krant: 134

Paginanummer: 1065

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 26 oktober

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk heeft Dendermonde in tamelijk goede staat achtergelaten en is in Gent om geld gaan vragen. Ze zijn er echter niet toe geneigd en het zal moeilijk voor hem worden. Ook de andere steden willen niet meer bijdragen tot het onderhoud van de garnizoenen.

Bericht80

Jaar : 1658

Nummer krant: 137

Paginanummer: 1088

Aantal regels: 27

Herkomst bericht: kamp bij Ninove

Datum bericht: 1 november

Samenvatting: Turenne is met zijn mannen naar Menen gegaan en teruggekomen na alles geïnspecteerd te hebben. De vijand durft zich niet te vertonen. Het gerucht gaat dat don Juan van Oostenrijk te gent is om er de bewoners van te weerhouden een overeenkomst te sluiten met de Fransen. Turenne is richting Brussel opgetrokken en heeft Geraardsbergen veroverd. Hij liet aan de burgemeester van Brussel weten dat indien hij de neutraliteit niet zou aanvaarden en Spanje uit zijn stad jagen, hij de omgeving en de voorsteden zou laten kennismaken met de ergste zaken van de oorlog. Don Juan begaf zich direct naar daar.

Bericht81

Jaar : 1658

Nummer krant: 137

Paginanummer: 1089

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Dendermonde

Datum bericht: 2 november

Samenvatting: Deze ochtend liep het gerucht dat de Franse troepen voor Aalst stonden en dit werd bevestigd in Aalst zelf. Dit leidde tot grote verwarring. Indien de Fransen deze stad innemen, zo dicht bij Brussel, zal het gemakkelijk zijn om alles in te nemen. Dit is de staat waarin het arme volk zich bevindt omdat het zich te gemakkelijk door de beloften van Spanje liet misleiden, dat er alleen van geprofiteerd heeft om hun immense sommen afhandig te maken. Maar er is besloten om niet meer op Spanje te rekenen.

Bericht82

Jaar : 1658

Nummer krant: 137

Paginanummer: 1089

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 2 november

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk heeft na gent ook Kortrijk bezocht zonder evenwel de inwoners te kunnen geruststellen, die absoluut het juk willen afwerpen. Samen met Caracena is hij daarna naar Brussel gegaan waar de bevolking in grote paniek is door de nadering van Turenne. Ninove is met hetzelfde gemak ingenomen als waarmee hij tot de poorten kan komen. De priins was verplicht een deel van de troepen naar hier te roepen en de burgers de wapens te laten opnemen.

Bericht83

Jaar : 1658

Nummer krant: 140

Paginanummer: 1109

Aantal regels: 27

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 21 oktober

Samenvatting: Het nieuws loopt dat de Portugezen de belegering van Badajox opgegeven hebben op bericht dat don de Haro op komst was. De Spaanse troepen hebben niet voldoende voorraden. Het hof is zeer tevreden over de gezondheid van de koningin.

Bericht84

Jaar : 1658

Nummer krant: 140

Paginanummer: 1112

Aantal regels: 39

Herkomst bericht: Oudenaarde

Datum bericht: 7 november

Samenvatting: Turenne liet Menen in veiligheid achter en trok over de Schelde om aan de vijand te tonen dat hij niet van plan is zich aan de grens terug te trekken zoals de Spanjaarden verspreiden. In Geraardsbergen hebben de inwoners geweigerd de wapens op te nemen. De rest van de troepen is in Ninove. Turenne heeft zich niet beziggehouden met de verovering van Aalst want dit was nutteloos voor zijn dienst aan de Koning. Maar zijn mars had don Juan zo gealarmeerd en angst gegeven voor de belegering van Dendermonde dat hij er onmiddellijk naartoe ging om orders te geven voor de verdediging ervan. Daarna ging hij met dezelfde haast naar Brussel om de bevolking gerust te stellen.

De Fransen worden overal goed betaald en ze hebben een goede discipline zodat ook de boeren grote lof hebben voor de gematigdheid van de Franse soldaten.

Bericht85

Jaar : 1658

Nummer krant: 140

Paginanummer: 1113

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 9 november

Samenvatting: De stad is in voortdurende staat van alarm welk bedrog men ook uithaalt om ons gerust te stellen. Want hoewel een deel van de Spaanse troepen zich in de buurt bevindt en de Fransen weggetrokken zijn van bij Aalst naar Ninove blijft de Franse cavalerie gevangenen komen maken tot voor de poorten van Brussel. De Vlaamse bevolking heeft besloten om aan haar vrijheid te werken.

Bericht86

Jaar : 1658

Nummer krant: 143

Paginanummer: 1132

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 29 oktober

Samenvatting: Don de Haro is met het hele leger naar de omgeving van Campo Magior dat hij belegert en 4000 Spaanse ruiters houden raids in de buurt. De Portugezen zijn in de streek rond Elvas vanwaar, men zegt, dat ze zich in veiligheid willen brengen naar ergens anders zonder te vechten.

Bericht87

Jaar : 1658

Nummer krant: 143

Paginanummer: 1134

Aantal regels: 54

Herkomst bericht: kamp te Escanasse aan Schelde

Datum bericht: 15 november

Samenvatting: Spanje durft openlijk niets te ondernemen tegen Turenne daarom proberen ze het met listen en spionage, wat hun niet beter lukt dan de rest. Ze hebben een officier omgekocht maar hij is ontmaskerd en geëxecuteerd en hun plannen zijn doorkruist. Er was ook een plan voor Diksmuide waar officieren zich verkleedden als boer. Maar de Franse commandant was gewaarschuwd en op zijn hoede. De voorzienigheid staat aan de zijde van de Fransen.

Turenne is naar Doornik gegaan en heeft een aanval uitgevoerd. Het is niet gelukt maar de Fransen hebben wel grote moed getoond.

Condé ging naar Brussel om met don Juan van Oostenrijk de winterkwartieren voor te bereiden wat wordt verhinderd door het lange verblijf van de Fransen in het hart van hun land. Brussel zou overgaan tot het aanvaarden van de neutraliteit als dit niet verhinderd werd door de mooie beloften van de Spaanse generaals. Dit geldt ook voor Gent waar ze geen geld gekregen hebben.

Bericht88

Jaar : 1658

Nummer krant: 143

Paginanummer: 1136

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 16 november

Samenvatting: Condé is met zijn troepen in Brussel om er de zeer ongeruste inwoners gerust te stellen.

Bericht89

Jaar : 1658

Nummer krant: 146

Paginanummer: 1156

Aantal regels: 23

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 5 november

Samenvatting: De Portugezen wilden Campo magior bevoorraden vanuit Elvas dat zelf geen voorraad meer had. Dan roofden zij een Spaans konvooi hiertoe.

De koning is niet naar buen Retiro. Hij wil de koningin niet alleen laten aan het einde van haar zwangerschap.

Bericht90

Jaar : 1658

Nummer krant: 146

Paginanummer: 1159

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: kamp Harelbeke

Datum bericht: 20 november

Samenvatting: Turenne heeft een eskadron zo dicht mogelijk in de buurt van Brussel gestuurd die een Spaanse wacht tot in de poorten dreven en veel gevangenen en buit maakten. Dit veroorzaakte weer veel verwarring bij de bevolking die gereed stond om naar Antwerpen te vluchten.

Bericht91

Jaar : 1658

Nummer krant: 146

Paginanummer: 1161

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 23 november

Samenvatting: Turenne heeft zijn kamp in de buurt van Harelbeke maar we merken niets van zijn verwijdering. De Franse cavalerie van Geraardsbergen komt bijna tot aan de poorten en nemen alles mee wat op hun weg komt zonder gehinderd te worden door diegenen die zeggen dat zij ons verdedigen tenzij alleen wanneer ze met veel meer zijn zoals de 17^e van deze maand gebeurd is met enkele Franse ruiters die zich terugtrokken.

Bericht92

Jaar : 1658

Nummer krant: 149

Paginanummer: 1180

Aantal regels: 28

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: Spanje gaat verder met de belegering van Elvas waar ze er in geslaagd zijn tijdens een donkere nacht voorraden binnen te brengen. Maar de zieken die wilden vertrekken werden door Spanje opgemerkt en op de grond gelegd en de ruiters teruggedrongen.

De Raad van Spaanse koning om in de noden van Vlaanderen en Milaan te voorzien heeft besloten 3 miljoen livres aan Vlaanderen toe te kennen en 600000 écus aan Milaan. Aangezien de geldnoot groot is werd nieuw kopergeld geslagen.

Samenvatting:

Bericht93

Jaar : 1658

Nummer krant: 149

Paginanummer: 1182

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: kampbij Izegem

Datum bericht: 26 november

Samenvatting: Turenne is met zijn hele leger over de Schelde getrokken en heeft hier zijn kamp opgeslagen. Er is voorraad opgehaald tot in de buurt van Kortrijk zonder dat iemand daar de moed had buiten te komen. Een deel van de troepen is in zijn winterkwartieren op de grens van Picardië. Turenne heeft besloten in Ieper te blijven tot de terugkeer van de koning naar Parijs.

Bericht94

Jaar : 1658

Nummer krant: 152

Paginanummer: 1203

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 20 november

Samenvatting: Don de Haro is nog steeds in de buurt van Elvas en beschikt over alles om het in te nemen. Er is weinig voorraad binnen en veel volk.

Bericht95

Jaar : 1658

Nummer krant: 152

Paginanummer: 1207

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Ieper

Datum bericht: 6 december

Samenvatting: Turenne en zijn officieren zijn in deze stad waar ze het grootste deel van de winter zullen doorbrengen. De troepen zijn in hun winterkwartieren. Het deel in Oudenaarde wordt meest in het oog gehouden door de vijand.

Bericht96

Jaar : 1658

Nummer krant: 152

Paginanummer: 1207

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Oudenaarde

Datum bericht: 6 december

Samenvatting: De ministers van Spanje hebben orders aan de magistraat van gent gestuurd dat er niets aan Oudenaarde mocht geleverd worden dat Frankrijk zou kunnen helpen. Als ze niet zouden geven wat Spanje vroeg zou hij 's anderendaags de voorsteden laten platbranden.

Bericht97

Jaar : 1658

Nummer krant: ?

Paginanummer: 1229

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 25 november

Samenvatting: De hertog van Ossone, generaal van de cavalerie deel van het leger van don de Haro, heeft met grote verliezen twee kleine forten ingenomen en daarna grote wraak genomen op de Portugezen. Er is groot geldgebrek en gebrek aan manschappen. De koning heeft aan de adel gevraagd zoveel mogelijk mannen op de been te brengen. Ook de clerus moet bijdragen.

Bericht98

Jaar : 1658

Nummer krant: ?

Paginanummer: 1233

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Ieper

Datum bericht: 2 december

Samenvatting: Turenne blijft orders geven om de veroverde plaatsen te beveiligen. Door zijn aanwezigheid is er een vreemde onrust bij de vijand hij blijft steeds waakzaam en actief en dus moeten ze ook oppassen. Indien hij zich terugtrok zouden ze hun broodnodige rust kunnen nemen.

Bericht99

Jaar : 1658

Nummer krant: ?

Paginanummer: 1234

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 14 december

Samenvatting: de steden worden niet meer bedreigd er nog tochten uitgevoerd worden door een deel van de cavalerie dat tussen Samber en Maas in winterkwartieren is en door het garnizoen van Oudenaarde.

Bericht100

Jaar : 1658

Nummer krant: ?

Paginanummer: 1257

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Ieper

Datum bericht: 21 december

Samenvatting: Er gebeurt niets belangrijk. De Spanjaarden houden zich zo teruggetrokken mogelijk.

1659

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 3

Paginanummer: 18

Aantal regels: 29

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 9 december

Samenvatting: Don de Haro laat weten dat de Portugezen grote inspanningen doen om Elvas te bevoorraden en dat de Spanjaarden alles in het werk stellen om dit te verhinderen. Maar het leger lijdt onder het seizoen en de soldaten ontsporen. In Galicië worden de Spanjaarden in Fossé de Monçon zeer gehinderd door stenen die de Portugezen werpen. Uit Cadiz zijn vijf schepen vertrokken om de galioenen van de vloot der Indië tegemoet te gaan. Er is een nieuwe Raad van Portugal zoals voor de revolutie met de voornaamsten van het hof. De prins is in zijn tweede levensjaar.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 3

Paginanummer: 22

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Ieper

Datum bericht: 27 december

Samenvatting: De Fransen hebben 45 gevangenen gemaakt van de infanterie van Kortrijk en een deel van de troepen van Condé verslagen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 3

Paginanummer: 23

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 28 december

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk maakt zich klaar om naar Spanje te gaan. Het gerucht gaat dat de aartshertog Sigismund van Innsbruck in zijn plaats zou komen. Men heeft moeten aanvaarden dat de Staten van Brabant en Vlaanderen zullen zelf de troepen zullen betalen die ze op de been zullen brengen want ze wilden anders niets betalen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer Extra-ordinaire: 4

Paginanummer: 25

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: Les avantages n'aguers remportez sur les ennemis par les garnisons d'Ypres, d'Oudenarde et de Ménéne.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 6

Paginanummer: 46

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Ieper

Datum bericht: 31 december

Samenvatting: Turenne is nog steeds in Ieper en indien de Spanjaarden niet op tijd waren vertrokken aan het kanaal Gent Brugge had hun hetzelfde lot gewacht als de troepen van Condé en de prins van Ligne. Hierdoor is er zo een paniek dat vele troepen zich terugtrokken in Brussel waar er op zijn beurt ook paniek ontstond.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 6

Paginanummer: 47

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 4 januari

Samenvatting: Sinds Turenne residentie houdt te leper zijn zelfs onze sterkste steden niet meer in veiligheid want de Spanjaarden weten te goed dat deze waakzame generaal geen gelegenheid zal laten voorbijgaan. Dit verplicht hen ook tot waakzaamheid om te vermijden wat de troepen van Condé overkwam die tegen de orders in handelde en door het garnizoen van Oudenaarde overwonnen werd. De aversie van het volk ten opzichte van Spanje is nog verhoogd. Als gevolg hiervan hebben de burgers van Dendermonde en Aalst de wapens opgenomen tegen hun garnizoenen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 9

Paginanummer: 65

Aantal regels: 34

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 21 december

Samenvatting: De koningin van Spanje is bevallen van een zoon wat tot grote vreugde aan het hof leidde.

Het fort van monçon verdedigt zich nog hevig want ze kunnen zich bevoorraden. De Spanjaarden werken hard om dit te verhinderen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 12

Paginanummer: 91

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 1 januari

Samenvatting: De feestelijkheden voor de geboorte gaan verder. Volgende week zal de doop plaatsvinden met grote ceremonieën. De koningin van Portugal verzamelt manschappen voor Elvas. De Spanjaarden werken aan het herstel van hun linies die door het weer vermoest werden. Er is extraloon aan de soldaten toegezegd nadat hiervoor fondsen zal vinden.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 12

Paginanummer: 95

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Menen

Datum bericht: 13 januari

Samenvatting: De Fransen hebben de Spanjaarden in een treffen voor Doornik verslagen en de eskadron kregen zo een schrik dat ze zijn gevlucht alhoewel ze in de meerderheid waren.

(Gelijkaardige berichten in Bethune en Arras)

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 15

Paginanummer: 114

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 8 januari

Samenvatting: De 4^e vond de doop van de prins plaats in de kapel van het paleis : Thomas Charles van Oostenrijk. Er waren grote demonstraties van vreugde aan het hof en van het volk. De vloot uit de Indiën is reeds ver gevorderd. De Spaanse troepen belegeren verder Elvas en monçon maar de weersomstandigheden verhinderen de werkzaamheden dus er wordt geen vlug succes verwacht.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 18

Paginanummer: 143

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 1 februari

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk heeft het Te Deum in de sint Goedele bijgewoond ter ere van de geboorte van de prins.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 21

Paginanummer: 163

Aantal regels: 34

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 22 januari

Samenvatting: Portugezen hebben besloten Elvas te bevrijden en kwamen met een groot leger (3000ruiters en 12000 fantassins). Spanje sloeg hen eerst tweemaal terug maar moest dan hulp vragen. De Portugezen veroorzaakten zo een wanorde in het Spaanse leger dat dezen zich vlug moesten terugtrekken in Badajoxmet verlies van de artillerie en provisie en 600000 écus voor de betaling van de soldaten plus vele doden.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 24

Paginanummer: 187

Aantal regels: 31

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 29 januari

Samenvatting: Er is een brief vertrokken naar Badajox waar wat overblijft van het leger zich beviindt waarin orders staan aan don de Haro die naar Madrid gereisd is waar men ondanks de nederlaag zo vastbesloten is om tegen de Portugezen te strijden dat de koniing zelf naar de grens wil afreizen samen met de grandes van Spanje. Er werd een komedie opgevoerd aan het hof. En er was grote vreugde over het opstaan van de koningin na haar bevalling. Maar dit werd onderbroken door het slechte nieuws van de dringende nood aan geld. Alle handelaars werden aangemaand hun belastingen te betalen zoniet zouden hun waren aangeslagen worden en zichzelf uitgewezen. Een deel van de 500000 écus bestemd voor Vlaanderen zullen naar Milaan gezonden worden. Er is geen nieuws over de Vloot de Indiën.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 24

Paqinnummer: 191

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Antwerpen

Datum bericht: 14 februari

Samenvatting: In de extreme nood aan alle zaken die hier heerst blijft men ons hoop geven met verwachte hulp uit Duitsland en grote geldsommen uit de Canarische eilanden of vrede waarvan men zegt dat de vijand ze gevraagd heeft maar dit geweigerd werd door de ministers van Spanje die dit enkel onder bepaalde voorwaarden willen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer Extra-ordinaire: 25

Paqinnummer: 193

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: Les particularitez de la levée du siège d'elvas par les Espagnols : en laquelle ils ont perdu plus de six mille hommes et plusieurs de leurs principaux officiers et personnes de marque, avec tout leur canon et bagage et l'argent qu'ils avoyent recue pour le payement de l'Armée.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 27

Paqinnummer: 209

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 5 februari

Samenvatting: Na de opdracht aan don de Haro om in deze stad terug te keren is hij eerst nog naar Olivenza gereisd om daar alles in goede staat van verdediging te brengen. Ondertussen is het besluit genomen om verder oorlog te voeren tegen de Portugezen en werden alle nodige maatregelen genomen om milities te verzamelen. Een klein schip in Cadiz heeft gemeld dat de vloot der Indiën aangekomen is op de Canarische eilanden wat voor veel vreugde aan het hof gezorgd heeft.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 27

Paginanummer: 215

Aantal regels: 32

Herkomst bericht: Arras

Datum bericht: 21 februari

Samenvatting: De Fransen kregen bericht dat er spaanse troepen voorbijtrokken in de richting van Hesdin maar ze zijn aangekomen te Saint Pol. De Fransen trokken vlug naar daar en vielen aan. De aanvoerders werden meegebracht en ook enkele manschappen, de rest werd gedood of verbrand. Enkelen waren al voor de strijd gevlucht. De cavalerie vertrok bij Saint Pol omdat er geen gevaar meer te vrezen viel. De fransen hadden weinig verliezen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 27

Paginanummer: 215

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Antwerpen

Datum bericht: 22 januari

Samenvatting: De burgers hebben bijgedragen aan de troepen die de Staten van Brabant en Vlaanderen moeten onderhouden. Maar de officieren willen het geld beheren. De inwoners vrezen dat men zeer vlug in het oude zeer zal terugvallen waarbij ze grote sommen betalen zonder troepen te hebben.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 30

Paginanummer: 235

Aantal regels: 30

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 12 februari

Samenvatting: Don de Haro is vertrokken uit Badajoz en was op weg naar het hof. Hij is echter ziek en heeft moeten halt houden. De Portugezen beschikken over een groot leger. Spanje ook maar toch zijn ze ongerust na de nederlaag te Elvas.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 30

Paginanummer: 238

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Brugge

Datum bericht: 28 februari

Samenvatting: De Staten generaal gaan verder met de voorbereiding voor een krachtige hulp alhoewel de meningen hierover verdeeld zijn.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 33

Paaginanummer: 259

Aantal regels: 30

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 19 februari

Samenvatting: Don de Haro is aangekomen en heeft bezoek gebracht aan de grandes en de ministers. De Portugezen bereiden zich voor om Monçon te redden. De Raad van oorlog heeft beslist om het fort de Saint François aan te vallen en dit is ingenomen (een klein voordeel na Elvas). Er werden brieven gestuurd om de lichten in Castilië te versnellen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 33

Paaginanummer: 261

Aantal regels: 7

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 5 maart

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk is te Mechelen op bezoek bij de prinses van Condé. Dan zal hij over Frankrijk naar Spanje reizen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 33

Paaginanummer: 262

Aantal regels: 43

Herkomst bericht: Menen

Datum bericht: 7 maart

Samenvatting: Er werd een konvooi naar Oudenaarde gestuurd en dit kwam goed aan alhoewel dit door vijandelijk gebied gebeurde en er een brug moest gebouwd worden over de Leie. De Fransen zijn naar het kanaal Brugge-Gent getrokken en werden enkel bespied door de Spanjaarden die enkele schoten losten en daarna op de vlucht sloegen. De Fransen zijn verder getrokken in de richting van Gent en Brugge en Holland. Ze hebben enkele dorpen in brand gestoken en huizen geplunderd en zijn met veel buit teruggekeerd. Het volk moet zich geen illusies maken dat het nog beschermd wordt door dit kanaal.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 33

Paaginanummer: 264

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Antwerpen

Datum bericht: 7 maart

Samenvatting: De Franse garnizoenen zijn over het kanaal Gent-Brugge getrokken en veroorzaakten paniek in gans het land. Het heeft weinig gescheeld of men was samengekomen om een verdrag te sluiten en zichzelf zo te redden. De bewoners zijn niet van plan zich nog te laten beperken door Spanje, dat zonder rekening te houden met het feit dat ze hen niet kunnen beschermen er de bevolking wil van weerhouden, contributies te betalen aan de Fransen, waardoor hun aanvallen kunnen vermeden worden. Want Spanje kan nog steeds niet besluiten tot vrede via de goede weg.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 36

Paginanummer: 282

Aantal regels: 29

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 26 februari

Samenvatting: De Spanjaarden hebben de Portugezen in Galicië in de bergen gedreven.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 36

Paginanummer: 286

Aantal regels: 37

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 15 maart

Samenvatting: Plechtigheid in kerk van de Augustijnen. Markies van Caracena heeft nu de functie van gouverneur en kapitein generaal van het leger in de Nederlanden. Men is zeer verontrust door aanvallen tot in de voorsteden sinds vier dagen en de plundering en brandstichting in plaatsen die contributie weigerden te betalen in het geloof dat ze te ver verwijderd lagen en tegoed beschermd door rivieren en kanalen om bedreigd te worden door de Fransen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 38

Paginanummer: 295

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 1 maart

Samenvatting: Spanje bereidt zich voor op een aanval op Valance, de enige plaats die de Portugezen hebben aan de rivier Minho. Men is nog steeds vastbesloten te vechten tegen de Portugezen en doet daartoe lichten. Met de aankomst van de vloot uit de Indiën zal men meer middelen ter beschikking hebben en de handelaars werden belast. Een deel zal naar Vlaanderen gaan en een deel naar Duitsland.

Bericht

Jaar : 1659
Nummer krant: 38
Paginanummer: 296
Aantal regels: 5
Herkomst bericht: Roses
Datum bericht: 17 maart
Samenvatting: Een deel van de voorraden voor girona werden door de Fransen buitgemaakt.

Bericht

Jaar : 1659
Nummer krant: 41
Paginanummer: 319
Aantal regels: 20
Herkomst bericht: Madrid
Datum bericht: 12 maart
Samenvatting: De koning ligt te bed met koorts (door teveel jagen). Na twee aderlatingen is hij weer bijna geheel hersteld en het hof is hierover zeer verheugd want men is neerslachtig omdat er nog geen nieuws is van de vloot waarop men ongeduldig wacht . men heeft gehoord dat ze werd aangevallen door de Engelsen maar dit werd niet bevestigd.

Bericht

Jaar : 1659
Nummer krant: 41
Paginanummer: 320
Aantal regels: 5
Herkomst bericht: Roses
Datum bericht: 21 maart
Samenvatting: De markies Mortare zou naar Portugal gestuurd worden. In Catalonië heerst er rust.

Bericht

Jaar : 1659
Nummer krant: 44
Paginanummer: 342
Aantal regels: 21
Herkomst bericht: Madrid
Datum bericht: 19 maart

Samenvatting: De koning is genezen. De Portugezen hadden 's nachts buit gemaakt in een dorpje maar de inwoners hebben hen achternagezeten en konden de buit terug nemen. De voorbereidingen voor de oorlog met Portugal vorderen stilletjes.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 47

Paaginanummer: 367

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 26 maart

Samenvatting: In Alcantara hebben de Spanjaarden een overwinning op de Portugezen behaald. In Galicië gebeurt er niets;Beide partijen zijn in hun kwartieren en bekomen van de vermoeidheid.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 47

Paaginanummer: 371

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 12 april

Samenvatting: De order werd gegeven aan de troepen om zich klaar te houden in de kwartieren tegen het einde van de maand. De troepen van Condé verzamelen nabij Mechelen, vanwaar men denkt dat er een deel naar Dendermonde zal marcheren om dit te beveiligen. Want het verlies van die stad zou vele andere verliezen meebrengen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 47

Paaginanummer: 371

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Menen

Datum bericht: 13 april

Samenvatting: Een verkenner meldt dat Condé en Caracena in Brussel zijn. De troepen in de kwartieren in Limburg moeten zich verzamelen de 15e van de maand en die in Brabant hebben rendez-vous te Aalst en Soignies op de weg tussen Mons en Brussel. De vertegenwoordigers van de provincie Brabant en van Henegouwen kregen de opdracht 8000 militie te leveren waarvan de vijand beweert ze daar te kunnen halen. 150 ruiters uit Gent zijn Oudenaarde voorbijgereden om, naar men denkt het garnizoen in Kortrijk te gaan versterken.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 50

Paaginanummer: 391

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 2 april

Samenvatting: Orders werden naar Cadiz gestuurd om de bewapening af te maken die sinds een jaar begonnen was maar omwille van geldgebrek niet afgemaakt werd. Zes oorlogschepen werden uit Oostende geroepen. Er werden orders gestuurd naar alle delen van Spanje aan allen die in dienst van de koning zijn geweest om naar Madrid te komen om te gaan vechten tegen Portugal op straffe verlies van toelagen en privileges. Alles wordt voorbereid in het Escorial voor het verblijf van don Juan van Oostenrijk die men niet aan het hof verwacht tenzij incognito en voor korte tijd. Men wacht nog steeds met groot ongeduld op de vloot uit de Indiën, waarvan niets meer gehoord is noch door brieven uit Sevilla noch door brieven uit Cadiz. Wat de handelaars zeer verontrust want zij hebben er groot belang bij.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 53

Paqinnummer: 415

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 9 april

Samenvatting: Er is bericht dat de vloot binnenkort in Cadiz zou toekomen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 53

Paqinnummer: 415

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 19 april

Samenvatting: De gouverneurs van Girona en Palamos zijn aangekomen te Figueres met 300 ruiters en meerdere oorlogsvoorbereidingen. De vijand is ook verschenen wat aanleiding geeft te denken dat ze plannen maken om een van onze plaatsen aan te vallen. Men houdt ze in het oog.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 53

Paqinnummer: 419

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Menen

Datum bericht: 25 april

Samenvatting: De gouverneur van Komen werd de 18^e in volle dag verrast door de Spanjaarden die werden teruggedreven waarop de Fransen Eulemont innamen en vernielden.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 56

Paginanummer: 439

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 16 april

Samenvatting: Er is geen nieuws van de vloot behalve brieven van de kapitein van de schepen die de vloot tegemoet gevaren zijn. Zij zijn verplicht geweest door het slechte weer om een andere route te nemen. Men verdenkt hem ervan geld te willen verduisteren en er werd bevel gegeven hem aan te houden. Don Juan van Oostenrijk is aangekomen in het Escorial.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 56

Paginanummer: 443

Aantal regels: 4

Herkomst bericht: Menen

Datum bericht: 2 mei

Samenvatting: De garnizoenen van de door Frankrijk overwonnen plaatsen in Vlaanderen vervolgen in aanvallen in het land en op de Spaanse troepen. Een deel van dat van leper heeft manschappen van Saint omer verslagen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 56

Paginanummer: 443

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 3 mei

Samenvatting: Condé heeft de versterkingen te Dendermonde bezocht en nog andere plaatsen aan de Dender. Hij heeft enkele nieuwe redoutes laten bouwen waaraan men met grote ijver werkt zodat men vermoedt dat de Spanjaarden daar een groot corps te houden. De officieren krgen de opdracht te werken aan de rekrutering en vooral de cavalerie aan te vullen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 59

Paginanummer: 463

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 23 april

Samenvatting: Na lange onzekerheid over de vloot der Indiën kreeg men eindelijk het bericht dat de vloot in Biskaje aangekomen is in San Andéro en volledig zoals ze vertrokken in uit Spanje. De gewone route werd niet genomen uit vrees voor de vijand en men overlegt nu of hij zal blijven waar hij is of naar Cadiz varen. Don Juan is aangekomen te Alcobendas en een gezant van de koning is hem daar gaan opzoeken in diens naam. De koning is met gans het hof naar zijn chateau de Plaisance te Aranjuez.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 59

Paqinanummer: 467

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 10 mei

Samenvatting: Men heeft nieuws ontvangen van de Spaanse vloot die zolang verwacht werd en nu aangekomen is te San Andéro met een lading die de handelaars zeer verheugd. De markies van trazegnies, gouverneur van Doornik, heeft zo goed laten werken aan de sluizen dat de buurt tot Saint Amand en Oudenaarde is ondergelopen. Doornik is nu niet gemakkelijk aan te vallen.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 62

Paqinanummer: 487

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 30 april

Samenvatting: De apostolische nuntius is naar Rome gegaan. Don Juan heeft de prinsen begroet en don de Haro die door ziekte het bed moet houden.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 62

Paqinanummer: 489

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 17 mei

Samenvatting: Caracena is nu gouverneur generaal. Er is een spoedbericht gekomen over de Suspension d'Armes tussen de twee kronen, sinds de 8e van de maand tot 8 juli en de orders werden naar alle gouverneurs gestuurd en gepubliceerd voor het stadhuis. Dit heeft tot buitengewone vreugde geleid bij het volk.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 62

Paqinanummer: 490

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Sainte Ménehould

Datum bericht: 18 mei

Samenvatting: Indien er geen tegenorders komen zal de Franse cavalerie naar het grensgebied met Duitsland trekken.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 62

Paqinanummer: 490

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Doulans

Datum bericht: 20 mei

Samenvatting: Turenne is nog in Amiens en de troepen aan de grens zijn in twee delen verdeeld : een deel is naar Auchy le chateau en ander deel naar hier.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 65

Paqinanummer: 510

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 7 mei

Samenvatting: Er is opdracht gegeven aan de Kamer van Sevilla om twee officieren te sturen om de registers van de vloot der Indiën te onderzoeken en alle geld naar Madrid te transporteren. De officieren moeten fraude beletten. Het galioen van de hertog van Medina is er niet bij. Heeft het weer hem verplicht terug te keren naar porto Rico? Men is hierover ongerust. Don Juan is verschillende malen ontvangen door de koning en de koningin in Aranjuez en zeer welwillend behandeld. Na drie dagen is hij naar zijn landhuis gegaan. Er is goede hoop betreffende de vrede, alhoewel we de voorbereidingen voor de oorlog niet onderbreken en de handelaars aangemaand hebben tot grote sommen voor Vlaanderen, Duitsland en Italië. 50000 écus gaan naar Galicië om de troepen uit de kwartieren klaar te maken voor de strijd tegen Portugal en dezelfde som naar Catalonië.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 68

Paqinanummer: 534

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 14 mei

Samenvatting: Er is vrees sinds de aankomst van de vloot dat de nieuwe espèces de billon gereduceerd zouden worden naar hun oude waarde. Dit heeft hier zo een paniek gezaaid dat er zelfs geen brood te vinden was op de markt. De koning heeft opdracht

gegeven aan de trossiers van de Koninklijke kamer om ze aan de contante prijs aan te nemen opdat het verlies niet op het volk zou vallen. Dit leidde tot grote vreugde. Temeer daar we de nakende vrede met Frankrijk verwachtten. Er zijn 600 ruiters op weg naar Galicië en de troepen zijn betaald. De Inquisitie heeft meerdere Portugese handelaars beschuldigd van jodaisme en gevangen gezet (o.a. de twee belangrijkste handelaars van Madrid).

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 68

Paqinanummer: 539

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Doulans

Datum bericht: 1 juni

Samenvatting: Spanje heeft een deel van de infanterie laten oprukken naar Douai waarop de Fransen ook hun troepen hebben laten oprukken. De Fransen in hun posten hebben een zeer grote discipline.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 71

Paqinanummer: 563

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 21 mei

Samenvatting: De commandant van de Engelse schepen rond Cadiz heeft zich teruggetrokken na het bericht van de komst van de Spaanse galjoenen in de haven van San Andre waarheen talrijke handelaars uit deze stad naartoe gaan om op te halen wat hen toebehoort. Er zijn 10 piratenschepen rond Alicante gesignaleerd. De koning en de koningin zijn met de prinsen naar Buen Retiro.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 71

Paqinanummer: 567

Aantal regels:

Herkomst bericht: Sainte Ménehould

Datum bericht: 6 juni

Samenvatting: Overzicht van de troepenschouwing

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 74

Paqinanummer: 586

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 28 mei

Samenvatting: Alhoewel het geld van de vloot bestemd is voor de voldoening van de handelaars en de terugbetaling van de geleende sommen, werd het nodig geacht hen andere assignaties te geven. Door hen toekomstig voordeel in het vooruitzicht te stellen was er minder ongenoegen om dit aan te nemen. Gezien ook de grote vreugde in het vooruitzicht van de disposities in verband met de vrede tussen de twee kronen. De ministers werken aan de afhandeling van het grote werk. Don de Haro is naar Iron gegaan op 5 lieues van Bayonne met de grandes.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 74

Paqinnummer: 591

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Menen

Datum bericht: 14 juni

Samenvatting: De wapenstilstand wordt goed nageleefd door de beide partijen. De Spanjaarden werken aan de versterking van Armentières en Kortrijk. De Franse troepen zijn naar Doullans.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 77

Paqinnummer: 610

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 4 juni

Samenvatting: Sinds de aankomst van de brief uit Frankrijk in deze stad heeft don de Haro besloten de 15e van de maand te vertrekken naar de grens en zich met kardinaal mazarin toe te leggen op het uitwerken van de vrede tussen de twee kronen, waarover niet alleen dit Hof maar ook het gehele volk zo verheugd is dat het niet in woorden uitgedrukt kan worden.

Bericht

Jaar : 1659

Nummer krant: 80

Paqinnummer: 634

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 11 juni

Samenvatting: De koning en de koningin zijn terug uit Buen Retiro. Caracena en Fuensaldaña opgenomen in de Raad van State. De Fransen die handel drijven in Madrid zijn vrijgesteld van hun gewone lasten tot de 8e van de volgende maand. Don de Haro maakt zich nog steeds met grote haast klaar voor zijn reis naar de grens.

Bericht

Jaar : 1659
Nummer krant: 83
Paginanummer: 658
Aantal regels: 12
Herkomst bericht: Madrid
Datum bericht: De koning was 2 à 3 dagen ziek door de grote hitte maar is nu hersteld.
Samenvatting:

1660

Bericht

Jaar : 1660
Nummer krant: 2
Paginanummer: 5
Aantal regels: 13
Herkomst bericht: Milaan
Datum bericht: 11 december
Samenvatting: Men viert er de vrede tussen de twee kronen.

Bericht

Jaar : 1660
Nummer krant: 2
Paginanummer: 12
Aantal regels: 10
Herkomst bericht: Brussel
Datum bericht: 27 december
Samenvatting: Caracena en zijn echtgenote zijn naar Mechelen gereisd om afscheid te nemen van de prinses van Condé die met haar man terugkeert naar Frankrijk.

Bericht

Jaar : 1660
Nummer krant: 5
Paginanummer: 36
Aantal regels: 10
Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 3 januari

Samenvatting: Condé heeft een uitgeleide gekregen en is naar de Champagne vertrokken.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 8

Paginanummer: 53

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Napels

Datum bericht: 3 december 1659

Samenvatting: Er vinden feesten plaats naar aanleiding van de vrede.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 8

Paginanummer: 53

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 27 december

Samenvatting: Grote vreugde in verband met de vrede tussen de twee kronen.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 14

Paginanummer: 101

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Milaan

Datum bericht: 6 januari

Samenvatting: Fuensaldaña heeft het leger hervormd en troepen aan de keizer gevraagd om in Portugal te gaan vechten.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 20

Paginanummer: 151

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Saint Jean de Luz

Datum bericht: 30 januari

Samenvatting: Er is een uitwisseling geweest van de ratificaties in verband met de vrede en ze worden naar het hof gebracht.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 20

Paginanummer: 151

Aantal regels:

Herkomst bericht: Aix en Provence

Datum bericht: 3 februari

Samenvatting: Er is grote vreugde aan het hof over de terugkeer van Condé. De ratificaties van Spanje zijn aangekomen.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 22

Paginanummer: 161

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Napels

Datum bericht: 13 januari

Samenvatting: De viceroy heeft 180 Fransen vrijgelaten.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 22

Paginanummer: 161

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 15 januari

Samenvatting: De koning wou aan don de Haro zijn tevredenheid over de vredesonderhandelingen bewijzen en heet van zijn markizaat een hertogdom gemaakt. Men praat enkel nog over het gelukkige succes en maakt alles klaar voor de reis naar de grens in april. Er is opdracht gegeven aan alle officieren om zich klaar te houden tegen die periode.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 22

Paginanummer: 166

Aantal regels: 4

Herkomst bericht: Amiens

Datum bericht: 16 februari

Samenvatting: Er is een officier naar Vlaanderen gestuurd in opdracht van de koning om de plaatsen te restitueren na de uitwisseling van de ratificaties van het Vredesverdrag.

Bericht

Jaar : 1660

Extra-ordinaire: 23

Paginanummer:

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: La publication de la paix : le te Deum chanté en l'église Nostre Dame et les réjouissances faites à Paris, sur le mesme sujet.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 25

Paginanummer: 185

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Napels

Datum bericht: 24 januari

Samenvatting: De kostuums voor de hertog van Medina die de infante naar de grens zal begeleiden worden voorbereid. Alle grandes maken voorbereidingen om met grote luister te verschijnen.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 25

Paginanummer: 186

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Saint Jean de Luz

Datum bericht: 15 februari

Samenvatting: Er worden 12 boten voorzien met goud en zilverkleurige stoffen uit Castilië om de koning en de infante te vervoeren. Er worden werken uitgevoerd aan het kasteel in Fontarabie. Lodewijk XIV laat Spanjaarden en Lorreien vrij uit de galleien. Overall wordt de vrede gepubliceerd en leidt dit tot vreugde.

Bericht

Jaar : 1660

Extra-ordinaire: Les réjouissances faites à venise sur le sujet de la paix, par la République et l'Archévesque d'Ambrun, ambassadeur extraordinaire de France.

Paginanummer:

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting:

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 28

Paqinanummer: 209

Aantal regels: 38

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 12 februari

Samenvatting: De voorbereidingen voor de reis voor het huwelijk van de infante zijn in volle gang. Het huwelijk wordt het fundament van de vrede. De vreugde hierover wordt steeds groter en de koning heeft de onderhandelaars beloond. De verdienste van de kardinaal is nog groter.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 28

Paqinanummer: 210

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Saint Jean de Luz

Datum bericht: 15 februari

Samenvatting: Er wordt in haast een grote zaal gebouwd voor de ontmoeting tussen de twee kronen.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 28

Paqinanummer: 214

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Ieper

Datum bericht: 28 februari

Samenvatting: Menen wordt terug overgedragen aan Spanje. De Schotse garde trekt buiten. De Franse troepen vertrekken ook uit Diksmuide, Veurne, het kasteel van Komen en uit Oudenaarde.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 28

Paginanummer: 236

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Narbonne

Datum bericht: 1 maart

Samenvatting: Baga en Ripouil worden overgedragen aan Spanje.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 28

Paginanummer: 239

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Abbeville

Datum bericht: 9 maart

Samenvatting: Hesdin wordt door de Fransen in handen genomen.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 28

Paginanummer: 239

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Amiens

Datum bericht: 10 maart

Samenvatting: Bergues Saint Vinox en fort Royal en Ieper worden teruggeven aan Spanje.

Philippeville en Avesnes gaan naar Frankrijk

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 32

Paginanummer: 241

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: La suite des Feux de joye, et des autres Réjouissances faites sur le sujet de la Paix

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 34

Paginanummer: 258

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Milaan

Datum bericht: 26 februari

Samenvatting: Fuensaldaña mag de infante ook vergezellen tot in Parijs. Hij heeft hiervoor aangepaste kledij nodig.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 34

Paginanummer: 261

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Aix

Datum bericht: 9 maart

Samenvatting: Frankrijk heeft de dispense van de paus voor het huwelijk ontvangen en naar Madrid laten brengen.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 34

Paginanummer: 263

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Avennes

Datum bericht: 10 maart

Samenvatting: La Bassée is terug overgedragen aan Spanje. De inwoners waren zeer tevreden over het goede gedrag van de Fransen.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 37

Paginanummer: 287

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 20 maart

Samenvatting: Te Deum voor de vrede in aanwezigheid van Caracena. Grote publieke vreugde.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 39

Paginanummer: 294

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Antwerpen

Datum bericht: 22 maart

Samenvatting: Te Deum en vuurwerk en drie dagen feest voor vrede.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 45

Paginanummer: 341

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 24 maart

Samenvatting: Men werkt met grote ijver aan alle voorbereidingen die nodig zijn voor de plechtigheid van het huwelijk van de infante. De koning is nog steeds van plan naar de grens te reizen om haar te begeleiden. Ondertussen gaat men ook verder met de voorbereidingen in verband met Portugal.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 48

Paginanummer: 366

Aantal regels: 25

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 2 april

Samenvatting: De afgevaardigde van de koning van Frankrijk is aangekomen en heeft een eerste audiëntie gehad die zeer plechtig verliep. Hij overhandigde brieven van de Franse koning en de dispensatie van de paus voor het huwelijk. De Spaanse koning was hierover zeer verheugd. Daarna had hij audiëntie bij de koningin en de infante die ook zeer verheugd waren. Hij had ook een ontmoeting met don de Haro en ontving een enseigne met diamanten. De afgevaardigde vertrok zeer goed gezind van het hof waar men enkel nog bezig is met de reis naar de grens die aan de vrede een rotsvast fundament zal geven.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 51

Paginanummer: 392

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Carcassonne

Datum bericht: 17 april

Samenvatting: De eminentie is in goede gezondheid en heeft een ontmoeting gehad met de Koninklijke gezant vanuit Madrid terug. Die verzekerde hem dat de Spaanse koning en de infante de 15^e zullen vertrekken en de 8^e van de volgende maand zullen aankomen.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 54

Paginanummer: 417

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 28 april

Samenvatting: Er had een bal plaats met alle belangrijke mensen uit de streek die gekleed waren op zijn Spaans en er werd Spaans eten geserveerd.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 57

Paginanummer: 437

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Napels

Datum bericht: 10 april

Samenvatting: De verjaardag van de koning en de publicatie van de vrede werd gevierd (8^e) met een ceremonie.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 57

Paginanummer: 438

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 21 april

Samenvatting: De Spaanse koning en de infante zijn de 15^e naar de grens vertrokken. Er is bericht dat de Franse koning ook op weg is. De laatste besprekingen over de grens in Catalonië zijn aan de gang.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 60

Paginanummer: 464

Aantal regels: 60

Herkomst bericht: Saint Jean de Luz

Datum bericht: 11 mei

Samenvatting: De Franse koning is aangekomen. De 10^e is Mazarin naar het eiland gegaan waar hij don de Haro ontmoet heeft. Zij betuigden hun wederzijdse vreugde over de ontmoeting om het grote werk te volbrengen. Dan hebben zij meer dan twee uren vergaderd en zullen morgen verder werken.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 60

Paaginanummer: 468

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 15 mei

Samenvatting: De aartsbisschop van Mechelen werd geopereerd.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 63

Paaginanummer: 487

Aantal regels: 27

Herkomst bericht: Saint Jean de Luz

Datum bericht: 15 mei

Samenvatting: De 11^e is de koning van Spanje met de infante aangekomen in Saint Sebastien waar ze zich nog steeds bevinden. De Fransen en Spanjaarden ontmoeten elkaar in grote vriendschap en ontmoeten elkaar aan het hof alsof ze dat al lang gewoon zijn. De Franse koning heeft de zieken aangerakt. De kardinaal had nog een vergadering met don de Haro en vandaag nog een.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 66

Paaginanummer: 509

Aantal regels: 27

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 1 mei

Samenvatting: Men heeft bericht ontvangen uit Burgos. Alles is klaar voor het huwelijk van de infante.

Verder wordt bericht over de opdrachten aan de legerleiders en over de ambassadeurs.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 66

Paaginanummer: 512

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Saint Jean de Luz

Datum bericht: 27 mei

Samenvatting: De 20^e werd een franse edelman naar de Spaanse koning en infante te Saint Sebastien gestuurd en werd daar zeer goed ontvangen. Fuensaldaña en de hertog van Geraardsbergen zijn ook aangekomen en ontvangen door de Franse koning. Er resten enkel nog enkele kleine probleempjes op te lossen.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 69

Paaginanummer: 536

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Saint Jean de luz

Datum bericht: 1 juni

Samenvatting: de 31e hadden de kardinaal en don de Haro hun vierde vergadering en tenslotte zijn alle moeilijkheden opgelost. Alles is nu klaar voor het huwelijk. De Spaanse koning en de infante gaan naar Fontarabie voor een eerste ceremonie. Het hof zal zich de 5e van de volgende maand op het Isle de la Conférence bevinden waar ook een plechtigheid zal plaatsvinden en tenslotte de 6e in de kerk van Saint Jean de Luz.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 69

Paaginanummer: 536

Aantal regels:

Herkomst bericht: Saint Sebastien

Datum bericht: 1 juni

Samenvatting: De infante is de 27e gedurende een uur op het balkon verschenen om naar de processie te kijken en daar door vele Fransen gezien. Die konden zich geen koningin voorstellen die hun respect en affectie waardiger is. De Spaanse koning en de prinses zijn vertrokken naar Fontarabie en dan naar het eiland, waar de twee hoven aanwezig zullen zijn. Dan zal de voltrekking van de wensen van de twee naties volgen, de grote gewenste alliantie, de onveranderlijke eenheid.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 72

Paaginanummer: 558

Aantal regels: 26

Herkomst bericht: Fontarabie

Datum bericht: 8 juni

Samenvatting: De Spaanse koning is de 2^e aangekomen en 's anderendaags had een eerste plechtigheid plaats en gingen zij zeer mooi uitgedost naar de kerk. De Spaanse koning stond onder een prachtig baldakijn met links aan zijn zijde de prinses en rechts don de Haro. Er werd een Te Deum gezongen. Don de Haro is dan met procuratie gehuwd met de infante. Dan werd het huwelijk voltrokken na goedkeuring door de vader, waarna zij samen twee uren gesproken hebben tot grote tevredenheid van beiden. Gisteren ging de Spaanse koning voor de derde maal naar het eiland waarna hij zijn dochter aan het Franse hof overliet en terugreisde naar Madrid.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 72

Paginanummer: 559

Aantal regels: 88

Herkomst bericht: Saint Jean de Luz

Datum bericht: 8 juni

Samenvatting: De 3^e vond te Fontarabie de eerste ceremonie van het huwelijk plaats. 's Avonds was er een groot bal in het stadhuis waarop het hof met grote luister verscheen. De edelen boden een geschenk aan aan de koning en zijn echtgenote. Het ging om kostbare rariteiten en de prinses was er zeer verheugd over. De 4^e ging de Spaanse koning en de infante en de grandes naar het eiland waar zeer veel volk aanwezig was, die met grote verrukking de prinses zagen die charmant was niet enkel door haar gratie en schoonheid maar ook door de glans van de diamanten op haar kleed van zilverbrokaat. De koning reikte haar de hand bij het buitengaan en ze gingen naar de Chambre des conférences waar er een zeer aangename ontmoeting met de koningin-moeder plaatsvond. De koning vond dat de prinses al zijn verwachtingen overtrof wat de prinses ook ongetwijfeld vond van de koning.

Er is ook vrede gesloten tussen Zweden en Polen en tussen Zweden en Denemarken.

De kledij van de bruidstoet was met goud en zilver en steentjes bezet en ook de koetsen. Er was nooit iets grootser en meer schitterend te zien. De twee koningen zweerden, na wederzijdse vreugdebetuigingen, het vredesverdrag te zullen respecteren. Na verdere vriendschapsbetuigingen gaf de Spaanse koning zijn dochter de zegen en droeg haar over aan de Franse koning. Daarop namen de twee hoven afscheid met grote tevredenheid en wederzijds vertrouwen. De Spaanse koning weigerde de gijzelaars die aangeboden werden voor de teruggave van Roses en de andere plaatsen.

Bericht

Jaar : 1660

Extra-ordinaire: 73

Paginanummer: 565 tot 576

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: Le mariage du Roy, célébré à S Jean de Luz, le 9 de ce mois : avec toutes les particularitez de cette grande solennité

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 76

Paginanummer:

Aantal regels: 65

Herkomst bericht: Saint Jean de luz

Datum bericht: 14 juni

Samenvatting: De koning was prachtig gekleed de 9e en iedereen was betoverd door de nieuwe koningin en haar volkomen schoonheid en waardigheid onder het prachtige baldakijn.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 79

Paginanummer: 597

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 2 juni

Samenvatting: bericht uit Cadiz : de vloot is onderweg. De Portugezen hebben Alcagnis aangevallen maar ze zijn door het garnizoen en de bewoners teruggeslagen.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 79

Paginanummer: 598

Aantal regels: 31

Herkomst bericht: Saint Jean de luz

Datum bericht: 21 juni

Samenvatting: Fuensaldaña is in grote stijl aangekomen en ontvangen door de koning.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 79

Paginanummer: 598

Aantal regels:

Herkomst bericht: Bayonne

Datum bericht: 22 juni

Samenvatting: De vorsten doen hun intrede en overal met vreugde en grote eer ontvangen.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 82

Paginanummer: 621

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 9 juni

Samenvatting: In Algiers werden katholieke slaven vrijgekocht. In Portugal staat niet veel meer te gebeuren aangezien het seizoen te ver gevorderd is.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 85

Paginanummer: 645

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 23 juni

Samenvatting: De koning zal weldra hier zijn en is in goede gezondheid. Don Juan van Oostenrijk is ziek en de koningin heeft artsen naar hem gestuurd.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 94

Paginanummer: 717

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 14 juli

Samenvatting: De Spaanse koning is terug. Er is enorm grote vreugde om de alliantie die onomkeerbaar is. De tiende verjaardag van de infante is gevierd.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 94

Paginanummer: 722

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 31 juli

Samenvatting: De prins van Ligne is in opdracht van de Spaanse koning naar Londen gereisd als buitengewoon ambassadeur bij de Engelse koning.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 97

Paginanummer: 742

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 21 juli

Samenvatting: Het bericht dat de koning van Engeland weer in zijn land is veroorzaakt grote vreugde en de vrede met Spanje werd voorgesteld.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 100

Paginanummer: 766

Aantal regels: 18

H.erkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 28 juli

Samenvatting: Er zijn troepen uit Barcelona naar Cadiz gestuurd. Het bericht van de vrede met Engeland is rondgestuurd. Er wordt vrije toegang gegeven voor de Engelse schepen in de havens.

Bericht

Jaar : 1660

Extra-ordinaire: 102

Paginanummer: 785 tot 816

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting: La magnifique et superbe entrée du Roy et de la reyne en la ville de Paris

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 110

Paginanummer: 862

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 11 september

Samenvatting: Verslag van een processie en kerkelijke plechtigheid waar ook Fuensaldaña aanwezig is.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 110

Paginanummer: 862

Aantal regels:

Herkomst bericht: Parijs

Datum bericht: 18 september

Samenvatting: De koningin moeder ontvangt een geschenk van de Spaanse koning : een relikwie van de stichter van de orde van de Charité. Het geschenk is waardig aan de grootheid en vroomheid van de Spaanse koning.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 116

Paginanummer: 904

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 8 september

Samenvatting: Staatssecretaris Coloma is zwaar ziek. De koning is begroet door de Staten van Castilië, die de eed van trouw gezworen hebben aan de jonge prins en belangrijke sommen zullen geven voor de oorlog tegen Portugal. De voorbereidingen verlopen met enthousiasme. De Portugezen bereiden zich ook goed voor, te land en op de zee.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 133

Paginanummer: 1124

Aantal regels: 7

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 20 oktober

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk heeft opdracht gekregen naar Estremadura te gaan waar hij het Spaanse leger verzamelt. Daar moet hij wachten op de orders van de koning en don de Haro.

Bericht

Jaar : 1660

Nummer krant: 133

Paginanummer: 1128

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Saint Omer

Datum bericht: 4 november

Samenvatting: Er zijn vergaderingen tussen de afgevaardigden van Frankrijk en spanje om het vredesverdrag uit te voeren en de grenzen te regelen. Zij komen twee maal daags samen en gaan eerst over Vlaanderen en vervolgens Arois, Henegouwen en Luxemburg. Er werden 4 Franse soldaten vrijgelaten. De steden in Artois die bij Spanje blijven zullen een geldelijke bijdrage aan de Franse koning moeten betalen.

661

1661**Bericht**

Jaar : 1661

Nummer krant: 4

Paginanummer: 5
Aantal regels: 4
Herkomst bericht: Napels
Datum bericht: 24 november
Samenvatting: Er is munitie klaar voor de oorlog met Portugal.

Bericht

Jaar : 1661
Nummer krant: 5
Paginanummer: 29
Aantal regels: 41
Herkomst bericht: Madrid
Datum bericht: 9 december
Samenvatting: De koning is weer gezond maar moest het bed houden op de vierde verjaardag van de prins. Er is bericht over de vloot : er is een grote som geld verloeren door een schipbreuk. De voorbereidingen voor de oorlog worden geactiveerd want Castilië heeft besloten om financieel bij te dragen. Men heeft hulp beloofd aan Venetië in de strijd tegen de Turken.

Bericht

Jaar : 1661
Nummer krant: 8
Paginanummer: 54
Aantal regels: 15
Herkomst bericht: Madrid
Datum bericht: 18 december
Samenvatting: De prins heeft koorts gehad en er werd gevreesd voor de pokken. Hij is nu weer beter. De ambassadeurs van Holland zijn zonder veelpoespas aangekomen.

Bericht

Jaar : 1661
Nummer krant: 11
Paginanummer: 78
Aantal regels: 24
Herkomst bericht: Madrid
Datum bericht: 29 december
Samenvatting: De 24^e hebben de ambassadeurs en de corpors van de stad de koning begroet. Dit gebeurde met grote plechtigheden. De troepen hebben opdracht gekregen op te trekken naar Estremadura waar ook don Juan van Oostenrijk naartoe zal gaan. Catalonië heeft geweigerd soldaten in te kwartieren.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 11

Paginanummer: 83

Aantal regels:

Herkomst bericht: Parijs

Datum bericht: 22 januari

Samenvatting: Er werd een Spaans feest gehouden en een Spaanse preek gegeven.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 14

Paginanummer: 103

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 6 januari

Samenvatting: Op het bericht dat er veel geld lag in de schepen die gezonken zijn te Cadiz, zijn er officieren naar daar gestuurd om het op te vissen.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 17

Paginanummer: 123

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 12 januari

Samenvatting: De koning en de koningin zijn naar Pardo. De prins van Barbanson , een van de belangrijkste edelen van Vlaanderen, heeft aan de koning van Spanje aangeboden te vechten in Portugal in ruil voor het terugkrijgen van zijn land.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 20

Paginanummer: 147

Aantal regels:

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 19 januari

Samenvatting: Don Pimentel zal de regering in Cadiz overnemen na zijn terugkeer uit Frankrijk. Nog aanstellingen.

In de kranten 23 (p.170), 16 (p.194), 29 (p.217) , 32 (p.242) , 35 (p.35), 37 (p.278),40 (p.302), 43 (p.327), 46 (p.351) , 52 (p.398), 55 (p.423), 61 (p.470), 70 (p.549), 73 (p.574), 76 (p.602), 82 (p.651) wordt uit Madrid gemeld dat men met grote ijver voortwerkt aan de voorbereidingen van de oorlog met Portugal en geeft men een verslag van activiteiten aan het hof.

In de kranten 40 (p.307), 46 (p.354), 49 (p.379), 99 (p.797), 102 (p.1016), 117 (p.1055), 120 (p.1084), 141 (p.1249), 144 (p.1276), 147 (p.1299),151 (p.1349) geeft men vanuit Brussel verslag over kerkelijke en andere plechtigheden en de belangrijke personen die daarbij aanwezig zijn, aanstellingen en benoemingen en passage van belangrijke personen in Brussel.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 46

Paaginanummer: 351

Aantal regels:

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 20 maart

Samenvatting: De paus laat via zijn nuntius aan de Spaanse koning vragen om samen met de keizer troepen te sturen voor de strijd tegen de Ottomannen. Dit zal zeer moeilijk zijn want Spanje heeft alle krachten nodig voor de oorlog in Portugal.

Jaar : 1661

Nummer krant: 52

Paaginanummer: 398

Aantal regels: 7

Herkomst bericht: Milaan

Datum bericht: 6 april

Samenvatting: Er is ook in Milaan geld opgehaald voor de troepen in Spanje want dat van Napels volstond niet.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 52

Paaginanummer: 398

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 9 april

Samenvatting: Er liggen vijf schepen klaar om manschappen naar Spanje te brengen.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 58

Paaginanummer: 423

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Napels

Datum bericht: 4 april

Samenvatting: 2 galleien met 5 compagnieën infanterie en bandieten die gevangen waren, liggen klaar om naar Spanje verscheept te worden. De viceroy blijft troepen en geld inzamelen.

In de kranten 61 (p.469), 64 (p.501), 70 (549), 73 (p.537), 76 (p.601), 82 (p.649), 88 (p.697),99(p.759), 102 (p.905), 108 (916), 120 (p.1120), 135 (p.1199), 150 (p.1319) gaat de berichtgeving vanuit Napels over de volgende onderwerpen :

- De vraag om troepen en geld te verzamelen voor de oorlog in Portugal.
- De onvrede van de adel en het volk van Napels.
- De strijd tegen de Turken en de zeerovers, de bandieten in de Abbruzen.
- Verslagen van feesten en plechtigheden.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 58

Paginanummer: 446

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 18 april

Samenvatting: De Spaanse koning heeft hulp toegezegd aan de paus in zijn strijd tegen de Ottomanen. De koning vierder zijn 57^e verjaardag. De prins is in goede gezondheid.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 61

Paginanummer: 470

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Milaan

Datum bericht: 27 april

Samenvatting: De troepen die gelicht werden in Italië zijn naar Final gestuurd. Er gelden strenge gedragsregels om de bevolking niet te storen. Ze zullen ingezet worden in de oorlog tegen Portugal.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 67

Paginanummer: 525

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 14 mei

Samenvatting: De troepen zijn te Final aangekomen. In Napels vraagt de adel en het volk 60 kanonnen terug aan de viceroy, de afschaffing van de inquisitie en minder belastingen. De viceroy heeft zich moeten verschansen in zijn verblijf en versterking vragen.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 70

Paginanummer: 550

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Milaan

Datum bericht: 15 mei

Samenvatting: De troepen te Final zullen 's anderendaags inschepen na aankomst van nog twee schepen van Genua. Het lichten van troepen gaat verder.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 70

Paginanummer: 550

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 21 mei

Samenvatting: Er zijn gevechten op zee tegen de Turken, ook de Italianen maken slaven. Er is bericht uit Portugal dat de Portugezen verder kunnen gaan want de Spanjaarden zijn nog niet in campagne. Ze wachten op versterkingen uit Italië en Vlaanderen.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 76

Paginanummer: 602

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 28 mei

Samenvatting: De Portugezen hebben hun place d'armes gekozen te Monte maggiore nabij Safra, waar don Juan van Oostenrijk op provisies wacht om de campagne te beginnen de 16^e van de volgende maand.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 82

Paginanummer: 651

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 18 juni

Samenvatting: De Spaanse koningin is in goede gezondheid , de zwangerschap verloopt goed. De hitte is te groot om te vechten tegen Portugal.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 85

Paginanummer: 674

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 17 juni

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk had Roncas gevraagd zich over te geven (een kleine plaats maar met een groot garnizoen). Eerst had men fier geweigerd. Maar nadat de Spanjaarden alles opgesteld hadden om aan te vallen hebben ze zich toch overgegeven. Dan is don Juan opgetrokken naar Port Alegre dat hij zal belegeren.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 85

Paginanummer: 679

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Arras

Datum bericht: 11 juli

Samenvatting: De Franse commissaris voor de regeling van de grenzen heeft met Spanje vergaderd sinds 28 juni. Dit alle dagen van 9 tot 12u. Men hoopt deze maand te kunnen afronden voor Artois en dan aan Henegouwen en Luxemburg te beginnen.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 88

Paginanummer: 698

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 25 juni

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk heeft zich meester gemaakt van Port Alegre, een belangrijke plaats aan de grens van Portugal en trekt verder op.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 88

Paginanummer: 698

Aantal regels: 25

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 30 juni

Samenvatting: Het is te warm in Portugal om er te vechten voor september. Maar op bericht dat de Portugezen toch opmarcheerden, bereidde don Juan zich toch voor op een groot gevecht. Men werkt onophoudelijk aan de versterkingen van Lissabon en enkele gouverneurs aan de grens waarvan men niet wist of ze te vertrouwen waren, zijn vervangen. De koning van Portugal wil zijn dochter naar Engeland brengen.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 91

Paginanummer: 722

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 7 juli

Samenvatting: Men heeft opdracht gestuurd naar Cadiz om een groot aantal schepen te equiperen voor de escorte van de vloot der Indië. Er zijn ook geruchten van een groot gevecht tussen Spanje en Portugal in de buurt van Portalegre dat geen gevolgen had.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 94

Paginanummer: 745

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 14 juli

Samenvatting: De laatste berichten uit Spanje bevestigen niet de inname van Portalegre noch een gevecht daar. Alleen dat don Juan van plan was naar Campo Maior te gaan maar dat de Portugezen ervan wisten en dit zo goed verhinderden dat hij zich moest terugtrekken te Badajoz. En dat de Portugezen over een krachtig leger beschikken dat zich in de sterkste plaatsen bevindt en wachten op hulp uit Engeland (20 oorlogsschepen en 9000 manschappen).

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 96

Paginanummer: 759

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 23 juli

Samenvatting: Er zijn galleien van Napels aangekomen met 500 man om in te zetten tegen Portugal. De vloot uit de koloniën heeft goede weersomstandigheden en wordt spoedig verwacht. Uit Lissabon wordt gemeld dat van de mooiste huizen wordt klaargemaakt voor de Engelse ambassadeurs die de infante komen halen. Don Juan van Oostenrijk verschanst zich te Arronchas en wacht op troepen uit Italië en de Nederlanden.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 99

Paginanummer: 792

Aantal regels: 28

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 30 juli

Samenvatting: De schepen uit Napels en Sicilië voor Spanje zijn hier gepasseerd. Te Napels stijgt de onrust door de ontevredenheid van de adel en het volk. De viceroy moet dringend iets doen. Uit Madrid is er geen nieuws over de oorlog met Portugal behalve dat beide partijen werken aan versterking van hun legers tot het koeler wordt om te vechten.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 108

Paginanummer: 955

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 20 augustus

Samenvatting: De onrust in Napels stijgt. De viceroy van Sicilië wacht met veel troepen op orders uit Madrid. Don Juan van Oostenrijk heeft in de buurt van Arronchas verschillende posten ingenomen zodat ze geen last meer hebben van aanvallen door garnizoenen van Elvas en Campo Maior. Nog steeds zijn de beide partijen hun legers aan het versterken en is het te heet om aan de campagne te beginnen.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 114

Paginanummer: 1031

Aantal regels: 46

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 16 augustus

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk bevindt zich in de provincie Alentejo met 5000 ruiters en 12000 infanteristen en heeft zich voor Campo Maior geposteerd. Hij werd door de aanvallen van de Portugezen teruggedrongen naar Badajoz. De 14^e was hij nabij Arronchas dat alleen verdedigd werd door de bevolking en dus gemakkelijk ingenomen werd. Maar men verloor veel soldaten door de slechte weersomstandigheden en lucht. Hij liet daar manschappen achter en ging terug naar Badajoz. De Portugezen beslisten om aan te vallen maar ze zagen in dat ze dit enkel konden innemen door een belegering. Ze vonden het niet waard daar hun beste troepen aan te besteden en trokken zich ook terug. Ondertussen zijn de Spanjaarden in de provincie Minho en de 25^e was er een treffen waarbij ze veel doden en gewonden hadden. In de provincie Beira hebben de Spaanse troepen zich moeten terugtrekken.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 114

Paginanummer: 1034

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 3 september

Samenvatting: De republiek is in conflict met Spanje dat dreigt alle bezittingen van Genuezen in Spanje aan te slaan. In Genua heeft men een vergadering gehouden om zich beter te kunnen verdedigen en een fonds te stichten, om hun soevereiniteit te kunnen bewaren. De opstanden in Napels zijn nog niet onder controle die in Sicilië wel.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 123

Paginanummer: 1108

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: La Rochelle

Datum bericht: 9 oktober

Samenvatting: Het huwelijk van de Portugese prinses met de koning van Engeland maakt beide volkeren blij. Er is bevestiging van de overwinningen van de Portugezen op Spanje.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 129

Paginanummer: 1151

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 24 september

Samenvatting: De Engelse vloot uit Algiers is aangekomen in afwachting van die uit Engeland om de infante te halen. Er is grote vreugde hierover. Don Juan van Oostenrijk heeft zich teruggetrokken in de provincie Alentejo.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 132

Paginanummer: 1175

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 31 september

Samenvatting: Sinds het succes van Portugal bouwen zij enkele forten aan de Minho rivier en versterken de grenzen.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 132

Paginanummer: 1176

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 15 oktober

Samenvatting: Het bericht loopt dat er grote geldsommen afgeladen zijn uit de vloot uit de Indiën. Dit is gebeurd te Coruña en niet in Cadiz waar het te onzeker is daar de aanwezigheid van schepen waarvan men niet weet wat ze van zin zijn. Men verwacht Caracena met een deel van de troepen uit Vlaanderen.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 135

Paginanummer: 1199

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 7 oktober

Samenvatting: Er worden onophoudelijk werken aan de versterkingen uitgevoerd in Elvas, Estremoz en Gerumegua. Spanje laat de Portugezen volledig met rust. Wel komen vaak soldaten van hen naar ons over.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 135

Paginanummer: 1200

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 26 oktober

Samenvatting: De jonge prins is ziek en heeft een kwaadaardige koorts. Men hoopt op beterschap. Men houdt verschillende processie en heeft een relikwie laten komen.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 138

Paginanummer: 1224

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 1 november

Samenvatting: De jonge prins is overleden. Het hele hof treurt.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 141

Paginanummer: 1247

Aantal regels: 61

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 24 oktober

Samenvatting: De vloot uit Brazilië is gearriveerd met een rijke lading. Dit geeft nog grotere vreugde.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 141

Paginanummer: 1248

Aantal regels: 7

Herkomst bericht: Milaan

Datum bericht: 1 november

Samenvatting: De vraag om troepen is zeer groot na de vele verliezen door Spanje; De Portugezen zijn zeer sterk.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 144

Paginanummer: 1276

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 23 november

Samenvatting: Het nieuws van de dood van de prins is aangekomen. Dit heeft tot grote consternatie, ontzetting geleid. Maar de koningin gaat opnieuw bevallen.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 147

Paginanummer: 1296

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Perpignan

Datum bericht: 19 november

Samenvatting: Er werden dankceremoniën gehouden voor de geboorte van de dauphin. In Barcelona werden schoten afgevuurd voor de infante.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 153

Paginanummer: 1343

Aantal regels: 33

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 19 november

Samenvatting: De 6^e is de koningin bevallen en er is bericht dat de franse koniingin ok bevallen is. Er werden missen en dankvieringen opgedragen. De 17^e overleed don de Haro.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 153

Paginanummer: 1344

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 24 november

Samenvatting: Er was een treffen met Spanje maar Portugal is er goed uitgekomen. De versterkingen gaan verder. Alles is klaar voor de inschepping van de infante.

Bericht

Jaar : 1661

Nummer krant: 156

Paginanummer: 1367

Aantal regels: 64

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 26 november

Samenvatting: De 18^e hoorde de koningin over de bevalling van de Franse koningin en deeder direct konde van. Er werd bevolen dit te vieren en de ambassadeur werd gefeliciteerd. De Franse ambassade krijgt speciale voorrechten. Er is een hele goede verstandhouding tussen Frankrijk en Spanje. Er zijn geen belangenconflicten.

1662

Bericht

Jaar : 1662
Nummer krant: 3
Paginanummer: 21
Aantal regels: 21
Herkomst bericht: Napels
Datum bericht: 1 december
Samenvatting: Er is nog steeds onrust in Napels en burger werd gedood.

Bericht

Jaar : 1662
Nummer krant: 3
Paginanummer: 21
Aantal regels: 41
Herkomst bericht: Madrid
Datum bericht: 1 december
Samenvatting: De prins is met groot ceremonieel gedoopt in afwezigheid van de koning en koningin. Er is grote vreugde bij het volk. De Franse koning zond een brief voor de dood van de infante. Don de Haro is begraven.

Bericht

Jaar : 1662
Nummer krant: 3
Paginanummer: 23
Aantal regels: 9
Herkomst bericht: Genua
Datum bericht: 17 december
Samenvatting: Er werden twee nieuwe raadgever voor de Spaanse koning benoemd : de hertog van Medina de las Torres voor het noorden en de graaf Castiglio voor Italië. Later zullen er nog twee andere benoemd worden : voor Spanje en voor de Indiën.

Bericht

Jaar : 1662
Nummer krant: 6
Paginanummer: 45
Aantal regels: 32
Herkomst bericht: Lissabon
Datum bericht: 6 december 1661

Samenvatting: De Portugezen zijn Castilië binnengetrokken tot bij Gata. Dan werden ze gehinderd door de zware regen. Twee andere plaatsen gaven zich over en werden geplunderd ondanks Spaanse hulp. De Spanjaarden wilden zich wreken en trokken met een groot aantal naar Perales waar er schermutselingen waren. De Portugezen trokken toch verder. Er kwam een Duits regiment ter hulp, ze waren groter in aantal en ze hadden het voordeel in eigen land te vechten. Bovendien gingen ze de strijd aan met Portugezen die moe waren en ver van huis. De Portugese troepen vochten echter zeer goed en zouden gewonnen hebben. Maar daar is nog geen bevestiging van.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 9

Paginanummer: 70

Aantal regels: 58

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 30 december

Samenvatting: Er is bevestiging van het voordeel dat Portugal behaald heeft op Spanje. En kleine dorpjes op de terugweg gaven zich zo over. Spanje heeft zich moeten terugtrekken en leed veel verliezen terwijl de Portugezen er bijna geen hebben. De Spanjaarden hebben wel weer Alconchel ingenomen.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 12

Paginanummer: 95

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 6 januari

Samenvatting: Het bericht gaat dat Spanje grote voorbereidingen treft sinds de aankomst van de vloot der Indiën, om de campagne te herbeginnen in de lente. Dit verplicht de Portugezen zich dubbel zo hard in te spannen om klaar te zijn. Er wordt een vloot geëquipeerd voor Brazilië.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 15

Paginanummer: 118

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 10 januari

Samenvatting: Er is bevestiging van de voorbereidingen van Spanje en de portugezen verdubbelen hun inspanningen voor de oorlog. De Portugezen waken constant nabij Alconcheldat opnieuw daar Spanje ingenomen is.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 15

Paginanummer: 119

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 14 januari

Samenvatting: Er worden drie schepen uit Cadiz verwacht met geld voor de Genuese handelaars. In Madrid zijn nieuwe raadsheren aangesteld want er zijn grote beslissingen nodig in verband met Italië, de Nederlanden en Catalonië. Men is verrast door de overgang van een Napolitaans regiment naar Portugal.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 18

Paginanummer: 145

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 21 januari

Samenvatting: De Spaanse koning heeft na het overlijden van don de Haro alle dagen overleg gepleegd met vier raadgevers. Er werd beslist een grote som naar Cadiz te sturen om een groot aantal schepen uit te rusten en om opdracht te geven dringend infanterie te recruteren want er is veel ziekte en desertie in leger en men wil tegen de lente beschikken over twee machtige legers.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 21

Paginanummer: 169

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 11 februari

Samenvatting: De markies Fuentes is naar Frankrijk gestuurd als ambassadeur en werd uitgeleide gedaan door Caracene. Er is veel vreugde over de vrede en men hoopt dat alle goeds dat de unie van de twee kronen belooft, waar kan gemaakt worden.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 24

Paginanummer: 191

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Milaan

Datum bericht: 29 januari

Samenvatting: Het Spaanse hof is naar Buen Retiro. De voorbereidingen voor de campagne gaan door want de koning wil geen minderwaardig leger tegenover Portugal en men wil meer kracht bijzetten dan in het verleden.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 32

Paginanummer: 254

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 25 februari

Samenvatting: In Lissabon bereiden ze de campagne voor. De Engelse vloot is aangekomen voor de infante.

In Spanje worden in opdracht van de koning grote lichten gedaan want het leger is verzwakt door de weersomstandigheden. Don Juan van Oostenrijk heeft laten weten dat er zonder versterking van het leger geen vooruitgang mogelijk is.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 38

Paginanummer: 302

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 4 maart

Samenvatting: De aartsbisschop Ambrun is in aangesteld als ambassadeur voor Frankrijk. Er is opdracht gegeven aan don Juan van Oostenrijk om de 15^e de campagne te beginnen.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 38

Paginanummer: 302

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 11 maart

Samenvatting: Men werkt zo ijverig aan de bewapening van Cadiz dat het einde spoedig verwacht wordt. Er is onder andere een schip met wel 100 bronzen kanonnen. De voorbereiding van de campagne is zo krachtig dat de Portugezen liefst niets aan het toeval over laten.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 38

Paginanummer: 303

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Barcelona

Datum bericht: 12 maart

Samenvatting: De markies van Leiche, de oudste zoon van don de Haro is opgepakt op verdenking van het plegen van een aanslag.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 41

Paginanummer: 346

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 11 maart

Samenvatting: De koning en de koningin waren in Buen Retiro toen een brandende lont werd gevonden in het theater. Men denkt in opdracht van de markies Leiche om het hof te doen ontploffen en zich zo te wreken omdat men hem een plaats in de regering ontnamen had.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 41

Paginanummer: 347

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 15 maart

Samenvatting: Het verdrag met Engeland is gepubliceerd en ook dat met de Staten generaal van de Verenigde Provinciën. De infante kan nu vertrekken na Pasen.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 44

Paginanummer: 372

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 22 maart

Samenvatting: Op het bericht dat Spanje een grote aanval voorbereidde gaf de koningin regente orders naar de grens te gaan en alles klaar te houden. Ondertussen blijven de Portugese troepen aanvallen uitvoeren in vijandelijk gebied. Uit de koloniën is een rijkbeladen schip binnengelopen en de vloot voor Brazilië wordt voorbereid. Er is nog steeds grote vreugde om het huwelijk van de infante.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 49

Paginanummer: 407

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 31 maart

Samenvatting: De koningin heeft 9 arme vrouwen uitgenodigd voor een maal en hen bediend en stoffen en geld gegeven. De Franse ambassadeur was aanwezig.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 52

Paginanummer: 430

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 15 april

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk staat aan de grens van Estremadure klaar om Portugal binnen te trekken met een groot leger en er zijn nog grote reserves op komst. De reserves uit de Nederlanden zijn gelegerd in Coruña, Compostella en Pontevedra. De cavalerie is aan de Minho waar de koning 2000 ruiters naartoe gezonden heeft.

Maar er wordt ook gemeld dat de Portugezen alles doen om zich te verdedigen en de garnizoenen zijn uit de steden vertrokken op het leger te versterken.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 55

Paginanummer: 454

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 20 april

Samenvatting: Er zijn de gewone processies geweest in de semana Santa. De koning heeft de voeten van armen gewassen en hen bediend aan tafel en stoffen en geld geschonken. De Franse ambassadeur was aanwezig.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 67

Paginanummer: 551

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 21 mei

Samenvatting: De Franse afgevaardigde heeft de gelukwensen voor de geboorte van de prins overgebracht en ging daarna naar de Franse ambassadeur dineren. Hij kreeg de eer het kind te mogen begroeten. De tuinen en fonteinen te Aranjuez worden beschreven.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 70

Paginanummer: 583

Aantal regels: 31

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 28 mei

Samenvatting: Volledige beschrijving van een stierengevecht. Don Juan van Oostenrijk is Portugal binnengetrokken met een groot leger en heeft zich in zes uur meester gemaakt van de kleine stad Borba. Men heeft de gouverneur opgehangen omdat hij weerstand bood aan het leger van de koning. Daarna vatte hij het plan op om een grotere stad te gaan bezetten.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 73

Paginanummer: 606

Aantal regels: 25

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 2 juni

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk heeft het leger verzameld en naar Lissabon opgetrokken en er waren enkele schermutselingen met de Portugese cavalerie. Hij nam Borba in en trok verder tot voor Gurumena. Dit werd goed verdedigd door de burgers.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 76

Paginanummer: 630

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 7 juni

Samenvatting: Vanuit het kamp bij Gurumena meldt men dat don Juan Gurumena gevraagd heeft te capituleren maar de condities werden door hem geweigerd. Hij heeft de watertoevoer afgesneden en belet dat er hulp kwam.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 79

Paginanummer: 655

Aantal regels: 25

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: De afgevaardigde van de Franse koning werd uitmuntend ontvangen en heeft aan alle activiteiten deelgenomen. Hij kreeg zijn afscheidsaudientie en mocht de prins een tweede maal zien. Hij ontving een geschenk. Gurumena heeft zich over gegeven en don Juan is de stad binnengekomen. Er is grote hitte

Samenvatting:

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 82

Paginanummer: 679

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 24 juni

Samenvatting: De Portugezen zijn ontzet sinds de inname van Gurumena door Spanje want ze kunnen nu gemakkelijk aanvallen uitvoeren tot Lissabon. De vorsten van Portugal verwachten hulp van Engeland en hebben iedereen die in staat is wapens te dragen opgeroepen. Spanje heeft veel geld in de campagne gepompt. Caracena moet in de Nederlanden blijven.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 85

Paginanummer: 703

Aantal regels: 31

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 27 juni

Samenvatting: Feesten en mis voor Pinksteren met volledige beschrijving. De portugezen gaan Villaviciosa versterken en soldaten sturen naar de garnizoenen van elvas, Campo maior, Estremoz. Don Juan van Oostenrijk blijft vernieling zaaien in het vijandelijke gebied om het volk tot opstand te bewegen waartoe ze toch al geneigd zijn door het gebrek aan levensmiddelen sinds Spanje de campagne begon.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 85

Paginanummer: 704

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 1 juli

Samenvatting: De aanvoerder van het Spaanse leger in Galicië is de campagne begonnen. Men heeft schepen gevraagd in Oostende en Napels en Sicilië voor de uitbreiding van de vloot.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 88

Paqinanummer: 725

Aantal regels:

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 22 juni

Samenvatting: De Portugezen zijn zeer ongerust over de vooruitgang van Spanje en de inname van Gurumena. De gouverneur van deze stad wordt verweten dat hij zich niet voldoende zou verdedigd hebben. De vijand zit te goed verschanst zodat we beter niet aanvallen. De Portugese troepen blijven in Villaviciosa.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 88

Paqinanummer: 727

Aantal regels: 23

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 4 juli

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk is met het leger tot aan Villaviciosa getrokken. Hij wou de vijand daar uitlokken tot een gevecht maar zij maken er geen aanstalten toe, hij is dan verder gegaan tot Villabuy ondertussen alles platbrandend. Dan ging hij naar Beyros dat zich wilde overgeven maar hij liet toch het kasteel opblazen en dan naar Montfort waar de bevolking zich direct overgaf.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 91

Paqinanummer: 750

Aantal regels: 27

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 11 juli

Samenvatting: Don Juan is te Montfort waar vele bewoners bereid waren zich over te geven maar de gouverneur wilde verder verdedigen. Hij werd gevangen genomen en voor don Juan gebracht die daarop de stad binnentrok. Hij heeft ze laten versterken want dit is nuttig. Het Portugese leger is zeer verzwakt. Vele boeren zijn vertrokken om de oogst te gaan binnenhalen. Men verwacht goede vooruitgang van de Spaanse campagne indien er geen te grote hitte komt.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 91

Paqinanummer: 751

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: De Spanjaarden zijn meester in de campagne door de inname van Gurumena en verdere vernielingen in vijandelijk land rond Elvas. Don Juan van Oostenrijk heeft beslist Campo maior te belegeren. Uit Cadiz zijn schepen voor Lissabon vertrokken waarvan de in en uitgang geblokkeerd wordt. Het volk mort hierover want het heeft er veel last van. De markies van Leiches is naar een ander verblijf gebracht want hij is ziek.

Samenvatting:

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 94

Paqinanummer: 783

Aantal regels: 62

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 15 juli

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk is gebruik makend van de verwarring van de vijand naar Cabeza de vide gegaan (2 lieues verder) waar de inwoners zich direct met vreugde overgaven. Zij werden goed behandeld door het Spaanse leger. Hierna gaven nog twee steden zich over maar Ocrate wou niet ingaan op de vraag tot overgave behalve twee kloosterlingen. Er werd dan sterk aangevallen en wanneer het Spaanse leger in de stad trok werd de gouverneur gestraft maar met mate. Er zijn geschenken uit Frankrijk voor de jarig prins aangekomen en ze werden overhandigd door de ambassadeur van Frankrijk Ambrun.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 94

Paqinanummer: 786

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 22 juli

Samenvatting: Er is een afgezant van Genua naar de Spaanse vorsten gestuurd om hen te feliciteren voor de prins. Napels heeft geld naar Spanje gestuurd. Vanuit Lissabon meldt men dat de Portugezen alle troepen verzamelen en besloten hebben om in campagne te gaan nadat de hulp uit Engeland zal aangekomen zijn.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 97

Paqinanummer: 808

Aantal regels: 52

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 22 juli

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk sommeerde Fronteira zich over te geven die dit wilde doen om geen plundering te moeten ondergaan, dan ging hij naar Acumaz dat zich overgaf en die geen represailles zouden ondergaan op voorwaarde dat ze geen hulpmeer aan portugal zouden geven. Dan keerde don Juan terug naar Arronches waar hij zich logeerde.

Verslag van een stierengevecht. De koning denkt dat het belangrijk is voor een verdrag met de Ottomanen dat er een ervaren minister in Duitsland is.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 97

Paginanummer: 809

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 29 juli

Samenvatting: De Portugezen hebben besloten dit jaar zich enkel te verdedigen. Maar ze hopen tegen de volgende campagne een groot leger op de been te hebben en alles te heroveren want de meeste steden zijn verlaten of slecht verdedigd. Don Juan gaat niet verder met zijn veroveringen door de grote hitte.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 100

Paginanummer: 832

Aantal regels: 35

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 29 juli

Samenvatting: Het Spaanse leger lag voor Uguela en don Juan heeft het direct overwonnen. Het is een zeer nuttige plaats voor de communicatie met Arronches en Badajoz. Alle legeraanvoerders zijn zeer tevreden en hebben zin om nog meer vooruitgang te boeken. Maar wellicht zal men door de hitte verplicht zijn het hierbij te laten om het leger dat zich reeds zeer ingezet heeft niet teveel te vermoeien.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 100

Paginanummer: 834

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 5 augustus

Samenvatting: De vloot voor nieuw Spanje is uit Cadiz vertrokken met oorlogsschepen die meevaren om hen te beschermen tot de Canarische eilanden. De Spaanse troepen in Galicië doen aanvallen om het Portugese leger dat zich in de nabijheid bevindt tot vechten te dwingen.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 103

Paginanummer: 856

Aantal regels: 23

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 5 augustus

Samenvatting: Sinds de berichten over de vooruitgang van de Spaanse troepen in Portugal is hier enkel vernomen dat don Juan zich teruggetrokken heeft in Badajoz en zijn leger laat rusten. In Galicië is het leger over de Minho getrokken en heeft er verschillende plaatsen ingenomen. Men werkt voort om de nodige munitie in te zamelen. De koning legt zich hier zo op toe dat men begrijpt hoe belangrijk deze oorlog voor hem is en hoopt dat het zal aflopen opdezelfde manier als dit gelukkige begin.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 103

Paginanummer: 857

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 12 augustus

Samenvatting: Er zijn onenigheden in de Portugese regering geweest maar men zal ze beëindigen in het besef dat dit meer schade berokkent dan alle acties van de vijand. Men treft nu reeds voorbereidingen voor de versterking van de troepen tegen Spanje.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 112

Paginanummer: 927

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: De Portugezen zijn nog ontzet over de vooruitgang van het Spaanse leger maar ze worden een beetje getroost want in Galicië hebben de Spanjaarden niet hetzelfde succes.

In de buurt van Arcos was er treffen tussen de twee legers waarbij ze beiden grote verliezen leden. De Portugezen hebben een doorgang bezet en zo de Spanjaarden belet om verder te gaan.

Samenvatting:

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 112

Paginanummer: 928

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 28 augustus

Samenvatting: In Galicië hebben de Spaanse troepen twee kleine forten ingenomen en twee andere hebben zich overgegeven. Dan is het leger verder gegaan om een doorgang in te nemen maar daar zijn de troepen zwaar aangevallen en hebben ze zich moeten terugtrekken met zware verliezen.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 116

Paginanummer: 955

Aantal regels: 27

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 22 augustus

Samenvatting: Na het bericht over wat er gebeurd is tussen de Portugese en spaanse troepen, is er ook nieuws uit Beira wat ons zeer verbaasde. De Portugezen hebben daar aangevallen met succes en grote verliezen voor de Spanjaarden.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 116

Paginanummer: 956

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 4 september

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk is ziek. De troepen maken zich klaar om in campagne te gaan. Men heeft opdracht gegeven om hen meer geld te sturen om het leger alle maanden te betalen.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 116

Paginanummer: 857

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 9 september

Samenvatting: Nieuwe aanstellingen bevestigen de vooruitgang van de Spaanse troepen tussen Duero en Minho. Maar uit Lissabon verzekert men dat de Portugezen in zulke goede toestand zijn dat de vijand niet anders kan dan enkel wat vee veroveren na het platteland te hebben verwoest. Er zijn 6 Engelse fregatten in Lissabon om het te bewaken.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 119

Paginanummer: 979

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 29 augustus

Samenvatting: De provincies Minho en Beira worden in rust gelaten door de Spaanse troepen sinds ze moeten toegeven hebben dat de gouverneurs de plaatsen goed laten verdedigen. Men werkt aan een zeemacht die weldra zal klaar zijn.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 119

Paginanummer: 980

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 11 september

Samenvatting: De ambassadeur van Frankrijk heeft de verjaardag van Lodewijk XIV (5 september) gevierd. In afwachting dat het Spaanse leger zich terug in campagne zet werkt men verder om aan alle noodzakelijkheden te voorzien.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 122

Paginanummer: 1003

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 4 september

Samenvatting: Het bericht is bevestigd dat de Spanjaarden zich teruggetrokken hebben uit de provincies Duero en Minho en Beira. De Portugezen hebben daarom terug veel moed na alle tegenslagen en de Engelsen hebben een groot schip gestuurd. Alle benodigdheden zijn in overvloed aanwezig alhoewel de vijand het gerucht verspreid heeft dat ze ons in een vaste greep hadden en er niets de stad binnenkomt.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 125

Paginanummer: 1031

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 12 september

Samenvatting: Er is nieuws over succes van de Portugezen op het Spaanse leger, dat op de vlucht geslagen is in de provincie Beira. Er zijn veel doden en gevangenen maar men moet voorzichtig zijn met het nieuws want het is nog niet zeker. De Portugezen werken voort om de vijand in alle provincies tegen te houden en de bijeenkomst van officieren van het leger te Altejo draagt daar toe bij. De ministers hebben hun meningsverschillen bijgelegd want ze weten dat dit nefast is.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 125

Paginanummer: 1032

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 20 september

Samenvatting: Het leger is in Galicië over de rivier Lima getrokken en heeft Castel Lindoso ingenomen met veel voorraden. Andere kleinere posten hebben zich vrijwillig overgegeven. Een eskader schepen uit Oostende belet de doorgang aan alle schepen voor Portugal en een eskader uit Galicië heeft 4 graanschepen opgepakt zodat er tekort is bij het volk.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 131

Paginnummer: 1079

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 30 oktober

Samenvatting: Men laar weten vanuit Estremaduro waar het leger in kwartieren is, dat de gouverneur van Arronches optrok tegen een Portugees kwartier en de Portugese infanterie verslagen heeft. De Portugezen hebben 1500 Engelsen verspreid in Estremoz, Campo maior en Villaviciosa en de rest van hun troepen zijn naar Duero en Minho gaan strijden tegen het Spaanse leger dat in Galicië succes boekt.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 134

Paginnummer: 1103

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 30 september

Samenvatting: Alle Portugese generaals zijn terug behalve die vecht tegen Spanje in Galicië waar ze verschillende plaatsen veroverd hebben die de Portugezen in de lente hopen terug te nemen.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 134

Paginnummer: 1106

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 21 oktober

Samenvatting: Vanuit Madrid meldt men dat er niets meer gebeurt in Estremaduro. Don Juan van Oostenrijk heeft beslist de troepen in hun winterkwartieren te laten gaan. De Portugezen hebben zich teruggetrokken na een deel van de troepen in de grenssteden verspreid te hebben. De gouverneur van Campo maior is vervangen en het garnizoen is er versterkt want ze vertrouwen de inwoners niet ten volle.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 140

Paginanummer: 1154

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 1 november

Samenvatting: De Spaanse koning heeft de troepen in de winterkwartieren laten gaan en de verzekering gegeven dat er grote versterkingen zullen zijn voor de volgende campagne. Het hof is naar het Escorial vertrokken.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 143

Paginanummer: 1177

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 8 november

Samenvatting: Het hof is weer terug en de ambassadeurs heeft zijn felicitaties gebracht voor de eerste verjaardag van de prins.

Beschrijving van de kledij en het hof.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 146

Paginanummer: 1201

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 15 november

Samenvatting: Uit Badajoz komt bericht dat don Juan van Oostenrijk naar Zafra gegaan is. De generaal van de troepen in Galicië heeft deze naar hun winterkwartieren gestuurd. De Portugezen zouden enkele overwinningen op het Spaanse leger gehaald hebben. Maar de Engelsen gedragen zich slecht en ze zullen hun grote plannen niet kunnen uitvoeren.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 155

Paginanummer: 1271

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 20 november

Samenvatting: De Spanjaarden hebben de campagne gestopt. De Portugese troepen zijn ook in de winterkwartieren. Vele Engelsen zijn gedeserteerd. In Tanger zijn de Engelsen in grote moeilijkheden.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant: 155

Paginanummer: 1274

Aantal regels: 36

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 9 december

Samenvatting: De Spaanse koning heeft opdracht gegeven tot dezelfde feestelijkheden voor de Franse dauphin als voor de infante. Ook de ambassadeur viert feest.

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant:

Paginanummer:

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting:

Bericht

Jaar : 1662

Nummer krant:

Paginanummer:

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting:

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 3

Paginanummer: 44

Aantal regels: 26

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 20 december

Samenvatting: Verslag van het hofleven. De Portugezen hadden gedacht Gurumena terug te veroveren maar men heeft gehoord dat het te goed verdedigd wordt. Ze zijn dan naar Uguela gegaan maar het garnizoen heeft hen teruggedreven vlugger dan ze gekomen zijn.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 9

Paaginanummer: 68

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 3 januari

Samenvatting: Feest aan het hof. De raden komen de hand kussen van de koning en de infante met drie reverences door de voorzitter van de raad die daarna op de knieën gaat zitten voor de handkus . de hele ceremonie duurt vijf uren.

Nieuws uit Brussel is er in de kranten 9 (p.70), 12 (p.95), 36 (p.266), 39 (p.285), 44 (p.347), 66 (p.511), 72 (p.561), 83 (p.662), 110(p.897), 125 (p.1017), 131 (p.1069), 137 (p.1117).

De berichten uit Brussel gaan over :

- Gebeurtenissen en bezoeken aan het hof.
- De activiteiten van Caracena.
- Kerkelijke en andere ceremonieën en missen.
- Benoemingen en aanstellingen

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 12

Paaginanummer: 92

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 6 januari

Samenvatting: Missen en ceremonieën. De Spaanse generaal zijn bezig de steden te voorzien van munitie. De keizer heeft 8000 man beloofd. Men is gewaarschuwd dat de Portugezen ook zeer goed voorbereid zullen zijn.

In de kranten 30 (p.216), 33 (p.238), 39 (p.285) meldt men uit Madrid de activiteiten aan het hof.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 33

Paaginanummer: 240

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 1 maart

Samenvatting: Juan van Oostenrijk die nog in Zafra was maakt zich op om de campagne te beginnen en alles in gereedheid te brengen tegen de volgende maand indien er geen verdrag is, zoals reeds werd voorgesteld. De troepen in Galicië zijn ook uit hun winterkwartieren. De schepen uit Oostende laten niets door voor Lissabon.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 39

Paqinnummer: 285

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 20 februari

Samenvatting: De wapenstilstand van 1 maand is afgelopen en men vraagt om deze met drie maanden te verlengen. Er vond een vergadering plaats aan de Minho tussen twee grenssteden met afgevaardigden. Maar de Portugezen laten niet na alles te doen om niet verrast te worden indien er geen bestand komt, zoals wij denken.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 42

Paqinnummer: 313

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 27 februari

Samenvatting: Men gaat verder zich op alles voor te bereiden aangezien men de uitkomst van het overleg niet kent. De vloot uit Brazilië is op terugweg met een zeer rijk lading en begeleid door de Engelsen. Het hele rijk is in rust, wat laat vermoeden dat men het hoofd zal kunnen bieden aan de vijand.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 42

Paqinnummer: 314

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 3 maart

Samenvatting: Don Juan van Oostenrijk moet aan de campagne beginnen eind volgende maand en Portugal afsnijden van voedselaanvoer aan beide kanten.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 44

Paqinnummer: 341

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Napels

Datum bericht: 10 maart

Samenvatting: Er is bericht uit Spanje dat er grote voorbereidingen aan gang zijn voor de oorlog tegen Portugal alhoewel er geruchten waren over een overeenkomst. De koning heeft opdracht gegeven de mars van alle troepen die hij daar wil inzetten te versnellen. Het gerucht loopt dat don Juan van Oostenrijk aan het hoofd van de vloot zou komen en Caracena naar Estremadur zou gezonden worden.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 51

Paginanummer: 391

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 4 april

Samenvatting: De koning is tijdens de jacht onwel geworden. De troepen zijn uit hun winterkwartieren te Alentejo. Het proces tegen de markies van Leiche is herzien en herleid tot 10 jaar ballingschap op 150 km van het hof.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 54

Paginanummer: 413

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 12 april

Samenvatting: De koning was weer beter maar kreeg dan weer koorts en een ontsteking aan de rechterwang. Men heeft twee aderlatingen gedaan en hij leek beter maar kreeg dan last van koliekpijn. Nu is hij stilaan weer beter.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 57

Paginanummer: 438

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 16 april

Samenvatting: De koning is weer ziek en nog niet aan het werk. Hij wil enkele dagen naar Aranjuez indien de dokters het hem niet verbieden. Don Juan van Oostenrijk zal weldra aan de campagne beginnen en heeft de soldaten reeds verzameld.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 60

Paginanummer: 461

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 25 april

Samenvatting: De koning is weer helemaal genezen en naar Aranjuez gegaan. Het hof is hierover zeer verheugd en ook over het huwelijk van de infante met de keizer.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 63

Paginanummer: 483

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 19 april

Samenvatting: Overzicht van de troepen. Portugal is in staat zich te verdedigen en zelfs om aan te vallen indien de onderhandelingen niet lukken. Men is overeengekomen elk drie commissarissen met volle bevoegdheid af te vaardigen met een Brit als bemiddelaar.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 66

Paginanummer: 507

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 25 april

Samenvatting: Alhoewel het eerste artikel van de overeenkomst is uitgevoerd lijkt niets opgelost, aangezien Spanje aanstalten maakt om harder aan te vallen dan het jaar daarvoor. En de Portugezen zullen antwoorden met dezelfde kracht. Ze zijn voorbereid om zich te verdedigen en de confrontaties tussen de beide partijen zijn herbegonnen.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 66

Paginanummer: 509

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 9 mei

Samenvatting: De koning en koningin zijn nog te Aranjuez. Don Juan van Oostenrijk trok de 5^e Portugal binnen. Men gaat verder met troepen uit te rusten naast die die men nog verwacht. Hierbij zijn vele Engelsen die hun post verlaten hebben en die de Spanjaarden van dienst kunnen zijn. De vloot uit de Indiën is aangekomen te Havanna en wordt eind volgende maand verwacht te adiz.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 69

Paginanummer: 531

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Napels

Datum bericht: 5 mei

Samenvatting: De koning heeft opdracht gegeven zoveel mogelijk infanterie te sturen. De officieren laten hen oefenen in het arsenaal. De orders zijnom hen klaar te houden tegen het einde van de maand.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 69

Paginanummer: 553

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 14 mei

Samenvatting: De vorsten zijn nog te Aranjuez. Door de harde omstandigheden hebben zij nog geen ontspanning kunnen nemen zoals gewoonlijk. De markies van Leiches heeft vrijwillig in het leger dienst genomen. De ruzie tussen de Italianen en Spanjaarden in het leger is opgelost. De vloot zou terugkomen met een zeer rijke lading.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 69

Paginanummer: 534

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 19 mei

Samenvatting: De infante van Spanje zal vertrekken in mei van het volgende jaar.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 72

Paginanummer: 557

Aantal regels: 25

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 21 mei

Samenvatting: Er zijn klachten in Sicilië waarvan de afgevaardigde een tijd aan het hof verblijft. In Badajoz is de cavalerie naar Elvas en Campo maior getrokken en heeft de vijand hevig verschrikt. In Galicië is er overleg over een bestand maar de Spanjaarden denken dat dit maar een list is en gaan verder met de voorbereiding van de oorlog.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 75

Paqinanummer: 583

Aantal regels: 28

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 20 mei

Samenvatting: Don Juan is vertrokken met een groot leger om Estremoz aan te vallen maar dit is goed versterkt. Hij trok dan verder naar Evora maar men had dit voorzien en de vijand kwam niet snel vooruit want de Portugese troepen hadden voorzieningen kunnen treffen en sloegen hen een maal terug.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 75

Paqinanummer: 585

Aantal regels: 23

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 27 mei

Samenvatting: De vorsten zijn terug uit Aranjuez en houden audienties waarbij ze gelukwensen krijgen voor de genezing van de koning. Juan van Oostenrijk is naar Evora getrokken en hoopt het vlug in te nemen want de Portugezen kunnen daar geen hulp bieden. Men vreest dat de Engelsen in Jamaica en Cuba zijn en daar de vloot zullen overvallen.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 77

Paqinanummer: 607

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 23 mei

Samenvatting: De Portugese koning heeft opdracht gegeven aan het leger om zich in gang te zetten en te gaan strijden tegen don Juan van Oostenrijk die diep in het land binnengedrongen is. Men verwacht 10 Engelse fregatten. De koning verzamelt zelf de troepen. Hollandse oorlogsschepen hebben reeds acht Spaanse schepen weggehaald.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 77

Paginanummer: 610

Aantal regels: 30

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 6 juni

Samenvatting: De jonge prins heeft koorts. Don Juan van Oostenrijk heeft het bericht van de inname van Evora bevestigd maar kan niets beginnen tegen Estremoz want het vijandelijke leger is te dichtbij en nadert snel. Men zegt dat zij zullen trachten Evora te heroveren.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 80

Paginanummer: 633

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 13 juni

Samenvatting: Don Juan is bezig met de afwerking van de citadel van Evora die reeds begonnen was door de Portugezen. Het bevel is gestuurd om oorlogsschepen te zenden. Men denkt dat hij zich van een zeehaven wil meester maken om voorraden aan te voeren. De cavalerie deed een uitval in de richting van Lissabon waar vele dorpen zich overgaven en er werd grote buit gemaakt. De bevolking beloofde graan te leveren voor het leger. Het leger in Galicië wacht op orders om zich in gang te zetten.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant _____: 83

Paginanummer: 655

Aantal regels: 31

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 12 juni

Samenvatting: dat Spanje zich meester heeft kunnen maken van evora is te wijten aan de lafheid van de bewoners en heeft ons zeer teneergeslagen want de stad ligt diep in het binnenland en geeft grote voordelen aan de vijand. Maar het bericht dat het Portugese legerrevanche heeft genomen en de Spanjaarden buiten strijd hebben gesteld bespaart ons alle kwaad dat ons door deze overwinning bedreigde. De Portugese legerleiders hadden gehoord dat Don Juan zijn bagage naar Estremoz liet brengen en gingen vlug naar enkele hooggelegen plaatsen in de nabijheid. 's Avonds vielen zij aan en konden na een zware strijd de Spanjaarden op de vlucht jagen.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 83

Paginanummer: 658

Aantal regels: 35

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 20 juni

Samenvatting: Men hoopt op de genezing van de prins maar hij is zeer verzwakt (19 maanden). Men kreeg het nieuws over Evora en de vreugde werd zeer verzwakt door een ander nieuws over het treffen met de Portugezen waarbij Spanje niet op volle sterkte was en vele gekwetsten telt. Don Juan werd verplicht zich terug te trekken te Arronches en Badajoz vanwaar hij schrijft terug te vertrekken om Evora te redden.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 86

Paginanummer: 679

Aantal regels: 42

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 20 juni

Samenvatting: Verslag over het treffen met de Spaanse troepen. Don Juan op weg naar Badajoz vermeed een treffen met de Portugezen door 's nachts een omweg te nemen maar ze hebben hem toch ingehaald en verslagen.

Bericht

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 89

Paginanummer: 706

Aantal regels: 35

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 4 juli

Samenvatting: Berichten over benoemingen en ceremonieën. De Koninklijke familie is naar Buen Retiro maar de prins is niet mee. Hij is nu weer beter. Het nieuws van de nederlaag van het Spaanse leger werd gevolgd door de herinname van Evora. Men verzekert dat de portugezen hun voordeel verder zetten en Arronches zullen belegeren om daarna naar Gurumena te gaan. Benoemingen leger. De graaf Marcin is aangekomen en men denkt dat men hem zal aanstellen in het leger.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 89

Paginanummer: 707

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 10 juli

Samenvatting: Er is grote vreugde bij de Portugezen over hun overwinning op Spanje. Juan van Oostenrijk wou Elvas bij verrassing innemen maar stootte op zeer veel weerstand.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 92

Paginanummer: 731

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 1 juli

Samenvatting: Er is veel op de Spanjaarden buitgemaakt en Evora heeft niets te vrezen. De troepen moeten naar hun kwartieren omwille van de grote hitte. Er worden voorbereidingen gemaakt voor de vloot die in september naar Brazilië moet vertrekken.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 92

Paginanummer: 734

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 17 juli

Samenvatting: Madrid wacht met veel ongeduld op de troepen uit Napels en houdt grote lichten in alle delen van het rijk. Don Juan van Oostenrijk heeft de resten van het leger verdeeld over verschillende plaatsen voor hun verdediging en tegen de hitte.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 92

Paginanummer: 734

Aantal regels: 34

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 17 juli

Samenvatting: De Franse ambassadeur is naar Buen Retiro gegaan om de infante te feliciteren. Verslag van aanstellingen. Sinds de laatste tegenslagen is de toestand nog dezelfde. Maar men werkt er aan om revanche te halen. Men denkt dat het nog mogelijk is in deze campagne. De hitte belet ook de Portugezen enig voordeel te halen. Don Juan is ziek en heeft koorts. De natuurlijke zoon van de koning van Denemarken is aangekomen om de prins te begroeten en dienst te nemen in het leger.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 95

Paginanummer: 796

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 22 juli

Samenvatting: De ordonnanties tegen diegenen die handel drijven met portugal zijn hernieuwd. Vuurwerk is verboden door het tekort aan poeder dat zeer duur is. Er is nieuws over de Spaanse galjoenen te Havana waar zij wachten op begeleiding. In Galicië heeft het leger tevergeefs getracht Almeida in te nemen.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 98

Paqinanummer: 789

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 15 juli

Samenvatting: De Portugezen hadden gehoord dat het poeder te Arronches voor het gevat en gingen er vlug naartoe. Maar ze hoorden ondertussen dat don Juan de situatie reeds in handen genomen had en vertrokken weer naar hun kwartieren wegens de grote hitte. Er zijn veel zieken in het leger. In Galicië werden de Spanjaarden voor Almeida teruggedrongen.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 98

Paqinanummer: 793

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 28 juli

Samenvatting: In Badajoz is don Juan weer genezen en heeft opdracht gegeven aan de troepen om zich bij de eerstvolgende gelegenheid klaar te houden. De Portugezen hebben hun troepen in Elvas, Estremoz en Campo maior verspreid. Ze hebben de commandanten veranderd uit vrees dat ze een overeenkomst hadden met Spanje.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 100

Paqinanummer: 815

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 1 augustus

Samenvatting: Vorsten zijn terug uit Buen Retiro. De laatste stierengevechten van het jaar zijn gehouden. Don Juan van Oostenrijk is aangekomen om met de koning te overleggen over wat hij niet in een brief wilde schrijven. De Spaanse en Portugese troepen zijn in rust behalve hier en daar kleine schermutselingen.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 104

Paqinanummer: 839

Aantal regels: 25

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 8 augustus

Samenvatting: Don Juan is in Buen Retiro en wordt er behandeld alsof jij de koning zelf was. Hij kreeg er bezoek van de voornaamsten van het hof. Men werkt hard om een sterk leger op de been te brengen voor de volgende campagne en om meer succes te boeken tegen de Portugezen.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 127

Paginanummer: 1039

Aantal regels: 34

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 7 oktober

Samenvatting: De Portugezen verzamelen de troepen en men vreest dat ze mikken op Arronches, valenza, Alcantara of Ouvela. Spanje is verplicht troepen naar Albukerque te sturen om de grens te beschermen. Ook in Galicië is er een groot leger. Er is veel ziekte in het leger van de Portugezen en er zijn veel boeren weggelopen en ook soldaten. In heel Portugal is er groot tekort aan levensmiddelen.

Er is ongenoegen over de vertraging van de vloot.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 131

Paginanummer: 1066

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 12 okto

Samenvatting: De Spaanse koning is weer ziek geweest (retention d'urine) maar is weer beter en vertrekt weldra naar Escorial. Don Juan van Oostenrijk is naar Badajoz vertrokken en er is niets geweten over wijzigingen bij officieren of zo. Hij is pas vertrokken nadat hij van de koning de verzekering gekregen had dat er geld zou komen. Men heeft minder vrees voor de Portugezen na het nieuws over de vele zieken. Ze hebben zich gedeeltelijk moeten terugtrekken.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 137

Paginanummer: 1114

Aantal regels: 26

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 26 oktober

Samenvatting: Er is drie maal per week vergadering in verband met de maatregelen voor het leger. In Badajoz heeft don Juan het leger in gang gezet en verspreid in de grensplaatsen. De vloot uit de Indiën wordt weldra verwacht.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 140

Paqinanummer: 1141

Aantal regels: 39

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 30 oktober

Samenvatting: Tijdens een duistere nacht heeft men voorraden uit de Spaanse schepen willen roven. De schepen die probeerden weg te varen en diegenen die de achtervolging inzetten zijn tegen de rotsen gebotst en er zijn velen verdronken. Het is pijnlijk nieuws voor Spanje. Maar er is ook ander en beter : De vloot uit de Indiën is aangekomen in Cadiz met een enorme lading. Hierop heeft men vreugdevuren ontstoken en de koning heeft 2000 missen besteld voor diegenen die omgekomen zijn bij de ramp.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 143

Paqinanummer: 1167

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 8 november

Samenvatting: In Galicië zijn de Portugezen nabij Lindos en hebben er succesvol aangevallen. Maar door de zware regens hebben ze zich loeten terugtrekken waarbij ze het door Spanje lastig werden gemaakt.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 146

Paqinanummer: 1191

Aantal regels: 31

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 15 november

Samenvatting: Men is zeer verheugd aan het hof dat de verliezen van de schipbreuk minder groot zijn dan eerst gedacht en ook over de grote lading van de vloot de Indiën. Men zal de oorlog met Portugal kunnen voortzetten. De Spaanse vloot heeft opdracht voor de kust van Portugal post te vatten om vreemde hulp aan Lissabon te verhinderen. De Juan vult het leger aan. Men heeft het fort van Arronches willen aanvallen maar ze konden het niet doen bij verrassing want het was overdag en hebben zich moeten terugtrekken.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 149

Paqinanummer: 1223

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 22 november

Samenvatting: De Portugezen zijn in Estremaduro en hebben dorpen geplunderd en in Galicië versterken ze de steden. Spanje is verplicht ten strijde te trekken en ze te verdrijven voor ze zich nog beter kunnen verschansen.

Bericht

Jaar : 1663

Nummer krant: 152

Paginanummer: 1247

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 29 november

Samenvatting: Er is een einde gekomen aan de moeilijkheden om het aanbod uit te voeren van de provincies om 6000 mannen ter beschikking te stellen en taks te betalen op voedingswaren. Zodat er in de lente kan begonnen worden met de strijd tegen Portugal. In Alicante hebben de Moren de vrede met de Engelsen verbroken.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 3

Paginanummer: 19

Aantal regels: 28

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 9 december

Samenvatting: De Spaanse koning is weerziek (retention d'urine) maar is weer met zijn openbare audienties herbegonnen. Don Juan van Oostenrijk heeft alle posten van kapitein in het leger ingevuld. Er zijn enkele problemen met handelaars over geld.

De berichtgeving vanuit Brussel in de kranten 3 (p.23), 47 (p.374), 53 (p.430), 62 (p.507), 117 (p.959), 120 (p.983), 132 (p.1084), 150 (p.1228) gaat over :

-Kerkelijke en wereldlijke vieringen.

-bezoeken aan het hof, belangrijke personen.

- vertrek Caracena en de komst van Castel Rodrigo.

1664

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 9

Paginanummer: 66

Aantal regels: 28

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 25 december

Samenvatting: Het huwelijkscontract van het huwelijk tussen de keizer en de infante is getekend. De prinses zal in de lente vertrekken. De keizer vraagt financiële steun. Het Spaanse kasteel van Val della mula nabij Almeida is ingenomen. In Galicië verschanen de Portugezen zich verder. Het Spaanse leger heeft versterking gekregen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 12

Paginanummer: 91

Aantal regels: 26

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 1 januari

Samenvatting: De Spaanse koning is ziek sinds kerstmis. Het is slechts het effect van vermoeidheid en de inspanningen en alle audiënties in de feestperiode. Hij is weer aan de beterschap. De afgevaardigden van Messina zijn weer vertrokken en men hoop dat er een einde zal komen aan de moeilijkheden daar. Er moeten hervormingen in het leger doorgevoerd worden en don Juan werkt er voortdurend aan met de aanvoerders van het leger. Er heerst volledige rust door het seizoen. Noch de een noch de ander kan iets doen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 18

Paginanummer: 139

Aantal regels: 34

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 14 januari

Samenvatting: De koning is genezen en heeft de mis bijgewoond en de gewone audiënties gedaan. Er is veel geld gegeven aan de ambassadeurs van de Zwitserse kantons en aan Napels en een lening genomen bij een handelaar. Er doen zich ook moeilijkheden voor in Rome dus daar moet ook alles in orde zijn. Don Juan van Oostenrijk heeft het startsein gegeven aan alle troepen zonder dat de hervormingen gebeurd zijn. Een deel van de troepen is naar Citta rodriigo. De Portugezen zijn met een groot aantal manschappen opgerukt maar het Spaanse leger heeft hen teruggedreven.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 21

Paginanummer: 161

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 7 januari

Samenvatting: Door het seizoen zijn alle troepen in de winterkwartieren behalve enkele aan de Minho De generaals hebben alle voorzorgen genomen om het leger aan te vullen en in de volgende lente een succesvolle campagne te kunnen voeren. Men is gewaarschuwd dat Spanje aan zijn vloot werkt. Portugal zal dus ook een groot aantal schepen klaarmaken want Spanje wil verhinderen dat Portugal hulp uit Engeland krijgt.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 21

Paginanummer: 162

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 21 januari

Samenvatting: In Galicië zitten de Portugezen in nieuwe forten met infanterie. Door de grote kou is er weinig cavalerie. De Spaanse troepen zitten in de winterkwartieren. Castel Rodrigo heeft opdracht gekregen in Barcelona te blijven tot hij wordt afgelost. Er worden grote voorbereidingen gedaan voor de volgende campagne want Spanje wil een grotere vooruitgang boeken dan in de vorige.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 26

Paginanummer: 197

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Lissabon

Datum bericht: 21 januari

Samenvatting: Spanje heeft om zich te wreken het fort van Val de mula ingenomen maar ze zijn teruggedrongen van een andere kleine plaats die ze hadden aangevallen. De Portugezen hebben Cinaldo in brand gestoken waar de magazijnen van Spanje zijn. Twee partijen hebben elkaar getroffen in een kleine strijd en Portugal is er als winnaar uitgekomen. De schepen worden verder uitgerust en de vloot voor Brazilië voorbereid.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 26

Paginanummer: 199

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: San Sebastian

Datum bericht: 9 februari

Samenvatting: De Portugezen zijn in Estremaduro en hebben enkele afgelegen plaatsen vernield en vee meegenomen. Dan Juan van Oostenrijk is van plan te terug te slaan voor ze zich kunnen verschansen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 29

Paginanummer: 221

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 28 januari

Samenvatting: Alhoewel er melding is dat de ambassadeur van Engeland belast is met een nieuw voorstel tot een schikking treffen de Spanjaarden en Portugezen toch verdere voorbereidingen voor de campagne. Want er is weinig vooruitzicht op goede afspraken en er wordt niet meer succes verwacht van dit dan van de vorige onderhandelingen. Dus ze doen al het mogelijke om nieuwe troepen te recruter.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 29

Paginanummer: 223

Aantal regels: 6

Herkomst bericht: Saint Sebastien

Datum bericht: 12 februari

Samenvatting: Spanje heeft een fort Royal gebouwd en is met zijn troepen in vijandelijk gebied getrokken en heeft vee en dorpen geplunderd zonder weerstand van de Portugezen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 35

Paginanummer: 275

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Saint Sebastien

Datum bericht: 1 maart

Samenvatting: De handelaars hebben beloofd het leger in Estremadura begin april met 2000 ruiters te versterken. Van Citto Rodrigo kwam de bevestiging van de inval van Spanje in vijandelijk gebied en Spanje heeft er twee bruggen vernield waarover alle hulp voor Almeida moest.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 50

Paginanummer: 395

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 30 maart

Samenvatting: De koning werd gewaarschuwd dat de wisselbrieven aan de ambassadeurs van de Zwitserse kantons slechts voor een deel aanvaard zijn. Dus zullen er minder mannen gerekruteerd kunnen worden. Er is in Milaan en Genua tussengekomen voor de volledige betaling ervan.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 56

Paginanummer: 451

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 13 april

Samenvatting: De 8^e heeft de ambassadeur van Frankrijk de Spaanse koning gelukgewenst met zijn verjaardag. Het hof heeft zich zeer opgemaakt voor deze gelegenheid.

De gewone processies in de heilige week gingen door.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 68

Paginanummer: 550

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Saint Sebastien

Datum bericht: 18 mei

Samenvatting: Bericht van de generaal van de cavalerie dat de Portugezen in Elvas, Campo maior, Estremoz en Villaviciosa zijn.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 74

Paginanummer: 698

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 26 mei

Samenvatting: De koning was ziek (retention d'urine) maar is weer beter. Hij is weggegaan uit Aranjuez waar het te heet was. De Engelse ambassadeur is niet ver van Madrid en doet binnenkort zijn entrée. Er zijn processies gehouden voor regen die zo zeldzaam is sinds tien maanden. Er zijn slechts 1 of 2 onweders met wat regen geweest. Er is vrees voor tekort en duurte van graan hierdoor.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 77

Paginanummer: 623

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 2 juni

Samenvatting: De koning voelt zich steeds beter sinds zijn laatste ziekte. De hertog van Veraguas is naar Vlaanderen als maître de camp général tot de graaf Marcin kan terugkeren. Don Juan van Oostenrijk heeft munitie en voorraden naar Arronches gestuurd.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 80

Paaginanummer: 647

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 9 juni

Samenvatting: Twee edelen hebben geduelleerd: is gedood de andere zwaar gekwetst. Op orders van de koning zijn er benoemingen in het leger gebeurd. De Portugezen hebben enkel in wat plaatsen onrust gezaaid maar niets belangrijk. Er wordt gewerkt aan grote voorbereidingen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 80

Paaginanummer: 647

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 16 juni

Samenvatting: Piccolomini, gezant bij de keizer is hier geweest en dan naar Milaan nadat Genua hulp heeft beloofd tegen de goddelozen. In Madrid is alles zeer duur door de droogte. Men is bang voor hongersnood. Men houdt oorlogsraad nabij Altamora. Men heeft besloten troepen in Duitsland te onderhouden en aan de handelaars is geld gevraagd.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 80

Paaginanummer: 650

Aantal regels: 4

Herkomst bericht: La Rochelle

Datum bericht: 27 juni

Samenvatting: Er zijn 15 Engelse schepen met veel oorlogsmunitie binnen. De portugezen zijn naar Valance aan de minho om het te belegeren.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 84

Paginanummer: 683

Aantal regels: 12

Herkomst bericht: Saint Sebastien

Datum bericht: 26 juni

Samenvatting: De Portugezen zijn nabij Badajoz. Don Juan is ter hulp geroepen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 87

Paginanummer: 706

Aantal regels: 27

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 23 juni

Samenvatting: De ambassadeurs die hun termijn afgerond hebben en vetrekken krijgen een diamanten ketting. De ambassadeur van Engeland maakt zijn entrée. De Portugezen rukken verder op maar de steden zijn in goede staat van verdediging en de bewoners van de grensgebieden werd gezegd hun vee weg te stoppen. Sindsdien is er bericht gekomen dat de Portugezen zware aanvallen uitvoeren op Valance dat niet goed in staat is zich te verdedigen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 90

Paginanummer: 730

Aantal regels: 25

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 30 juni

Samenvatting: Er is bericht dat er een aanval langs vier zijden op Valance is geweest en dat ze hebben gecapituleerd. Don Juan was gewaarschuwd dat ze gingen opgeven.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 90

Paginanummer: 733

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Brugge

Datum bericht: 16 juli

Samenvatting: Caracena is naar Gent geweest en met grote eer ontvangen. In Oostende heeft hij enkele werken geïnspecteerd. Dan is hij teruggegaan naar gent waar er wat ontspanning en een etentje op het programma stonden. Ook in Brugge is hij met vreugde ontvangen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 99

Paginanummer: 806

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 21 juli

Samenvatting: De koning is beter en met de koningin in Buen retiro. Ze zullen door de grote hitte verplicht worden te vertrekken. De droogte veroorzaakt nog steeds grote duurte en tekort aan levensmiddelen. Het hof is ook zeer teneergeslagen door het nieuws van de nederlaag van de troepen van de hertog ossone in Galicië. Hij wordt er van beschuldigd deze oneer mee veroorzaakt te hebben en is gearresteerd op orders van de koning. Don Juan van Oostenrijk heeft gevraagd zich te mogen terugtrekken op zijn domein in Castilië. Caracena is gekozen om in zijn plaats het commando te voeren.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 99

Paginanummer: 806

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Saint Sebastien

Datum bericht: 31 juli

Samenvatting: De hertog Ossone had om te trachten het verlies van Valance te herstellen, Castel rodrigo aangevallen dat op een hoogte ligt. Hij had zo hard toegeslagen dat de stad gedwongen werd te capituleren. Maar hij wou hen niet ontvangen dus vochten zij voort en hadden de Portugezen de tijd om ter hulp te komen. En alhoewel het bijna enkel ging om milities vielen zij zo aan dat ze het Spaanse leger versloegen en alle kanonnen en munitie veroverden.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 102

Paginanummer: 830

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 28 juli

Samenvatting: Er is een raad samengesteld om te onderzoeken of Ossone moet gestraft worden voor zijn mislukking. Want hij had opdracht gekregen zich niet verder dan 8 lieues van Almagro te verwijderen. De koning gaf ondertussen de opdracht om een deel van zijn goederen te verkopen om schadevergoeding aan de boeren te betalen. In Cadiz zijn de troepen uit Duitsland aangekomen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 105

Paginanummer: 859

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 4 augustus

Samenvatting: Er vinden stierengevechten plaats. Don Juan mag zich terug trekken te Confuegra. De Spaanse cavalerie behaalde een overwinning op een deel van de Portugese troepen. Castel Rodrigo is vertrokken naar Vlaanderen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 108

Paaginanummer: 882

Aantal regels: 10

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: Er is brand ontstaan in het arsenaal van Buen retiro en in de korste tijd zijn alle zaken die de koning tot ontspanning dienden afgebrand. Zelfs de kleine scheepjes die ze gebruikten voor tochtjes in de omgeving. Don Juan heeft zich teruggetrokken en Marcin heeft de leiding van het leger in Estremadure overgenomen in afwachting dat men een opvolger benoemt.

Samenvatting:

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 108

Paaginanummer: 883

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Saint Sebastien

Datum bericht: 20 augustus

Samenvatting: De gouverneur had wijzigingen willen aanbrenge in de organisatie van de Italiaanse en Spaanse regimenten. De eerste vormden steeds de achterhoede en de andere de voorhoede. Hierop verlieten de meeste Italiaanse kampmeester hun posten. 200 ruiters werden door de Portugezen teruggeslagen. In Galicië zijn de Spaanse troepen uit het vijandig gebied terug gekomen zonder buit want de dorpen waren volledig verlaten.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 111

Paaginanummer: 906

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 18 augustus

Samenvatting: De Portugese waren in de dorpen rond Castro Logorero maar trokken zich terug toen de Spaanse cavalerie aankwam olv Poderigo. De koning heeft het ongeluk met het arsenaal in Buen retiro gehoord en de opdracht gegeven om nieuwe bootjes te laten maken.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 111

Paginanummer: 907

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Saint Sebastien

Datum bericht: 27 augustus

Samenvatting: De Italiaanse kampmeesters die hun posten verlaten hadden omdat de gouverneur van Arronches hen wilde incorporeren bij de Spaanse, zijn terug omdat de zaken blijven zoals ze waren (onder don Juan). Don Juan heeft de toelating gevraagd om de koning te mogen komen groeten maar heeft nog geen antwoord gekregen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 114

Paginanummer: 930

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 30 augustus

Samenvatting: De koning is nog zeer zwak. Don Juan is aangekomen op zijn domein en heeft een spoedbericht gestuurd om te smeken te kunnen komen uitleggen waarom hij het commando verlaten heeft en ook andere zaken die hij niet in een brief wil schrijven. Men weet niet of hij al antwoord gekregen heeft. Marcin heeft nog steeds het commando en heeft een grote geldsom ontvangen. In Galicië schieten de versterkingen goed op. Er zijn nieuwe tersen infanterie opgericht tegen de Portugezen die verzamelen te Bragança.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 117

Paginanummer: 955

Aantal regels: 31

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 31 augustus

Samenvatting: Er werd een mis opgedragen door de Franse ambassadeur. De koning was van tevoren ziek. Door zijn zwakte en de hitte komt hij weinig buiten. Don Juan is nog steeds op zijn domein. De Portugezen zijn in de buurt van Badajoz met een groot leger om aan te vallen. Marcin doet al het mogelijke om hen te weerstaan.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 120

Paginanummer: 978

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 7 september

Samenvatting: Marcin kreeg bericht dat het leger zich in gang had gezet maar de troepen zijn in de kwartieren door de hitte. Wat bewijst dat de Portugezen niet zo bedreigend zijn als wat was gepubliceerd de voorbije dagen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 120

Paaginanummer: 981

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Saint Sebastien

Datum bericht: 19 september

Samenvatting: Er zijn 4000 Zwitsers in Barcelona aangekomen gestuurd door Milaan en er zijn er nog zoveel op komst. Er is een grote som geld voor voorzien en kwartieren in Aragon en valence. Indien men niet verplicht is ze naar Estremaduro te sturen omdat de Portugezen met grote getalle in de campagne komen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant: 123

Paaginanummer: 1006

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 14 september

Samenvatting: De jonge prins heeft drie koortsaanvallen gehad nav een tand die uitkwam. De regen is eindelijk gekkomen zo dat er hoop is op een betere oogst. In Galicië trekken de Portugezen nog steeds vooruit. Alcantara wordt verstevigd. Poderigo is aan de grens en heeft opdracht Alcantara ten alle prijze te verdedigen.

Bericht

Jaar : 1664

Nummer krant:

Paaginanummer:

Aantal regels:

Herkomst bericht:

Datum bericht:

Samenvatting:

1665

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 3

Paginanummer: 18

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 7 december

Samenvatting: De ambassadeur van Holland heeft zijn entrée gedaan en is met eer ontvangen. Ook de andere ambassadeurs waren aanwezig behalve de Engelse want Engeland is in conflict met Holland. Men ging in Madrid niet akkoord met de beslissing van Marcin om 700 officieren-veteranen naar huis te laten gaan, want men denkt ze nodig te hebben voor de volgende campagne.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 3

Paginanummer: 22

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 27 december

Samenvatting: De hertog van Véraguas , maître de camps général is aangekomen. Hij wedr afgehaald door de edelen en naar zijn logement gebracht. Dezelfde dag bracht hij een bezoek bij Castel Rodrigo en Markiezin Caracena.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant:

Paginanummer: 38

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 14 december

Samenvatting: De 26^e is markies Caracena aangekomen 's avonds. De koning had zich reeds teruggetrokken en heeft hem pas 's anderdaags begroet samen met de grandes. De ambassadeur van Holland werd met eerbetoon ontvangen zoals die 4 jaar geleden. Omdat er onenigheid is tussen Genua en malta werden deze ambassadeurs gevraagd niet te komen. Men werkt sterk voort aan de volgende campagne, vooral aan de lichteningen. De koningin was enige dagen ziek.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant:

Paginanummer: 43

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 3 januari

Samenvatting: Castel Rodrigo overnachtte te Dendermonde. Hij ging met de belangrijkste edelen van het hof naar Gent vanwaar hij een bezoek bracht aan de werken van het kanaal naar Brugge.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 9

Paginanummer: 62

Aantal regels: 8

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 21 december

Samenvatting: De koningin ligt te bed nog door haar ziekte en ook door het slechte weer. Er zijn drie schepen in de haven la Coruña, met graan voor Lissabon buitgemaakt en nog 2 andere te Vigo.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 9

Paginanummer: 66

Aantal regels: 13

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 10 januari

Samenvatting: de 29^e ging Castel Rodrigo naar Brugge, Oostende en nieuwpoort. Hij heeft alle zeeforten bezocht en het kanaal Plassendaal waar hij maatregelen trof. Hij werd zeer goed ontvangen samen met het hof, op het stadhuis. Daarna ging hij naar Gent.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 12

Paginanummer: 86

Aantal regels: 30

Datum bericht: 28 december

Herkomst bericht: Madrid

Samenvatting: Vanaf de 18^e was de koning ziek (retention d'urine) maar hij verloor twee stenen en voelde zich daarna beter. De 22^e deed hij zijn audiënties met de ambassadeurs van Engeland en Holland. De verjaardag van de koningin werd gevierd met een komedie en ander amusement en het was zeer aangenaam. Men vierde ook de geboorte van Marie Anne de France op dezelfde manier als voor infante. De ambassadeur van Frankrijk deed nog meer. De ambassadeur van de keizer vraagt nog steeds dringen het vertrek van de infante, zijn echtgenote. Het werd beloofd voor de lente en de reis wordt voorbereid.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 15

Paginanummer: 107

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: Het hof heeft de feestdagen gevierd. Er was een plechtigheid in de kapel waarbij de vorst aanwezig was. De ceremonie die alle jaren plaatsvindt waarbij de raden de koning, koningin en infante begroeten. De ambassadeur van Engeland spreekt er niet meer over zich terug te trekken sinds men hem succes bij de onderhandelingen beloofd heeft. Men heeft aan de ambassadeur van de keizer dringend hulp gevraagd tegen Portugal. De nacht van de 25^e trachtten de vijanden bij verrassing Badajoz in te nemen. Graaf Marcin was gewaarschuwd en doorkruiste het plan en gaf zo goede instructies voor de andere plaatsen dat men van alle dreiging beschermd is.

Samenvatting:

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 18

Paginanummer: 130

Aantal regels: 5

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 12 januari

Samenvatting: De koning die de voorstellen voor een akkoord met Portugal niet kon aannemen, heeft besloten de oorlog verder te zetten. Men heeft een groot leger ter beschikking dat zich de volgende maand in beweging zal zetten.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 21

Paginanummer: 155

Aantal regels: 22

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 18 januari

Samenvatting: De nacht van 5 op 6 januari was de koning zeer ziek en had hij veel pijn in de nierstreek. Hij kon niet naar de kapel. Daarna was hij weer beter en deed de audiënties. Men heeft gehoord dat de Portugezen complotten zouden smeden te Badajoz, Gurumena en Albuquerque en dat men de munitie zou in brand steken op een bepaalde dag. Maar het plan werd gelukkig ontdekt. Men kreeg bericht dat er twee galjoenen zouden terug zijn uit de Indiën met veel geld (2 miljoen rijksdaalders) waarvan er 500000 voor de koning zijn. Zij hebben geen vijandelijkheden ondervonden van de Engelsen maar wel slecht weer gehad : onweer en storm.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 24

Paginanummer: 179

Aantal regels: 26

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 25 januari

Samenvatting: Anne de France waarvoor men zo feest gevierd had, is overleden. It tempert de vreugde over de genezing van de koningin moeder. Caracena heeft het commando aanvaard over de troepen in Estremaduro. Hij werkt aan middelen om hulp te ontvangen zodat het leger kan overleven. Marcin is van plan zich terug te trekken in Merida en Badajoz versterkt achter te laten. Hij gaat de verraders van de samenzwering bestraffen.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 27

Paginanummer: 203

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 1 februari

Samenvatting: Overzicht van de nieuwe aanstellingen. Een van de edelen heeft het aanbod afgeslagen om de infante te vergezellen ondanks de beloften die men hem gedaan had. In Badajoz is een deel van de samenzweersers geëxecuteerd en gestraft. Men is nog op zoek naar de anderen. Daarna gaat marcin naar Merida. In Galicië hebben de Portugezen dorpen geroofd en geplunderd. Ze hebben zich teruggetrokken met het vee. De Spaanse troepen hebben niets kunnen doen want ze hebben het te laat geweten.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 30

Paginanummer: 226

Aantal regels: 16

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 8 februari

Samenvatting: De koning is weer ziek aan de nieren en kan niet naar de kapel en de processie. Marcin is met de belangrijkste officieren naar Merida.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 33

Paginanummer: 250

Aantal regels: 19

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 15 februari

Samenvatting: Caracena maakt zich klaar om zijn post te gaan opnemen aan het hoofd van het leger te estremaduro. Men werkt nog steeds krachtig aan de voorbereiding van de campagne. Er is een dringend bericht aan de viceroy van Napels en van Sicilië gestuurd om vlug hulp te sturen zowel voor de zeemacht als voor de landmacht.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 36

Paginanummer: 275

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 22 februari

Samenvatting: Marcin zit in de winterkwartieren aan de grens te wachten op het begin van de campagne waarvoor men met veel kracht voorbereidingen maakt. De president heeft hiertoe geld aan de handelaars gevraagd. Die hebben beloofd 3000 paarden en mondivoorraad naar Merida te brengen.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 36

Paginanummer: 279

Aantal regels: 4

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 14 maart

Samenvatting: De afgevaardigde van de koning van Groot-Brittannië was op audiëntie bij Castel Rodrigo waar hij met alle eer ontvangen werd.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 39

Paginanummer: 298

Aantal regels: 21

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 1 maart

Samenvatting: De koning hield korte publieke audiënties want zijn zwakke gezondheid maakt lange niet mogelijk, noch kan hij naar de kapel. De koningin had pijn aan haar hoofd. De jonge prins en de infante zijn in goede gezondheid.

Er zijn nieuwe aanstellingen (oopsomming). Caracena zal maar in april vertrekken. Men zet zich meer dan ooit in voor de voorbereiding van de campagne en omdat niemand het wil laten om bij te dragen hebben de handelaars uit de stad uit vrije wil elk 400 dukaten betaald en de officieren die door de koning betaald worden betalen belastingen waar zij kunnen. Zodat men belangrijke sommen kan bijeen krijgen.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 42

Paginanummer: 322

Aantal regels: 9

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 8 maart

Samenvatting: Men praat hier over niets anders dan over de voorbereidingen voor de oorlog tegen Portugal. Maar vanuit Badajoz is er verklaard dat er geen kwartieren zijn voor de troepen. De vorsten zijn in goede gezondheid.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 42

Paginanummer: 325

Aantal regels: 4

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 28 maart

Samenvatting: De afgevaardigde van de Engelse koning is terug naar Engeland.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 45

Paginanummer: 347

Aantal regels: 27

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 21 maart

Samenvatting: Alles is in totale rust in Spanje. Maar men is immense sommen aan het verzamelen, meer dan de jaren tevoren. De ambassadeur van Engeland onderhandelt voort (voor bestand met Portugal) maar het ziet er niet goed uit. Lissabon is zich ook volop aan het voorbereiden en de officieren hebben de opdracht gekregen met spoed naar hun posten te gaan en het leger marsklaar te houden. Er is een grote verzameling van munitie en er zijn ook fregatten. Op order van de Spaanse koning is er strikte neutraliteit tussen Engeland en Holland alhoewel een Engels schip uit Oostende aangevallen heeft zagezegd op order van de Portugese koning.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 48

Paginanummer: 370

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: Overzicht van de ontvangsten aan het hof. Er worden twee galjoenen klaargemaakt om naar Duitsland te varen. Caracena maakt zich klaar om naar Estremaduro te vertrekken. De vorsten zijn zeer in orde. De koning zal volgende maand naar Aranjuez gaan.

Samenvatting:

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 48

Paginanummer: 374

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Brussel

Datum bericht: 11 april

Samenvatting: Er was een feest voor de verjaardag van de koning met een mis in aanwezigheid van Castel Rodrigo en de edelen.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 50

Paginanummer: 382

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 29 maart

Samenvatting: Er zijn lichten geweest en er is militie opgeroepen uit de buurtplaatsen. Overzicht van de nieuwe aanstellingen.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 53

Paginanummer: 410

Aantal regels: 15

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 5 april

Samenvatting: Er is overleg met de handelaars van de stad voor een grote som deels voor de nderlanden deels voor de oorlog tegen Portugal. Een deel van het leger is naar Valance d'Alcantara want men had gehoord dat de Portugezen hun artillerie daar zouden wegtrekken na de versterkingen vernield te hebben. De weg is door de regens vernield. Te Olivenza kunnen geen van beiden een aanval doen. In Buon retiro worden scheepjes gemaakt voor tochtjes op het water.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 56

Paginanummer: 454

Aantal regels: 14

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 12 april

Samenvatting: De Spaanse majesteiten woonden de mis bij. De volgende dag beëindigde de koning zijn 60^e levensjaar. Dit gaf aan hof zeer grote vreugde, ook omdat de jonge prins nadat hij een beetje ziek was nu weer in orde is. Het besluit is genomen dat de infante zal vertrekken op 12 augustus. Marcin is ook aan het hof en heeft lange gesprekken met de koning.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 59

Paginanummer: 478

Aantal regels: 29

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 19 april

Samenvatting: De koning is gaan overnachten in Valdemoro en heeft daar op de koningin gewacht. 's Anderdaags is hij samen met de infante naar Aranjuez gegaan.

Er is een ordonnantie gegeven voor de soldaten om zich te presenteren en daarbij een som te ontvangen om naar het leger te gaan. Zoniet worden zij aangehouden en naar garnizoenen in Afrika gestuurd. Galicië bereidt het begin van de campagne voor.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 62

Paginanummer: 506

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 26 april

Samenvatting: De majesteiten waren te Aranjuez met de infante. De dag daarna kwam don Juan van Oostenrijk de koning begroeten en was meer dan een uur bij hem. Caracena is vertrokken naarestremaduro na eerste 300000 dukaten naar Merida gebracht te hebben. Een schip heeft gemeld dat hij waarschijnlijk de schepen van de vloot gezien heeft en men hoopt op hun aankomst eind juni, als het rapport waar is. Cadiz heeft gevraagd dat de schepen van de vloot nergens anders zouden aanleggen want dit is hen toegezegd door Filips II.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 65

Paginanummer: 530

Aantal regels: 24

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 3 mei

Samenvatting: Caracena wil de vloot uitbreiden want hij wil er hulp aan hebben. Caracena werd verzekerd dat hij in Estremaduro het nodige zal krijgen voor 9000 ruiters en 15000 infanteristen. Er is opdracht gegeven aan de milities om naar merida te gaan. De Zwitserse regimenten beginnen Estremaduro binnen te trekken. Die van Aragon en Catalonië zijn al aanwezig en de rest is ook op komst. Men weet dat er een zeer groot tekort aan levensmiddelen in Portugal is. De Portugezen verspreiden het gerucht dat ze 5000 ruiters en 18000 infanteristen in hun leger hebben en buitenlandse troepen verzameld hebben in Estremaduro.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 65

Paginanummer: 531

Aantal regels: 11

Herkomst bericht: Genua

Datum bericht: 9 mei

Samenvatting: De ambassadeur van Portugal in Engeland is terug met een Engels fregat met 800000 rijksdaalders. Ze hebben verder voorbereidingen voor de campagne getroffen. De Portugese koning is het leger gaan schouwen en alles is zoals men kan wensen. Door de grote voorbereidingen van Spanje valt er te vrezen voor opstand want het meeste graan is vernield door de regen.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 68

Paginanummer: 555

Aantal regels: 17

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 10 mei

Samenvatting: De majesteiten zijn in orde en in Aranjuez. Ze gaan vaak op wolfsjacht. De reis van de infante wordt nu volop voorbereid zodat men begint te geloven dat ze in augustus zal vertrekken. De Zwitsers trekken verder naar Estremaduro. Men vertelt dat vele Engelsen die in het Portugese leger waren zich teruggetrokken hebben in Castilië door de slechte behandeling die ze daar kregen. Maar de Engelse ambassadeur wil hen geen paspoort geven om terug te keren naar hun land.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 71

Paginanummer: 578

Aantal regels: 20

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 17 mei

Samenvatting: Er was overleg met don Juan van Oostenrijk over de oorlog en daarna gaf men verslag van wat beslist is. Dan werd er een spoedbericht gestuurd naar Caracena. Galicië was begonnen met het remonteren van de cavalerie en voorraden verzamelen. De Zwitsers zijn zeer gedisciplineerd. Ze betalen wat ze nodig hebben. De andere troepen ook daardat ze zorgvuldig alle maanden betalingen krijgen.

Bericht

Jaar : 1665

Nummer krant: 74

Paginanummer: 593

Aantal regels: 18

Herkomst bericht: Madrid

Datum bericht: 24 mei

Samenvatting: Men heeft wisselbrieven ontvangen van de kardinaal van Aragon die reeds tevoren mannen en munitie voor de oorlog tegen Portugal ter beschikking stelde. In Badajoz is Caracena aangekomen en er is een algemene start van de campagne nakend maar er is nog geen beslissing genomen. De Staten van Galicië hebben voorgesteld om een eskader oorlogschepen uit te rusten om de kusten te bewaken. Het voorstel werd niet aangenomen want ze wilden zo ontkomen aan een andere meer aanzienlijke bijdrage. De vorsten zijn terug en in goede gezondheid. In Buon retiro is alles nog niet bij het oude.

Bibliografie

Gedrukte bronnen

Koninklijke bibliotheek van België

(La) Gazette de France, Paris 4°-f°, 1655

(La) Gazette de France, Paris 4°-f°, 1656

(La) Gazette de France, Paris 4°-f°, 1657

(La) Gazette de France, Paris 4°-f°, 1658

(La) Gazette de France, Paris 4°-f°, 1659

(La) Gazette de France, Paris 4°-f°, 1660

(La) Gazette de France, Paris 4°-f°, 1661

(La) Gazette de France, Paris 4°-f°, 1662

(La) Gazette de France, Paris 4°-f°, 1663

(La) Gazette de France, Paris 4°-f°, 1664

(La) Gazette de France, Paris 4°-f°, 1665

Lonchay (H.), *Correspondance de la Cour d'Espagne sur les affaires des Pays Bas au XVIIe siècle*, Kiessling en Imbreghts, Brussel, 1923

Literatuur

Bibliographie annuelle de l'histoire de France.

Bibliographie nationale française, <http://bibliographienationale.bnf.fr/>

Sgard (J.) (dir.), *Dictionnaire des journaux 1600-1789*, Parijs, Universitas, 1991, 2 volumes

Hatin (E.), *Histoire politique et littéraire de la presse en France*, Parijs 1859

Bourgeois (E.) et André (L.), eds. *Les sources de l'histoire de France, XVIIe siècle, volume IV : journaux ad pamphlets*, Parijs, Picard, 1924

- Solomon (H.M.), *Public Welfare and propaganda in seventeenth century France: the innovations of Théophraste Renaudot*, Princeton, 1972
- Haffemayer (S.), *L'information dans la France du XVIIe siècle : la gazette Renaudot de 1647 à 1663*, Parijs, Champion, 2002
- Weill, *Le journal, origines, évolution et le rôle de la presse périodique*, Parijs, 1934
- Mitton (F.), *La presse française. Des origines à la Révolution*, Parijs, 1943
- Dahl (F.) et al., *Les débuts de la presse française*, Göteborg Parijs, 1951
- Livois (R.) de , *Histoire de la presse française*, Lausanne, 1965
- Martin (H.J.) et Chartier (R.) (dir.), *Histoire de l'édition française*, 2e édition, Parijs, Fayard, 1989-1991
- Delporte (Chr.), *Histoire du journalisme et des journalistes en France du 17e siècle à nos jours*, Parijs 1995
- Feyel (G.), *L'annonce et la nouvelle : la presse d'information en France sous l'ancien régime (1630-1788)*, Thèse d'état Oxford Voltaire Foundation 2000
- Feyel (G.), *La presse en France des origines à 1914, historique politique et matérielle*, Parijs, Ellipses, 1999
- Briggs en Burke, *A social History of the Media : from Gutenberg to the Internet*, Cambridge 2000
- Eisenstein (E.), *Grub Street Abroad : Aspects of the French Cosmopolitan Press from the Age of Louis XIV to the French Revolution*, Oxford University Press 1992
- Sawyer (J.), *Printed poison : pamphlet propaganda, faction politics and the public sphere in early 17th century France*, Berkeley University of California Press 1990
- Martin (H.-J.), *Livres, pouvoirs et société à Paris au XVIIe siècle, 1598-1701*, Genève 1969
- Falk (H.), *Les privilèges de librairie sous l'Ancien Régime*, Parijs, 1906
- Thuan (E.), *Raison d'état et pensée politique à l'époque de Richelieu*, Parijs, 1966
- Grand-Mesnil (M.), *Mazarin, la fronde et la presse*, Parijs, Colin, 1967
- Carrier (H.), *Les Muses guerrières. Les Mazarinades et la vie littérature au milieu du XVIIe siècle : courants, genres, culture populaire et savante à l'époque de la Fronde*, Parijs, Klincksieck 1996.
- Bonney (R.), *Political Change in France under Richelieu and Mazarin, 1624-1661*, Oxford University Press, 1978

Bonney (R.), *Society and Government in France under Richelieu and Mazarin, 1624-1661*, Oxford University Press

Jouhaud (Chr.), *Mazarinades : la Fronde des mots*, Parijs, Aubier, 1985

Klaits, *Printed propaganda under Louis XIV : absolute monarchy and public opinion*, Princeton University Press, 1976

Burke, *The Fabrication of Louis XIV*, Londen, Yale University Press, 1991

Haffemayer (S.), *Data Processing and the Analysis of Gazettes From the Ancien Régime, an Account of the Work*. Journal of the Association for History and Computing, vol. II, 1999

Haffemayer S. *Les ambiguïtés idéologiques de l'information périodique au milieu du XVIIe siècle*. In : L'information à l'époque moderne : actes du colloque de 1999, de l'Association des Historiens Modernistes des Universités, 26 novembre 1999 Paris : Presses de l'Université Paris-Sorbonne, 2001, p. 55-71.

Haffemayer (S.) *Gazette, Nouveau Journal Universel et Relations véritables : les réseaux de l'information périodique de France, Pays-Bas et Provinces-Unies en 1689*. In : La Plume et la toile. Pouvoirs et réseaux de correspondance dans l'Europe des Lumières, actes du colloque d'Arras du 26-27 octobre 2000. Arras : Artois presses université, 2002, p. 193-208.

Haffemayer (S.) *Information et espace public : La presse périodique en France au XVIIe siècle*. Revue de Synthèse, 2005, vol 126, pp. 109-137.

Haffemayer (S.) **Espaces et réseaux de l'information politique autour d'Ismaël Boulliau au XVIIe siècle**. In : Les Réseaux de correspondance en Europe (XVIe-XIXe siècle): matérialité et représentation, Colloque international du 16 au 18 janvier 2003, Lyon. Saint Etienne : PUSE, 2006,

L'affaire des gardes corses et l'opinion publique (20 août 1662-12 février 1664), Séminaire organisé par Lucien Bély, Paris IV, novembre 2005. A paraître aux Presses Universitaires de Paris Sorbonne.

« *Théophraste Renaudot (1586-1653) : les idées humanitaires d'un homme de communication* », *Les Intellectuels dans la cité. Identités, sociabilités et fonctions intellectuelles, de l'Antiquité à nos jours*.

Colloque international du GRHIS. Université de Rouen, mai 2006.

Durant en Retat, "Les gazettes et l'information politique sous l'Ancien Régime"

the international symposium of Lyon, 5-7 June 1997.

Richelieu et la Gazette, Catalogue de l'exposition organisée à la Sorbonne, Imprimerie nationale de Paris, 1985

Mousnier, *Richelieu et la Gazette : aux origines de la presse de propagande*, Actes du colloque international en Sorbonne, sous la direction de R. Mousnier Paris 1987

MacPherson (H.D.), “*Censorship under Louis 14 (1661-1715). Some aspects of its influence*” in *French Review*, 3, 1930, 5, pp. 377-381

Miller (M.), “***The French Periodical Press during the Reign of Louis XIV***” in *French Review*, 5, 1932, 4, pp. 301-308

Klairs (J.), “*Censorship under Louis XIV*” in *Proceedings of the Annual Meeting of the Western Society for French History* 174, n° 2, pp. 104-116

Zoberman (P.), “*Eloquence and ideology : between image and propaganda*” in *Rhetorica* 18, 2000, 3, pp.: 295-320

Roorda (D.J.), “*Politieke propaganda, niet alleen in de 17e eeuw*” in *Spiegel Historiae*, 15, 1980, 10, pp.531-538

Moureau (F.), “*Les débuts de la presse en langue Française (1631-1715)*” in *Australian Journal of French Studies*, 18, 1981, 2, pp.122-133

Zanger (A.), “*Perspectives on 1660’s monumentalities : print culture and the fictions of sovereignty in the marriage of Louis XIV*” in *Seventeenth-Century French Studies*, 20, 1998, pp.109-123

Lever (M.), « *Le pouvoir de la presse : la naissance du premier « hebdo »* » in *Histoire*, 34, 1981, pp. 79-81

Renaudot Eusèbe « *Journal des principales affaires de ma vie*, B.N. mss f.fr. 14 348, f.g.

Mémoires de la Société de l’histoire de Paris 1878 IV, pp.239-69

Temmerman (A.), *Het beeld van de Spaanse en Zuid-Nederlandse gezagsdragers in de Straatse pamfletten, 1609-1665*, Gent (onuitgegeven licentiaatsverhandeling Ugent), 2004